

АЛЕКСАНДРА МАРИНИНА СИБИРСКИ ТАЙНИ

Част 32 от „Анастасия Каменская“

Превод от руски: Здравка Петрова, 2017

chitanka.info

ПРОЛОГ

Чантата, пълна с книги от библиотеката, беше невероятно тежка, но Нина Ляшенко я мъкнеше с радост: мъжът ѝ се бе възстановил от инсулта, утре заминаваше на санаториум за рехабилитация и я бе помолил да му донесе повечко книги. А това означаваше, че отново беше изпитал желание за живот. Всичко вкъщи бе препрочетено многократно. Със свободната си ръка Нина набра кода, отвори входната врата и мислено смъмри хората, които за пореден път бяха счупили или задигнали крушката. Опипом вкара ключето в ключалката на пощенската кутия и едва улови изсипващите се местни вестници, рекламни брошури, пликосе с писма. Пъхна целия сноп хартия под мишница и се зарадва, че няма да се качва много нависоко — само до втория етаж. Навремето, когато с мъжа ѝ получиха това ведомствено жилище, тя се ядосваше: шумно, тротоарът тесен, колите кажи-речи минават под главите на обитателите, а те бяха свикнали да спят на отворени прозорци. Сега се радваше: мъжът ѝ все още ходеше трудно, но беше напълно по силите му да слезе от втория етаж, а и да се качи после, докато от по-горните май не би могъл. Защото блокът беше без асансьор. А и с възрастта чантите все повече натезаваха. Втори етаж, не е кой знае какво...

Нина влезе в апартамента, изу ботите си и още с палтото влезе в хола, при мъжа си, да провери как е той. Слава богу, всичко беше наред, мъжът ѝ седеше във фотьойла и гледаше телевизия. Ето, сега можеше да си поеме дъх и да се съблече. Беше минала почти година след инсулта, а Нина така и не бе се преборила със страха, че може да се прибере от работа и да намери мъжа си проснат на пода. Като тогава...

— Ето книгите. — Тя сложи чантата до фотьойла. — Ето и пощата. Пак са напълнили кутията с реклами, няма отървяване от тях. Исках да ги захвърля още на входа, сега там са сложили специален кашон за отпадъци, нали видя. Но сред тях има и някакви пликосе — сигурно сметки или от пенсионния фонд... Пак са счупили крушката и

в тъмницата нищо не се вижда. Опасявах се заедно с тези боклуци да не изхвърля случайно и нещо важно. Прегледай ги, а? А аз ще вървя да приготвя вечерята.

— Да, да, Ниночка — кимна мъжът ѝ. — Сметките аз ще ги... Сметките са сериозна работа.

Нина зарадвано се усмихна. Вярно, лявата му ръка и кракът все още едва го слушаха, ала все пак прогресът е налице. И сравнение няма с предишното. А пликите мъжът ѝ може да отваря и с една ръка, научи се.

След половин час вечерята беше готова. Нина донесе в хола подноса и започна да сервира масата.

— Е, какво — попита, — сметки ли са? Много ли са се натрупали?

— Както обикновено. Телефонът, квитанции, за наема... Мислех, че ще го вдигнат, май заплашвах, чух по телевизията. Но не, засега е същият. Браво на нашия кмет, спазва си обещанията, мъжки се държи. А едно от писмата изобщо не е за нас, пуснали са го в кутията по погрешка. Какви са тия хора, дето работят в пощите бе? Не разбирам! На плика ясно е написано: „Северная“, номер шестнайсет, апартамент пет. А нашият номер е осемнайсет. Къде гледат? Ниноля, утре на път за работа занеси писмото в съседния блок, а? Пусни го в кутията. Та така не е хубаво, човекът може би чака...

— Но как ще вляза? — възрази тя. — Там има код на вратата, като навсякъде, а аз не знам цифрите. Ще трябва да причакам някого от живеещите там или да го занеса в пощата.

Мъжът ѝ неочаквано се смути.

— Не, недей в пощата... И на хората от блока недей... Защото аз не видях веднага адреса, отворих плика... поразкъсах го... Прочетох писмото. Нищо не разбрах, зачудих се и чак тогава внимателно прочетох адреса. Гледам — улицата написана правилно, и апартаментът — пети номер, като нашия, сградата обаче — съседната. Само че пликът... Ниноля, неудобно е да го показваме на хората.

— Но нали човекът, до когото е адресирано, и без това ще види скъсания плик и ще разбере, че някой го е чел — разсъдително забеляза Нина. — Защо ще се притесняваме толкова... Какво пише, нещо лично ли? Любовно?

— Не, звучи служебно... Нещо за екология. Нищо лично.

— За екология ли? — Тя се напрегна.

Ами нали онзи човек, когото убиха неотдавна, беше тъкмо от съседния блок. Дали писмото не е за него? Как ли му беше името? Всъщност никой нищо не знаеше за мъжа, говореха, че бил затворен, не общувал със съседите, дори не можаха да си спомнят как се казва. Ала в местния вестник много се писа за това убийство, там споменаха и името. Господи, ама как...

Тя нетърпеливо грабна грубо разкъсания плик, притисна го с пръсти и прочете името на получателя. Ами да, същият, Съомушкин. Точно така. Тъкмо за него писаха във вестниците. Нина безцеремонно извади листа и зачете:

Не мога да се свържа с теб, не вдигаш телефона, а писмата по имейла се връщат със съобщението, че пощата ти не работи. Аз завърших своята част от отчета, сега екологичната картина се очертава изцяло, страшен материал е, всички ще отидат на съд, можеш да ми вярваш. Спешно се обади в лабораторията. Да не си заминал за някъде? Не отваряш, не вдигаш телефона, наложи се да ти пращам писмо като в праисторически времена. Не протакай, работата е спешна.

— Така значи — тихо проточи Нина и приседна в края на дивана. — Това нещо не е за пощата, а за полицията.

— Защо за полицията? — уплаши се мъжът й. — Та аз, без да искам... Така се случи. Случайно стана.

— Това писмо е за Съомушкин. За същия, дето го убиха... От писмото личи, че се е занимавал с екология. Разбираш ли какво значи това?

— Ох, господи! — тревожно изрече мъжът й. — И тая си я биваше... Смяташ, че пак?...

ПОНЕДЕЛНИК

От кухнята, отделена от просторния хол с плъзгаща врата, се чу звън — някой счупи нещо. Май чиния. Анастасия Каменская хвърли бърз поглед първо към брат си, после към Коротков: нали техните съпруги бяха там, в кухнята, и тъкмо те бяха строшили нещо. Коротков едва забележимо се сепна, а на брат ѝ — Саша, и окото му не мигна: знаеше, че любимата му съпруга чупи съдове също тъй сполучливо, както и готви. Свикнал беше.

— Саня, момичетата счупиха нещо — внимателно подхвърли Настя.

— Счупиха — невъзмутимо отговори Александър. — Но това ни най-малко не променя ситуацията. Събрах ви специално за да обсъдим, да решим всичко и да не си играем на развален телефон. Стасов, ти какво ще кажеш?

Владислав Николаевич Стасов, стар приятел на Настя, а през последните години и неин началник, само сви мощните си рамене.

— Аз нямам нищо против. Какво ме засяга къде ще работи мой служител? Сключваме договорче с твоята банка, а ако искаш — лично с теб, като с частно лице, отбелязваме там, че командировъчните и другите разходи са за твоя сметка — и никакви проблеми. Тоест аз — като началник на твоята обожаема сестра — нямам нито една причина да не я пусна в този твой, как беше...

— Вербицк — подсказа Каменски, прикривайки усмивката си.

Настя прониза шефа си с изпепеляващ поглед. Ама защо Владик я пуска толкова лесно?! Сякаш тя само за това си мечтае: как да се разходи на аванта до тоя Вербицк, някъде на края на географията, в Перовска област, Западен Сибир. И най-важното — абсолютно неясно е какво ще прави там. Юрка Коротков, както и да е, той и без това работи при Саша Каменски като директор на почивна база в Подмосковието... И кой, ако не той, ще знае какви условия са нужни за построяване и организиране на такава почивна база. През последните години банката на Сашка разкри много филиали из цял Сибир, така че

Каменски реши да построи още поне една почивна база, където служителите на тези филиали ще могат сред комфорт и с удоволствие да прекарват отпуските, празниците и почивните си дни. По този въпрос всичко е ясно. Но какво общо има с това тя, Настя? С какво ще се занимава там? Само от думата „комуникации“ тръпки я побиват!

Тя умолително погледна мъжа си: може би поне Чистяков ще я защити? Дано сега да престане да мълчи и да се изкаже, в смисъл че е против... Впрочем защо ли и да бъде? След толкова години съвместен живот изрази като „не искам да се разделяме задълго“ или „ще ми липсва“ ще прозвучат някак смешно. А още по-нелепо би изглеждало твърдението му, че нали, не може да живее сам и няма да се справи с домакинството. Тъкмо Чистяков ще се справи по-добре от коя да е домакиня. Може, разбира се, да изтъкне така наречената ревност, че нали, далечен път е, и то с чужд мъж, та знае ли човек какви ще ги вършат там... Не, няма да мине. Настя и Коротков се знаят от трийсет години, точно от толкова прекрасно го познава и Чистяков. Няма да стане. Господи, колко не ѝ се пътува!

— Добре — обречено въздъхна Настя. — И какво трябва да правя там?

Александър понечи да отговори, но вниманието му бе привлечено от някакви нови звуци иззад вратата, разделяща хола от кухнята. Настя се напрегна: май някой плачеше.

— Дами! — с цяло гърло закрещя домакинът. — Какво става с вас?

Плъзгащата врата се поотвори и от кухнята надникна Ирина, жената на Коротков, ярка знойна красавица.

— Саша, Дашка счупи любимата ти чаша и се разплака. Казва, че лично си избрал тази чаша в някакъв паметен за двама ви ден и тя ти била нещо като талисман, не си можел да живееш без нея и сега просто си щял да я убиеш. Мигар ще я убиеш? А? — Ирина весело намигна на Каменски и изтича при мъжа си, за да го млясне по темето.

Коротков не се сдържа и с явно удоволствие сграбчи жена си през дупето. Жестът беше грубичък и твърде селяшки, ала в него имаше толкова топлина, нежност и нескрит мъжки интерес, че всички неволно се усмихнаха.

— Саша, ти кога ще отпратиш моя благоверен от Москва? — попита Ирина. — Защото след две седмици заминавам на снимки в

Минск, та трябва да предам на някого Анечка.

— Ами още утре го отпращам — обеща Александър.

— И за колко време? Ще успее ли да се върне, преди аз да замина?

— Е, това не знам — разпери ръце банкерът, — зависи. Може да се справят за три дена, а може и цял месец да откарат в сибирско заточение.

— Ясно — въздъхна Ирина. — Тогава за всеки случай ще се разбера с бавачката. Слава богу, разбрана е. Само че ще трябва да й платя повечко, за да живее у нас постоянно.

— Не се тревожи за това — веднага я успокои Каменски, — аз ще поема всички разходи. А ако искаш, докарай бавачката и детето тук, да поживеят на чист въздух. Място колкото искаш, никой на никого няма да пречи. Вярно, Подмосковието не е Алпите, но при всички случаи е по-добре от мръсната Москва.

— Благодаря, Сашенка, ще помислим — кимна Ирина и се скри в кухнята, откъдето още се чуваше горестното хлипане на Даша.

Край голямата овална маса отново се възцари разностранно мълчание: Коротков мълчеше омиротворено и спокойно, Александър Каменски — съсредоточено, Стасов — отнесено, Настя — напрегнато и недоволено. А виж, мъжът ѝ — Алексей... Настя си помисли, че ако трябваше някак да охарактеризира мълчанието на Чистяков, би казала, че той мълчи присмехулно. Интересно, какво ли го е развеселило? Нима фактът, че Юрка Коротков все още е трепетно влюбен във втората си съпруга? Или това, че Дашенка, майка на две деца и изобщо зряла и самостоятелна жена на постбалзаковска възраст, може така горчиво да ридае, когато счупи „толкова скъпа на мъжа ѝ“ чаша? Тъй де, смехория си е! Или той тихо се радва на перспективата да остане поне за кратко като ерген? Кой знае защо, тази мисъл ѝ беше неприятна.

Ами да си каже бе! В края на краищата Льошка през всичките тези трийсет години винаги е бил пълноправен член на техния трудов колектив.

— А ти защо мълчиш, Чистяков? — изрече тя сърдито. — Ти поне разбираш ли защо Саша ме праща в тоя Вербицк?

— Естествено — позасмя се Алексей. — Асенка, за разлика от теб, аз имам глупавия навик да чета всякакви новини, така че съм що-

годе в течение. Просто предоставих на Санка възможността той да обясни всичко.

Хлипането в кухнята не стихваше и Александър Каменски с въздишка стана от масата.

— Лъоха, бъди така добър и обясни на опърничавата ми сестра каква е работата, а аз ще ида да успокоя Дашка.

— Аха — въодушеви се Стасов, — хайде, обясни, и на мен ми е интересно какво е това чудо, заради което ми отнемат най-добрия служител за неопределено време.

— А ти не се подмазвай — сопна се Настя. — Продаде ме, клетата, в робство за три копейки... Хем, между другото, здравата се пазари. Всички те чухме. И при това нито веднъж не се сети за най-добрия си служител. Предател си, Стасов!

За разлика от Александър, който беше превъзходен финансист и умел организатор, но твърде посредствен разказвач, Алексей Чистяков имаше дългогодишен опит в четене на лекции в аудитории на всякакво ниво. И сега изложи същината на проблема кратко и ясно. Пътищата открай време са слабо място на Русия, това е общоизвестно. В момента федералната магистрала „Сибир“ стига само до Кемеровска област, но съществуващата Федерална програма за пътно строителство предвижда финансиране на удължаването на магистралата през съседната Перовска област. Проектът още не е утвърден, обсъждат се два варианта за прокарването на магистралата, но и при двата пътят непременно ще мине през големия град Вербицк. А той е заобиколен от гъста гориста тайга и езера, местността е извънредно привлекателна за най-различни оздравителни начинания: пансионати, почивни станции, санаториуми, рехабилитационни клиники. И естествено, за частни вилни зони. Но само при наличието на хубав път... Въпросът е откъде именно, от коя страна на Вербицк ще мине магистралата. Като се знае това със сигурност, ще може още сега на напълно приемлива цена да се закупи необходимата площ за застрояване. Когато утвърдят проекта официално, цената на земята ще скочи, а щом прокарат магистралата — ще нарасне десетки пъти. Ето защо трябва да се купува сега.

Ситуацията обаче се усложнява от факта, че кметът на Вербицк смята да се кандидатира за втори мандат, изборите са след няколко месеца. Градоначалникът има подкрепата на група бизнесмени,

заинтересовани магистралата да мине откъм южната страна на града, а основният конкурент на кмета при тези избори е човек на друга група, която има финансови интереси от северната. Всяка от двете групировки разполага с доста съществен административен ресурс на областно ниво, а това позволява и на едните, и на другите да прокарат изгоден за тях проект за строежа на магистралата.

Така че от Коротков и Каменская се искат две неща: първо, да съберат информация коя групировка има по-добри шансове за победа и съответно кой именно вариант на проекта ще бъде представен за утвърждаване в правителствената комисия; второ, на територия, свързана с най-вероятния маршрут на магистралата, да намерят място, отговарящо на всички изисквания както от гледна точка на комуникациите, така и на инфраструктурата.

Щом чу омразните думи „комуникации“ и „инфраструктура“, Настя се намръщи.

— Но аз нищо не разбирам от тези работи.

— За сметка на това аз съм наясно — весело отвърна Коротков. — Много даже. Не бой се, Павловна, ще се справим!

Тя не споделяше радостната увереност на Юрка... Кметове, избори, финанси, бизнес, групировки и изобщо цялата тая политика... Всичко това ѝ е толкова чуждо! Настя Каменская никога не бе имала нито желание, нито интерес към подобни задачи.

— Ами... — потиснато промърмори тя. — На мен трупове ми дай, убийство някакво... Това ми е близко, родно. От престъпления що-годе разбирам. Вярно, не много, но все нещо. А от вашите водопроводи и електрически инсталации хабер си нямам. Камо ли пък от избори!

— Специално за теб — разсмя се Чистяков, — по заявки от трудещите се, тъй да се каже, съобщавам, че електоратът в град Вербицк е сериозно разтревожен от екологични проблеми...

— Не! — ужасено размаха ръце Настя. — Само не това! Екология като капак на всичко няма да понеса.

— Ама не се противи преждевременно де, слушай сега — невъзмутимо продължи Алексей. — Вербицк е голям град, почти милионен, израснал е навремето покрай металургичен комбинат, после е бил построен и голям химкомбинат. След това всичко западнало, а после станала голямата подялба, купили са ги и сега производството

продължава, макар и вече не в предишните мащаби. Но екологичната обстановка в града винаги е била сложна и жителите открай време са свикнали да я обсъждат, да ѝ придават значение. В такива градове обикновено съществува силна гражданска инициатива в това направление. И ето ти, разбираш ли, какъв лош късмет. Във Вербицк са започнали да убиват еколози...

Настя, която до този момент слушаше мъжа си с откровена скука, се оживи и вдигна очи към Чистяков.

— В интернет постоянно излизат материали, изобличаващи бездействието на градската администрация и лично на кмета, както и на началника на градското управление на вътрешните работи, за разкриването на тези убийства.

— И колко са убитите? — с интерес попита Настя.

— Вече трима. И нито едно престъпление не е разкрито. В споменатите материали абсолютно недвусмислено се твърди, че кметът не е заинтересован от разкриването им, защото загиналите еколози са направили някакви изследвания и са смятали да обнародват факти, които трябва да попречат да се приеме проектът за магистрала, изгоден на кмета. Нещо повече, през целия си четиригодишен мандат той се е радвал на прекрасни позиции сред населението, направил е много за града и изобщо е човек, приятен във всяко отношение. Никой не се е съмнявал, че с лекота ще спечели втори мандат. Смятали са, че конкурентът му се кандидатира формално, колкото да се спазва процедурата, защото реално силни претенденти за кметския стол не е имало. Заради тези убити еколози обаче позициите на кмета са силно разклатени, населението губи вяра в него и победата му на предстоящите избори за момента е под голям въпрос.

С това вече Алексей успя изцяло да грабне вниманието на жена си. Настя дори не забеляза как брат ѝ се върна и седна до масата. По снежнобелия му пуловер ясно личаха тъмни браздички и петна: изглежда, Даша бе ридала, заровила лице в рамото на мъжа си, и бе оставила на пуловера следи от разтекъл се грим.

— Но нали аз не мога да се занимавам с разкриване на убийства — неуверено изрече Настя. — И права нямам никакви. И изобщо...

— Никой не ти го и възлага — отговори Александър. — Ти просто трябва да имаш това предвид, когато оценяваш вероятността за приемане на единия или другия вариант на проекта за магистрала. И

изобщо, Аска, трябва да съм наясно доколко градът е чист откъм престъпност, за да правя бизнес в него. Сибир е голям, горите в тайгата са огромни, по принцип мога да предприема строителство на всяко друго място. Проблемът е, че там, където федерална магистрала вече съществува, земята е много скъпа, а там, където в близко бъдеще няма шанс да мине, е безсмислено да строя. В този смисъл Перовска област е оптимална за мен. Магистрала ще има в най-скоро време, а цените на земята, докато не е утвърден проектът, все още остават приемливи. Но нали Перовска област не е само Вербицк, там има и други градове, макар и не толкова многолюдни и богати, ала също хубави. Разбира се, лично на мен като на предприемач ми е по-изгоден именно голям и богат град, защото искам да построя луксозна, практически петзвездна почивна база. За служителите на банката картите за почивка ще бъдат евтини, а всичко, което минава през търговския отдел, ще бъде скъпо. Жителите на близкия град са точно тази потенциална клиентела. Но ако трябва да строя на друго място, ще се наложи отново да преразгледам целия бизнесплан и да направя базата по-обикновена и по-евтина. Нищо, което да е на живот и смърт, просто чисто финансов въпрос.

Даша най-сетне бе престанала да оплаква преждевременната кончина на тъй скъпата на мъжа ѝ чаша и разговорът продължаваше, докато всички пиеха чай. Коротков задаваше уточняващи въпроси, Саша даваше подробни инструкции.

Към края на вечерта Настя Каменская окончателно схвана, че нежеланието ѝ да замине за далечния сибирски Вербицк не е срещнало у никого от присъстващите нито разбиране, нито подкрепа. Дори Ирина не взе нейната страна, макар че по принцип би трябвало категорично да е против продължителното отсъствие на Коротков: откак Юрка спечели в съда делото срещу своя син алкохолик и неговата пропила се съпруга и родителските им права бяха отнети, той получи правото да отглежда внучката си. И оттогава Ирина постоянно трябваше да съгласува графици на своите снимки със заетостта на мъжа си. Бабата на Анечка — първата съпруга на Коротков, винаги беше готова с радост да вземе детето при себе си, ала по време на съдебните дела за упражняване на родителските права отношенията между бившите съпрузи така се обтегнаха, че и Коротков, а още повече Ирина гледаха да избягват контакти с Ляля. Вярно, имаха бавачка, но

все пак едно е съпругът всяка вечер да се прибира у дома, макар и късно, и съвсем друго — да бъде в командировка незнайно за колко време. Ама и Стасов... Предател! Саня специално е поканил и него като шеф и работодател на Настя, и Чистяков, и Иринка, за да изслуша всички възражения и веднага да реши проблемите, ако някой изтъкне такива... Ама гъкна ли някой, възрази ли нещо? Не. Създаде се впечатление, сякаш всички, освен нея просто са мечтали за това пътуване. Цялата рота марширува в крак, само тя, Настя Каменская, бърка стъпките... Впрочем, както обикновено.

— Какво така се натъжи, стара ми дружке? — попита Чистяков, когато се прибраха към Москва. — Нима чак толкова не ти се заминава?

— Не ми се ще — въздъхна тя.

— Защо? Темата ли не ти е интересна?

— Не знам — отнесено отговори Настя и в този момент изведнъж разбра, че бе казала чистата истина.

Така е, не знае защо не ѝ се заминава. Просто не желае — и толкоз. Необяснимо е. Не иска да стои на летището, да лети със самолета, да спи в хотел, да пътува с незнайно каква кола с незнайно какъв шофьор... Исква да живее в гарсоньерката, с която е свикнала, да се изтяга на своя диван, да се къпе в своята баня и да намира всички електрически ключове със затворени очи.

— Добре де — кимна Льоша, — като не щеш, така да е. Дори да не знаеш защо. Но Санка ти е брат, обичаш го, той ти е направил много добрини, тъй че не можеш да му откажеш. Значи, ще трябва да заминеш. Ето защо те питам: какво ти е, стара ми дружке?

— Когато не намираш у себе си желание, намери мотивация — унило отговори Настя. И жално помоли: — Льош, намери ми мотивация, а? Нещо не се справям сама.

— Като нищо! — разсмя се Чистяков, без да откъсва поглед от пътя. — Цели две, избери си която искаш или вземай и двете. Първата е интересът. Ново място, друга природа, други хора, други нрави, друга архитектура, друг акцент, местни жаргони. Та ти никога не си ходила там, не си виждала нищо подобно, не си чувала. Нима не ти е любопитно?

— Ами... не — завъртя отрицателно глава тя. — Никак даже...

— Тогава вторият вариант: Коротков няма да се справи без теб. Той работи за Саня, който му плаща заплата, и то солидна, Коротков трябва да я отработва. Самичък просто не може да изпълни тази задача. И не защото е глупав, а защото във всяка работа е нужно второ око, а най-добре и трето, и четвърто. Докато гледаш сам, рискът да изпуснеш нещо е голям. На Юрка при всяко положение му трябва още един човек. Кого можеш да предложиш за тази роля?

Настя не отговори. Нямахше какво да възрази.

— Е, това е — продължи Льоша след кратко мълчание. — Брат ти се нуждае от човек, равен на Юрка по опит и квалификация, с когото той ще се чувства комфортно, на когото може да има доверие. И най-важното — който може ей така, изведнъж, без протакане, да поеме на път в неизвестно направление и неизвестно за колко време. Кой, освен теб отговаря на всички тези условия? Ще помогнеш и на брат си, и на своя стар приятел и колега. Малко ли е това като мотивация?

— Умен си, Льошка, до пълна невъзможност — усмихна се Настя. — Не отпъди съмненията ми, но пробуди чувството ми за дълг. Придумай ме. Ще се обадя.

— На кого?

— Е, на кого може... Като начало — на любимия си брат, а после ще видим. Ако иска помощ, нека първо той ни помогне.

Тя извади от джоба на якето си телефона и намери в списъка на контактите нужния номер.

— Утре няма да летим — заяви на Александър без дълги предисловия. — Ще летим вдругиден. А утре ти трябва да задействаш връзките си и да организираш обаждане на началника на Вербицкото управление на вътрешните работи. Да му се обади някой важен шеф от областта. А най-добре — от Москва. Според възможностите, с които разполагаш. И друго: аз ще огледам в нета хотелите във Вербицк, ще избира един за нас с Юрка... Не, Санечка, аз ще го избира... Не, аз. Никой по-добре от мен не знае какво точно ми трябва. И кола под наем с шофьор, но такава, каквато аз кажа. Абе притрябвали са ми тия ваши тунинговани мерцедеси с безбройните екстри! Трябва ми автомобил, който при нужда мога да карам и аз. Много важно, че Коротков умеел да кара всякакви... Аз пък не мога. Коротков е шофьор от сто години, а аз въртя волана едва от три. С една дума, Саша, щом искаш да работим, направи, ако обичаш, каквото те помолих.

— Строга беше с братлето си — забеляза Чистяков, когато тя приключи разговора.

— Така ли? Аз пък смятам, че бях пределно учтива.

— Да бе... Да можеше да чуеш гласа си... Направо лауреат в конкурс за званието „най-ужасен началник“.

— Виж ти... — смотолеви Настя. — Дори не забелязах.

Тя помисли още минута-две и отново грабна телефона. Когато Чистяков паркира колата пред блока, Настя Каменская вече беше получила обещанията на десетина души да потърсят познати във Вербицк или поне в областния център.

Първ ѝ звънна Назар Захарович, или просто чичо Назар, както го наричаха всички бивши негови колеги и ученици. Беше стар опитен детектив, първият наставник на Настя в криминалните разследвания, който и до ден-днешен преподаваше в катедрата по оперативно-издирвателна дейност. Чичо Назар изпълни обещанието си най-бързо от всички и ѝ даде координатите на познат оперативен работник от Вербицкото управление на вътрешните работи.

— Там вече е късна нощ, не се обадох, а му пратих есемес с молба да ми звъгне на сутринта, ама излезе, че той дъртак бил на денонощно дежурство. Казах му за вас с Юрка, готов е да помогне според възможностите си, разбира се. Само че не разчитай много на него — предупреди я чичо Назар. Настя слушаше ромолящия глас на своя наставник, хванала телефона с една ръка, а с другата се опитваше да развърже маратонките си. — Доста си пийва, а и изобщо сега почти нищо не го вълнува, така ми се стори. Цялото му семейство загина в катастрофа — жена му, двете му деца и тъщата. Оттогава се пропи и го уволниха от длъжността началник на отдел „Убийства“, срина се до обикновен оперативен работник. Е, заради стажа и предишните му заслуги го водят старши оперативен, но фактически... Извинявай, Настася, ала из онези краища нямам никого повече. В Кемеровска област познавам свестни и стабилни момчета, в Омска също, в Новосибирска, в Перовска обаче никого. Ако трябва, ще намеря хората от съседните области, те може да познават някого във Вербицк. Дори със сигурност познават, сибиряците са задружни, не са като нас, московчаните.

— Благодаря, чичо Назар! Ако се наложи, пак ще ви потърся, става ли?

— Естествено. Така че ще ти прехвърля името и телефончето. Лек път, дъще, и късмет!

Целия следващ ден Анастасия Каменская посвети на подготовката за пътуването. Първо хубаво се наспа, после влезе в интернет, потърси сведения за хотелите във Вербицк, внимателно прочете цялата информация, разгледа снимките, изучи картата на града, обади се на няколко места и накрая избра. След това започна да чете наред: за географската характеристика на региона, за промишлеността и икономиката, за администрацията. Запозна се със социалната политика, с приближаващите кметски избори, с нивото на престъпността и с културния живот. С една дума, изчете всичко налично в мрежата за град Вербицк.

Привечер очите ѝ се зачервиха от преумора, ала за сметка на това Настя чувстваше, че е готова за пътуването. Вярно, ненапълно, но поне дотолкова, доколкото изобщо беше възможно да се подготви за един ден.

ВТОРНИК

Константин Кирилович Смелков не обичаше да лети с вертолет. Но още по-малко му се нравеше да пътува по лошия път до областния център пет часа и толкова на обратно, макар и с много хубава кола. Пък и нямаше тези свободни десет часа. Когато си кмет на град като Вербицк, трябва да си правиш сметка за всяка минута. Особено в предизборен период, тъй като тогава към ежедневната управленска работа се прибавят необходими, но толкова досадни мероприятия по мотивирането на електората.

След пътешествието с вертолет винаги му се повдигаше и го нападаше главоболие, ето защо по пътя от площадката до центъра на града обикновено Константин Кирилович изпадаше в отвратително настроение. Всички от най-близкото му обкръжение знаеха това и се съобразяваха. Не че в такива моменти пазеха любимия си началник от необходимостта да решава насъщни проблеми, не, разбира се. Никой не смяташе да го пази, нали затова беше кмет, народен избраник, поставен — не, настанен в креслото си, за да решава проблеми. Пазеха себе си: гледаха да не се навират в кабинета му без крайна необходимост, за да не си го изкара на тях.

От днешното пътуване до Перов кметът на Вербицк се прибираше разстроен и недоволен. Всъщност целта на посещението му при областните величия бяха поредните тежки пазарлъци за подготовката на федералната магистрала. Проектът щеше да бъде утвърден от правителствена комисия в Москва, тъй като средствата за строителството щяха да бъдат отпуснати от федералния пътен фонд, но разработката ставаше тук, в областта. И за момента съществуваша два варианта на този проект. А за утвърждаване в Москва щеше да бъде изпратен само един. Кой от двата? Ето това беше въпросът.

Смелков разполагаше с доста дебели връзки на областно ниво и сред най-близкото обкръжение на губернатора, но и противниците му, заинтересовани от другия проект, имаха не по-малко влиятелни познати. Силите бяха изравнени. И сега най-важното беше да спечели

изборите във Вербицк и да остане на кметския стол втори мандат, защото думата на градоначалника при всички случаи е по-тежка от тази на изгубилия. Докато още не е ясно кой ще ръководи града в близките четири години, Смелков и основният му конкурент Горчевски са с приблизително еднакъв авторитет в очите на областните дейци. Щом обаче изборите отминат, ситуацията коренно ще се промени. Който е кмет, той е прав. Ако победи, Смелков ще успее да прокара онзи проект за магистралата, който му е нужен. Ако спечели Горчевски, за утвърждаване в Москва ще бъде представен съвсем друг вариант. И тогава всичко много ще се усложни. Ще стане опасно. И изобщо лошо. Според проекта, от който са заинтересовани опонентите на кмета, магистралата трябва да премине покрай Вербицк откъм северната му страна, точно през мястото, където сега е разположена фермата за норки, едната от двете в областта. Ще я ликвидират и ще продадат животните на безценица на Перовската ферма за отглеждане на животни с ценни кожи, която отдавна се лакоми за елитната селекция във Вербицк. Смелков не може да допусне унищожаването ѝ. По никакъв начин. При никакви условия. А на Горчевски и на онези бизнесмени, които стоят зад гърба му, не им дреме за нея, на тях им трябва земята на север от града, те вече всичко са изкупили там и са си го поделили. И сега с нетърпение потриват ръчички в очакване да започне строителството на федералната магистрала. А магистралата е изгодно нещо: веднага се появяват желаещи да купят парцели за магазини и търговски центрове, ресторанти, складове, крайпътни заведения и бензиностанции. Да не говорим пък за жилищни сгради. Вербицк традиционно е град, неблагоприятен в екологично отношение. Металургичният и химическият комбинат солидно и с постоянство са внасяли лептата си в замърсяването на околната среда в течение на десетилетия, ето защо желанието да си построят вила или извънградска къща е присъщо на всеки гражданин. Въпросът е само в парите. Който има — ще строи. Значи, ще купува земя. И ще купува точно там, докдето може да се стигне с кола. А не в дълбоката тайга.

Константин Смелков беше готов да се бие до сетен дъх. И се биеше, не се щадеше. В един момент му се стори, че нещата се размърдаха и най-сетне бяха чути пламенните му речи за вековните традиции в руското производство на ценни кожи, за водещото ни място в световния кожухарски бизнес, което загубихме след перестройката и

сега трябва да се завоюва отново. Извикаха го в областта, в комитета по транспорт и пътно строителство, като придружиха поканата с думите: „Има мнение, че трябва да се постареем да запазим животновъдната ферма“. Константин Кирилович се окуражи, отлетя за Перов, но чу от големите чиновници не онова, което бе очаквал и желал. Магистралата ще мине през територията на фермата. А нея самата просто ще преместят другаде. На десетина километра източно.

Такава постановка на въпроса категорично не задоволяваше кмета.

Смелков седеше на задната седалка с притворени очи и се опитваше да не забелязва нарастващото главоболие. Отпред, на мястото до шофьора, в такт с попадащите под колелата ровини се полюшваха мощните рамене на бодигарда Саша, който при пътуване изпълняваше и функциите на помощник.

— Свържи ме с Деревянко — продума Константин Кирилович с едва помръдващи устни.

Зоя Григоревна Деревянко беше генерален директор на Вербицката ферма за норки, бе изминала целия път от обикновена работничка до бригадир, после бе получила образование и израснала до старши зоотехник, сетне до главен, а сега управляваше цялото стопанство. И май никой в целия град не познаваше проблемите му по-добре от нея.

След две минути помощникът бодигард се извърна и подаде телефона на Смелков:

— Деревянко на телефона.

Смелков дълбоко въздъхна и взе слушалката.

— Зоя Григоревна, можете ли да прескочите при мен днес? Не, още не съм в кабинета, ще бъда там след двацетина минути. По-късно ли? Добре, ще ви чакам в деветнайсет часа. Но непременно днес, въпросът не търпи отлагане. Да, отнася се за фермата.

Когато приключи разговора, той се намръщи, извади от портфейла си блистер с хапчета против главоболие, лапна две, сдъвка ги и отпи няколко глътки вода от бутилката, поставена в специално гнездо. Замислено погледна телефона и сам набра следващия номер.

— Олеся, запиши Деревянко за деветнайсет часа и извикай при мен Баев. Да, сега. Пристигам след петнайсет минути. Има ли някой в приемната? Да не ме чакат, днес няма да приема никого. Запиши

всички за утре. Кой? Лаевич ли? Да дойде в деветнайсет, ще ми трябва заедно с Деревянко.

Генадий Лаевич ръководеше предизборния щаб на Смелков. Млад, креативен, той често намираше оригинални ходове, които на пръв поглед изглеждаха глупави или нелепи, но в крайна сметка, за всеобщо учудване, даваха доста добри резултати. Нека помисли заедно със Зоя какво друго може да се предприеме, та избирателите да разберат: фермата за животни с ценни кожи при никакви обстоятелства не бива да се ликвидира. И само избирането на Константин Смелков за нов четиригодишен мандат ще позволи тя да бъде запазена. Ако изберат Горчевски, фермата неизбежно ще загине.

Както и в много други градове, кметството на Вербицк се помещаваше в сграда, където навремето действаха един до друг градският изпълком и градският комитет на партията. Разбира се, вътре всичко бе обновено, ремонтирано и приведено в сравнително съвременен вид, но самата сграда и красивата градинка пред нея си оставаха същите, каквито Смелков ги помнеше от дете.

Вярно, в центъра на градинката по-рано се извисяваше паметник на Ленин, както бе прието навсякъде. Махнаха го, ала постаментът си стоеше. Дълго обсъждаха как да го използват, каква скулптура да вдигнат, но така и не се разбраха и в края на краищата всички свикнаха с вида на постамента, който първоначално дразнеше окото.

Константин Кирилович с лекота изкачи стъпалата към сградата и също без усилие — стълбите до втория етаж, където се намираше кабинетът му. Въпреки че още го мъчеше главоболие, широко и обаятелно се усмихна на секретарката Олеся. Макар и младо момиче, бива си я, помисли си той, отпратила е всички, приемната е празна. Впрочем... Нали я бе помолил да извика началника на управлението на вътрешните работи полковник Баев. Къде е той?

— Всичко наред ли е? — попита Смелков.

— Да, както наредихте. Тези, които имаха спешни въпроси, записах за утре, с немного спешните — за вдругиден, а вашите заместници приеха някои от тях според компетенцията си. Игор Валеревич ще дойде след минути, излезе да изпуши една цигара — стегнато докладва Олеся. — Какво да ви приготвя? Чай; кафе, сандвичи, бисквити?

— На мен, ако обичаш, силен и сладък чаец. А на Игор Валеревич — каквото поиска. Почерпи с чай и Саша — кимна той към широкоплещестия бодигард, който влезе след него и остана прав встрани.

— Непременно — усмихна се Олеся.

Константин Кирилович знаеше, че този нов бодигард ѝ е ужасно симпатичен, и нямаше нищо против техния лек флирт. А и колко е демократично така по свойски, по бащински да покровителстваш, да стимулираш чувствата на младежите! Демократичност, достъпност и обаяние — ето трите кита, върху които се крепи народната любов към кмета Смелков. И той трябва да храни тези китове, да се грижи за тях и изобщо по всякакъв начин да поддържа работния им тонус. Защото кой е първият и главен разпространител на сведения за ръководителя сред народа? Разбира се, секретарката, всеки го знае.

Тежък, с болнаво подпухнало лице, началникът на управлението на вътрешните работи влезе в кабинета, когато Смелков вече седеше зад бюрото си. След полковник Баев леко пристъпи Олеся с подноса: чай за кмета, силно еспreso за гостенина, бисквити за двамата.

— Не изглеждаш добре — забеляза кметът, докато се взираше внимателно в стария си приятел. — Да не си нещо болен?

— Здрав съм — кратко отговори Баев. — Какво стана? Какво казаха в областта?

— Предложиха да преместим фермата. Нали разбираш, това не е вариант. Понамесих се, искам да припиша отговорност на транспортното ведомство, след ден-два ще науча резултата. Нека вторият заместник да ми бъде длъжен, защото хората на Горчевски са му бутнали доста сухо. Но аз те извиках по друг въпрос. Игор, в края на краищата ще се справиш ли с тези еколози? Само довчера се говореше за трима убити, а днес вече станаха четирима! Какво се случва изобщо? Кого са претрепали пак? Защо трябва да научавам това от радиото, а не лично от теб?

— Решил си да получаваш оперативна информация лично от мен ли? — неприятно се позасмя Игор Валеревич. — Не е имало нови убийства. Просто се появи информация, че някой си Съомушкин, който беше намерен мъртъв на улицата преди почти две седмици, също бил еколог и също провеждал някакви изследвания в някаква неизвестна на

нас лаборатория. До днес никой не беше свързвал този покойник с екологията.

— Какво ѝ е оперативното на тази информация, щом е стигнала до радиото? — недоволно измърмори Смелков. — Какви ги вършат в твоето ведомство?

— Ще видя тази работа. Не е за пръв път някой да пее на журналистите.

— Игор, не разбирам спокойствието ти. Целият град е на нокти заради убитите еколози, а аз губя точки в очите на населението, рейтингът ми стремително пада, защото около всичките тези приказки за убийствата плъзват и слухове. Имало уж някаква лаборатория, в която били проведени изследвания и било доказано, че фермата носи огромни вреди на хората. А кметът, тоест аз, искам магистралата да мине не от северната, а от южната страна, защото имал там финансови интереси. И че на кмета, тоест на мен, не му дремело за фермата, но се прикривал с нея, за да не допусне строителството на магистралата откъм северната страна. — Без да забележи, Смелков постепенно повиши тон. — Ти трябва — чуваш ли? — длъжен си в най-кратки срокове да заловиш тези проклети убийци и да ми намериш проклетата лаборатория! Защото, докато престъпленията не се разкрият, журналистите и кой ли не ще крещат под път и над път, че аз, именно аз, а не ти, съм заинтересован от укриването на виновниците, от липсата на възмездие. Понеже точно на мен ми е изгодно да скрия истината за екологичната опасност от фермата. Ако не можеш да хванеш убийците, намери поне лабораторията! И тогава ние лично да видим какво са установили тези изследвания. Повече от сигурен съм, че резултатите от тях могат да се тълкуват по всякакъв начин, както и е ставало. А и винаги е възможно всичко да се извърти накъдето е нужно. Но народът трябва да се успокои, Игор. До изборите остават три месеца. Та нали всичко разбираш.

Полковникът гаврътна чашчицата със силно кафе и я остави в чинийката. Смелков така и през целия си живот — а с Баев се познаваха и другаруваха още от детската градина — не можа да свикне, че отначало много едрият и мускулест, а с годините натежал и подпухнал Игоръоха можеше да бъде толкова точен, акуратен и тих в движенията си. От докосването на чашката до чинийката не се породило един, дори най-тих звук.

— Костя, всичко е много по-лошо, отколкото си мислиш — тихо произнесе полковникът. — Повярвай ми, моите момчета правят и невъзможното, за да разкрият тези убийства. По цели нощи не спят, не им остава време да хапнат. Но не са се добрали до нито една вярна нишка. Нито една! Никаква информация нито за самите убийства, нито за тази проклета лаборатория. И ако всичко е така, както смятаме ние, става дума за много добре законспирирана организация. А това, както разбираш, е невъзможно без много добро финансиране. Значи, някой има огромен интерес от това.

— Не чух нищо ново — презрително изхъмка Смелков. — Тези приказки с тебе си ги говорихме и преди три дни, и преди седмица. Какво се е променило? Нищо! Защо тогава ми казваш, че всичко е много по-лошо, отколкото си мисля?

— Защото се появи писмо, адресирано до този Съомушкин. Убийството му ни е на главите от почти две седмици, но по него все още изобщо не сме работили, понеже всички сили бяха хвърлени за убийствата на екологите. От това писмо става съвършено очевидно, че авторът му и самият Съомушкин също са се занимавали с проблеми на екологията. И в тази лаборатория двамата са приключили някакво изследване, чиито резултати ще позволят, цитирам: „всички да отидат на съд“.

— Кои всички? — слиса се Константин Кирилович. — Ама какво, и ти ли вярваш, че нашата ферма представлява екологична опасност? Но това е безумие! Не може да бъде! Никога досега клетковото отглеждане на животни с ценни кожи не е носило никаква вреда! На никого!

Баев се позасмя.

— Сигурен ли си, Костя? Ами известно ли ти е едно документче, наречено „Норми за технологично проектиране на животновъдни ферми“? Хем не някакви праисторически норми, ами напълно следперестроечни, от двехилядната година. Е, знаем, ти си ни кмет, голям началник, къде ще се занимаваш с такива дреболии. А аз като по-обикновен човечец, с по-скромна длъжност, си направих труда да го прочета. И знаеш ли какво пише?

Баев извади от една папка разпечатан документ, прелисти няколко страници, намери редове, подчертани с цветен маркер.

— Ето, чета ти дословно: „Основни източници на замърсяване на атмосферния въздух са емисиите от вентилационните системи на сгради с регулируем микроклимат, димните газови емисии от котелните помещения. В емисиите от вентилационните системи се съдържат вредни и с лоша миризма газове (амоняк, сероводород), прах и микрофлора, както и водни пари и въглероден диоксид. Вредността на димните газови емисии от котелните помещения зависи от вида на горивото и приетата система за димоочистване“. Повтарям, ако не си слушал внимателно: вредни и с лоша миризма газове — амоняк и сероводород. Ти знаеш ли какво гориво използва Зоя във фермата? Интересувал ли си се? А с каква система за димоочистване разполага, попитал ли си я? Ами за опазването на повърхностните и подземните води от замърсяване? А в отпадните води, между другото, се съдържат фосфати, хлориди и амониеви соли. Така че за безвредността на производството на ценни кожи разправяй на внучката си след петдесетина години. А как в нашата страна се спазва технологията на пречистването — това няма да ти обяснявам, не си малък.

— Абе ти какво ми мътиш главата! — възмути се Смелков. — Зоя е честен човек, знаещ, цял живот работи в животновъдството. И щом тя ми гарантира, че във фермата ѝ всичко е чисто, аз ѝ вярвам.

— Ами вярвай ѝ — сви рамене началникът на управлението на вътрешните работи. — Просто за всеки случай имай предвид, че всичко става. И вредни емисии, и нарушаване на пречиствателната технология. С една дума, не забравяй какво пише в писмото: има основания за съдебно преследване. И ако нещата се потвърдят, народът като един ще се вдигне и ще поиска ликвидиране на фермата веднъж завинаги. Никой няма и да продума срещу металургичния и химическия комбинат, това са работни места за града и огромни пари за бюджета, ей го само Петка колко данъци отчислява от своето производство! А тази наша ферма, дето е нищо и никакво за мащабите на града, никой няма да защити. Но и това не е най-лошото.

— Какво друго?

— От Москва пристигат някакви неясни хора. Уж били бивши служители на МВР отдавна в оставка. И уж ги била пращала банка АПК да проучат възможността за купуване на земя в нашия район за строителство на луксозна почивна база.

— Нещо много „уж“ употреби — поклати глава кметът.

— Ами защото, Костя, не вярвам и на една дума от тази измишльотина. Едва вчера се появи писмото за лабораторията и резултатите от изследването и ето, днес ми се обаждат от Москва и ме предупреждават, че ще пристигнат двама души. Молят и да им съдействам, ако трябва. Разбираш ли какво може да означава всичко това?

— Лошо — изпуктя Смелков. — Всичко това е много, много лошо. Смяташ, че са от ФСБ, така ли?

— Всякакви може да са — неопределено отговори началникът на управлението на вътрешните работи.

— Дали да помолим Петка да помогне?

— Ще трябва. Макар че ти не беше прав, когато се дистанцира от него, сега тъкмо това може да ни е от полза. Добре, аз ще тръгвам, имам много работа.

И Смелков отново забеляза колко безшумно полковникът отмести стола. Не тропна, не прошумоля.

„И все пак Игоръоха изглежда зле — помисли си Константин Кирилович, докато гледаше затварящата се след приятеля му врата. — Та ние сме връстници, в една година сме раждани. А аз в сравнение с него съм като млад ерген. Нямам килограми в повече и бръчките ми са къде-къде по-малко, и със здравето явно съм по-добре.“

До идването на генералната директорка на фермата Зоя Григоревна Деревянко имаше още време, което кметът посвети на натрупалите се през деня документи — нали бе заминал или по-точно — отлетял, за областта рано сутринта.

Зоя Григоревна, пълна енергична жена с посивели коси, малко над шейсетте, възмутено отхвърли всички предположения за нарушения в работата на фермата. И Смелков ѝ повярва. Впрочем той никога не бе страдал от излишна недоверчивост, така му беше полесно. А когато стана дума за възможното преместване на фермата на десет километра в източна посока, тя помоли да донесат картата на района. Вярната Олеся, която впрочем приятно си прекарваше времето в приемната в компанията на новия бодигард Саша, никога не напускаше работа преди шефа си. И сега веднага донесе картата и я разгъна на масата за съвещания.

— Първо, тук не може да се мести. — Зоя Григоревна посочи с молив мястото, където би трябвало да се построи новата ферма. — От

„Опазване на природата“ няма да ни разрешат, това е територия от резерват. Второ, във фермата ще работят хора, а това означава, че те някак трябва да пътуват до нея и някак да се прибират вкъщи. Как? Ще прелитат ли? Вие ще дадете ли пари за построяване на път от града до стопанството? Та тук има древни, гъсти гори, човек може да мине през тях само пеша. Нали магистрала още няма да има, защото, преди да я построят, трябва да се махне фермата, а къде ще я дянат, ако нова не е построена? Значи, налага се първо да се построи новата ферма и чак след това да се прокара федералната магистрала, а не обратното. Как смятате да закарате там строителна техника? Хайде, заради нея ще изсечете гора, такива сте вие, ще направите просека. Ами после какво? Ще скалпите фермата, ами как ще се работи в нея? Нужни са пътища за доставяне на фуража, това е задължително изискване. А фураж не се прекарва с леки коли и дори не с газки, а с огромни камиони, които не могат да минат по междуселски път. Нужна е строго определена роза на ветровете, та нашите миризми да не стигат до жилищните сгради. Тук направлението на ветровете е такова, че никой няма да даде разрешение за създаване на подобно стопанство. С една дума, Константин Кирилович, всички тия приказки за преместване на фермата са просто алабализми. Проектът няма да мине през нито една инстанция.

За роза на ветровете и за необходимост от пътища за доставяне на фураж Смелков чуваше за пръв път и това не убягна на вниманието на ръководителя на предизборния щаб Лаевич. Той внимателно слушаше генералната директорка и не продумваше, само често-често поглеждаше изучаващо кмета.

— Константин Кирилович, а вие лично кога сте посещавали стопанството? — неочаквано попита той.

— Ами че аз ей с тези ръце съм го строил! — възкликна Смелков.

Това беше самата истина. През 1979 година Костя Смелков, който след завършването на гимназията бе скъсан на приемните изпити за института и очакваше наесен да го вземат в казармата, наистина бе работил на строителството на Вербицката животновъдна ферма. Като общ работник. И сега, докато я защитаваше, този факт бе станал един от основополагащите в цялата му аргументация. Когато говореше пред избирателите и даваше интервюта на журналисти, той

постоянно повтаряше: „Знам колко болезнено и несправедливо е заради нечия изгода или някакви неясни митични блага да се унищожават онова, което ти си направил навремето със собствените си ръце, което си обичал и с което си се гордял. Аз се гордея, че започнах пътя си като обикновен общ работник на този строеж, и няма да позволя да пипнат фермата, която лично съм строил заедно с други жители на нашия град“. Обикновено това правеше добро впечатление на слушателите...

— Строили сте я — кимна Лаевич, млад мъж на трийсетина години с невзрачна външност и въздълга, но много чиста лъскава коса, която падаше на лицето му с кос бретон и почти напълно закриваше едното око. — Но оттогава стъпвали ли сте там поне веднъж?

Кметът сви рамене.

— Не съм, че какво да правя?

— Това трябва да се поправи.

— Ама как? Ще говорим под път и над път, че буквално вчера съм бил там, така ли?

— Не, защо — позасмя се Лаевич. — Лъжата винаги е лоша идея. Това е неправилно. И не е нашият път. Нашият път е истината, и то истината, която лесно може да се провери. По това политиката ни на водене на предизборната кампания превъзхожда политиката на Горчевски. Ще трябва да отидете до фермата с телевизионен екип, та да ви види целият град. И ще обикаляте из нея така, както стопанин се разхожда по своя земя. Разбирате ли ме, Константин Кирилович?

— Не съвсем...

Кметът изпитателно погледна младежа. Дали не сбърка, като го направи ръководител на предизборния щаб? Може би трябваше да сложи на това място друг човек, проверен, онзи, който бе ръководил щаба при предишните избори и бе отвел Константин Смелков до победата? Бяха му препоръчали Лаевич като човек, сръчен в измислянето на необичайни ходове, които не излизат извън рамките на етиката, камо ли пък на закона. А кметът отначало възнамеряваше да го направи просто един от членовете на щаба, но после всичко се подреди така, че... Предишният ръководител, провереният, който вече бе дал съгласието си да оглави щаба, се разболя тежко и не можа да се включи, а от хората, които в онзи момент му бяха подръка, Лаевич му се стори най-делови, най-организиран и съобразителен.

С ръка на сърцето, Смелков нямаше никакви претенции към младежа, защото нито едно от предложените от него решения до днес не се бе оказвало несполучливо. Но все пак, когато си на петдесет и три, е трудно безпрекословно да приемеш мисълта, че трийсетгодишните могат да работят не по-зле, а понякога и по-добре от твоите връстници. Ето сега и тази идея за фермата... Добре, ако това ще помогне, той е готов не само да я посети, но и камъни да яде. Какво означава обаче „да се разхожда като стопанин по своя земя“? Да вземе да чисти клетките ли? Или какво?

— За разлика от вас, Константин Кирилович, аз съм бил във фермата — спокойно поясни Лаевич. На това място генералната директорка тихо изпръхтя и с усилие сдържа усмивката си. — Ето, и Зоя Григоревна се смее, защото си спомня моето първо посещение. Как цъфнах пред нея с костюмче и лъснати обувки и я помолих да ме разведе из фермата, да ми покаже всичко в нея. Тогава тя моментално ми посочи вратата и ме изрита. А знаете ли защо?

— Защо? — попита кметът с жив интерес.

Той наистина за пръв път чуваше, че ръководителят на предизборния му щаб е ходил до стопанството. Интересно, защо му е трябвало това на хлапака?

— Ами защото във фермата, там, където са животните, никой не обикаля с всекидневните си дрехи, всички се преобличат и преобуват. Миризмите са такива, че моментално се просмукват в облеклото ти, а после не изветряват с дни. С цивилни дрехи може да се влиза само в административната сграда, където е ръководството. А за посещение при животните трябва работно облекло. И ботуши. И ръкавици. Без тях животно не се пипа, а без кадъра „кметът взема от клетката очарователна норка“ няма да се получи никакъв ефект. Освен това в организацията на животновъдството има много специални термини и ако вие не ги владеете, в репортажа веднага ще си проличи, че никога не сте стъпвали там. Ще различите ли централния коридор на шеда от страничния? Изобщо знаете ли какво е шед^[1]? Представете си, че отивате, преобличате се и телевизионният журналист ви задава такъв въпрос: ами я покажете, Константин Кирилович, какво точно сте построили тук? Ще познаете ли изобщо коя сграда сте строили? И ще можете ли правилно да обясните за какво служи тя? Цех за подготовка на фуража ли е? Или кланица? Или може би топло помещение за

работниците, които хранят животните? Или пункт за първична обработка на кожата? Ще влезете в този пункт и ще трябва да показвате на журналистите: къде е стаята за охлаждане, за обезмасляване, за стъргане, за опъване, къде е сушилното помещение... А има и помещение за сваляне на кожата от опъваните, помещение за подсушаване на дермата и косъма, друго за доработване и почистване, сортировъчна и накрая — склад за готовата продукция. Всичко ли изброих, Зоя Григоревна? Пропуснах ли нещо?

— Нищо не пропусна — засмя се Дервянко. — Браво, Гена, добър ученик си.

— Хем ви обрисовах само пункта за първична обработка на кожата — продължи Лаевич. — Ами ако отидете във фуражния цех? И там има какви ли не помещения с различно предназначение и названия. И ако вие, Константин Кирилович, използвате с лекота тези термини, ще направите впечатление, че сте човек, на когото наистина не е безразлична съдбата на фермата. Ако обаче я обикаляте като екскурзиант, който вижда всичко това за пръв път и само е дочувал едно-друго, никой няма да повярва в желанието ви да запазите стопанството.

— Досега ми вярвах — сърдито промърмори кметът. Посещението в животновъдната ферма вече не му изглеждаше така безпроблемно, както в първия момент.

— Според последните социологически проучвания, тази вяра значително се е разклатила. Забележимо я е подронил скандалът с убийствата на еколозите. И нещата трябва да се поправят — твърдо заяви Лаевич. — Същевременно ще можете пред камерите да си поговорите със Зоя Григоревна за екологията, нека тя разкаже какво гориво се използва, как действат пречиствателните съоръжения. Така професионалистът лично ще пропъди слуховете за екологичната опасност от фермата. На това хората ще повярват повече, отколкото на един кмет, който не е стъпвал там.

„Трябва не да се фръцкам пред камерите, а да разкрия убийствата и най-сетне достъпно да обясня на хората кой и защо е затрил еколозите, тогава народът наистина ще ми повярва — раздразнено си помисли Смелков. — А още по-добре — да докопам тая лаборатория, да докажа, че всички нейни изводи са фалшифицирани, да намеря хората, които са платили за тази фалшификация, и да ги разоблича.“

Но разбира се, не каза нищо на глас. Не е хубаво да изразява пред Зоя недоволството си от работата на началника на полицията. Той, кметът на Вербицк, лично направи Игор Баев, своя стар близък приятел, началник на градското управление на вътрешните работи и за всички те са един отбор. Кое то впрочем напълно отговаря на действителността. Не е нужно да се зараждат подозрения, че двамата вече не мелят брашно. Пък и няма нищо такова, просто временни трудности в работата.

В главата на Смелков светна лампичката „демократ“, той потисна недоволството и раздражението си и предложи на външния свят една от своите най-предразполагащи усмивки.

— А какво ще кажете за едно такова предложение вие, Зоя Григоревна?

— Гена е напълно прав — веднага отговори генералната директорка, — не се тревожете, Константин Кирилович, ние всичко ще ви организираме. Ще дойдете при нас веднъж-дваж в работен порядък, аз ще ви дам най-опитния животновъд, който знае повече и от мен, а той всичко ще ви покаже и ще ви обясни. Пък вие ще си го запишете, ако ви е трудно да го запомните. Може и аз лично да ви придружа, ако пожелаете. Както кажете — така ще направим. Готова съм лично да ви напиша пишкови, само да има полза, господи!

— Добре — постави чертата кметът, като разбра, че май няма да се измъкне от идеята за фермата и телевизионния репортаж. — Така решаваме. Гена, съгласувай със Зоя Григоревна и с моите графици кога отиваме. Щом съм готов за общуване с журналисти, Валентина ще се свърже с тях.

Валентина беше пресекретар на кмета. Лампичката „демократ“ още светеше, затова той първо спомена заетостта на генералната директорка, а чак след това — своите графици. Това ставаше автоматично, без каквито и да било усилия. Константин Смелков се занимаваше с ръководене отдавна и осъзнатата необходимост от някои правила също толкова отдавна му бе станала просто навик.

---

[1] Специална постройка за отглеждане на животни с ценна кожа. — Б.пр. ↑

СРЯДА

Юрий Коротков с наслада изпружи крака и се намести на удобната седалка в бизнес класа.

— Колко е просторничко — доволно отбеляза той и огледа пълния с пътници салон на самолета. — Никога не съм пътешествал в такива условия. А ти?

Настя кимна, без да повдигне глава — събуваше маратонките, за да нахлузи дебелите чорапи, които авиокомпанията даваше заедно с пътническия комплект.

— Случвало ми се е — каза тя, когато приключи манипулациите по преобуването, — но не често. Благодарение на Стасов. В случаите, когато клиентът е изисквал моето присъствие някъде извън Москва, той винаги уговаряше райдър^[1]. Модерна думичка, вече я употребяват не само за звездите на шоубизнеса.

— А сега — благодарение на братлето ти. Явно не му се свидят парите за начинанията му — позасмя се Коротков. — Хайде, разказвай, сподели информация.

Настя отвори папката, която извади от чантата си, и докато траеше полетът, преразказа на Юрий какво бе научила през своя ден за подготовка.

— Значи, във Вербицк нямаме на кого много-много да разчитаме — констатира Коротков. — Банката на Сашка, по-точно нейният филиал, началникът на управлението на вътрешните работи и някакъв стар опиянчен оперативен работник — ето го целия резерв на щаба на главнокомандващия. Разбира се, от банката ще ни помогнат с битовите въпроси и с информация за бизнеса в града, а началникът на милицията ще ни следи изкъсо и с нищо няма да ни е от помощ, това е ясно. Виж, старият оперативен работник е ценен кадър, важното е да не изпадне в запой. Но само той не стига... Друго си е да имахме поне едно човече от икономическата полиция и един спец по организираната престъпност, който познава разпределението на силите в местния криминалитет. Е, добре де, каквото — такова.

— Ако потрябва, ще потърсим, чичо Назар обеща да поразпита в съседните области.

Самолетът кацна сред плътна дъждовна пелена.

— Имаш ли чадър? — угрижено попита Коротков.

— В багажа ми е.

— Дявол да го вземе! И моят е там. Ако вместо ръкав, дадат автобус, ще подгизнем... Само това липсваше — да настинем и да се разболеем!

— Ами хайде да пуснем другите напред и да слезем последни — предложи Настя. — Ще изчакаме всички да слязат по стълбичката и тогава — бегом надолу. Така ще стане по-бързо, отколкото да се влачим в тълпата, тя винаги те бави — има и възрастни хора, и пътници с деца или с големи багажи.

Но стюардесите помолиха пътниците от бизнес класа да напуснат самолета първи, което Настя, естествено, абсолютно бе забравила: макар да имаше опит, той не беше голям. Долу пред стълбичката бяха спрели два автобуса и микробус с надпис VIP. Пред него чакаше момиче с чадър и табела, на която под логото на ВИП залата се мъдреха имената на Коротков и Каменская.

— Я виж ти — радостно възкликна Юра, — това е за нас. Ей, братчето ти е голяма работа!

Ала дори за няколко секунди, които бяха нужни, за да слязат по стълбичката и да стигнат до микробуса, те се намокриха до кости под плющящите студени дъждовни струи.

— Шофьорът ви чака във ВИП залата — сладко изчурулика служителката от летището, — дайте, моля, багажните си квитанции.

— Какво, и багажа ли ще ни донесат? — шепнешком се обърна Коротков към Настя.

— Нямай и капчица съмнение — позасмя се тя.

Докато донесат багажа, те успяха да изпият във ВИП залата по чашка кафе и да се запознаят с шофьора, симпатичен добродушен човек на име Володя. Съобщи им, че е изпратен от банка АПК, че колата е взета под наем и ще бъде денонощно на тяхно разположение. Пък той, Володя, ще ги закара където пожелаят, защото е израснал в този град, дълги години е бил таксиметров шофьор и знае тук всяка улица и сграда. А управителят на филиала на банка АПК ги очаква в

офиса и е готов да изпълнява всякакви техни молби и желания, които са по възможностите му.

С една дума, началото никак не беше лошо...

Александър Каменски бе наясно, че да се опитва да спори със сестра си, е безнадеждна работа, затова беше запазил места точно в онзи хотел, който бе намерила Настя, а не в друг, предпочетен от него. Разбира се, за себе си би избрал малък, но скъп елитен хотел с апартаменти някъде из зелената зона, в покрайнините. Но Настя го помоли да резервира стаи в най-големия хотел в центъра на Вербицк.

— Не искам да бием на очи — обясни тя на брат си. — Изобщо не е нужно целият персонал да знае кога сме излезли, кога сме се прибрали и кой ни е посещавал. Това ще ни пречи. Колкото повече клиенти има в хотела, толкова по-лесно е да се изгубиш сред тях. И освен това, в големия хотел има много служители, а хората са най-важното в нашата работа. Колкото повече са, толкова се увеличават и шансовете ни да попаднем на сигурни източници.

Александър беше резервирал най-хубавите апартаменти, просторни, двустайни. Намираха се един до друг, на шестия етаж, чак в дъното на дълъг заплетен коридор — архитектурата на хотела се оказа доста сложна. Нещо повече, между двата апартамента откриха врата, която се отключвала, когато пристигал някой по-специален гост, пожелал да има две спални. Тогава помещенията се обединявали.

— Да ви отключва ли вратата? — учтиво попита пиколото, което ги бе придружило с багажа.

— Защо... — учудено сви рамене Коротков.

Ала Настя Каменская го прекъсна:

— Отключете я, моля.

По лицето на пиколото плъзна нечиста усмивчица, сиреч, ясно, пристигнала е двойка командировани, дамата смята да се възползва от предоставената свобода, а нейният спътник явно дори не е помислял за такава перспектива. На глас, естествено, не продума нищо, само отключи и предложи на гостите да огледат апартаментите и да се убедят, че всичко е наред. Хавлиите и чехлите са налице, лампите светят до една, минибарът е пълен, водата тече, прозорците се отварят... След което с достойнство се оттегли.

— За какво ти е вратата? — недоумяващо попита Коротков, когато останаха сами.

— Знам ли — безгрижно махна с ръка Настя. — Всичко е възможно... Човек никога не знае къде и кога ще го сполети неприятна изненада. А така ще си бъдем подръка.

— Говориш, сякаш още работим на „Петровка“ и сме дошли тук да разкриваме някакво кошмарно убийство.

— Ами аз наистина почти нямам представа за какво дойдохме тук и какви ще ги вършим. Затова, за всеки случай... Добре, да се преоблечем в сухи дрехи и да вървим в управлението на полицията, да се представим на местното ръководство.

— А в банката?

— Там после, нищо няма да им стане, ако ни почакат, все пак за тях сме хора на големия шеф. А за началника на управлението на вътрешните работи сме никой, така че той няма да ни чака, а вече приближава седем.

— Как така седем? — ахна Коротков. — Нали тръгнахме рано сутринта...

— Тук е плюс три часа, забрави ли? Още в самолета ни го казаха и аз вече си преместих стрелките на часовника. А ти сладко хъркаше, когато кацахме, и не си чул.

— Пфу! — изпъшка ядосано Юра. — Тogaва имаш право, да бързаме към полицията. Макар че и така не е сигурно, че ще заварим началника.

* * *

Думите на Настя се оказаха пророчески: началникът на управлението на вътрешните работи полковник Баев съвсем бе забравил, че снощи му се бяха обадили от Москва. Вероятно шефът от висините, който му е позвънил, нямаше никакъв авторитет в неговите очи. А може би полковникът си имаше маса други проблеми, та не бе имал и намерение да помни вестта за някакви командировани милиционери от запаса. Или пък, както много началници правят, се преструваше, че е забравил, та гостите да не си внушат вредни илюзии за собствената си значимост. Дежурният в приемната — стегнат сержант с полицейска униформа, която му стоеше много добре, докладва по телефона, че са дошли господата Коротков и Каменская от

Москва, и по израза на лицето му пролича, че от слушалката до него е стигнало нещо като „Кои са тия? Не съм ги викал!“.

— Обадили са ви се снощи — предпазливо напомни сержантът.

Вероятно полковникът все пак си спомни, защото само след минута Настя и Коротков прекрачиха прага на кабинета му. Началникът на управлението на вътрешните работи, натежал човек с болнав вид, ги изгледа недоволено и същевременно напрегнато.

— Слушам ви. С какво мога да помогна?

— Благодарим, Игор Валеревич, нищо не ни трябва — подзе Коротков. — И ние сме бивши офицери от милицията, работили сме в криминалния отдел на „Петровка“, и двамата сме полковници от запаса, до полицията не стигнахме. И разбираме, че никой началник на полицейско управление няма да е очарован, ако в града му се появят бивши оперативни работници и започнат нещо да душат и да събират информация. Та вие сте професионалист, значи, ще научите за това най-много след два дни. Ето защо искахме просто да се представим, да обясним целта на посещението си и да отговорим на вашите въпроси, доколкото възникнат такива.

Вече в края на предварително подготвената фраза Юра едва сдържа усмивката си — той бе усвоил израза „доколкото у вас възникнат“ съвсем наскоро, бе се влюбил в него от все сърце и сега го употребяваше при всеки подходящ случай. И макар че Настя на няколко пъти, докато пътуваха към управлението, го моли да не се прави на важен и да не дразни местните лъвове, все пак не се сдържа. Предварително бяха решили, че ще говори Коротков, а Настя ще си мълчи. И даже бяха отрепетирали встъпителната реч в самолета.

— Може ли да видя документите ви?

Те мълчаливо сложиха на бюрото пред началника паспортите и пенсионните си удостоверения. Баев внимателно ги огледа и им ги върна.

— Та с каква, значи, цел пристигнахте в нашия град?

— Банка АПК би искала да закупи парцел за строителство на голяма почивна база за служителите в сибирските филиали. Разбира се, част от почивките ще се реализират чрез търговския отдел за всички желаещи, така че жителите на Вербицк и кой да е друг град също ще имат възможност да отдъхват там. Възложено ни е да проучим дали в околностите на града има подходящи парцели, кои са

собствениците им, каква е цената и изобщо съществува ли възможност да бъдат закупени. Освен това трябва да си изясним въпроса с работната сила, тоест с трудовите ресурси, с транспортните комуникации, с цялата инфраструктура. Е, и нали разбирате, никак не е маловажна и криминалната ситуация в града. Банката не би искала да се озове посред каквито и да било войни между групировки. Ето защо, ако правовият статус на парцелите, които ни се видят подходящи, буди съмнения, банката ще се откаже от намерението си да строи в района на Вербицк и ще потърси възможности за организирането на базата на друго място.

— Под правов статус на парцел вие разбирате...

Баев очаквателно погледна Коротков. Сякаш изобщо не забелязваше Настя, която стоеше мълчаливо.

— Именно, Игор Валеревич. И тясно правовата страна, отразена в официални документи, и оперативната информация, засягаща наличието на интереси от страна на престъпни групировки. Ако ви помолим за помощ, то ще е само по тази част. Мисля, че при вас ще се намерят служители, които разполагат с информация и могат да ни просветят, макар и най-общо.

— И това е всичко, така ли? — недоверчиво попита полковникът.

— Това е — твърдо отговори Коротков. — А, не, излъгах ви, не е всичко. Имаме и молба от наш бивш колега да намерим негов стар приятел и да му предадем овеществени поздрави.

С тези думи той посочи торбичката с твърде изразителни форми, която държеше в ръцете си. Съдържанието ѝ недвусмислено звънна.

— Този стар приятел при нас ли работи?

— Да. Майор Егоров, бивш началник на отдел „Убийства“.

Очите на полковник Баев едва забележимо се присвиха.

— Бивш, бивш... Знаем го този. И подаръкът, както разбирам, е тематичен. Сами ли ще го търсите, или ви трябва помощ?

— Та нали сме детективи! — широко се усмихна Коротков. — Макар и бивши.

И се сепна, почувствал едва забележимото побутване с лакът.

— Трябва ни, другарю полковник — бързо се намеси Настя. — Не познаваме никого тук. И дори не знаем кое къде се намира. Ще ви бъдем благодарни, ако някой ни съдейства в издирването на майор Егоров.

Когато Баев погледна Настя, очите му бяха напрегнати, а погледът — тежък. Полковникът вдигна слушалката, обади се в дежурната част, попита къде е Егоров. Оказа се, че майорът е в кабинета си.

— Отдел „Убийства“ е в лявото крило, на втория етаж, там ще го намерите. Ако възникнат проблеми или въпроси — насреща съм.

— Благодарим, Игор Валеревич. Всичко хубаво.

Сержантът в приемната подробно им обясни как да минат през вътрешните преходи до лявото крило и в кои точно кабинети на втория етаж работят служителите от отдел „Убийства“. Стана ясно, че любовта към сложната архитектура е била присъща и на хората, строили сградата на управлението. Впрочем вероятно проектите и на нея, и на хотела, бяха дело на един и същ автор.

— И какво беше това? — ядосано попита Коротков, когато напуснаха приемната и поеха из коридорите. — Нали се бяхме разбрали да говоря само аз, а ти да се правиш на тъп статист, за да не дразниш женомразците.

— Юра, не се ядосвай — миролюбиво отговори Настя. — Бяхме се разбрали по никакъв начин да не се издаваме, че сме се готвили за това посещение. И да се преструваме, че сме точните хора, ала не твърде умни и ловки. Именно затова бяхме решили да съобщим на Баев, че трябва да намерим Егоров и да му предадем подарък. Та после никой да не се чуди откъде се знаем с него. Нали имаме телефона на Егоров, можехме просто да му звъннем. Но в рамките на легендата, че сме професионалисти, но недотам добри, трябваше да потърсим помощ за намирането му, а не да говорим на Баев какви печени детективи сме. Така цялото управление ще е наясно, че сме го търсили като обикновени външни хора. Нека Баев спи спокойно, след като се е уверил, че отдавна вече не сме детективи и сме изгубили всичките си навици, ако изобщо сме ги имали някога.

— Ами хайде поне сега да се обадим на този Егоров, може вече да не е в кабинета си, да е излязъл някъде. Или изобщо да си е тръгнал, докато ние го търсим из коридорите.

— Не — твърдо заяви Настя, — не бива. Ами ако не е сам в кабинета и някой чуе как разговаря с нас, преди официално да сме се запознали? На кой началник ще хареса негов подчинен без знанието на ръководството да общува с някакви съмнителни хора от столицата?

Само ще причиним неприятности на човека. А така — всичко е официално, с благословията на Баев.

Отминаха кабинета с табелка, според която тук се намираще началникът на отдел „Убийства“. А от останалите врати завариха отворена само една. Точно зад нея намериха бившия шеф, а днес старши оперативен работник от отдела по разкриване на убийства — Виктор Егоров. Той беше висок, сбръчкан и измъчено мършав, каквито честичко изглеждат любителите на чашката. Възрастта му, ако се вярва на чичо Назар, далеч не беше пенсионна, но майорът изглеждаше като старец. Беше се отпуснал на стола, в пълна самота, и звукът на бързо затвореното чекмедже на бюрото не оставяше и най-малки съмнения какви са били заниманията му на работното място.

— От чичо Назар, значи? — равнодушно каза той. — Аха, ами влизайте де.

Съдържанието на торбичката с подаръка го задоволи, очите му лъснаха, той веднага заключи отвътре кабинета, извади чаши и предложи „да ударят по едно за запознанството“. Настя отказа и изрази пълна готовност да вдигне наздравница с чаша чай, а Коротков трябваше да се пожертва, защото нямаше начин да откаже.

— Стигнали сте до полковници, значи — с пиянска завист проточи Егоров. — То се знае, там при вас, в столицата, нещата са къде по-лесни, сума ти народ служи в полицията, за всички има място, на шефовете не им се свиди да раздават чинове. Когато бях млад, генералите в милицията в цялата страна на пръсти се брояха, а сега само в Москва с лопата да ги ринеш. За мен вече надежда няма, така и ще се пенсионирам като майор. Сигурно вече са ви подшушнали, че ме изгониха от длъжността началник-отдел и като голяма услуга ме оставиха старши оперативен работник в моя отдел. Народът се разбяга, никой не иска да работи, всички само за пари ламтят. То кой ли сега се интересува от разкриване на убийства. Та какъв интерес да има, като ей на, обрали го, а той дори не подава жалба, защото за него щетите са нищо и никакви, а аз, между другото, с такава сума бих могъл няколко години да живея като бял човек.

— Богати жертви на обир имате — забеляза Настя. — Ами вие откъде научихте, че са го окрали, след като не е подал жалба? Да не би някой да си е признал?

— Хайде де! — тросна се Егоров. — Сибиряците, да знаете, са хора нагли, сами никога не се предават, докато съвсем не ги притиснеш до стената, че и там ще отричат до последно. Ами ето, погледнете в ъгъла — ей тоя куфар е бил задигнат от някакъв клошар на гарата. Отмъкнал го от заяпал се пътник, завлякъл го в дупката си, ама не е могъл да го отвори, с кодирана ключалка е. Види се, не е имал подръка инструменти, та отложил проблема за другия ден и седнал да попиянства с другарче по чашка. Пийнали, побъбрили, после добавили някакъв отровен спирт и на неговото другарче му изхвъркнали чивиите. Издал той присъдата на бойния си другар, сцепил му черепа, много се разстроил и веднага заспал. И там го пипнали, на самото място. И му прибрали куфара. Убиецът изтрезня, призна си греха, а за куфара — нищо не може да каже. Аверът, видите ли, му се похвалил, че ей го, забогатял с тоя куфар, трябвало само да се отвори, ама внимателно, без драскотини, че после да може да се продаде. А от кого го задигнал и кога — нищо не знае. Все очаквахме обраният да се появи, ама го няма — и толкоз.

— И отдавна ли го няма? — полюбопитства Настя.

— Ами вече три седмици.

— А вие отворихте ли куфара?

— Естествено! Та как иначе? Само че вътре нямаше никакви документи. И изобщо нито един предмет, по който може да се установи самоличността на собственика. Само дрехи, бельо, тоалетни принадлежности, с една дума, стандартният комплект на мъж в командировка.

— Може ли и аз да погледна?

— Ами гледай, не ми се свиди, я! И така си стои тук в кабинета, все не намираме време да го занесем в склада за веществени доказателства.

Настя отиде при оставения в ъгъла куфар и веднага забеляза логото на известна по цял свят марка. Тя имаше приблизителна представа колко може да струва такава куфарче. Значи, собственикът далеч не беше беден. Но къде се е изгубил? Защо не е заявил за кражбата? Щом самият куфар и цялото му съдържание не представлява за него никаква ценност, значи, съвсем, ама съвсем не е от сиромасите...

— Може да не е вече между живите? — предположи тя. — Затова не е подал жалба.

— Търсихме го. — Егоров допи чашата и си наля още. — Преровихме до един трупове в моргата, не само неидентифицираните. Буквално всички опитахме да съчетаем с този куфар. Никой не подхожда.

— А в съседните градове? Може потърпевшият да не е местен жител.

— И до тях пращаме запитвания, нищо не изровихме. Не, представи си само: ако се продаде този куфар и всичко в него, нормален човек като мен може да живее добре, без да работи, а за някои такива пари са нищо, нула... Къде е справедливостта, питам?

— Никъде — въздъхна Настя. — Справедливост изобщо няма, особено в Москва. Може ли да отворя куфара? Просто ми е любопитно.

— Ами отваряй де, спирам ли те. Само да не задигнеш нещо — хитро се подсмихна Егоров. — То вярно, че всичко там е мъжко, не ти е потрябвало. Чопнеш ли нещо — имай предвид, че всичко е огледано и включено в описа, а описът е в моя сейф, така че ще науча.

Докато Коротков умело поддържаше разговора за липсата на добро, разум и справедливост в поднебесния свят, Настя постави куфара легнал на пода и дръпна ципа. Дрехи дънки, панталони, джемпъри, ризи, тениски, чорапи, гащета. Два чифта обувки четирийсет и втори номер в бежови платнени торбички. Домашни пантофи в отделна торбичка. Шал, плетена шапка. Несесер от естествена кожа с мъжки тоалетни принадлежности. Портфейл, абсолютно празен. И други нужни, полезни, но нищо неговорещи предмети.

— Портфейлът е празен — забеляза тя на глас. — Имало ли е нещо в него? Изобщо е странно, че този човек го е носел в куфара. Обикновено той се слага заедно с документите или в чантичка, или в джоб. Но не и в куфар.

Егоров обидено се навъси.

— Да не намекваш, че като сме насред тайгата, всички сме апаши? Празен беше, хем от самото начало. Тогава си помислих, че той, изглежда, е пътувал с този портфейл, после си е купил нов,

преместил е парите в него и си го е прибрал в джоба, а за стария му е дожаляло, затова го е пъхнал в куфара.

— Извинявай, Витя, не исках да те обидя. Просто си го помислих на глас. Слушай, а какви са тия приказки за убити еколози? Чу се дори в Москва.

— Абе пълна идиотщина! — с досада смънка Егоров. — Човек ще си рече, че в Москва нямате неразкрити убийства.

— Имаме, разбира се — засмя се Коротков. — Никъде няма справедливост, а виж, с неразкрити убийства е пълно навсякъде. Та какво казваш за еколозите?

— Ти пък защо се интересуваш? — с подозрение попита майорът. — Нали уж си дошъл от името на банка, а не за проверка от главното управление.

— Ами точно защото съм от банка! Нали трябва да строим почивна база, а каква ти база в район с лоша екологична обстановка? То при вас само по документи всичко е чистичко, ама щом убиват еколози, значи, са изровили нещо! Логично е, нали?

— Абе я ми се махай с твоята логика! — ядоса се Егоров. Е, имахме труп, на самотник някакъв, не общувал с никого, нищо съществено не се узна за него. Лежа си в моргата няколко месеца, никой не се притесняваше, делото отдавна отиде в архива като неразкрито, че и без туй сме затънали до гуша в работа, а не ни достигат грамотни хора. После цъфна още един такъв мъртвец, жена, приличаше на обир с убийство, не беше намерена чантата ѝ. И него не можахме да разкрием. И не щеш ли, преди месец-два изплува информацията, че тези два трупа, докато били живи, се интересували от екологични проблеми и в свободното от основната си работа време се подвизавали в някаква лаборатория. Къде е тая лаборатория, какво представлява — никой не знае. Вдигна се шум, пресата гръмна, взеха да обвиняват кмета... Та тогава нашият началник Баев също взе да се нервира, защото на шефското място го доведе сегашният ни кмет, а ако не го изберат отново, и Баев ще изхвърчи. С една дума, шефът ни стисна за гушите и всички се втурнахме като луди да вадим делата от архива. И тъкмо тогава пресата ни подхвърли поредното подаръче: преди година време затрили още един еколог любител и убийството му останало неразкрито. Проверихме — вярно, имало е такъв труп. Излизат общо трима. Само че, не щеш ли, тия дни идва в дежурната

някаква лелка и носи писмо, което било пуснато по погрешка в нейната кутия. Адресирано до убийтия неотдавна тип, за когото изобщо всички бяхме забравили, защото напоследък никой не се занимаваше с друго, освен с тия еколози. А от писмото излиза, че и той провеждал някакви изследвания в тази загадъчна лаборатория. И че уж били изровили такива неща, та някой щял да отиде на съд.

— Лоша работа — проточи Коротков. — Четири убийства. И все на еколози. А и тъкмо пред избори.

— Да де! Нали това приказвам! Хич не ми дреме кого ще изберат за кмет: и при Баев, и при всеки друг началник за мен вече път няма. Чак да ме изгонят — едва ли, кой ще работи, ама кариерата ми и без това отдавна свърши. Така че не си и давам много зор с тези убийства, който иска да се докара пред началството, да си скъсва задника, нали трябва да се издигат, а на мен ми е все тая. Аз кротичко си върша рутинната работа, оформям битови убийства, ловя разни душегубци, дето трепят хора заради един джиесем или портфейл. За това все още ме бива.

Той горчиво се усмихна и отново посегна към бутилката.

Коротков стана и започна да облича якето си.

— Благодаря ти за гостоприемството, Витя — каза сърдечно. — Разбирам, че имаш здрави оперативни позиции в града, та ще те потърсим, ако потрябва. Нали нямаш нищо против?

— Потърсете ме — кимна майор Егоров. — Приятелите на чичо Назар са и мои приятели. Ей, Настя, знаеш ли, че чичо Назар ми е говорил за теб. Само мислех, че си по-стара.

— Я стига — засмя се тя, — аз вече съм дърта баба, пенсионерка. С десетина години съм по-голяма от теб.

— Айде бе! — искрено се изуми Виктор. — А пък изглеждаш... Ей, какво значи да живееш в Москва, а!

— Витя — сниши глас Коротков, — Москва няма нищо общо тук. Просто тя не пие. Нито капчица. Затова изглежда добре. Не е като нас с теб. Ама може ли един истински полицай да не пие? Ей това е то. Така че ние с теб сме зложници на призванието си, а Настюха е... Така де, едно допълнение към нас.

Виктор също стана и бързо разтреби бюрото, оставяйки го в напълно прилично състояние.

— И аз ще тръгвам, няма какво повече да кисна тук.

— Да те закараме? — предложи Настя.

— А, не, аз пешачката, наблизо съм.

Тримата излязоха от сградата на управлението и на външната врата се сбогуваха. Сега вече можеха да отидат в банката.

* * *

Полковник Баев стоеше до прозореца в служебния си кабинет, пушеше и гледаше как на входа московските гости се сбогуват с дъртото пиянде Витка Егоров. Загаси цигарата и взе от бюрото мобилния телефон.

— Петя, трябва да се видим — проговори приглушено. — Ти къде си сега? Вкъщи ли? Добре, ще дойда.

След половин час колата на началника на управлението на вътрешните работи влизаше в двора на симпатична къща в края на града. Домакинът — един от най-заможните хора във Вербицк, Пьотър Сергеевич Ворожец, мършав и изобщо някак хилав, го чакаше на алеята пред сградата и си играеше с два лабрадора — едра породиста женска и малко на около половин година.

Баев отклони поканата за вечеря и домакинът го въведе в кабинета си. Разказът за московчаните не отне много време.

— Съмнителни хора са тия, ох, неясни са... — заключи полковникът. — Разиграха си партията като по ноти, мъжът приказваше, жената мълчеше — уж няма нищо общо и изобщо са я взели тук като любовница. Окото ѝ обаче остро, цялата изопната като струна и щом мъжът мъничко пообърка — начаса улови момента и го поправи. Не ми харесват.

— Абе я стига и ти! — безгрижно се засмя Пьотър Сергеевич. — От какво те е страх? Какво те плаши тази банка АПК? Знаем я, съвсем прилична банка.

— Измама е всичко това, Петя! Банката е само прикритие, нима не разбираш? Това са или хора от главното управление с фалшиви пенсионни тапии, или дори от ФСБ. И всичко е заради тези еколози, дявол да ги вземе... Стигнало е до Москва. Сега вече не можем се измъкна.

— Мислиш ли? — озадачено потърка челото си с пръсти Пьотър Сергеевич. — Ами пита ли Ананев?

Ананев беше началник на управлението на ФСБ във Вербицк и полковник Баев поддържаше с него неутрални, но напълно дружески отношения.

— Ха, онзи пък точно ще ми каже, чакай ти. Но подхванах приказката, опипах почвата, той отрича категорично. Което трябваше да се очаква де... Петя, нужда се от помощта ти.

— Разбира се — с готовност отговори Ворожец. — Няма проблеми. Какво трябва да направя?

— Покани тези московчани да поживеят при теб три-четири дни, поогледай ги, послушай се какво си говорят, обърни внимание как се държат. Спечели доверието им, подай им каквато трябва информация. С една дума, разбра ме, не ни е за пръв път. Аз трябва да знам със сигурност защо се довякоха тук и за какво смятат да душат.

— Ти да не откачи?! От къде на къде ще каня хора, които изобщо не ме познават? Ами че те ще ме пратят по дяволите веднага и ще бъдат прави. И аз на тяхно място бих отказал.

— Ами ти, Петенка, ги покани така, че да не откажат — хитро го подхвана полковникът. — Та ти умееш, не се съмнявам. Не разбираш ли, че изборите тропат на вратата? Забрави ли как може да свърши всичко, ако не преизберат Костя? Ами че ние с теб трябва живота си да дадем, за да не допуснем това! Не само кметът е заинтересован — и за нас с теб е не по-малко важно, отколкото за него.

— Не по-малко, викаш? — Очите на бизнесмена се присвиха злобно. — А защо тогава само ти си дошъл да ме молиш за услуга? Къде е нашият любим приятел Костенка? Страх го е да не се оцапа ли?

— Е, престани де. — Баев заговори меко, като мъдър дядо на неразумен внук. — Като малко дете си, така де... Нали прекрасно разбираш, че преди избори Костя не може открито да посещава представители на бизнеса, това е неправилно. С него още вчера си говорихме за московчаните и самият той ме помоли да потърся теб, но аз реших първо да дочакам тези гости, за да ги поогледам. Ето, видях ги и стигнах до извода, че не можем да минем без твоята помощ. Костя те моли. И аз те моля. Вярно, той можеше да ти позвъни, ала темата е опасна, не бива да се обсъжда по телефона. Ако наистина са от ФСБ, не е изключено да подслушват и мен, и кмета.

Беше му неприятно да се унижава и да моли, но не виждаше друг изход. Вярно, можеше да разбере Петка, нали бяха приятели от детинство, от училищните години бяха неразделни, винаги се поддържаха и спасяваха в трудни моменти. Но животът на Петка не се подреди така благополучно, по-точно — благоприлично, като неговия и живота на Костик. Е, по благополучие той отдавна изпревари приятелите си, това е ясно. Петя Ворожец от младини се свърза с лоши хора, през деветдесетте дори полежа в затвора, не много дълго, но все пак... И бизнеса си изгради с мръсни пари.

И до ден-днешен нарушаваше закона, в това полковник Баев не се съмняваше. Но го нарушаваше на едро и умно, а не кокошкарски и до самозабрава. Когато зае длъжността началник на Вербицкото управление на вътрешните работи, Баев постъпи честно, предупреди Пьотър: ако се издъниш, няма да мога да те прикрива, така че внимавай, после да не ми се сърдиш.

Виж, на Костя обаче не му достигнаха дали душевни сили, дали мъдрост, за да си поговори открито със своя приятел. Той просто официално се дистанцира от Пьотър, макар че продължаваше да общува с Ворожец, ходеше му на гости, постоянно му се обаждаше и в тесен кръг по всякакъв начин му демонстрираше приятелството си. Ала на празничните приеми в кметството, на които канеха деловия елит на града, никой не виждаше Пьотър Ворожец, собственика на Вербицкия химкомбинат и на голям брой по-дребни предприятия. Хем целият град знаеше за старото другарство на бизнесмена и кмета. Така в определени кръгове плъзнаха смътни слухове... Естествено, всичко това не допадаше на Петка. Обидно му беше.

Но какво значение имат такива по детински глупави обиди, когато трима зрели мъже са обвързани с една цел?

Ах, колко е лошо всичко това...

— Добре де, не се притеснявай. — Хилавият Ворожец покровителствено потупа по рамото масивния Баев. — Ще направя каквото трябва, ще проуча тия твои московчани, ще ги разложи на молекули и атоми. Прав си, Игоръоха, не бива да се джафкаме и да си дърпаме парцалките и куклите, една цел свързва и трима ни. Ще го направя. Нали разбирам, оня Генка Лаевич, рошавият мизерник, му шушука, настройва го срещу мен. Успокой Костик: никакви обиди. Той трябва да спечели изборите. И нашата задача с теб е да му помогнем.

Димка скоро има рожден ден, ще се повеселим, както обикновено, ще пийнем, всичко ще е както преди. Ще се съберем, нали?

Той погледна полковника въпросително.

— Непременно. Димка е нещо свято.

Пьотър Сергеевич отвори бара и докосна с пръсти бутилка уиски.

— Е, какво, по мъничко, а?

Баев отрицателно завъртя глава и стана от фотьойла.

— Ще вървя. Уморен съм. Утре ме чака тежък ден.

— Както искаш. Хайде, ще те изпратя.

Пътят от къщата на Ворожец до улицата, където живееше полковникът, минаваше покрай черквата. И както винаги през последните месеци, при вида на увенчаните с кръстове осветени кубета Баев усети болка в сърцето.

Да влезе... Да се покае... Не. Не може.

* * *

След тежката вечеря в хотелския ресторант Настя Каменская се проклинаше, задето се бе поддавала на провокацията на Коротков, който я придума непременно да опита прочутите сибирски пелмени с месо и горски гъби. Донесоха огромна порция, щеше да ѝ стигне и една трета от нея, но за съжаление, пелмените се оказаха толкова вкусни, че когато Настя се сепна, вече бе късно да се тръшка и трудно — да диша. Не помогна нито билковият чай след това, нито дори препоръчаната пак от всезнаещия Коротков глътка водка. Чудесните сибирски пелмени по никакъв начин не желаеха да се смелят и да оставят Настя на мира.

Посещението в банката не се проточи, управителят си записа всички техни молби, обади се някъде и се договори още на другия ден да ги приемат в кадастралната служба, за да им покажат карта с всички достъпни парцели. Обещаха му да ги приемат и във Вербицкенеерго и да отговорят на всички техни въпроси, както и във Вербицкводоканал и в службата по природни ресурси.

Настя и Коротков се разбраха да излязат в десет сутринта, като преди това в девет се срещнат и закусят. Настя нави будилника за 8

часа и с наслада взе душ, дълго стоя под горещата вода, но с учудване забеляза, че кой знае защо, не може да се стопли. Постоянно я побиваха тръпки. Недоволно отбеляза, че хавлиената кърпа е съвсем нова и затова още не попива водата както трябва. Виж, халатът се оказва точно, по вкуса ѝ: дълъг и с два номера по-голям от необходимото. В такъв халат е удобно да се загърнеш уютно и както и да седнеш, краката ти не се подават навън и не изстиват. Още няколко минути Настя кръстосва просторния апартамент, после отвори прозореца и се пъкна под одеялото, мечтаейки за сладък сън. Да, ама не.

Прозорците на хотелския ресторант и на апартаментата ѝ бяха едни над други. А в ресторанта се вихреше сватба. Голяма, щедра, весела. Сватба с размах. Музиката и гласовете на професионалните изпълнители от сцената се сменяха с нестройно, но пък гръмовно хорово пеене, взривовите смях — с взривовите на пиротехника. Настя се сепваше, въртеше се в леглото, завиваше се презглава, но така и не можа да заспи. Стана, затвори прозореца. Всичко поутихна, но след известно време разбра, че ѝ е задушно. Отново отвори прозореца.

След час и половина напразни опити да подремне, тя стана, уви се в халата и на пръсти отиде до вратата, която водеше към апартаментата на Коротков. Открехна я и като се стараеше да не издава излишни звуци, се ослуша. Откъм спалнята се носеше юнашко хъркане. Юрка спеше като заклан, макар че ресторантската шумотевица стигаше мощно и дотук. „Ех, природата е надарила някои хора с уменията да спят във всякаква обстановка — помисли си със завист тя, — а мен е оцетила.“

Вторият опит да заспи също приключи с пълен провал. Настя стана, запали лампата и седна пред лаптопа, който си бе донесла. „Вероятно не шумът ми пречи да спя, а мислите“ — разсъждаваше отнесено, въвеждайки в търсачката името „Лари Сорено“ — логото точно на тази марка се кипреше на загадъчния куфар и почти на всички предмети в него. За фирмата „Лари Сорено“ Настя знаеше само едно: продукцията ѝ се слави с безумните си цени. Виж, наглед — нищо особено, не бие на очи, не е изискана, с една дума — съвсем обикновена. А може би тя нищо не разбира? Вкус ли няма? Или изобщо не е наясно със скъпите вещи? Впрочем откъде ли да има такива познания... Ала все пак ѝ се щеше да разбере какво толкова

особено има в тези изделия и защо при цялата си външна невзрачност струват луди пари.

Официалният сайт беше на италиански, защото фирмата беше от Милано, но това ни най-малко не смути Настя Каменская: тя знаеше доста добре този език още от малка. Сложи си очилата за четене и потъна в изучаване историята на семейния бизнес на Сорено, чието начало било поставено още в края на деветнайсети век. Тайната на скъпотията ѝ се изясни много скоро: основателят на марката Лари Сорено залагал на устойчивостта и бавното износване на продуктите си. Започнал с пътнически куфари и сандъци и всичко това дълги години запазвало добрия си вид благодарение на изобретенията на брат му, който бил химик. Постепенно асортиментът се разширявал, внукът на основателя произвеждал вече не само сандъци и куфари, но и чанти, портмонета, несесери и портфейли. В началото на шейсетте години на двайсетото столетие поредният Сорено се захванал с производство на дрехи, ала това си било чиста глезотия: не успял да ги направи дълговечни, така че тази част от бизнеса, макар да се запазила до наше време, не получила особено развитие. За сметка на това сега имаше извънредно широк избор от чанти и портфейли с всякакви възможни и невъзможни размери и предназначение: портмонета, несесери, колани, папки, калъфи за най-различни джаджи, естествено, и куфари — от най-малки до наистина огромни. А девиз на марката бе станала фразата: „Можете да използвате нашите стоки дълги години и да ги подарите на правнуците си, те ще бъдат като чисто нови“.

След като се запозна с историята на фирмата, Настя прегледа каталога от миналия сезон. Цените просто я смазаха. Абе какви пари е трябвало да се изръсиш, за да напълниш цял куфар със средни размери с толкова безумно скъпи предмети! Просто много интересно... Виктор Егоров спомена, че ако се продаде всичко, човек може няколко години да живее нашироко. Нима е истина? Или той го изтърси просто така, за ефект?

Тя извади от комплекта за писане на бюрото чиста хартия и се приготви да записва стойностите. За куфара, същия като онзи в кабинета на Егоров, бе посочена цена в евро, а в рубли числото се получаваше смайващо. Пък и ако човек го купеше в Русия, щеше да излезе значително по-скъпо. В каталога за колекцията от 2013-а не намери нищо повече. Настя се прехвърли към каталога от предишната,

2012 година, и се опита колкото можеше по-точно да си спомни какви предмети бе видяла в куфара, после премина към 2011-а, после към 2010-а... Взе да се оформя някаква система, разбира се, не много ясна. Всичко, което успя да си спомни и идентифицира по каталозите, принадлежеше към колекции от различни години. А най-ранен се оказа ключодържателят — Настя го намери в каталога от 1992 година. По всичко личеше, че през 1994-а е бил купен въпросният портфейл, който бил намерен в куфара абсолютно празен. „Минали са двацет години — помисли си тя, — а той изглежда, като че идва направо от магазина, нито петънце, нито нещо протрито, нито драскотинка!“ Малкият несесер с грижливо подреден комплект конци и игли беше от 1996-а, а по-големият, в който, тя си спомни, имаше самобръсначка, флакони с пяна, шампоан, душ гел и сапунерка, бе произведен през 1998-а. Коланът — през 2003-а, дънките — през 2008-а, шапката и шалът — през 2009-а...

Когато описа съдържанието на куфара в хронологичен ред, тя обърна внимание, че от година на година стойността на покупките неотклонно е нараствала. Човекът е ставал все по-богат и е можел да си позволява все по-скъпи вещи. Но при това не е сменял старите с нови. Защо всъщност да ги сменя? Те са в прекрасно състояние и ако се вярва на девиза на фирмата, ще послужат и на правнуците му. От друга страна, заможните хора имат свои странности и Настя Каменская прекрасно знаеше колко много от тях купуват вещи не защото старите са се изхабили, а понеже са от „новата колекция“. Да носиш чанта, обувки или палто от миналогодишната, в определени кръгове се смята за неприлично. Настя винаги бе смятала подобен подход за връх на идиотизма, ала той съществуваше и човек трябваше да се съобразява с това.

Но човекът, на когото принадлежеше откраднатият куфар, явно не беше от споменатия кръг. Той просто обичаше предметите на Лари Сорено и редовно си ги бе купувал, отчитайки собствените си доходи. Спечелил — купил. Спечелил повече — купил по-скъпо. Един и същ несесер бе използвал почти две десетилетия, колана — десет, дънките „Сорено Мен“ бе носил поне пет лета... Интересно, а какво е купувал през други години? Със сигурност калъфа за паспорта, чантата за лаптопа, калъфа за очила, папката обложка за айпада, портфейла, калъфа за ключове, визитника за кредитни карти... Тези неща липсваха

в куфара. Но със сигурност са били в чантата, която собственикът е носел в ръка. Компютърът, джаджите, парите, документите, ключовете и очилата — винаги в чантата, та да са до теб.

Докато беше слушала разсъжденията на майор Егоров, загледана в куфара, Настя си бе представяла един полукриминален тип, внезапно сдобил се със страшно много пари и решил да се екипира за пътуване в най-скъпия магазин. Отишъл и купил всичко наведнъж. И се почувствал царски. Пипнал е толкова пари, че дори тези колосални харчове са изглеждали като капка в морето, ето защо, когато са му задигнали куфара, не се е загрижил да подава жалба в полицията. Най-ценното и трудно възстановимо — документите, ключовете, портфейлът и кредитните карти — не е било изгубено. А всичко останало е щял да си купи отново. Освен това може да се е опасявал, че полицаите напълно обосновано ще започнат да се интересуват: откъде се е сдобил с толкова пари? Може би е фигура, добре позната на полицията, така че е било глупаво и неблагоприятно да им демонстрира своето внезапно и необяснимо благосъстояние.

Още тогава, в кабинета на Егоров, Настя искаше да попита дали във Вербицк, или изобщо в областта, напоследък е имало голяма кражба, обир или финансова афера. Искаше — и не попита. Стана ѝ неудобно. Щеше да излезе, че само тя е толкова умна, че е дошла чак от Москва да дава акъл на местната полиция. Егоров определено сам се е сетил за всичко това и хиляди пъти е проверил за подобни неща.

А сега се радваше, че премълча. Защото собственикът на куфара изглеждал в представите ѝ вече съвсем друг. Спокоен, разумен човек, който не следва фанатично модата, не се върти в елитарни кръгове, а и да ги посещава, абсолютно и категорично плюе на приетите там правила. Много самобитен. Човек, който обича и цени постигнатото, кариерата си, а и грижливо пази спомена за всеки етап, за всяко стъпало.

Но защо тогава не се е обърнал към полицията с жалба за кражбата? Ако тези вещи са му толкова скъпи, ако всяка от тях бележи определен момент от финансовите му постижения, от неговата кариера, защо не се е обадил и до ден-днешен?

И този празен портфейл... И той смущава. Ако не е склонен да сменя старите, запазени вещи с нови, защо си е купил нов, след като старият е в отлично състояние? Впрочем този факт може да има

простичко и очевидно обяснение: някой близък и скъп човек, например майка или жена, му е подарил нов портфейл и от уважение е трябвало да използва подаръка. Добре, да речем, че е така. Ала това означава, че подаръкът е получен по време на командировка. Например, ако тя е продължителна и е застъпила рождения му ден, съпругата или приятелката му го е посетила за една нощ, за да му честити и поднесе подаръка. А може би собственикът на куфара е завъртял бурна любов тук, във Вербицк, ако е дошъл от другаде, или пък в друг град, ако е от Вербицк, и така се е сдобил с подаръка от новата любима. С една дума, празният портфейл в куфара се обяснява лесно. Виж, липсата на жалба за кражбата — трудно.

Отговорът ѝ се стори очевиден: собственикът на вещите наистина вече не е между живите. И фактът, че не е бил открит сред умрелите и загиналите, нищо не говори. Търсили са го само в съдебномедицинската морга, а той може да е умрял в коя да е болница във Вербицк. Видял е, че са му отмъкнали куфара, и го е присвило сърцето или го е ударил инсулт направо там, на гарата, паднал е, дошла е „Бърза помощ“, откарала го е в болницата, а човекът е починал, без да дойде в съзнание. И не е успял да каже на никого за кражбата. Все пак трябва да попита Егоров — някак внимателно, та да не е обидно — проверявали ли са моргите на градските болници.

Само че защо? Какво я интересуват този куфар и неговият собственик? Тя е дошла да търси парцел за строителство. Е, и в качеството на професионално развлечение може би, ако извади голям късмет, ще ѝ разрешат мъничко да почовърка в случая с убитите еколози. А кражбата на куфара и как някакъв клошар убил другаря си по чашка — тези неща нямат никакво отношение. Тя просто се разнообразява с илюзия за работа, за да убие времето, докато утихне гръмката сватба, чийто край сякаш няма да настъпи никога.

Натъжи се. Толкова обичаше работата си! Това, с което е принудена да се занимава сега, в частната детективска агенция на Владислав Стасов, ѝ харесва къде-къде по-малко. Разбира се, тя се справя добросъвестно с новите задачи, понякога дори влага и душа, а друг път, макар и рядко, дори ѝ е интересно, само че... Не е същото. Нищо не е същото.

Настя кихна и бръкна в чантата си за пакетчето хартиени носни кърпички. Докато ги търсеше, кихна още два пъти. Щом откъсна очи

от компютъра, мозъкът ѝ си върна способността да контролира тялото и резултатите от това тутакси издадоха три факта, който от който по-неприятни: все още потреперваше от студ, носът ѝ беше запушен и нещо я дразнеше гърлото. „Ха така — помисли си ядно. — Само настинка ми липсва сега! И кога успях да я пипна? Може и да съм подгизнала от дъжда между самолета и буса? Ами, глупости! Да не ми е за пръв път да се намокря? Вярно, след това дълго стоях с влажни дрехи и докато пиехме кафе, май бях точно под климатика... Колко нелепо! Каква глупачка съм само!“

Толкова се ядоса на себе си, че от очите ѝ неволно бликнаха сълзи. Чудесно! Точно туй ли трябваше сега — да ревне! И без това носът ѝ е запушен, а пък ако се разреве, съвсем няма да може да диша. И изобщо някаква лелка на пенсионна възраст плаче в хотелска стая в чужд далечен град... Евтина мелодрама! Настя ядно завъртя глава и реши все пак да си легне. Сватбата май се поразотиваше, силните звуци поутихваха... Има надежда, че ще успее да дремне поне за три часа, а на сутринта ще стане бодра и весела. Ще купи от аптеката някакъв спрей за носа, а гърлото ще си мине само, то не пречи на живота.

Зави се хубаво с одеялото, сложи върху ухото си втората възглавница. Пред очите ѝ продължаваха да се редят картинки от каталозите на Сорено — безброй портфейли, чанти, куфари, портмонета, калъфи...

---

[1] От англ. Rider — допълнителни точки към договор според изискванията на изпълнителя. — Б.пр. ↑

ЧЕТВЪРТЪК

Когато извъня будилникът и Настя Каменская отвори очи, ѝ се стори, че наистина се чувства много по-добре. Във всеки случай взе душ и се облече без особени затруднения. Точно в девет, както се бяха разбрали, отвори междинната врата и влезе в апартамента на Коротков. Юра, напълно свеж след дълбокия сън, седеше във фотьойла и сменяше каналите на телевизора с дистанционното.

— Добро утро! — каза тя.

По-точно, понечи да го каже. Защото не можа. Нито весело, нито тъжно. Изобщо никак. Устните и езикът ѝ извършиха всички необходими за случая действия, от гърлото ѝ обаче се изтръгна само неразбираемо хриптене.

Юра я погледна с ужас.

— Това какво е, а?! — почти кресна той. — Да не се разболя? Изобщо погледна ли се в огледалото?

— Гледах се — прогъгна Настя, но усети силна болка в гърлото, млъкна и просто кимна. После добави с едва чут шепот: — Когато се миех. В огледалото всичко беше прилично.

От шептенето не я болеше толкова, дори никак.

Коротков скочи от фотьойла, сграбчи я за ръката и я заведе пред огледалото. Това, което Настя видя там, някак не приличаше на отражението, което бе съзерцавала в банята. Лицето ѝ се оказа значително по-бледо и избиваше на зелено, а под очите незнайно откъде се бяха явили тъмни кръгове... Само преди половин час ги нямаше! Такива неща не бива да се показват пред прилично общество, определено.

— Ох-ти-мъко-моя! — пропя Коротков на един дъх и поклати глава. — А знаеш ли защо стана така? Защото не пиеш! Ако вчера беше ударила при Егоров половин чаша, никакви настинки нямаше да те нападнат. Вземай пример от мен. Нали и аз като теб се намокрих, но взех профилактични мерки и ето ме — свежарка!

Секунда-две се позамисли, после я погледна колебливо.

— До ресторанта ще се довлечеш ли? Или да се обадя да донесат закуската в стаята?

Тъй като не разчиташе на говорния си апарат, Настя се постара с лице и ръце да изиграе пълна готовност самостоятелно да слезе за закуска.

— Е, ти си решаващ. Ако нещо обаче усетиш, веднага сигнализирай, ще те върна в стаята и ще помоля да донесат храната тук.

Никак не беше гладна, но още по-малко искаше да остави Коротков без компания. И изобщо трябваше да закуси, защото нали тръгваха да работят, а не се знаеше кога ще успеят да обядват.

Шведската маса в ресторанта не смая въображението им с разнообразие от ястия, изборът не беше голям, но пък имаше по много. И всичко се оказа много вкусно — и оризовата каша, и пушената риба, и палачинките, и кренвиршите, и пържените яйца. Поне така твърдеше Коротков, който си взе от всичко по малко. Преодолявайки с усилие отвращението, което будеше у нея видът на храната, Настя се ограничи с две чашки кафе и един кроасан. Кроасанът беше въздушен, крехък и невероятно вкусен, с шоколадов крем вътре.

Юра ядеше с апетит и току я поглеждаше.

— Хич те няма, сестро — произнесе присъдата си накрая. — Никъде няма да ходиш, сега ще те заведе в стаята, ще се съблечеш и ще си легнеш. И ще лежиш, докато придобиеш човешки облик.

Настя се опита да възрази, ала в ресторанта беше пълно с хора и сред гълчавата Коротков едва ли би различил жалкия й шепот. Тя се почувства някак безпомощна и кой знае защо — несправедливо оскърбена. Този път не можа да възпре сълзите.

— И недей да ревеш — строго й нареди Юрий. — Няма абсолютно никаква причина. Сега ще дойде колата, аз мигом ще прескоча до аптеката, ще купя всичко, каквото трябва, и ти ще се лекуваш интензивно, давам ти за боледуване максимум два дена — днес и утре. Вдругиден трябва да си на крака, разбра ли? Кадастри, енергийни мрежи, водоснабдяване — това при всяко положение не е от твоята компетенция, нищо не разбираш от тях, за разлика от мен. Така че аз сам ще се справя, а ти лежи и се лекувай. Ще ти запиша графика на Ирка, получаваш задачата да я уловиш в скайпа и да й изискаш доклад как се оправят там без мен. Всичко ли разбра?

Настя отново кимна и мълчаливо избърса с хартиена салфетка стичащите се по бузите ѝ сълзи. Срам я беше да плаче на обществено място, но нищо не можеше да стори, те си се лееха сами — сълзи от яд на себе си и обида от обстоятелствата. Не стига, че не можа да се наспи заради тая глупава сватба, ами се и разболя... И остави Юрка сам. И сега хлипа пред очите на всички в ресторанта, посрамва и себе си, и него. И кой знае защо, от минута на минута се чувства все по-зле, макар че, когато се събуди, си беше доста добре.

— Е? — погледна я Коротков в пълно недоумение и лапна сгънатата няколко пъти палачинка. — Защо ревеш сега? Голяма работа, та и сополи! Чудо невиджано! Да не ти е за пръв път?

А тя няма и какво да отговори... Безпомощно огледа масата, търсейки писалка и хартия, естествено, нищо не намери и грабна телефона. Бързо набра текст и го изпрати на Коротков, чийто телефон след две секунди изпиука с познатия звук.

— От теб ли е? — позасмя се той и извади мобилния от горния си джоб. — Добре, ще прочетем, ще полюбопитствахме.

Цитатът от стар, добре познат филм я накара да се усмихне през сълзи.

— Аз съм безполезна — зачете на глас Юрий, — безпомощна глупачка. Бреме съм за теб.

С непроницаем вид той прибра телефона и пристъпи към кафето и пирожките от маслено тесто.

— Вкусни са — констатира Коротков, — губиш, ако не хапнеш. С ябълки са, между другото. Значи така. По повод на твоето изявление: плюеш на всичко, което си написала тук, и го забравяш. Обсъждането на глупости е само губене на време, животът и без това е кратък. Виж, за идеята да ми напишеш есемес ти изказвам похвала, браво, че се сети. Тъй като засега си без глас и не можеш да говориш по телефон, ще ми изпращаш съобщения, ясно ли е? Потрябва ли ти нещо — пишеш ми, аз се обаждам където трябва, донасят ти го. Ето така ще действаме. Ще пиша и на Ирка, та да не се чуди, когато ѝ позвъниш, а бързо и ясно да ти докладва обстановката. Непременно да ти покаже Анютка, погледни дали не я е пипнала някоя алергия, не бива да яде шоколад, но тя го обича до полуда и Ирка, нали е добра душа, не може да устои, когато детето се моли. Дава ѝ тайно от мен. Разбра ли?

Покрай масата им притича хубавичка сервитьорка с поднос, на който стояха две джезвета и малки канички с мляко.

— Красавице! — извика я Коротков.

Момичето сервира кафетата на гостите от съседната маса и дойде при тях.

— Слушам ви. Да ви донеса ли нещо?

— Не, само да ни кажете... — весело ѝ намигна Коротков. — Има ли във вашия благословен хотел лекар или поне медицинска сестра?

— Разбира се, имаме медицински пункт, там денонощно дежури лекар — съобщи момичето с усмивка. — А на първия етаж, до банкомата, има аптечен павилион.

— Браво! — зарадва се Коротков. — Няма да е нужно да ходя до аптеката, ще купим всичко тук.

Той погледна часовника си:

— Девет и трийсет и пет, имаме почти половин час, за да решим проблема. Да вървим, стига сме се тъпкали.

Той отмести стола и дръпна Настя за ръката. След десет минути тя вече беше преоблечена в хотелския халат и я преглеждаше лекарката — възрастна румена жена, напомняща добрата бабичка от рекламния плакат за млечни продукти.

— Всичко е подпухнало и възпалено — каза тя, след като прегледа гърлото на Настя и преслуша с фонендоскоп бронхите и белите ѝ дробове, — силен ларингит, но възпалението още не е слязло надолу. Така че, пиленце, ще борим вашата настинка, докато е още горе. Я да огледам добре и нослето ви.

Лекарката натисна някакви точки около носа и под очите ѝ и доволно кимна.

— Имаме добри шансове. Харесвате ли народната медицина? Или предпочитате химията?

Настя грабна пригответите предварително лист и химикалка и написа: „Все ми е едно, трябва бързо да оздравея и да работя“.

— Нищо ново — позасмя се бабата лекарка, след като прочете бележката, — нали сме хотел, всички са външни хора, всички бързат и искат по-скоро да оздравеят. Значи така, младежо — обърна се тя към Коротков, който стоеше наблизко, деликатно извърнат към прозореца. — Ще ви дам едно списъче, долу, в аптечния павилион, имаме всичко.

Концентрирани отвари от билки от тайгата, етерични масла, изсушени треви, прахчета. Ще помолим момичетата да донесат термос с вряла вода. А вие, пиленце, ще попарвате билките, ще добавяте отварите, аз ще напиша по колко капки. Едното ще пиете, с второто ще промивате носа, с третото ще правите гаргара. Компресите с етеричните масла — на шията, момичетата ще ви донесат малки ленени кърпи и полиетиленови торбички, ще ги увивате и цял ден ще ходите с тях, ще ги сменяте на три часа. И ще мълчите поне до вечерта. А най-добре до утре сутринта. Няма да вкусвате лютиво, солено, пушено. И след гаргара минимум половин час нищо няма да ядете и пиете.

Тя даваше инструкциите и същевременно бързо пишеше с нечетливия си лекарски почерк.

— Ето. — Лекарката подаде листа на Коротков. — Ще спазвате всичко строго, както съм го написала, и ви гарантирам, че вдругиден вашето момиче ще бъде бодро и весело. Как се държи иначе, дисциплинирана ли е?

— Дори нямате представа колко — позасмя се Коротков.

— Е, прекрасно. Аз ще намина към три часа, ще я видя, ще я преслушам, най-важното е да не допуснем процесът да слезе надолу, към бронхите и белите дробове. Ако нещо тръгне на зло — ще направя инжекция. С една дума, младежо, вървете да си вършите работата, спокойно, ние тук ще се погрижим за дружката ви. В нашия хотел имаме добри камериерки, грижовни, ще им обясня, че нашето момиче няма глас, така че да не тропат на вратата, няма да дочакат отговор, просто да влизат. И да не я търсят по телефона. Ще донесат менюто, ще сервират обяда в стаята.

При думите за обяда Настя уплашено завъртя глава, мисълта за храна я ужасяваше.

— Какво, не ви се яде, нали? — засмя се бабата лекарка. — Така е сега. Но после ще огладнеете. Пък и трябва. Например кашичка, овесена, или картофки, крем супа също не е лошо. Само не забравяйте — да не е люто, солено или пушено. Засега трябва да си попоказите гърленцето.

Когато Коротков донесе от аптекния павилион и нареди на голямата маса всички предписани от лекарката шишенца, кутийки и пакетчета, отчаяние обзе Настя. Юра хукна по задачите си, а тя седеше на дивана, обгърнала раменете си с ръце, поклащаше се, взирайки се

тъпо в дългите лекарски писмена, и си повтаряше: „Няма да мога. Няма да мога. Никога няма да оздравея“.

* * *

Ако на света имаше човек, когото Альона Арканова, старши редакторката на телевизионната програма „Персона“, излъчвана веднъж седмично по местния канал, да мрази, този човек беше главната редакторка на същата програма Мила Милановская. То всъщност тя не беше никаква Милановская, а Милюкова, пък и по паспорт беше Камила, ама добре ли звучи това? Камила Милюкова... Хем е име на човек, работещ в телевизията, и това име задължително се появява в титрите на програмата, а пък човекът също мечтае час по-скоро да стане водещ. Пак добре, че не е Фрося Бурлакова. Да се пръснеш от смях. Така че името бе съкратено до обичайното за руския слух Мила, а фамилията бе преобразувана в по-изискана.

Инак почти никой не обичаше Милановская. Прекалено своенравна беше. Харесваха я само водещите на програмата — Гарик и Марина, защото всичко, което произнасяха в ефир, зрителите приписваха именно на тях. На никого и през акъла не минаваше, че всички онези умни и засукани думи, които изричаха водещите в разговорите с гостите, всички техни неочаквани въпроси и остроумни коментари в действителност ги казва главната редакторка. Човекът, който „седи в ухото на водещия“. Гарик и Марина водеха програмата поред, с гостуващите мъже разговаряше Марина, с жените — Гарик. И на водещите, естествено, страшно им харесваше след поредното излъчване хората да им казват:

— Ах, здравата го притисна!

— Леле, как пребледня тая, когато я попита за това! Веднага си пролича, че не ѝ е чиста работата.

Водещите скромно се усмихваха и никога не признаваха, че главната редакторка десет минути преди началото на предаването, което беше на живо, а не на запис, им показваше сценария. Те, естествено, не успяваха да го запомнят и изцяло разчитаха на това, което после щяха да чуят в „ухото“ си. И това, което чуваха и съответно произнасяха по време на предаването, далеч невинаги

изцяло съвпаднаше с написаното в сценария. Тая кучка Милановская използваше и някакви други източници на информация, никога не разчиташе само на сведенията, събрани от редакторите и систематизирани и обобщени от старши редактора. Тя някак съумяваше да научи нещо „жълто“, за което не казваше на никого чак до секундата, когато по време на предаването подсказваше на водещия неочаквания въпрос или коментар.

В програмата „Персона“ участваха и видни личности от града, и гостуващи звезди от киното, естрадата и театъра. А във Вербицк работеха два театъра — драматичен и детски, и винаги имаше много гастролни спектакли. Канеха и обикновени граждани, спечелили си известност благодарение на някое необичайно събитие. Също така и съпругите и съпрузите на всички гореспоменати личности. При това предаванията с половинките се радваха на не по-малка, а понякога и на по-голяма любов сред телевизионните зрители: кой, ако не съпругът или съпругата ще разкаже за симпатичните слабости и битови навици на една популярна личност? Та това е като да надникнеш в кухнята или дори в спалнята...

След две седмици гост на програмата трябваше да бъде кметът на Вербицк — Константин Кирилович Смелков, така че Альона Арканова добросъвестно бе подготвила целия материал. Сложното беше, че Смелков бе участвал в предаването и по-рано: първия път — по време на предишната избирателна кампания, а втория — когато вече бе станал кмет. Предстоящото бе трето поред и цялата информация, която успяха да съберат, беше използвана. Младши редакторът и редакторът, пък и самата Альона покрай тях, буквално се претрепваха, за да изровят нещо свежо, върху което да се изградят интересни въпроси за водещата.

Добре, шумът около убитите еколози — това едно. Вярно, наболял въпрос е, но трудно се играе върху него, защото миналата седмица гост на предаването беше началникът на управлението на вътрешните работи полковник Баев и целият разговор се въртя тъкмо около тези убийства. Кметът едва ли ще може да добави нещо ново. Проектът за магистралата? И за него е говорено до втръсване. Смелков пак ще започне да бърбори за фермата, която щял да защитава, и за руските традиции в отглеждането на животни с ценна кожа и нейната обработка, и как строил стопанството със собствените си ръце...

Докога? Освен това тази седмица в ефир ще излезе предаване с главния проектант на един от двата варианта за прокарване на магистрала, той ще дойде специално от Перов за участие в токшоуто „Персона“. И ако те решат да разпитват и кмета за проектите, ще се започнат повторения, а това е скучно за зрителя. Пък и Милановская няма да го допусне, тя иска всичко да е свежо, ново и пикантно.

Единственото, което хрумна на Альона, беше да се опита да изрови каква да е информация за отношенията между Смелков и неговия основен конкурент на изборите Горчевски. Ако успее да изясни, че те например се познават отдавна и са приятели, могат да захаят кмета с въпроси за „протоколното“ поведение на втория кандидат. А пък ако нещо не са могли да мелят брашно или има конфликт на интереси и предизборната борба помежду им е истинска, Милановская непременно ще съумее, разбира се, с гласа на водещата, така да извърти разговора, че гостенинът да изгуби контрол над себе си. И да започне да залива с помия съперника си. А това винаги е добре за телевизията.

Изобщо човек, който не владее емоциите си пред камерата, особено в пряко предаване, е най-доброто, което може да си пожелае всяка програма. И не е важно как точно ще се разкрие — в ридания или просто в търкулнала се сълза, в неудържим смях или в треперещи от вълнение ръце, в някакви глупости или произнесени дивотии. Това винаги е добре. И омразната Милановская никога не го забравя. Вярно, с ръка на сърцето, Альона Арканова трябва да си признае, че главната редакторка е права: човек само така трябва да работи, ако иска предаването му да има висок рейтинг. Ала все пак едно е сценарият на предаването и съвсем друго — поведението ти със служители и подчинени. А според Альона, Милановская се държеше просто отвратително.

Проблемите са си проблеми, обаче ще трябва да даде материал на Милановская. Днес е крайният срок и ако не го предаде, онази ще окреши редакцията. Альона още веднъж отвори папката, за да провери всичко: дискът си е на мястото, текстът е в джоба, снимките са номерирани. Трябва да тръгва.

Но не успя. Самата Милановская, ярко гримирана червенокоса млада жена със зловни очи, надникна в стаята на редакторите. По

всичко личеше, че е в прекрасно настроение, защото подари на Альона скъперническа усмивка, което иначе се случваше изключително рядко.

— Излизам — съобщи главната редакторка, — днес вече няма да се връщам. Смелков готов ли е?

— Да, Камила Теодоровна — уплашено изписука Альона, — тъкмо се канех да ви го донеса.

— Дай го тук, ще го видя вкъщи. И не ме наричай Камила Теодоровна, не понасям това име. Колко пъти съм те молила! Така, какво имаме тук?

Милановская небрежно хвърли чантата си на стола и запрелиства текста, заразглежда снимките.

— Горчевски... Горчевски... Това е добре, това е интересно... Браво, момиче... Докато Горчевски учел в столичен университет, нашият кмет копаел земята и строил ферма. Да, това може да се използва, ако се поднесе правилно. Горчевски не е бил в казармата, а Смелков е бил... Между другото, защо Горчевски не е ходил войник? Нали е със седем години по-възрастен от Смелков, значи, ако веднага е влязъл в университета, по времето, когато нашият кмет с лопата в ръка е строил фермата, Горчевски вече сто пъти е трябвало да завърши. А той още е учел. Значи, не е влязъл веднага. А в казармата не е бил. Защо? Изclinчил ли е? Тогава трябва да знаем с каква диагноза. Лошо, Арканова. Недоглеждане. И между другото, защо всички разговори за Смелков винаги започват с неговата работа на строежа на фермата? А преди това какво е правил?

Альона с пламнало лице изтича при Милановская и с треперещи пръсти запрелиства текста.

— Ходил е на училище, в осемнайсетото, ето тук има... Ето адреса на училището, интервютата с учители, които го помнят, са записани на диска, има ги и в текста... и адреса, на който е живеел... — забързано обясняваше момичето.

Внезапно лицето на Милановская сякаш се стегна, стана по-строго. Ама къде ти можеше да е по-строго отпреди! Но тя успя някак.

Главната редакторка с рязко движение затвори папката и я пхна в чантата си.

— Ще видя. А ти трябва повече да внимаваш, пропускаш важни неща. Учи се от мен, докато още работя тук. Но иначе bravo, доволна съм.

Вратата се хлопна след нея и Аълона с облекчение си пое дъх. Май този път се размина.

* * *

Както се казва, прави каквото трябва, пък да става каквото ще, мислеше си Настя Каменская, докато приготвяше поредната смес за гаргарата. Оказа се, че всичко не е толкова страшно, даже никак — действаш строго според инструкцията и всичко е наред.

Първо разчете написаното от лекарката, после състави график и го записа на лист, отбеляза в колко часа ще приема течности, в колко ще прави гаргара и ще промива носа, в колко ще сменя компреса. Убеди се, че между предписаните процедури остава време за сън, и реши, че ще навива часовника, ще се буди, ще се лекува и отново ще ляга. Безсънната нощ си проличаваше, в очите си тя сякаш имаше пясък, леко ѝ се виеше свят.

Ала от този чудесен на пръв поглед план нищо не излезе: изхаби много време, докато схване от кое пакетче да приготвя настойка и от кое шише да отброява капки, после трябваше да чака билката да се накисне хубаво, а след това да поизстине, за да е приятна температурата на гаргарата. А увиването на собствената ѝ шия с компрес се превърна в цяла епопея: натопената в лечебен разтвор кърпа не искаше да се закрепва на шията ѝ, докато Настя с две ръце я усукваше с полиетиленова торбичка. Наложил се да го прави с едната ръка, което се оказало твърде сложна работа. След като най-сетне се справи със задачата, тя погледнала часовника и разбра, че до „приемането вътрешно“ остават почти два часа, навил часовника и легнала. Ала не успяла да заспи веднага, а после тъкмо била задрямала — вратата се отворила и влезла камериерката да разтребва апартамента. Като се прокланала, задето забравила да окачи на бравата табелка „Не безпокойте“, Настя шепнешком, като си помагала с жестикулации, обяснила, че нейният апартамент не се нуждае от разтребване, но когато останала сама, разбрала, че до иззвъняването на часовника остава съвсем малко време. „Нищо, следващия път ще бъда по-разумна“ — обещала си оптимистично.

Вторият цикъл мина по-лесно, но надеждата ѝ да подремне отново не можа да се осъществи. Първо ѝ донесоха нов термос с вряла вода, после по коридора с диви вопли се разтича някакво дете, след което Настя изведнъж разбра, че болката в гърлото при преглъщане ѝ пречи да заспи. И друго: в хоризонтално положение носът ѝ така се запушваше, че тя можеше да диша само през устата.

С една дума, сън не я споходи. Тя се измъкна изпод одеялото, съблече халата, нахлузи пуловера и дънките, обу топлите дебели чорапи и се настани пред компютъра. Погледна оставеното от Коротков разписание на жена му: ето, сега беше най-удобният момент да ѝ се обади. Интересно, дали Юрка не е забравил да предупреди Ирина, че Настя няма глас?

Не беше забравил. Ирина веднага отговори на повикването и седна пред своя компютър с Анютка на коленете.

— Ти мълчи, мълчи, всичко знам, ще ти разкажа — бързо заговори Ирина. Благодарение на професионалната говорна техника тя можеше да произнася думите с невероятна скорост, при това абсолютно отчетливо. — Юрка ти е поръчал да провериш за алергични пристъпи, нали? Ето, виж. Всичко е чистичко. Днес не сме яли шоколад. Здрави сме, весели сме и имаме добър апетит. Нали, Анютик?

— Да!!! — ентузиазирано потвърди детето.

— Бързо кажи на леля Настя какво яде на закуска.

— Каша! И сандче с кашкавал — докладва момиченцето.

— Сандче значи сандвич — поясни Ирина. — Сега да те питам, как се настанихте там? Защото снощи до късно бях на снимки, а сутринта Юрка не ми се обади, за да не ме буди. Аз ще задавам въпроси, а ти ми отговаряй с жестове, само кимай. Добър ли е хотелът? Удобни ли са стаите? Храната нормална ли е?

Настя на три пъти отговори с кимване.

— А ти как си?

Настя направи кисела физиономия.

— Лекуваш ли се?

Отново кимване. После още едно — за по-убедително. Настя обърна екрана, та камерата да покаже отрупаната с кутийки, шишенца, и пакетчета маса.

— Охо! — засмя се Ирина. — И какво обещава при такава масирана атака?

Настя вдигна два пръста.

— Два дена? А каква е диагнозата? Грип?

Етапът с кимането приключи, започна етап с отрицателни жестове.

— Бронхит?

Настя си помисли, че докато Ира изброи всички заболявания, които знае, главата ѝ ще се развинти от въртене. Но опитната Ирина стигна до ларингита много бързо.

— Ясно. Чистяков знае ли?

Ето на, пак трябва да върти глава... Свят ѝ се зави!

— Да му кажа ли?

И пак! Ама на какво прилича това! Трябва да остави клетата си глава на мира и да опита да използва други части на тялото. Настя отчаяно размаха ръце.

— Добре, добре, разбрах — отново се засмя Ирина. — Между другото, защо си облечена? Коротков ми писа, че трябва да си по халат и в леглото.

Господи, как тия актьори успяват без нито една дума, само с мимика, жестове и пози да изразяват цели свързани фрази и оформени мисли, та и чувства? На Настя ѝ бе нужно доста време, за да обясни един съвсем прост факт: не може да заспи, защото я боли гърлото, не може да диша и постоянно нещо ѝ пречи. Малката Анютка се смя до сълзи, докато гледаше този „театър на мимиката и жеста“. Всъщност можеше да напише съобщение тук, в скайпа, но Настя се сети за това, когато вече не беше нужно.

— Кажи на Юрка, че довечера ще се прибера от снимки към единайсет часа — заръча Ира. — При вас ще е... Колко?

„Два часът“ — отговори Настя с пръсти.

— Сигурно той вече ще спи. Жал ми е да го будя. Но ти за всеки случай го предупреди, че ще чакам да ми се обади до дванайсет по московско време, ако може — да ми звънне. В дванайсет си лягам, утре ще ставам в шест. Край, Настюша, целувам те, обичам те, чао. Оздравявай!

Настя излезе от скайпа и се зае да търси в интернет местни сайтове. Искаше да научи какво пишат журналистите за убийствата на

екологите и как жителите на Вербицк възприемат и коментират материалите им.

Информация се намери колкото щещ, също тъй огромен беше броят на коментарите във форумите под всеки текст. Всичко обаче не изглеждаше точно така, както им го бе разказал вчера Виктор Егоров. Дали майорът не бе сметнал за нужно да посвещава почти непознати хора в подробностите, или пък цялата истина не бе стигнала до него? А можеше и просто да не беше напълно трезвен. Но както се разбра, журналистите знаеха много повече. А дали тяхната информация беше вярна — не беше ясно...

При всяко положение, от коментарите във форумите излизаше, че сред гражданите съществува твърдо убеждение: някакво обществено обединение на еколози е провело изследване в някаква лаборатория. И резултатите от него дават солидни основания да се говори за екологични проблеми в северната част на града и прилежащите ѝ територии. Ето защо е напълно разумно федералната магистрала да се прокара точно оттам, от северната страна на Вербицк, а екологично чистата южна част на покрайнините да не се засяга. Само че кметът Смелков поради лична користна заинтересованост иска магистралата да мине откъм юг. Подкрепя го група бизнесмени, която вече е изкупила цялата земя там, и когато пътят бъде построен, те ще си натъпчат джобовете и ще бутнат доста от сухото и на кмета.

Намери се информация и за самите убийства, но доста своеобразна. Впрочем и това зависеше от гледната точка... Първата публикация за загадъчна смърт на еколог се бе появила в началото на май. Там се говореше за неразкритото убийство на пенсионер, който цял живот се занимавал с опазване на околната среда. Преди няколко години се пенсионира, но напоследък — според членовете на семейството му — намерил приложение на своите знания и дългогодишен опит, оживил се, често пътувал нанякъде, четял много специална литература. Ала не разказвал нищо конкретно на близките си, само подхвърлял: „Нищо, скоро ще научите и ще видят те тогава“.

Тази публикация не беше предизвикала никаква особена реакция от форумците. Но само след две седмици се бе появила втора: за убийството на жена, която не беше местна, на около четирийсет години. „Полицията тръгна по пътя на най-малкото съпротивление и сметна смъртта за резултат от обир — пишеше в статията, — като се

опираше на едно-единствено обстоятелство: липсата на чантата. На никого в нашата доблестна полиция дори не хрумна да обърне внимание на професията на убитата. Ние проведохме журналистическо разследване и установихме, че жертвата на това жестоко престъпление е била еколог. И липсата на чантата не говори за обир, дело на случайни престъпници, както иска да ни го представи полицията, а за стремеж да се отнемат материалите, намирали се в тази чанта. Да се отнемат именно за да не ги види никой никога.“ Естествено, това беше само версия. Непотвърдена с нищо, поне в самата статия. Но и с нищо неопровергана.

По-нататък в материала доста напористо се твърдеше, че това е вече вторият известен случай на убийство на еколози във Вербицк и че позицията и на полицията, и на ръководството на града буди поне недоумение: за разкриването на тези престъпления не се предприема абсолютно нищо и това дава основание да се говори, че изясняването на обстоятелствата по делото е неизгодно на някой извънредно могъщ човек.

Реакцията на тази публикация беше вече много по-разпалена, но и това бе разбираемо: едно убийство можеше да е случайно, ала второ подобно вече говореше за организирана престъпност. Темата бяха подхванали и другите средства за масова информация, бе започнало активно обсъждане. Но местното управление на вътрешните работи се бе размърдало едва когато се бе появила статия за трето убийство, доста по-отдавнашно, ако се съди по хронологията — първо в цялата серия. Самоубил се млад мъж, самотен, малко странен, както смятали околните. Година по-късно журналистите успели да изяснят, че и той се занимавал с екологични проучвания, и тогава изводът за самоубийство бил поставен под съмнение. Само че вече било невъзможно да се провери, тялото било кремирано.

Третият епизод бе накарал всички да заговорят за целенасочено изстребване на специалисти по екология, които са провеждали някакво общо изследване. Пенсионерът и младият мъж били местни, по-точно старият бил роден във Вербицк, а младият се бил преместил тук съвсем наскоро. Жената, която също става жертва на нападение, била пристигнала във Вербицк от съседната област. Живеела в евтино общежитие, платила леглото си в стая за четирима за десет дни, от което в статиите бе направен еднозначният извод, че тя е била

поканена като специалист за отработване на някаква част от изследователската работа. Общо взето трябваше да се признае, че журналистите имаха основания за такъв извод.

И ето една съвсем прясна публикация, в която е изложено същото, за което говореше снощи майор Егоров: една жена донесла в полицията писмо, доставено ѝ по погрешка и адресирано до убития преди по-малко от две седмици мъж. Така се разбрало, че той също бил еколог и провеждал изследвания в някаква тайнствена лаборатория. А лабораторията, види се, наистина е била тайнствена и изобщо цялата тази история изглеждала извънредно загадъчна.

Никой от убитите приживе не бил споменавал за лабораторията, от което следваше, че и самата тя, и провежданите там проучвания са били под заплахата. Екологите даже не са споделяли с какво изобщо се занимават.

Цялата тази ситуация напомняше на Настя традиционна работа под прикритие, когато се създава някакво предприятие, в случая лаборатория, там някакви хора работят уж по профила си, а в действителност вършат съвсем друга работа. И щом някой изведнъж е започнал систематично да ги премахва, това с висока вероятност е свързано именно с тази „друга“ работа, а не с официално обявения профил на организацията.

Впрочем всичко това нямаше абсолютно никакво значение. Имало ли е прикритие или не, тя, Настя Каменская, в рамките на поставената ѝ задача трябваше да се убеди само в едно: че екологичните проблеми няма да се превърнат в препятствие за създаването и функционирането на почивна база. Повече не ѝ трябваше.

Четенето се проточи, периодично звънеше часовникът и известяваше, че е време да пие настойка, да прави гаргара, да сменя компреса... Тя с неудоволствие откъсваше очи от екрана, ставаше, правеше настойки, капеше капки, намокряше кърпи, увиваше врата си с полиетиленови торбички, след което доволно си казваше: „Браво на теб!“. И се връщаше при компютъра.

Както беше обещала, румената баба докторица дойде към три часа. Бързо прегледа гърлото ѝ, провери компреса, преслуша бронхите и белите ѝ дробове, похвали я за поставения на масата до лекарствата

график, строго ѝ заръча непременно да обядва и си тръгна, като предупреди, че ще дойде утре сутринта.

Когато донесоха менюто от ресторанта, Настя послушно избра запечени в сметана картофи, които изяде пред лаптопа.

Щом чу как за пореден път вратата се отвори, тя дори не погледна, напълно сигурна, че отново са ѝ донесли термос с вряла вода.

— Изпратили са ви цветя — чу зад гърба си женски глас.

Настя изненадано се извърна, наред стаята стоеше огромна кошница с цветя. Тя понечи да заяви, че е станала грешка, но си спомни, че още няма глас, и се постара да покаже с мимика и жестове пълно недоумение: „На мен ли? Не може да бъде“. За по-убедително разтърси и глава, за което веднага съжали.

Момичето със строг костюм и бяла блузка, което бе донесло кошницата, ѝ подаде малка картичка. От едната ѝ страна пишеше: За Анастасия Павловна Каменская, беше отбелязан и номерът на апартамента ѝ. А от другата: Добре дошли във Вербицк! Желая ви бързо оздравяване! С уважение — П. С. Ворожец, и телефонен номер.

Настя посочи с пръст името „Ворожец“ и въпросително погледна момичето.

— Пьотър Сергеевич е един от най-богатите хора в нашия град — на драго сърце поясни то — и близък приятел на нашия кмет.

Така значи! Приятел на кмета — това е добре. Дори много добре. Ако тя още беше офицер от полицията, подобно ухажване непременно щеше да я разгневи и уплаши: определено се опитват да я притискат или дори да ѝ пробутат подкуп. Но сега е на свободна практика, не е държавен служител. Така че няма никаква опасност. Пък тя няма и никакво желание да влиза в близък контакт.

Настя кимна, давайки знак на момичето, че е приела подаръка. Взе цигарите, запали една в тоалетната, та да не умирисва стаята, после извади телефона, сложи пред себе си картичката и изпрати на посочения номер съобщение: „Много благодаря, трогната съм“.

След няколко минути пристигна отговор: „Мога ли да бъда полезен? Може би ви трябва нещо? Лекар, лекарства?“.

Виж ти! Един от най-богатите хора в града е решил да прояви благосклонност към обикновена московчанка, дошла в командировка.

Това е нещо ново! Не стига, че знае за пристигането, ами е осведомен и че е болна. Интересно, какво ли иска всъщност?

Анастасия Каменская открай време обичаше най-преките пътища и поставените ребром въпроси. Затова, без да му мисли много, написа: „Благодаря, нищо не ми трябва. А на вас?“. И погледна малкия апарат с нескрито злорадство: е, какво, богати човече, как смяташ да отговориш на въпроса ми?

А въпросът очевидно не хареса на господин Ворожец, защото той не изпрати отговор доста дълго. Настя успя да направи гаргара и да прочете още няколко статии в интернет, докато получи поредното съобщение: „Достатъчно ми е да знам, че всичко с вас е наред“. За няколко секунди тя дори се почувства неловко: може човекът да проявява искрена загриженост, а тя го нагрубява. Витя Егоров вчера спомена, че началникът на управлението на вътрешните работи е близък приятел на кмета, а ето, този Ворожец също му е приятел, следователно те тримата са един отбор. И затова няма нищо чудно, че още щом с Коротков са посетили полковника, за тяхното пристигане е научил и Пьотър Сергеевич. Баев е зает човек и не толкова богат като приятеля си бизнесмен, за когото е много по-лесно да прояви гостоприемство и който определено има и повече пари, и по-люксови къщи, и по-широки възможности. Полковникът иска да окаже някакво съдействие, затова е помолил приятеля си за услуга. Вероятно и кметът е заинтересован по някакъв начин от банка АПК и с това се старее да покаже дружески жест към банкера Каменски. Възможно е и самият Пьотър Сергеевич да има строителен бизнес и да желае да си осигури подкрепата на представителите на банката, та после да получи поръчка... С една дума, може и да няма никакви „неприлични“ причини да проявява доброжелателност и любезност. И не е нужно тя да се възмущава.

Ето защо, когато получи от Коротков поредния есемес с въпроса: „Как си?“, Настя написа: „Всичко е наред. Местният бизнеселит търси приятелството ни“. И страшно се изненада, когато получи отговор: „Знам“.

* * *

— Старци, я вижте, на коя снимка ви харесвам повече?

Вера Смелкова, съпругата на кмета, учудено погледна снимките, които ѝ подаде дъщеря ѝ: на едната бъдещият кмет, млад и красив, държеше на ръце Лариса, още на годинка, застанал на сред детска площадка, а на другата Вера и Костя водеха тържествено окичената с панделки и широко усмихната първокласничка с букет гладиоли към училището.

— Ами че ти и на двете снимки си красавица! — убедено каза Вера.

— Да бе — сбърчи носле Лариса. — На едната изобщо не се разбира какво съм, на другата ми се виждат скобите на зъбите. Но пък всички останали са още по-лоши.

Вера се усмихна и поклати глава. Ето, винаги става така! Лариска вечно е недоволна от нещо, навсякъде търси и естествено, намира проблеми или поне недостатъци. Толкова е различна от по-голямата си сестра — тя е разумна, спокойна, с удоволствие приема всички бонуси и привилегии на положението си на „дъщеря на първия човек в града“. По-голямата, първата им дъщеря с Костя, завърши Московския държавен университет и сега работи в Санкт Петербург, прави кариера, печели добре, пътува в чужбина на семинари и тренинги, повишава квалификацията си. И в личния ѝ живот всичко е наред.

А виж, Лорик е постоянен източник на тревоги. Не иска по никакъв начин да живее в тон с положението на баща си, не желае да се съобразява, че към нея, както и към самия Костя, и към съпругата му — Вера, е насочено вниманието не само на пресата, но и на всички жители на Вербицк. Та нали семейството на кмета е неговата репутация! Лорик отказва да живее с родителите си в резиденцията, на нея ѝ дай свобода в празния градски апартамент и право да ходи където си ще, да се среща с когото ѝ падне и да се облича като плашило! Огромен труд ѝ струваше всеки път да придумва момичето да остане с тях поне няколко дена. Днес тя дойде по собствена инициатива, с което страшно зарадва Вера.

— Татко ти да каже — предложи на дъщеря си. — Нали той е нашият главен експерт по женска красота.

Подаде снимките на мъжа си. Константин Кирилович ги разгледа с разнежена физиономия.

— Колко хубавичка беше! Просто ангел! И къде се дяна всичко това?

— Дай накратко, тате — нетърпеливо го прекъсна Лариса, — коя е по-добре да взема?

— Да я вземеш за какво? Смяташ да подариш детска снимка на гаджето си ли? Или да я пуснеш в интернет?

— Абе на Милка ѝ трябва! Тя ме помоли за някакви снимки, където си с децата си.

— На коя Милка? — навъси се Смелков.

— Ами на Милановская! Ти да не забрави? След две седмици ще участваш в „Персона“. Тя иска да покаже снимки, на които си млад, да разкаже какъв добър съпруг и баща си. По-точно, ти ще разказваш, водещата ще те попита.

— Ама вие приятелки ли сте с Милановская? — учуди се Вера.

Впрочем учудването ѝ не беше съвсем искрено. Родителите на Лариса Смелкова отдавна бяха разбрали, че момичето старателно крие от тях личния си живот, и то далеч не защото в него има нещо осъдително, а само като протест срещу контролирането. Те не познаваха нейните приятели и кавалери, макар да подразбираха, че дъщеря им има и приятели, и кавалери. Началникът на службата за безопасност при кмета си знаеше работата, но все пак щеше да е за предпочитане лично да познават тези, с които дружи Лариса.

— Не че сме толкова близки, но се познаваме още от първото предаване. Така, виждаме се понякога. Тя е страхотна! Добре, ще взема и двете снимки, и без това и на двете съм грозница.

— Не си измисляй — гальовно каза Вера.

Впрочем едва ли думите ѝ бяха чути. Лариса грабна снимките и изхвърча от стаята, където родителите ѝ пиеха вечерния си чай.

— Ето, вечно става така — покрусено въздъхна съпругата на кмета. — Не ни чува изобщо, живее някакъв свой живот, съвсем се откъсна от нас. Дори приятеля ѝ не сме виждали.

— Докладваха ми, че не са засичали Лариса да има някакви опасни връзки — твърдо отговори Константин Кирилович. — Около нея се въртят много младежи, забавляват се заедно. Ти какво, да не искаш моята служба за безопасност да се навре и в леглото ѝ? Те си имат други задължения, още повече сега, когато изборите приближават.

Но Вера не смяташе да се предава.

— Защо не помолиш Игор да възложи на хората си да научат с кого се среща Лорик, че бог знае какъв е...

— Ама какви ги приказваш! — възмути се Константин Кирилович. — Да занимавам с такива глупости началника на полицията — неприлично е.

— Но той не е само началник, той е и твой приятел, хем най-добрият. Защо да не го помолиш?

— Защото Игор и без това си има достатъчно грижи — отсече кметът. — Аз ще си поговоря с Лариса, ще ѝ кажа да ни запознае с постоянния си приятел. Но съм уверен, че там не може да има нищо лошо. Ходи с него на театър, на някакви концерти, със сигурност е прилично момче. В края на краищата тя е на двайсет и три години, не е дете.

— Ами поговори си — ядосано се тросна Вера. — Кажи си бащината дума. Защото това момиче остана съвсем без контрол. С тези избори ти съвсем престана да мислиш за семейството си.

Константин Кирилович решително се надигна от масата и тръгна към стълбището за втория етаж. Вратата на стаята на дъщеря му беше широко отворена, Лариса говореше по телефона и същевременно, ако се съдеше по задъхания ѝ глас, правеше още нещо.

— Аха... не, днес вече не мога да стигна до теб, при старците съм, нали трябваше да намеря албумите със снимките... Хайде утре... Не, Милка, сутринта не мога да стана толкова рано, хайде някъде привечер... Или, ако искаш, следобед ще те закарам до студиото... Да, окей, разбрахме се!

Момичето видя, че баща му е застанал на прага, хвърли телефона на кревата и направи сложен пирует.

— Лично господин кметът е почел с присъствието си моята скромна обител! С какво мога да се отблагодаря?

— Не прави циркове — строго я смъмри Константин Кирилович. — Отдавна си обещала на нас с майка ти да ни запознаеш със своя ухажор. Идва време обещанията да се изпълняват. Кога ще го доведеш въкъщи? Та ние се безпокоим, трябва да имаме представа с кого общуваш.

— Ох, татеее — капризно проточи Лариса, — пак ли започна бе... Отдавна вече не съм дете. Нормално момче е, не краде, не се дрогира, от прилично семейство е.

— Точно затова с майка ти не разбираме защо го криеш.

— Ама никого не крия! Просто всичките тия сгледиди... Старомодни работи. Чак е смешно.

Константин Кирилович осъзна, че подходът „благороден баща“ тук не минава, ще трябва да стане „демократ“. Първо да се усмихне, после да се постарее да направи тона си по-простодушен.

— Лорик, котенце, разбирам те като никой друг. Много добре си спомням какъв бях и аз на твоите години. Вече учех в Перов, в института, живеех далече от родителите си, срещяхме се с майка ти. И когато моята майка, твоята покойна баба, дойде да ме види и помоли да я запозная с приятелката си, реагирах с бурно негодувание. През двете години бях свикнал да не се отчитам пред никого, камо ли да докладвам какво става с мен. Спомням си, тогава дори се скарахме. Така и не можех да разбера нейната настойчивост по този въпрос. Но сега много добре разбирам майка ти. Аз, нали съм мъж, лесно приемам възрастта си, а тя все пак е жена.

— Та какво общо има тук възрастта? — недоумяващо попита Лариса.

— Разбираш ли — замислено продължи Константин Кирилович, — навремето имаше един филм с Ани Жирардо, казваше се „Последната целувка“, естествено, ти не си го гледала. Прожектираха го във времената на моята младост. Там една жена приблизително на възрастта на майка ти, с две големи деца, научава, че мъжът ѝ има връзка с младо момиче. И тази измамена съпруга стои пред огледалото полуоблечена, оглежда се и казва на своята събеседничка: „Виж каква хубава фигура имам, кожа, коса... С какво, с какво съм по-лоша от това момиче?“. А събеседничката ѝ отговаря: „Една жена, която има син на двайсет и пет години, няма как да бъде на трийсет“. Разбираш ли?

— Не — честно заяви Лариса.

— Майка ти никога няма да признае, че ти вече си голяма, защото това автоматично ще означава, че самата тя вече не е млада. Погледни на това с разбиране. Какво ти струва да дойдеш с този твой приятел на вечеря вкъщи или дори просто на чаша чай? Ще загубите за това час и половина-два, а ти задълго ще се отървеш от неприятни разговори. Просто проумей, Лорик: работата не е в недоверието, работата е в подсъзнанието. Разбира се, майка ти никога няма да си го признае и ще казва, че се тревожи за теб, а всъщност всичките ѝ

притеснения идат от страха ѝ да приеме, че вече си голяма. Така де, дай ѝ още известно време да поживее с илюзиите си. Не е трудно, нали, котенце?

— Е, добре — неуверено въздъхна Лариса. — Ще помисля.

— Помисли, помисли. И достави радост на майка си.

Константин Кирилович целуна дъщеря си и слезе при Вера. Жена му го погледна въпросително и с тревога.

— Поговори ли ѝ?

— Поговорих ѝ.

— И какво каза тя? Кога ще ни запознае с него?

— Мисля, че много скоро — усмихна се Смелков. — Обеща да помисли. Но по очите ѝ прочетох, че ще направи това, за което я помолих.

— Как успяваш? — нежно прегърна мъжа си Вера. — Никой нищо не може да ти откаже. Дали умееш да намираш точните думи, дали покоряваш с интонация, дали пък с нещо друго... Толкова години сме заедно, а аз така и не проумях каква е тайната ти.

Самият той не разбираше това. Просто знаеше, че наистина има такава дарба. Знаеше го от малък.

* * *

Ако преди много години бяха попитали учителите от Вербицкото училище номер 18 кой е най-добрият ученик в класа им, всички единодушно щяха да назоват Игор Баев, а за най-симпатичен и приятен да определят Костя Смелков. Костя се учеше добре, макар и не толкова блестящо като Игор, но се радваше на безусловната и необяснима обич на целия педагогически колектив. Виж, на въпроса „Кой е лидер на този клас?“, отговорът несъмнено щеше да бъде един: Петя Ворожец. Дребничък, слабичък, дори хилав, двойкаджия, той беше авторитет за всички момчета в класа. Уважаваха Петя, задето, макар и най-слабият ученик, не се бе поставил в положение на смачкан аутсайдер и не смяташе, че двойките в бележника му го лишават от правото на глас. Смело, дори нахално спореше с учителите, ако смяташе, че се върши някаква несправедливост, и яростно защитаваше всички оскърбени.

Игор Баев и Костя Смелков бяха приятели от детската градина, живееха в съседни блокове, заедно влязоха в първи клас и седнаха на един чин. Към края на учебната година към тях се присъедини незабележимият средняк Димка Голиков, а също и Петя Ворожец, който веднага зае лидерското място в компанията и устойчиво запази тази позиция чак до края на училището.

Първата цигара в трети клас и първата бутилка бира в пети момчетата получиха именно от ръцете на своя дребен и хилав водач на групата. А колко сладоледи изядоха с негови пари! Колко филми изгледаха! Петка винаги беше изобретателен и активен, той решаваше на какво ще играят днес и с кого, и по какви правила, сам измисляше игри и развлечения. А във всички момчешки спорове беше съдия, чиято дума бе последна и необорима. И всъщност нямаше никакво значение какви точно оценки има в бележника си. Какво са оценките? Те са важни за родителите и учителите, а за приятелите е от значение съвсем друго.

Петка проявяваше и огромни организаторски способности, след като рано схвана, че личните амбиции и интересите на работата са различни неща и не бива да се събират в една купчина. След като забеляза, че възрастните обичат Костик и винаги са готови да му съдействат, често се разпореждаше:

— Костян, иди при завуча^[1] и го помоли да не викат родителите на Люска, кажи, че тя всичко ще научи и утре да я изпитат. Днес математиката ѝ писа двойка несправедливо, Люска е стояла у Иванова до среднощ, утешавала я е и затова не се е подготвила. А нали Иванова изгуби състезанието, пък Люска като вярна приятелка седяла с нея и ѝ бършела носа.

— Ти иди, като си толкова справедлив — тросваше се отначало Костя. — Защо пращаш мен?

— Защото ти ще успееш, а аз не. Кой съм аз, та да ме слушат? — с обезоръжаваща прямота отговаряше Петка.

И наистина Костя Смелков успяваше. Отиваше при завуча, при директора или при преподавателя и оправяше нещата. Кой знае защо, никой възрастен не му отказваше.

По същия начин пращаха Костик на преговори с представители на други „отбори“, улици и училища. Ако преговорите се проваляха, в действие влизаше тежката артилерия — високият и мускулист

спортист Игор Баев, винаги мрачен и съсредоточен, удрящ безжалостно и до кръв. Баща му, офицер от милицията, тренираше и приобщаваше към спорта способното момче и Игор с пълно право беше гордостта на класа, защото освен отличните оценки печелеше и спортни победи за своето училище. Учеше с лекота, без напрежение, бързо си подготвяше уроците и му оставаше достатъчно време и за игри.

Дребните и неособено сложни задачи Петя възлагаше на Димка Голиков, момче не твърде способно, но старателно и педантично до смъртна досада. Пратеха ли го за сладолед, поръчвайки му да донесе четири фунийки по 19 копейки срещу събраните 80, Димка връщаше 4 копейки ресто. Отброяваше ги от рехавата купчинка медни монети, извадена от джоба му, при това търсеше точно онези от по две копейки, които бе получил от продавачката. Четири копейки в каквито и да било други монети не го задоволяваха. Момчетата му се смееха, но без злоба. Те обичаха Димка въпреки някои негови странности.

Самият Петка не се захващаше с преговори и отбягваше сбиванията.

— От мен няма да излезе нито дипломат, нито боец — казваше. — Моята работа е да спечеля пари, за да нахраня мама и да поощря когото трябва.

Под поощряване се разбираше, че той, Петя Ворожец, е готов да прояви щедрост и да почерпи хората, спомогнали за решаването на конфликта. Черпеше първо със сладолед, после с цигари, сетне с бира, а след това и с по-сериозни напитки. „Всеки труд трябва да бъде заплатен“ — повтаряше той едва ли не всеки ден и по най-различни поводи.

Колкото до майката на Петка, положението ѝ беше тежко. Докато беше бременна, таеше надежда, че бащата на детето ще се ожени за нея, ала месец след раждането на сина ѝ лекомисленият любим я заряза окончателно и изобщо изчезна от Вербицк. Тогава младата жена започна да пие. Пропи се доста бързо, но задълго запази нежната си красота. През периодите на просветление, които все повече се скъсяваха, беше ласкава и любяща, до безкрай прегръщаше и целуваше синчето си и го наричаше „моето съкровище, надежда и опора“. Затова пък през черните периоди причиняваше страдания на Петка, който въпреки всичко обожаваше своята безпътна майка. Момчето не знаеше

абсолютно нищо за биологичния си баща, освен, разбира се, че е „развейпрах и мръсник“, ала пристрастието си към чистотата и реда явно не беше наследил от майка си, която, съсредоточена в пиенето, не забелязваше в каква кочина превръща жилището си. Беше способна да изчезне за ден-два и можеше да доведе вкъщи почти или напълно непознати, случайни хора. А често, докато още бе запазила външната си привлекателност, поспечелваше за алкохола по стария известен начин, без да се съобразява с присъствието на сина си. Петка миеше, чистеше, разтребваше, переше, готвеше, носеше продукти. И покриваше проснатата на пода, пиянски хъркаща своя майка със старото памучно одеяло, пъхайки под главата ѝ възглавница, тъй като дребното слабичко момче не можеше да вдигне и сложи на дивана едрата жена.

Естествено, ученето не му беше интересно. Интересно му беше да печели пари и тъкмо с това се занимаваше някъде от седем-осемгодишен: „делови хора“ забелязаха оправното, не за възрастта си схватливо и при това учудващо дребно и външно хилаво хлапе, и успешно го използваша като куриер в своето цехово нелегално производство. Да донесе пакети със суровина, да отнесе готова продукция, да предаде пари, бележка или устно съобщение... Колкото и милицията да завардваше местата, където вилнееха далавераджиите, на никого и през ум не минаваше да заподозре детето, защото Петка и на 15 минаваше за десетгодишен, а пък на 9–10 буквално изглеждаше като хлапе от детска градина. Ако го наблюдаваш отстрани, без да го заговаряш, беше трудно да предположиш какви хитри комбинации и обиграни съображения се въртят в главата му.

Та така се оформи и ето вече почти петдесет години съществуваше тази компания: Игор Баев, Константин Смелков и Пьотър Ворожец. Силата, обаянието и парите.

А Дима Голиков отпадна от компанията. И умря в областния психоневрологичен интернат.

* * *

Коротков пристигна късно вечерта уморен, доволен и сит.

— Наложих се да вечерям с важни за нас хора — поясни той, млясна Настя по бузата и забеляза, че тя се намръщи, щом усети миризмата на алкохол. — Ами ти как си тук?

— Вече мога да говоря — похвали се тя. — Оказа се, че билките от тайгата действат. Дори на Чистяков се обадох, той нищо не забеляза.

— Браво! — зарадва се Юрий. — А инак как се чувстваш? По-добре ли си?

— Абеее... — Настя разстроено махна с ръка и се извърна. — Главата ми изобщо не работи, през нощта не спях заради тоя тъп ресторант, през деня не успях да дремна, постоянно нещо ми пречеше. Четох разни материали в интернет, много неща прехвърлих, но полза никаква. Не мога да си събера ума и да обмисля информацията.

— Нищо, утре ще се полекуваш още и напълно ще се съвземеш. Иначе тъй с болната си глава ще наплашиш всички тук. Защо си обидила Ворожец? Човекът чистосърдечно търси приятелството ни, а ти го джафкаш. Намери ме чрез банката, казали му в кои организации смятах да ходя днес. Защо му се нахвърли?

Настя започна да се оправдава, но колкото повече думи произнасяше, толкова по-ясно разбираше, че говори глупости. Юрка беше прав, тя не биваше да се държи така. Беше непрофесионално. Тук те бяха в чужд град и всеки източник на информация беше безценен. Да не говорим, че при намерението да се прави бизнес в града, би било неппростима грешка да си развалят отношенията с един от най-богатите хора тук.

Оказа се, че Пьотър Сергеевич ги канел да поживеят няколко дни в неговата къща. Обещавал да им помогне с информация и предлагал цял куп битови удобства: като се започне от басейн със сауна и се свърши с готвач, който би сготвил всичко, което гостите пожелаят.

— Имаш късмет, че целият хотел знае за настинката ти — ядосано я мъмреше Коротков, — предупредили са и Ворожец, така че той е възприел твоите циркове адекватно, разбира, че не може да се сърди на болна жена.

Настя дълго се покайва, после още по-дълго слуша разказа на Коротков за всичко, което той бе успял да изясни в резултат на днешните си срещи. Страшно ѝ се спеше, а щом от отворения прозорец долиташе силен звук, се стресваше и започваше да се

тормози, че ако през нощта пак е шумно, утре тя съвсем ще се скапе и денят ще отиде нахалост...

Накрая търпението на Коротков се изчерпа.

— Павловна, ти в какво си се превърнала, а? Забрави ли как спеше на пода върху моето яке, завита с твоето? А якето на Селуянов си подлагаше под главата вместо възглавница. Лампата свети, телефонът звъни, ние сновем насам-натам, говорим, а ти поспиш час-два — и пак си готова за работа. Докога ще мрънкаш за безсънната си нощ? Не се била наспала — виж я ти, голям праз! Сватбата ти пречела! Ами по-добре да се беше зарадвала, че ето на, хората са щастливи, празнуват, не са загубили способността си да се веселят и радват! Дори още една нощ да не дремнеш, пак не е катастрофа. После ще си отспиш. Защо не спиращ до безкрай да ми дуднеш за това? Ако искаш, да се преместим оттук, да сменим хотела. А ако не щещ, престани да повтаряш като повредена грамофонна плоча, че не те оставяли да спиш. Станала си също като онези монаси.

Настя се слиса.

— Какви монаси?

— Ами имаше една такава притча за трима монаси. Вървят те от един манастир към друг. Стигат до река, на брега плаче жена, трябвало да премине до другия бряг, но я било страх от водата и не можела да плува. Един от монасите я взема на ръце и преброжда реката, оставя жената на земята и всички си продължават по пътя. Човекът, който я пренесъл, си върви, разглежда птичките, дърветата, а другите двама нацупени, мрачни като облаци, не му говорят. Стигат до манастира и му казват: ти наруши обета, който си дал на Господ — да не докосваш женско тяло. Извърши непроситим грях и трябва да понесеш наказание, ние непременно ще доложим на игумена какво си сторил. А третият монах им отговаря: „Аз пренесох жената през реката, оставих я на сушата и си продължих по пътя. А вие още я носите“. Та и ти така. От сутринта мъкнеш един и същ товар. Остави го най-сетне на земята и си продължавай живота!

В първия момент Настя се обиди. Макар да съзнаваше, че Юрка е прав, кой знае защо ѝ беше неприятно, сякаш — за кой ли път днес! — я бяха уличили в необмислено, глупаво и някак детинско поведение. Точно нея, петдесет и четири годишна жена, пенсионерка! И то кой?

Старият верен приятел... От обида дори очите ѝ се напълниха със сълзи.

Коротков, естествено, забеляза как моментално се развали настроението ѝ, но постъпи мъдро: пожела ѝ лека нощ и се скри зад вратата, разделяща апартаментите, сякаш нищо не се беше случило. След известно време тя го чу да разговаря по телефона с Ирина. Настроението ѝ, и без това лошо, окончателно се скапа. За последен път през днешния ден изпи настойката, направи гаргара, проми носа, изми си зъбите и си легна.

Но сънят не идваше, макар само преди половин час да беше сигурна, че ще заспи моментално, ако не ѝ попречи някоя шумотевица отвън. Шум нямаше. А сънят не идваше. Вместо него я спохождаха какви ли не неприятни мисли. Думите на Юрка ѝ изглеждаха обидни и несправедливи, но много скоро Настя разбра, че той е прав.

През младежките години всяко хубаво събитие, всяка дребна сполука, най-обикновена радост се изживяваха ярко и живо, докато дребните и дори големите несгоди лесно се забравяха, изместени от други събития, а пък битовите неудобства изобщо не заслужаваха внимание. Сега, когато бе прехвърлила петдесетте, тя бе изгубила способността си спонтанно и до самозабрава да се радва на всичко хубаво, положителните емоции бяха избледнели, посивели и явно отслабнали. Затова пък всяка негативна дреболия моментално се превръщаше в разкалян път, по който мисленето ѝ буксуваше и затъваше в локвите. „Такъв бил, значи, механизмът за превръщане на един доскоро приятен човек в стар мърморко и кавгаджия — помисли си тя с ужас. — Той забелязва само недостатъците и задълго се оплита в тях... И аз ставам същата.“

Отхвърли одеялото, загърна се в халата и се потътри към банята да пуши. Седна в края на ваната и се заразглежда в голямото колкото човешки бой огледало. От недрата на отражението я гледаше немлада жена с уморено бледо лице и угаснали очи. „За нищо на света! — прелетя в главата на Настя Каменская. — Няма да се поддам, няма да позволя на този старчески механизъм да ме смачка. Какво от това, че ми липсва воля да се радвам бурно и от сърце, както някога, но поне трябва да се науча да контролирам своите мисли и думи, за да не се оплитам в негативното. Това е по силите на всеки човек, стига да има

желание. А аз имам. Защото не искам да се превърна в стара заядлива лелка, от която всички ще бягат като от огън.“

Тя реши незабавно да премине към изпълнение на замисленото. Легна, угаси аплика, постара се да се отпусне, започна да задрямва... Чу далечен вой на сирена на „Бърза помощ“ и веднага се улови, че замърмори наум: „Ето на, моля ви се. Тъкмо заспивах! А и как да затворя прозореца — задушно е, а аз не мога да спя така. Няма да мигна чак до сутринта...“.

И се сепна. Не, трябва да мисли другояче. Колко е хубаво, че „Бърза помощ“ е поела нанякъде! Някой е зле, някой се нуждае от помощ, и ей сега лекарите ще пристигнат при човека, ще направят каквото трябва, ще го спасят. И всичко ще бъде наред. Колко е хубаво, че линейката е пуснала сирената, защото, ако човекът вече не се нуждаеше от помощ, щяха да го карат бавно, безшумно. А щом има сирена, значи, има надежда. И на това тя може и трябва да се радва.

Изведнъж с учудване осъзна, че се усмихва в тъмното.

---

[1] Заместник-директор по учебно-възпитателната работа (рус.).
— Б.ред. ↑

ПЕТЪК

Растенията от тайгата се оказаха наистина чудодейни и сутринта на следващия ден Анастасия Каменская се чувстваше напълно здрава. Гърлото вече не я болеше, не ѝ се виеше свят. Вярно, гласът ѝ още дрезгавееше и носът беше все така запушен, но в сравнение с вчерашния ден всичко това изглеждаше като абсолютна дреболия. Трябваше да се постараете и днес да се лекува грижливо, както вчера, нищо да не пропуска и нарушава, и тогава за утре всичко щеше да се оправи напълно, а тя да се отдаде на пълноценна работа с Юрка. След гаргарата трийсет минути никакво ядене и пиене... Значи, приготвяме отварата, правим гаргарата, в банята и всичко друго по реда си — точно трийсет минути и ще може да слезе в ресторанта.

— Коротков, вече съм будна! — каза тя и откряна вратата към съседния апартамент. — След половин час слизаме за закуска!

— Аха! — долетя от стаята на Юрка заедно с гласа на говорителя, който четеше новините по някакъв телевизионен канал. По прозвучалите имена пролича, че каналът бе федерален.

Тя взе душ, облече се и точно след трийсет минути, както беше обещала, надникна при Коротков. Той все така гледеше новините, но този път вече местните.

— Засега полицията отказва да коментира възможните причини за убийството — изреждаше бързо водещата.

— Готова съм — весело съобщи Настя — и дори почти напълно здрава. Какво, пак ли са убили някого? Или става дума за същите еколози?

Коротков натисна копчето на дистанционното, за да изключи телевизора, и стана.

— Някаква млада дама от местния телевизионен канал — поясни той. — Не вярвам да е нещо политическо, работела като главен редактор на токшоу. Сигурно е битово... Любовник или съперничка, а може и конфликт в службата.

Храната в ресторанта се оказа същата като вчера: не твърде разнообразна, но изобилна и вкусна. А Настя имаше чудесен апетит и Коротков откровено се веселеше, като я гледаше с какво удоволствие нагъва кренвиршите с омлет и пирожките, които вчера ѝ беше хвалил.

— Та аз не съм вечеряла — обясни тя смутено, когато улови насмешливия му поглед.

— Абе яж си със здраве! — разсмя се Юра. — Стой си в стаята и събирай сили за утрешната атака. А пък аз ще се срещна с още някои хора, ще проуча един-два въпроса, та утре да излезем извън града и да огледаме местността. И без това днес е петък, предстоят два почивни дни, в нито една канцелария няма да решим какъвто и да е въпрос. Разбира се, ще ми покажат всичко на картата, но нали разбираш, че трябва да го видим с очите си. А ти какво планираш? Разбрах вече, че не умееш да боледуваш тихо и скромно, със сигурност пак ще се ровиш в информацията.

— Да, ама не си прав — възрази тя и посегна за поредната пирожка, — дори много скромно си боледувам, никакви скъпоструващи препарати, системи и други процедури. И съвсем, ама съвсем тихо — ни се виждам, ни се чувам, дори с никого не разговарям. Но понеже ти като старши в нашата група трябва да осигуриш изясняването на въпроса за екологичната обстановка, аз ще се заема именно с това. Разбира се, никой няма да ме пусне да припаря до случая с убитите еколози, но може да опитам да се доближа до него откъм другата страна.

— Аха — кимна Коротков, — през задната портичка, както казваше Райкин. И къде е тази портичка според теб?

— През фермата.

— Ти какво, да не си решила да ходиш при животните?

— Е, чак пък толкова! — засмя се Настя. — Макар че няма да е лошо, но не и днес, естествено. Не, Юраша, аз ще действам по стария канцеларски начин: ще чета. Като начало трябва да разбере дали една ферма за норки по принцип представлява опасност за околната среда. После, ако отговорът е положителен, ще опитам да изясня възможно ли е случаят с конкретната тукашна ферма да е такъв. Та аз не знам нищо за отглеждането на животни с ценни кожи. Е, сега ще опитам да запълня тази празнина в образованието си.

— Ох, Павловна, по-добре вземи се ориентирай с разположението на силите в предизборната битка, защото на мен ми предстои да разговарям с хората... За какво ти е тази екология!

— Их, Юра, политиката ми е скучна.

— А екологията да не е забавна?

— И тя е скучна. Но и да се ориентирам в тукашните избори, няма да се сдобия с нови знания, разбираш ли? Е, ще изясня кой срещу кого е и кой с кого воюва, кой колко пари има и кой за какво плаща. И какво ме топли това? Още щом напуснем територията на този славен град, ще изхвърля всичките свои знания за местната политика на боклука, тъй като никога вече няма да ми потрябват. Ако ще върша скучна работа, по-добре да избира такава, която да ми даде нови знания или навици. Законите за опазването на природната среда навсякъде са еднакви, познаването им може и да ми е от полза отново някъде.

— И кога го измисли това? — скептично се осведоми Коротков.

— Тази сутрин, докато стоях под душа. Ти вчера ми удари такава плесница, благодаря ти, добре ме отрезви — усмихна се Настя.

— В смисъл?

— В смисъл че вече съм във втората половина от живота си и ми остава по-малко от вече преживяното. Ето защо е глупаво и нерационално да хабя скъпоценни дни и часове, дори минути, за предъвкване на мисли колко е лошо всичко. Пренесъл си жената през реката, оставил си я на брега — и си продължавай по пътя, не се тръшкай. Е, а пък със следващата крачка в този ред на разсъждения стигнах до разбирането, че е целесъобразно да придобиваш нови знания. Така че с политиката се оправяй сам някак. Още повече че сега си решил да се сприятеляваш с Пьотър Сергеевич Ворожец. Е, той ще ти обясни всичко с подробности.

— Между другото, за Ворожец — сети се Коротков, когато вече отиваха към асансьора, за да се качат на шестия етаж в апартаментите си. — Обещах днес да му отговоря приемаме ли поканата му и ако сме съгласни, от кой ден и кога да прати кола да ни вземе.

Настя се замисли. Не ѝ се искаше да живее в къщата на абсолютно непознат човек. В главата ѝ веднага нахлуха тревожни мисли: тъкмо бе започнала да свиква с хотелския апартамент, а сега ще трябва да започне отначало, пък и не се знае къде се намира тази къща,

каква стая ще има тя в нея и предвидени ли са там собствена баня и тоалетна, какво е леглото, дали е удобно, няма ли да ѝ е задушно. Мислите се нароиха с невероятна скорост, предполагаемите възможни неуредици буквално изскачаха от всички ъгли и се стоварваха върху Настя Каменская, заплашвайки да я смачкат с огромната си маса.

— Можем ли да откажем? — попита неуверено.

— Разбира се. Но защо? Какъв смисъл има да отказваме? Да отхвърлим гостоприемството на човека и да го настроим срещу себе си? С теб няма какво да крием. Виж, полза от гостуването у Ворожец можем да извлечем. И после, приятелко, ти сама си противоречиш. Нали току-що ми говори за ползата от придобиването на нови знания. Била ли си някога в къща на сибирски бизнесмен? Имаш ли представа как живее той? Хайде, за политиката съм готов да се съглася, всички тези знания имат значение тук и сега и после няма да ни влязат в работа. Но да опознаеш начина на живот, навиците, вкусовете на човека... Представи си, че те са съвсем различни от тези на столичните бизнесмени. И после, ще можем да поразпитаме домакина и за екологичните проблеми, и за фермата, щом това ти е толкова интересно. Доколкото разбрах, той е местен човек, значи, сигурно е в течение на всичко.

Настя тръсна глава, за да отпъди натрапчивите, агресивни мисли. Да не е полудяла? От какво се опасява? По-точно, защо си го позволява? Та нали преди малко реши да не оставя страховете ѝ да вземат връх над всичко позитивно около нея! И къде са сега всички тези добри намерения? Става дума за три-четири дни и дори в къщата на Ворожец леглата в стаите за гости да са неудобни, това изобщо не е съдбоносно. В края на краищата винаги могат да се върнат в хотела. Решението трябва да се вземе на място и според обстоятелствата, а не да се кахъри за всички тези „ами ако“ и „представи си, че...“.

— Прав си, разбира се — твърдо каза Настя. — Днес ще се полекувам още малко, а утре можем да отидем. Или вдругиден. Както решиш.

* * *

Майор Егоров насмешливо огледа събралите се в една стая служители на програма „Персона“. Страх ги е, кучите синове. Ама от какво може да се боят? Сигурно си мислят, че сега оперативните работници начело със следователя ще започнат да преравят гардеробите им за техните детински тайнички: кой с кого спи, кой на кого помага в кариерата и кой срещу кого крои интриги. Ех, да знаеха, че всъщност ръководството на криминалната полиция смята убийството на главната редакторка Милюкова, намерена рано тази сутрин във входа на собствения си блок с признаци на удушаване, за нещо третостепенно... Именно затова са изпратили тук не „най-добрите от най-добрите“, а Егоров, когото вече никой не взема на сериозно. А с него и съвсем младичкия, още зелен оперативен работник от територията Мишаня Резвих. И следователят е от „безперспективните“, аха-аха ще излезе в пенсия, не търси професионални победи. Защото най-добрите, най-настървените и най-перспективните се трепят по случая с еколозите, които са обект номер едно, към тях е цялото внимание, а тук какво има — някаква си редакторка от местната телевизия. Дори не е водеща или продуцент. Водещите са хора известни, продуцентите са с пари, а какво е една главна редакторка? Ами нищо!

Бяха решили да действат по „опростената схема“, както я наричаше самият Егоров. Обикновено оперативните работници разпитват всички, които успеят да намерят, и ако някой знае или е видял нещо интересно — канят го при следователя, който разпитва тези свидетели вече официално, с протоколиране. А при „опростената схема“ следователят отиваше заедно с оперативните работници на мястото с най-голям брой потенциални свидетели и още там се настаняваше на нечие бюро и разпитваше онези, които оперативните му предлагаха след масовия и бърз разпит.

В момента следователят пишеше протокола от разпита на продуцента, а Мишаня Резвих, присвил беззникавите си веждички, разговаряше със звукооператорите. Виктор Егоров слушаше развълнуваното треперецо гласче на симпатичното пухкаво девойче на име Альона Арканова. Тази кифличка ту се изчервяваше, ту преbledняваше, личеше, че е ужасно притеснена, но майорът, кой знае защо, беше абсолютно сигурен в нейната честност.

— Мила... тоест Камила Теодоровна се отби при нас вчера към четири часа, взе си довиждане, каза, че днес, тоест... в смисъл... вчера... вече няма да се връща тук — пресежливо говореше момичето.

— Аз ѝ дадох материалите, тя ги погледна и ги взе, каза, че ще ги прочете вкъщи. Повече не съм я виждала.

— В какво настроение беше? Стори ли ти се угрижена от нещо? Може би разстроена, уплашена?

— Не, тя беше... ами както обикновено... Една такава ядосана!
— изтърси Альона и веднага пламна.

— Ти какви материали ѝ даде?

— За кмета, за Смелков. След две седмици той ще бъде гост в нашето предаване... тоест... ами в смисъл... трябваше да бъде. Сега не знам. Редакторите събират информация, дават я на главната редакторка, а тя вече пише сценария и после помага на водещите в прякото предаване. Ние събрахме всичко и аз предадох папката на Камила Теодоровна.

Обискът в жилището на убитата вече бе извършен рано сутринта, веднага след откриването на трупа ѝ във входа на нейния блок. Папката с надпис „Смелков, пряко предаване 24.07.2014“ наистина беше на масата в хола. Егоров, който участваше в обиска, я видя с очите си. В нея имаше диск, джоб с разпечатки и плик със снимки. Сега тя се намираще в чантата на следователя.

Егоров отиде до бюрото, където се водеше разпитът, наведе се и шепнешком помоли следователя да му даде папката.

— Тази ли? — попита той Альона.

Момичето бързо прегледа съдържанието ѝ и кимна:

— Да, това са моите материали. В смисъл... нашите.

— Виж ги внимателно: всичко ли е на мястото си? Не е ли изчезнало нещо?

Альона извади разпечатките от джоба и ги огледа лист по лист, като бързо пробягваше с очи по текста, после провери плика със снимките.

— Всичко е налице — отговори уверено.

— А можеш ли да провериш диска?

— Разбира се.

Тя го постави в гнездото на компютъра, а през това време Егоров отиде при Миша, който тъкмо бе приключил разговора с един от

звукооператорите.

— Е, как е? Има ли нещо?

— Ами все същото: Милановская, всъщност Милюкова, била зла жена, надута и груба, всички я мразели, но същевременно признавали, че благодарение на нея предаването има висок рейтинг. Изглежда, не е спяла с никого отгук, дори нищо не се е говорело. Имала конфликти практически с всички, така че по принцип е можел да я убие всеки от екипа на предаването и изобщо на канала.

— Ясно — мрачно заключи Егоров. — Добре, продължаваме.

Той се върна при бюрото на Альона.

— С диска всичко е наред — съобщи момичето.

— Нещо изтрито, заменено?

— Не, проверих по хронометража, всичко съвпада до секундата.

Егоров въздъхна. Такава хубава версия му се мержелееше: в материалите за кмета се е появило нещо „ненужно“ и заради това са убили Милюкова, а „ненужното“ и опасното са иззели или заменили... Красота! Но явно не е станало така. И изобщо там, където има много заподозрени, обикновено нещата се преобръщат и се оказва, че престъпникът е от свършено други среди.

С крайчеца на окото си Егоров виждаше, че следователят е прекъснал разпита и разговаря с някого по телефона. Когато свърши, той улови погледа на майора и го прикани с жест да приближи. Виктор отиде при него.

— Пратили са ни помощници — ехидно съобщи следователят. — Явно ръководството ви няма много доверие с Мишка, та са решили да подсилят редиците ви с опитни професионалисти. Току-що се обади твоят началник. Нареди без помощниците да не пристъпваме към обиск на работното място на потърпевшата.

Всъщност Егоров бе очаквал нещо подобно. Значи, намерили са се влиятелни познати на Милюкова-Милановская, които вече са научили тъжната вест и са притиснали ръководството на криминалната полиция или дори началника на управлението с разкриването на убийството да се занимават най-добрите служители. Току-виж заменили и следователя.

— Кой? — кратко попита майорът.

— Твоят любимец — позасмя се следователят, — Вадик Хохлов.

Егоров мислено изруга. Вадик Хохлов беше последният, с когото майорът би искал да работи в екип. Като професионалист капитан Хохлов беше на висота, това трудно би оспорил някой, а и едва ли би го нарекъл лош човек: от работа не бягаше, от пийване също... Но не беше „от нашите“. Във Вербицк го бе привлякъл Баев, когато го назначиха за началник на градското управление на вътрешните работи, и от самото начало всички в отдел „Убийства“ бяха сигурни: Вадик Хохлов е човек на полковника. А това автоматично означаваше, че той долага за колегите си. Отбягваха Вадик, гледаха да не приказват много и да не споменават нищо излишно в негово присъствие. И макар че май никой не бе имал сигурен повод да се усъмни, че ръководството на управлението е научило от Хохлов нещо нередно, подозренията все пак си оставаха, както и леката неприязън към Вадик.

Виктор се върна при Альона Арканова. Сякаш вече й беше задал всички необходими въпроси, но кой знае защо, у него оставаше усещането, че момичето иска да добави още нещо. Исква, но не се решава. Може би знае нещо важно за своята главна редакторка?

Альона стоеше с папката в ръце и внимателно четеше същите материали, които според самата нея едва вчера беше дала на Милановская-Милюкова.

— Какво, да не си влюбена, а? — позасмя се Егоров. — Забравила си собствените си материали ли? Сигурно вчера си ходила на среща, та всичко е изхвъркнало от главата ти.

Момичето отново силно се изчерви и изгледа с негодувание оперативния работник.

— Вчера след работа ходих при мама в болницата. Обаче знаете ли... Питахте ме в какво настроение беше тя... тоест Мила де. Е, когато дойде за материалите, дори се усмихна, а това се случва рядко. Определено не беше нито уплашена, нито разстроена. И не се караше много, макар че имаше за какво. Мислех, че за това недоглеждане ще ме убие, така прави обикновено — крещи и обижда. А тогава нищо... И в един момент ми се стори, че видя в текста нещо интересно.

— Какво именно? — наостри уши Егоров.

— Не знам. Понечи да ми се скара, да ме наругае, когато изведнъж млъкна. Спомена, че после ще чете и решава, дори накрая ме похвали, каза ми „браво“. Затова исках да намеря това място, за да разбера...

— И какво? Намери ли го?

— Не — призна Альона.

— Ами какво беше недоглеждането? — поинтересува се майорът. — За какво щеше да ти се скара Милюкова?

Оказа се, че старши редакторката Арканова изпуснала някакво несъответствие с датите и биографията на кандидата за кмет Горчевски. Това било всичко... Никаква нишка.

Капитан Хохлов влезе уверено и в целия му облик имаше такава стръв, че у неподготвен човек непременно трябваше да възникне усещането как сега всичко ще тръгне по мед и масло и ще завърши успешно. Само Альона не забеляза появяването на Хохлов, тя седна зад бюрото и продължи да търси нещо в материалите.

— Кой има ключ от кабинета на Милюкова? — попита Вадим веднага след поздравите.

— Аз — отговори следователят, — нали ние ги иззехме от мястото, където беше открит трупът, бяха в чантичката.

— Добре, да пристъпваме тогава — изкомандва Хохлов.

Следователят погледна Егоров многозначително, сиреч, видя ли как сега оперативните работници се разпореждат в мое присъствие? Съвършено очевидно беше, че капитанът искрено се смята за главния тук. По закон главен беше, разбира се, следователят, а виж, според руския манталитет — онзи, който беше човек на началството. Тоест именно капитан Хохлов.

— Учи се, Мишаня, как да се самоизтъкваш — прошепна Егоров на младия си колега. — Когато се научиш, ще те преместят от района в града, ще работиш в един отдел с мен, а после току-виж и до началник си се издигнал. Ето, Милюкова е съумяла да се набие в очи — и е работела в отделен кабинет, докато всички останали редактори са се тъпчели в една обща стая.

— Ама ето че нея са убили — също шепнешком отговори Резвих, — а всички останали са живи.

— И ти си прав — изхъмка майорът. — Колкото си по-незабележим, толкова повече шансове за оцеляване имаш.

Тримата оперативни работници подбраха в коридора двама за поемни лица и отключиха кабинета, в който едва довчера бе работила загиналата Камила Теодоровна Милюкова, или казано другояче — Мила Милановская. Кабинетът беше миниатюрен, но пак си беше

отделна стая, белег за определен статут. Освен работното бюро с компютъра и офисния стол с висока облегалка, в малкото пространство се бе намерило място само за стелаж с папки и един стол за посетители. Сега тук просто нямаше никаква възможност да се поберат шестима души, като се имат предвид и поемните лица. Следователят решително отмести застаналия на прага Вадим Хохлов, промуши се в стайчето и веднага се настани зад бюрото, отваряйки чантата си.

— Аз ще пиша протокола — заяви той, — някой да работи, останалите — ако обичате, стойте до вратата и не пречете.

Да работи, тоест да претърсва помещението, пожела, естествено, Хохлов. Както е редът, започна от бюрото: първо от нещата върху него, после съдържанието на чекмеджетата. Вадим мълчаливо преглеждаше документите, четеше ги и ги оставяше настрана, а следователят, без да бърза, първо подписа постановлението за провеждането на обиска, после започна да попълва бланката на протокола.

На бюрото не се намери нищо достойно за внимание. Виж, обаче в едно от чекмеджетата ги очакваше изненадваща находка — два отворени плика без адреси, две писма със закани. От тях съвсем еднозначно следваше, че на Милановская са предлагали пари, за да включи в предаването с Алексей Новак, проектирал „южния“ вариант на магистралата, материали, компрометиращи проекта. Авторът на едното писмо искаше по време на разговора с проектанта да се излъчат предварително записани интервюта със специалисти или да прозвучат въпроси от залата, които ясно да покажат: пътят през фермата, тоест „северният“ вариант, е по-добър за всички и по-изгоден. Защото е по-кратък и ще минава по не толкова сложна местност, което пък означава, че ще глътне по-малко средства. А някои хора проектират и се опитват да защитят „южния“ вариант само за да може „тази банда крадци начело с кмета Смелков да получи от бюджета повече пари и да ги излапа“.

Това вече беше нещо! Докато Вадим Хохлов изследваше съдържанието на папката „Новак, пряко предаване 17.07.2014“, Егоров и Миша Резвих хукнаха отново да търсят и разпитват редакторите. Всички в един глас ги уверяваха, че Милюкова не е възлагала на никого да организира нито интервюта, нито реплики от залата. И ако всички тези хора казваха истината, излизаше, че Камила Теодоровна не

се е уплашила от заканите и не се е поддала на шантажа от привържениците на „северния“ вариант. Вярно, до предаването оставаха още два дена и тя все пак може да е възнамерявала да направи това, което са искали от нея и за което са ѝ предлагали пари. Та нали за това време може много да се направи. Но защо тогава са я убили? Защото е дала ясно да се разбере, че отказва и няма да промени намеренията си? Или все пак е сторила всичко необходимо, изпълнила го е сама, без да прибегва до помощта на служителите и без да ги уведоми? Ала тогава излизаше, че са я убили привържениците именно на „южния“ вариант, които по някакъв начин са научили, че се готви атака върху общественото мнение, и са се уплашили. Всичко това звучеше абсолютно шантаво: беше малко вероятно могъщи и богати хора, с връзки и пари, да са се уплашили от някакво си токшоу, гледано от домакини.

Приложиха към делото писмата и папката с материали, подготвени за предаването с Алексей Новак, иззеха компютъра на Милюкова, приключиха обиска и се разотидоха: следователят — към местоработата си в следствения комитет, оперативните работници — при началството за доклад.

Докато пътуваха в колата, се разбра, че Вадим Хохлов не си е губил времето, а е успял, преди да дойде в телевизията, да посети блока, където живяла убитата Милюкова. И разговарял със съседите ѝ както от входа, така и от улицата, за да възстанови последната вечер в живота на младата жена. Камила имала малко куче, помярче, ужасно чорлаво и ужасно гальовно, и стопанката му всяка вечер го разхождала, а и сутрин. Снощи пак излязла с Фрося — така се казвало чорлавото пале, спирала се на приказки с други кучкари, с една дума, всичко било както обикновено. И часът на разходката бил обичайният, от девет до десет. Никой не видял кога Милюкова се прибрала от студиото, но около шест часа вечерта я забелязали да отива до магазина на съседната улица, а и в самия магазин си я спомниха — все пак работи в телевизията, местна знаменитост е, среща се с такива известни хора! Продуктите, които купила Милюкова, говорели, че тя най-вероятно чака гости. И тези гости, а може би този гостенин трябва да е дошъл през нощта, вече след десет часа, защото от девет до десет тя разхождала кучето. Трудно е човек да си представи ситуация, когато ти идват гости, а ти ги оставяш вкъщи за цял час и излизаш да

разходиш домашния си любимец. В такива случаи или съкращаваш разходката до петнайсетина минути, или излизаш заедно с гостите, докато псето свърши всичките си прости и сложни работи. Камила Теодоровна обаче спокойно се разхождала цял час, както обикновено, и никой от хората, с които спирала да побъбри, не забелязал тя да бърза.

— Най-вероятно след десет часа е дошъл любовникът ѝ, когото засега не сме установили, но ще го установим в най-скоро време — направи равносметката Хохлов. — Останал е през нощта, а на сутринта е излязъл заедно с Милюкова, която е извеждала кучето, и я е удушил направо във входа. Във всеки случай, този неин нощен гостенин явно е последният, който я е видял жива, и ние трябва да го намерим.

Егоров ехидно се усмихна. Ах, тези съвременни момчета, които рано са опознали вкуса на парите! Те дори не могат да си представят как живеят и какво правят хората, когато джобът им е празен. Да, по версиите, които гради оперативният работник, веднага можеш да кажеш какво е финансовото му положение. На капитана дори през ум не му мина онова, което на първо място си помисли майорът: у Милюкова наистина са дошли гости, и то двама, приятелка с любовника си, които няма къде да се виждат. Няма пари да наемат апартамент или хотелска стая, затова се скитат по приятели и познати: кой заминава в отпуск, кой в командировка, а някои ги пускат и просто така, като Милюкова. Пригответе им е вечеря, културно е поседяла на масата с тях и после ги е оставила насаме за цял час, докато е разхождала кучето. Това е цялата история. Защото — майор Егоров беше твърдо убеден в това, — ако Милюкова е имала що-годе постоянен любовник, вече щяха да знаят името му или от служителите, или от съседите: жена, която живее сама, не би тичала по срещи на други места, в това няма никакъв смисъл. Виж, името на нещастната влюбена приятелка, която Милюкова евентуално е пуснала в дома си за сърдечни наслади, може и никой да не знае.

От една страна, разбира се, браво на Хохлов, направил е каквото трябваше и каквото не са успели да сторят пратените на местопрестъплението оперативни работници. Не е претупал изпълнението на задачата, която обикновено се възлага на

участъковите и на млади неопитни оперативни работници. Но все пак... Капитанът е човек на Баев. И не може да му се има доверие.

* * *

Видеото, записано по време на срещата на кмета Смелков с населението в просторната актова зала на Вербицкия металургичен комбинат и изнесено в интернет, се оказа с не много добро качество, но все пак Настя почувства обаянието и привлекателността на първия човек в града. Докато ставаше дума за социалната политика, тя просто разглеждаше Константин Кирилович и се вслушваше в гласа му, а когато той заговори за фермата, пренесе вниманието си към смисъла на казаното.

Кметът наистина изглеждаше като човек, влюбен в отглеждането на животни с ценни кожи и готов да отстоява този отрасъл до последна капка кръв. Но наред с лозунгите Настя чу и много нови за нея неща. Никога и през ум не ѝ беше минавало да се интересува от този въпрос, а се оказа, че ценните кожи още от Средновековието са изпълнявали ролята не само на валута за попълване на хазната, но се използвали и за дипломатически подаръци. Руските ценни кожи са заемали лидерски позиции в световната търговия чак до перестройката. Ленинградската аукционна къща се славела и с обемите на продажби, и с качеството на кожите. През 1937-а там пристигнали представители на 163 фирми от 15 страни, а имало години, когато темпът на продажбите на кожите от норка бил един милион броя за 9 часа. Един милион кожи! Настя трудно можеше да си представи такова количество. Освен това кметът каза, че в годините на Великата отечествена война 40% от валутните запаси в хазната на Съветския съюз били от износ на ценни кожи, САЩ активно ги купували срещу помощ с техника, продоволствие и боеприпаси.

Цифрите, които цитираше в речта си кметът Смелков, шокираха: в съветско време животни с ценни кожи се развъждали в 600 стопанства, а сега останали едва 22, и докато преди перестройката износът само на кожи от норка представлявал 4 милиона броя годишно, днес това количество намаляло до 300 хиляди. При това, освен норки, се изнасяли и самур, и песец, и лисица, и катерица, и

нутрия, и пор... Някога този отрасъл осигурявал за продажба 150 милиона кожи годишно. И всичко това също изчезнало или вече напълно било западнало.

Общият патос на речта на кмета се свеждаше до нуждата от възраждане на руските кожухарски традиции, до предотвратяването на тяхната гибел. Той говореше, че всяка ликвидирана животновъдна ферма е крачка назад и истинско доказателство, че Русия предава позициите си и отстъпва. Ценните кожи са и слава за Русия, и реални постъпления в бюджета.

„Браво на него — позасмя се Каменская, — измисли поредната национална идея. Ала нима наистина всичко е толкова катастрофално, както се опитва да го представи на населението Смелков?“

Тя отново се зарадва, че съществува това забележително изобретение — интернет, където човек може да провери отново всяка възможна информация. Потъна в търсене и изучаване на най-различни материали по история на руските ценни кожи, намери много интересни и неочаквани неща. От душа се посмя на цитираната в един от обзорите фраза от документ от 1621 година, в който на Верхотурския войвода се предписваше за предотвратяване на кражби грижливо да описва целия товар на движещите се към Москва кервани с ценни кожи, „за да няма истерии за царските парични приходи“.

Колкото до конкретните цифри, цитирани от кмета, работата не беше толкова гладка, данните, намерени в интернет, говореха друго. Например, докато Смелков твърдеше, че при съветската власт в нашата страна са работели 600 животновъдни ферми, а сега са останали само 22, в други материали показателите за предперестроечния период се движеха от 400 до 650, а днешните стигаха до 40. Но от това същината на проблема едва ли много се променяше, цифрите във всички варианти очевидно показваха разруха и унищожаване на отрасъла.

Денят, изпълнен с четене, прекъсвано от лечебни процедури, отлетя незабелязано. И когато Коротков се прибра след поредната „вечеря с важни за нас хора“, Настя бе стигнала до твърдото убеждение, че работещото животновъдно стопанство не може да причини никакви особени екологични проблеми, ако всичко в него се върши според правилата. Сега трябваше да си изяснят как стоят нещата със спазването на тези правила във Вербицката ферма.

Тя се опитваше да задържи в главата си и да не забрави всички сложни думи и цифрови показатели, въз основа на които се прави изводът за екологичната безопасност на предприятията, затова слушаше Коротков с половин ухо. А Юра ѝ разказваше за проблемите около финансирането на магистралата и това беше абсолютно безинтересно за Анастасия Каменская.

— Ама, Юра, за какво ми е това... — жално смотолели тя. — И без туй нищо не разбирам.

— То няма и какво да му се разбира — отсече Коротков. — Обаче трябва да се знае, за да се оцени каква е вероятността да се приеме определен вариант на проекта. Значи, гледай и слушай: финансирането на строителството на пътя има три източника...

Настя се мръщеше, преструвайки се старателно, че не се чувства добре, но не дочака съчувствие и започна да се заслушва. Първият източник на финансиране бил Федералният пътен фонд, който бил под шапката на Транспортното министерство. Вторият бил областният пътен фонд, а третият — парите от инвеститорите. Федералната програма за развитие на транспорта и пътното стопанство предвиждала определено финансиране на Перовска област от Федералния фонд, но през 2012–2013 година областта не получила всички пари, защото те били пренасочени към олимпийските обекти. Обещали им през 2014-а да им изплатят всичко, което съкратили порано, плюс финансирането за същата година в пълен обем, ала започнала кризата в Украйна, последвали я санкциите и положението с парите за строителството на магистралата отново се влошило.

От всичко това следвало, че ако Перовска област иска да има хубава магистрала, ръководството трябва да приеме онзи вариант на проект, за който ще се дадат пари от Федералния фонд. А никой нямало да ги даде просто така, щели да ги отпуснат само в случай че това е „интересно“. В областта имало чиновници и бизнесмени с дебели връзки на ниво федерално правителство, те можели да обещаят солидни подкупи и пари от Федералния фонд щели да бъдат дадени, но в този случай, естествено, щял да бъде приет именно проектът, изгоден на въпросната група. И дори имало информация, че казали на областния губернатор: „Ако приемете «южния» вариант на проекта, областта ще получи пари от бюджета на куково лято. Ние няма да ви помогнем в това, а имаме добри възможности“. Тоест група

инвеститори, заинтересована от прокарването на магистралата през северната територия и от ликвидирането на фермата, активно притискала губернатора. А кметът Смелков, заел страната на друга група такива инвеститори, опитвал по всякакъв начин да се противопоставя на това, използвайки собствения си административен ресурс.

— И в групата, подкрепяща кмета, разбира се, лидер е Пьотър Сергеевич Ворожец — уверено предположи Настя.

— Да, ама не. Сиреч, може и да го подкрепя, но стои в сянка. Поне нито един от хората, с които разговарях днес, не го спомена като един от възможните инвеститори. Макар че старото приятелство на кмета с Ворожец не е тайна за никого.

Настя обречено въздъхна. Щом Юрка казва, че тя трябва да е наясно с тези неща, ще навлиза в тях. Да можеше и да разбира нещо!

— Добре. Сега ми обясни, само че кратко и ясно, кои са тези инвеститори и в какво може да се състои техният интерес, освен в продажбата на парцели. За парцелите май разбрах всичко.

И Коротков подхвана любимата си тема — въпросите на инфраструктурата. От думите, които той произнасяше, на Настя моментално ѝ се зави свят: автомивки, автосервизи, автосалони, монтиране на гуми, техническо обслужване, паркинги, хотели, мотели, къмпинги, видеокамери, шумозащитни екрани, бензиностанции, автоспирки и автогари, заведения за обществено хранене и много други... Всичко това ще се намира на прилежащата към магистралата територия и естествено, ще има собственици. Освен това и самата магистрала, и елементите на инфраструктурата ще трябва да се построят и после да се обслужват, а това означава поръчки за Перовския завод за производство на асфалтобетонни смеси и пътни композити, а също и за предприятията, изготвящи модули за всички гореизброени заведения. Поръчки за строително-монтажните предприятия.

Инвеститорите са заинтересовани точно те да получат всичко това, а ще го получат само ако областното ръководство им е задължено и им каже: „Много благодаря за помощта при получаването на финансирането“.

— Юрочка, може ли аз утре да осмислям това? — помоли Настя.
— Трябва да помня разните сведения за ценните кожи и тяхното

производство, а твоята инфраструктура ме обърква. И без туй утре отиваме на гости на Ворожец. Ще прекараме известно време с него и се надявам, че в лични разговори с нас ще ни обясни всичко подробно и достъпно.

Коротков я погледна скептично и се позасмя.

— На света още не е измислен достъпен начин, по който на теб може да ти се обясни нещо, което не искаш да слушаш. Добре, клетнице моя, почивай си, утре сутринта Володя ще ни закара в южните покрайнини, а вдругиден ще отидем да разгледаме северните. На Ворожец казах, че може да ни прати кола утре в осем вечерта, тъкмо тогава ще сме се върнали в хотела и сигурно ще сме успели да вечеряме.

— Смяташ, че Ворожец няма да ни предложи вечеря ли?

— Със сигурност ще го стори. И със сигурност с много алкохол. А да пиеш с непознат човек, от когото не знаеш какво можеш да очакваш...

— Това е неправилно — с усмивка завърши Настя. — Ти си ме учил така.

— Да, и явно добре съм те научил — промърмори Коротков. — Тъй съм те научил, че изобщо не пиеш. Нищо и с никого.

* * *

— Е, да поменем Димка, светла му памет. — Константин Кирилович вдигна чашката, пълна догоре с водка.

— Нищо че беше безпътен човек, все пак толкова години бяхме приятели — добави Ворожец.

Полковник Баев премълча. Пиха, без да се чукнат. Димка Голиков бе починал преди две години, но само Пьотър Ворожец можа да го изпрати в последния му път. И това и досега не даваше мира на Игор Валеревич Баев.

— Все пак лошо постъпи, като не ни извика за погребението — каза той с укор. — Не е правилно това. Нали бяхме всички заедно.

Пьотър Сергеевич се усмихна сухо.

— Ами сам помисли, Игоръоха, ти замина за Москва, включиха те в някаква работна група в министерството, разработвахте там

някаква поредна концепция, а Костик и Верочка бяха в отпуск в чужбина. Само аз бях тук. Е, нали ви е ясно, че сам свърших работата, всичко организирах. Погребах Димка, както му е редът. Вие се върнахте и тогава ви събрах и ви разказах. На четирийсетте дни вече заедно отидохме на гробищата.

— Ти винаги правиш всичко сам. — Дали така се стори на Ворожец, но май в гласа на полковника наистина прозвуча неодобрение.

Нищо, всичко е нормално. Игор се стреми да държи ситуацията под контрол, на никого няма доверие. Дори на старите си приятели. Пьотър Сергеевич не забравяше колко недоверчив открай време беше Игоръоха. „Тате ме е учил, че на никого не бива да се вярва, защото всички лъжат — казваше Игор. — А той знае най-добре, нали работи в милицията.“ Беше недоверчив — такъв си и остана, иска да научава всичко сам, да го вижда с очите си, да го пипне с ръцете си. А какво има да му се знае тук?

Когато в началото на осемдесетте осъдиха Димка на петнайсет години затвор за изнасилване и убийство, Костик учеше в индустриалния институт в Перов, Игор беше завършил Омската милиционерска школа и работеше някъде в Новосибирска област, а самият Пьотър бичеше кинти в сенчестия бизнес във Воронеж. Никой от тях не беше във Вербицк, когато Димка влезе в затвора. И през тези петнайсет години, които Голиков излежа докрай, приятелите му в свободния живот свикнаха, че Димка не е с тях. Вярно, видяха се, когато той излезе на свобода, но веднага забелязаха: Голиков вече не е същият. И не заради прекараните в следствения изолатор години. Димка бе оставен да изтърпява наказанието именно там — нали някой трябва да мие подовете и да разнося мизерната храна по килиите. Момчето не беше в ред с главата.

Заболяването наистина беше сериозно и месец-два след освобождаването Дима Голиков бе настанен в областната психиатрична болница, в която прекара доста време, а след това бе преместен в психо неврологичен интернат, където живя до смъртта си. Костик, както обикновено, се радваше, че го бяха погребали без него, не обичаше той тъжни мероприятия, а виж, Игоръоха и до днес се измъчва. Ама че работа, колко интересно е подреден животът! Усмехнатият, весел, доброжелателен Костик Смелков всъщност се

оказа хладен и безчувствен, а суровият, немногословен, понякога жесток Игор Баев, вече прехвърлил петдесетте, изведнъж започна да проявява сантименталност. Променят се хората, променят се.

— Какво става в областта? — попита Ворожец кмета. — Има ли раздвижване?

По принцип Баев вече му беше разказал всичко в деня, когато бе дошъл да го моли за помощ във връзка с командированите от Москва, но трябваше да зададе въпроса, та Костик да не си помисли, че приятелите обменят информация зад гърба му.

Константин Кирилович разказа подробно за резултатите от последното си пътуване, за разговора със Зоя Григоревна Деревянко, порадва се, че преместването на фермата най-вероятно ще се окаже невъзможно. А сетне сподели и идеята си за ръководството на отдела по транспорт и пътно строителство.

— Зетят на първия заместник посяга към фермата — отбеляза Смелков, — нали железопътната линия е много близо до нея, чудно място е за строителство на складове. Оттам после ще се транспортират стоки до всички околни области, особено когато построят магистралата. Тъкмо първият заместник наблюдава разработката на проекта, от неговата дума зависи много. А ние ще го премажем!

Пьотър Сергеевич винаги се смайваше от тази особеност на Костя: говори за известни неща, сякаш те са нещо съвсем ново. Сигурно забравя, че си има работа с хора, които отдавна врят и кипят в ситуацията? Човек би помислил, че той, Пьотър Ворожец, не знае за кого е омъжена дъщерята на първия заместник на областния министър на транспорта и какви интереси може да има този бизнесмен. Впрочем това май се нарича „изместване“. На Костик му е по-лесно да не помни или да не знае. За да не мисли. Костик обича да ръководи, но да помни и да мисли — не особено.

— Замътил си мътното, значи — позасмя се Ворожец. И кога се очаква резултатът?

Усмивката на Смелков бе изпълнена с оптимизъм.

— Мисля, че тия дни. А знаете ли какво ми предложи Гена Лаевич? — оживено продължи кметът. — Телевизионен репортаж за мое посещение във фермата. Така че в близките дни ще трябва да започна подготовка, за да не се изложи пред камерите. Генка смята, че трябва да се разхождам из тази ферма като стопанин и всичко да знам:

къде какво се намира и как се казва. А названията там за мен са като на китайски, този мушморок Генка е назубрил всичките и очаква и аз да ги зубря. Като че си нямам други грижи. Но той казва, че резултатът ще бъде впечатляващ. А Генка никога не греши.

Разговорът пое във веселяшка посока. Баев, обикновено мрачен, дори се разсмя, когато двамата с Ворожец започнаха да подкачат и да си правят смешки с кмета, който отначало уж бодро им отвърщаше, после обаче внезапно стана сериозен и дори пребледня. Дали си спомни по какъв повод се бяха събрали в къщата на Ворожец, дали пък...

— Налей, Петка — изкомандва Баев. — Да ударим по още едно, да поменем човека. Какво се чува във вашите среди за убийството на Милановская?

Ворожец сви рамене, наля водка в чашките.

— Нищо не се чува. На кого е дотрябвала тая Милановская? Познават я само онези, които са гостували в предаването ѝ, хем и не всички. Та тя не се и виждаше по телевизията. Е, имала си е една манийка: да събира компромати за госта. Та за да понатрупа такава кал, е обикаляла приятели и членове на семейството. Нали не е можела да пита самия него. Така че дори да я е познавал някой, това са били само близките на гостуващите в предаването.

— Е, да де, тъй е — замислено кимна Баев. — Добре, да пийнем. Лека му пръст на Димка. Днес щеше да навърши петдесет и три.

Пиха, замезиха. И отново полковник Баев се върна към интересуващата го тема.

— Момчета, не сте ли чували някой от по-видните хора да е имал зъб на Милановская заради неудобни въпроси в предаването?

— Абе я стига — махна с ръка кметът, — че кой наистина я е познавал тая Милановская. Ние с теб знаем, че неудобните въпроси са идвали от нея, ала за всички останали хора на първо място са водещите. И да има зъб някой, то е срещу тях. А те и двамата са живи и здрави.

Ворожец погледна косо Константин Кирилович. Ах, Костя, Костя...

— Ти не разбираш, Костик. Страшно важно е да разкрием това убийство. Защото около еколозите се вдигна твърде много шум и Игоръоха е длъжен да покаже, че полицията не лапа мухи. Те трябва да

разкрият нещо. Защото утре — ще видиш! — ще се намери някой нахакан вестникар, който ще напише, че Милановская е събирала материал за телевизионно предаване с участието на един еколог, който е трябвало да разкаже... И тъй натагък. Нали се сещаш, не си дете. Пак имаме огромен късмет, че никой не си спомня за трупа на ветеринаря от фермата. Засега. Но нали утре някой може да си спомни, да го свърже с убитите еколози и тогава на Игоръоха светът ще му се види черен.

Когато Баев погледна Пьотър Сергеевич, в очите му ясно се четеше благодарност. На Костик всичко му се вижда лесно. Цял живот е така. Не иска той проблеми, не ги обича. И верните приятели му помагат, щом могат. Кога ще свършат нещо, кога ще го посъветват, кога ще дадат пари. Но най-често ето, както сега, на кмета трябва да се обясняват съвсем прости неща, които за тях двамата са очевидни, но той не иска да ги съобрази. Не ще да мисли за тях.

Константин Кирилович пребледня още повече и трескаво впи пръсти в подлакътниците на фотьойла. „Та ти какво си мислеше! — мярна се злбничка мисъл в главата на Ворожец. — Ей това е то — да ръководиш града и да носиш отговорност за своите назначения. Сложи на тази длъжност Игоръоха — сега ще му сърбаш попарата. То си е така, удобно е началникът на полицията да е твой човек. Но обърка ли се нещо, първо ти се накусваш, защото ти си го довел.“

— Успокой се, Костя — глухо продума полковникът. — Ще го разкрием това убийство буквално за ден-два... В бюрото й са намерили писма, някой я е шантажирал, искал е така да подреди предаването с Новак, сякаш ти лично си заинтересован от „южния“ вариант. Е, и целият твой отбор съответно. Така че готви се — щеш не щеш, ще се наложи да пожертваш някого от твоичките. Или ти ми кажи кой, или аз ще намеря, но тогава няма да се сърдиш.

„Тогава няма да се сърдиш...“ Почти четири години минаха от момента, когато Пьотър Ворожец чу тези думи от стария си приятел. Обиди се тогава, защо да се лъжем. А ето че сега и Костик трябваше да ги чуе. Какво пък, вече не е толкова обидно. Няма как. Не можеш го промени Игоръоха.

Константин Кирилович, обикновено уверен в себе си и винаги готов да се усмихне, гледаше приятеля си стъписано. На Ворожец се привидя нещо уплашено в погледа му, обърнат към началника на

управлението на вътрешните работи. Очите на Костик бяха същите и тогава, когато преди много години Пьотър Ворожец каза: „Всеки от нас може да ни предаде. На никого от нас не може да се вярва“.

— Ти защо така, а, Игор?

— А ти как искаше? — позасмя се полковникът. — Другояче не става. Това са игри на големи момчета, правилата в тях са жестоки. Дайте да ударим третата. Налей, Петюня.

Отново пиха, а после в пълно мълчание изядоха печеното, сервирано от мършавата жилава жена, готвачка при Ворожец.

— Уреди се ти, Петка — въздъхна Баев. — Кога най-сетне ще се ожениш? На истинския мъж съпруга трябва да му сервира, а не наета готвачка.

— Аз ли? — избухна в смях Ворожец. — Да се ожения? Какви ги приказваш, Игоръок! Да не ме познаваш от вчера! За мен най-важното в живота е свободата за маневриране, именно затова спечелих толкова пари. За какво ми е булка? В личния живот и без това всичко ми е наред. Омръзне ли ми — ставам и си тръгвам.

— Ами тая твоята, сегашната? — попита Смелков, явно зарадван, че разговорът се насочи към битови въпроси. — Отдавна вече си с нея. И още не ти е омръзнало. Защо не се вземете?

— Галка е нормална жена — кимна Пьотър Сергеевич, осигурих ѝ бизнес, цялата се е отдала на него, не се занимава с празни приказки. Само че е млада, иска деца. А аз не ща. Така сме се разбрали с нея: ако срещне мъж, за когото пожелае да се ожени и да има деца, ще я пусна лесно, няма да ѝ преча. А засега ще е с мен. Тръгне ли си — ще си взема друга, за моите пари винаги ще се намерят желаещи. Не съм красавец, вярно, но днешните хубавици най-вече се грижат за своята красота, а у мъжа търсят парите и възможностите. И от едното, и от другото си имам повече от достатъчно.

— А помниш ли Василевская от другата паралелка? — попита Смелков. — Как вехнеше по нея! Все си блъскаше главата с какво да я смаеш. Баща ѝ беше управител на „Плод-зеленчук“, така че парите у тях с лопата да ги ринеш, дори с много скъп подарък не можеше да ѝ вземеш акъла. Е, вярно, по-обикновените момичета ги превземаше с щедрост, кино, сладолед, пасти, цветенца... Тичаха подире ти на цели тумби, ама с Василевская не успя.

Ворожец весело се разсмя. Видя я той тая Василевская, и то съвсем скоро. Стара разплута лелка, занемарена, с нещастно и недоволено лице. Това е тя, съдбата на хубавицата от заможно семейство. Свикнала от малка с вниманието на момчетата, тя беше уверена, че красотата вечно ще е с нея и върху чара си ще може да изгради благополучие за дълги години, без да полага особени усилия.

Разговорът продължи бавно и спокойно, приятелите си припомняха детството, училището, сбиванията с хлапетата от съседните улици...

След като изпрати гостите си, Пьотър Сергеевич поигра двайсетина минути на тревата с лабрадорите — майка и син — и се прибра в къщата. В трапезарията, където бяха яли и пили, всичко вече беше разтребено и цареше идеален ред. Смешен човек е тоя Игоръоха! Та коя съпруга ще може да поддържа къщата в такъв блестящ порядък, за какъвто бе мечтал и го бе получил Пьотър Сергеевич? Ту главата ще я боли, ту ще е уморена, ту разстроена... Вечно ще се намират хиляда и една причини да не направи това, което трябва. Хем не можеш да й се скараш, да я принудиш или да я упрекнеш — съпруга е все пак, не лукова глава. А прислугата е съвсем друго нещо. Той е господар, плаща и има право да иска безпрекословно изпълнение, и никакви приказки за умора, главоболие, критични дни или лошо настроение тук не минават.

Ворожец се качи по стълбището до кабинета си, заключи отвътре, ала забеляза, че ключът в бравата не се завъртя лесно, както обикновено, и се смръщи недоволено. Извади от джоба си телефона и се обади на помощничката си, без да погледне часовника. Ни най-малко не го тревожеше мисълта, че тя може би вече спи — късно беше, минаваше полунощ. Той плаща — тя изпълнява, за това я е наел.

— Извикай майстор, бравата в кабинета ми нещо не е наред — нареди той без каквито и да било предисловия.

— Разбира се, Пьотър Сергеевич — чу в слушалката.

Правилно. Никакъв друг отговор не можеше да получи срещу парите, които плащаше на тази Ина. Нейният предшественик можеше да си позволи и да се опъне в подобна ситуация, но на него му се прощаваше, защото умееше много други неща. Умееше и знаеше. Как пък можа да загине в автомобилна катастрофа... Толкова ненавреме!

Ворожец отвори сейфа, монтиран в стената. Извади малка картонена кутийка, вдигна капачето и с любов огледа съдържанието ѝ. Евтина пластмасова шнола, черна, с идиотска, предизвикателно червена розичка. Простичко медно кръстче на връвчица. Малка, три на четири сантиметра, черно-бяла снимка на сериозен юноша, много късо подстриган и с големи уши. Масивна автоматична писалка с почти изтрит, но все още четлив надпис.

Ето, това е неговото богатство. Неговата закрила. С тази кутийка той няма страх от нищо. Другите да се боят.

СЪБОТА

Настя Каменская беше равнодушна към пейзажа. Някак си се получи така, че семейството ѝ никога не бе имало вила, дори съвсем малка. Тя израсна в московската каменна джунгла и не бе свикнала да излиза „сред природата“. А и не я влечеше.

Ето защо заплануваното от Коротков пътуване до южните покрайнини на Вербицк никак не я вдъхновяваше. Но работата си е работа, още повече, когато е високоплатена. Чувстваше се вече съвсем добре, гърлото не я болеше, спокойно можеше да говори, от което незабавно се и възползва, засипвайки с въпроси шофьора Володя. Това беше много по-интересно, отколкото да зяпа през прозорците и да оценява перспективите за строителство. Пък и какво ли разбира тя от тези перспективи? За нея парцелите са едни и същи — навсякъде ели, смърчове, борове, кедри, само тук-там брезички и трепетлики. Виж, отвратителното разбито шосе, по което пътуваха, Настя разбираше много добре. Не само го разбираше, но и го чувстваше с всяка клетка на тялото си.

Володя отговаряше с готовност, подробно, и тя почерпи много полезна информация от този разговор. Например че населението открай време обичало кмета Смелков, защото той въвел ред в града: накарал общинските служби да се грижат за чистотата и да поддържат осветлението по улиците, довел свестен началник на полицията, който изстребил всички вагабонти, дето пречели на нормалните хора да ходят из града без страх, особено вечер. И изобщо кметът бил наше момче, местно, тук бил роден, строил фермата със собствените си ръце, затова сега се борел за нея като лъв. И лично той, Володя, непременно щял да гласува, и то точно за Константин Кирилович Смелков.

Когато стана дума за убитите еколози обаче, шофьорът демонстрира силен скептицизъм. Не се съмнявал, че еколозите изобщо не били убити заради фермата, а заради химкомбината.

— Ами сама помислете, каква вреда може да има от животинките? — разсъждаваше той. — Та те не вредят на дивата

природа, значи, и в клетките няма да пречат на околната среда. Не, не е правилно да се обвинява фермата. Виж, химкомбинатът — да, това мога да го повярвам. Екологите са изкопали нещо там. Само че нашият кмет няма да се отрече от комбината, негов собственик е приятелят му Ворожец.

— Ама нали казвате, че кметът ви е добър и населението го обича — учуди се Настя. — А сега излиза, че слага чадър над своите хора? Тоест е корумпиран, така ли?

— На мен пък хич не ми пука кой над кого слага чадър и кой колко е крал или вземал подкупи — спокойно поясни Володя. — Аз съм обикновен човек, тепърва ще живея в този град, грижейки се за семейството си, така че не броя парите в чуждите джобове. Броя ги обаче в моите. И прекрасно разбирам кое е добро и полезно за моето семейство. Светли и чисти ли са улиците? Това е полезно за мен. Във входа и в градинката край блока не се мотаят наркомани и алкохолици, нали? И това е полезно за мен. Между другото, сега и градинка имаме, а по-рано нямаше къде да разходиш детето. Смелков извади душите на общинските служби да оправят озеленяването и детските площадки, да ги стопанисват както трябва. Жена ми е медицинска сестра в поликлиниката, а от градския бюджет плащат добавки на медицинските работници, на учителите също. Добре ли е това за мен? Добре е! А откъде идват парите в бюджета? От данъците. А данъците откъде идват? От производството, от печалбата. През деветдесетте години и двата наши комбината — и металургическият, и химическият, съвсем я бяха закършили, нищо не произвеждаха, постъпления в градската хазна — нула. Само дотации от областта, а те са нищо и никакви, градът буквално умираше! Не изплащаха заплати и пенсии, нямаше от какво да се живее. После дойдоха активни делови хора, купиха или взеха под аренда това-онова, не съм се задълбочавал много, ама и двете производства заработиха, хем добре. И парите потекоха към бюджета, а от бюджета към нас, обикновените граждани. И ако ме питат мен кое е по-важно: екологията, от която не разбирам и не я виждам с очите си, или красивата рокля на щерка ми за абитуриентския бал, с която тя ще изглежда като принцеса и ще прекара може би най-незабравимите часове в живота си, знаете ли какво ще отговоря?

— Знам — засмя се Настя.

— Е, това е — доволно кимна Володя. — Ето защо, макар да съм сигурен, че цялата тая галиматия с екологите не е заради фермата, а заради комбинатите — единия ли, другия ли, и двата ли, — мен не ме интересува. И нека кметът да спасява когото си иска, и за това не ми пука. Даже и да прибира в джоба си хубави парици от тая работа, хич не ми дреме. Важното е, че моят живот е уреден нормално. А знаете ли кой е най-активният борец срещу корупцията?

— Кой? — наостри уши Настя в очакване да чуе името на някой местен общественик.

Но отговорът я разочарова.

— Онзи, който живее зле — авторитетно заяви шофьорът. — Щом един човек живее зле, той се опитва да намери външна причина, която ще му обясни защо живее зле. Търси я и я намира. А когато добрува, и през ум няма да му мине да се поинтересува защо живее толкова добре. Той смята, че така е нормално да бъде. Ето, мен например хич не ме засяга кой за какво и колко прибира в джоба си, понеже искам и двата наши комбината да работят непрекъснато и да плащат данъци. Моето семейство е нахранено и облечено, жена ми и децата имат всичко необходимо — и аз съм доволен. И ако някой богатее от това, че животът ми е спокоен, моля, да се обогатява, не ми се свиди.

Настя Каменская не за пръв път чуваше подобни думи. В главата ѝ отдавна се бе подредила цяла стройна система от аргументи по повод тази позиция, но сега възгледите на шофьора за корупцията ни най-малко не я интересуваха, така че тя реши да не влиза в спор. И отново насочи разговора към фермата за норки в северните покрайнини на Вербицк.

— Ами аз утре ще ви я покажа — обеща Володя, — и без това ще пътуваме в онази посока, само малко ще свърнем. Между другото, там работи моят вуйчо, братът на мама. Искате ли да ви запозная? Той като професионалист ще ви обясни, че от фермата не може да има никаква вреда.

— Искам — веднага се разпали Настя, старателно отбягвайки укорителните погледи, с които я пронизваше Коротков. — Кажете, Володя, а какво мислят жителите на града? Като вас ли: че причината е в комбинатите? Или все пак във фермата?

Настя така и не може да си отговори нито сега, нито по-късно, защо зададе този въпрос. И откъде ѝ хрумна? Ала го зададе.

Шофьорът сви рамене.

— Аз пък откъде да знам? Според телевизора, радиото и вестниците излиза, че е фермата. Може би те знаят по-добре. Аз си казвам моето мнение. Вуйчо ми е обяснявал, че от фермата няма вреда, вярвам му, той бачка там повече от трийсет години, откак е построена, та е наясно с това със сигурност. А щом няма вреда от фермата, а тук убиват еколози, значи, работата е в комбинатите. Така разсъждавам аз.

Той спря колата, взе от Коротков нашарената с различни обозначения карта на местността, кимна и посочи с пръст един обграден с линии четириъгълник.

— Още триста метра — и ще видим тоя парцел. Последният е за днес, нали? Мисля, че обиколихме всички.

— Последният е — потвърди Коротков.

Когато спряха след триста метра, и тримата слязоха от колата: шофьорът — да се разгъпче и да разкърши схванатия си гръб, Коротков — да огледа парцела, а Настя — просто да постои и да походи напред-назад по шосето.

— Наистина ли можете да ме запознаете със своя роднина? — попита тя Володя.

— А защо не? Това е най-лесната работа! Ако искате, още днес ще ви срещна.

Настя си погледна часовника. Три и половина. Юрка ще обикаля парцела трийсет-четирийсет минути най-малко. Връщането в града ще отнеме още толкова. В осем вечерта ще дойде колата, която ще ги откара у Ворожец. Вярно, може и да не прибързва толкова, нали утре и без това ще ходят до северните покрайнини. Може да помоли роднината да се срещнат вечерта, след работа, а те ще планират пътуването си така, че да бъдат на удобно за него място в удобно време. Макар че утре е неделя.

— Вуйчо ви само в делници ли работи?

— Ами, как може така! — засмя се шофьорът. — Животните искат да ядат всеки ден и често боледуват, за тях няма почивни дни. Животновъдите работят на смени. А при него е лесно да наминем, ако трябва, тъкмо ще ни е по път към хотела. Да му звънна ли?

— Звъннете му — решително отговори Настя.

Коротков ще я убие за тази самодейност, ох, ще я убие! Ама така за него ще е по-лошо. Като я убие, ще я излежава.

* * *

Жилището на Пьотър Сергеевич Ворожец направи на Настя Каменская странно, но като цяло добро впечатление. Незнайно защо, беше измъкнала от недрата на паметта си кой знае кога настанилото се там словосъчетание „сибирски размах“ и очакваше да види огромна сграда, поне на три етажа, с просторни помещения... Къщата обаче се оказа двуетажна, твърде скромна отвън, но пък вътре смайваше с изобилието от стаи с най-различно предназначение. Домакинът гостоприемно ги разведе с Коротков из дома си, показва им или поне обозначи всяка: на първия етаж — хол, трапезария, кухня, спалня за гости с баня и тоалетна, стая за помощника; на втория — кабинет на самия Ворожец, втора спалня за гости, също с отделна баня и тоалетна, кабинет за гости, гардеробна, спалня за домакина, естествено, с баня с вана, библиотека. Всички стаи бяха малки, обзаведени без излишен разкош, но уютно и удобно, и във всяка царяха идеална чистота и ред. Настя оцени реда по достойнство. В дома ѝ книгите и дисковете, които не се побираха по рафтовете, просто се струпваха на пода и тези купчини растяха, докато не се срутят. Вярно, малко я смути библиотеката, в която покрай всички стени стояха шкафове не с книги, а с дискове. Имаше и книги, но бяха значително по-малко. Впрочем как да наречеш другояче такава стая — „дискохранилище“ ли? Не, разбира се! Къде по-просто е да използваш отдавна познатата дума. Нямахме време да се запознае подробно с пристрастията на Ворожец в областта на киното, но Настя успя да забележи, че дисковете са подредени строго по азбучен ред, според заглавията на филмите.

Доста я учуди и кабинетът за гости. Спалня или просто стая за гости — ясно. Но кабинет?

— Хората, които отседат в дома ми, не са безделници — поясни Пьотър Сергеевич. — Дори да идват само за два-три дни, те си имат работа или бизнес, които не могат да се оставят задълго. Моите гости трябва да имат възможност спокойно да се настанят зад бюро, да

използват компютър, да се обадят по телефона, да почетат документи. За това тук има всички условия.

Настя не попита за „стаята на помощника“, тъй като всичко ѝ стана ясно, щом Пьотър Сергеевич отвори вратата: зад нея се видя стаичка с бюро, компютър, факс, телевизор и диванче. На компютъра работеше жена на около четирийсет години с грозновато лице и необикновено приятна усмивка.

— Ина, моята помощничка — кратко я представи домакинът. — Умее да решава всякакви въпроси.

Интересно, дали Ворожец спи с тази Ина?

Последен на гостите бе представен приземният етаж: басейн, сауна, специално помещение за спа процедури.

— Моята... ммм... дама на сърцето, така да го кажем, е собственичка на малка верига спа салони във Вербицк — поясни Пьотър Сергеевич, щом забеляза израз на неодобрение и дори известно презрение по лицето на Коротков. — Гостуват ми не само закоравели ергени като мен, идват и семейни двойки. И докато мъжете се занимават с делови въпроси, жените могат да прекарат времето си полезно, Галя изпраща тук най-добрите специалисти. Пък и аз самият съм голям любител на масажите, масажист идва почти всеки ден, така че помещението не остава безполезно. Ако имате някакви пожелания в този смисъл, Ина ще запише всичко, ще се свърже с Галя и във всяко удобно за вас време ще дойде майстор, какъвто ви е нужен.

Настя и Коротков учтиво отговориха, че ще помислят. Не отказаха предложената вечеря — срещата с работника от фермата изцяло им беше изяла времето, предвидено за ресторанта. Пьотър Сергеевич се прояви като много приятен домакин, нищо не им натрапваше, не настояваше непременно да „опитат“ едно или друго ястие, нито за секунда не ги подкани упорито да пият, макар че на масата имаше извънредно широк асортимент от алкохол. Ворожец извика и помощничката си Ина да сподели трапезата им, жената седна с тях на масата и дори сложи в чинията си някакво предястие... Но така и не успя да вечеря.

— А, да, обади се на бацила, кажи му, че царът му изобщо не ми помага, току ме пробожда в краката, пръстите на ръцете изтръпват — изведнъж заяви Пьотър Сергеевич. — И сутрин ми се вие свят. Да

предпише нещо друго. С една дума, поприказвайте си там и решете как вече да ме избавите от този проблем.

Настя едва се сдържа да остане невъзмутима. Обади се и му кажи, че ме боли... Виж го ти! Къде го боли? Как точно? По кое време на денонощието? Колко често? Колко силно? На тези въпроси, без които нито един лекар нищо не може да разбере, трябва да отговори самият пациент. И после, нали трябва да се направят някакви изследвания, да се даде кръв, да се проверят кръвоносните съдове... Как може така, по телефона, задочно да се предписва медикамент? И изобщо Пьотър Сергеевич има ли навик да поглежда часовника? Та вече минава десет. Да се обаждаш на лекаря по това време, е просто неприлично, ако ситуацията не е животозастрашаваща. И го нарече „бацила“... Какво е това, остатъци от криминално минало?

Виж, за Ина това май никак не прозвуча неочаквано.

— Разбира се, Пьотър Сергеевич — кратко отговори тя, веднага стана от масата и се отправи към „стаята на помощника“.

Върна се след около час, когато всички бяха пристъпили към чая и десерта, мълчаливо сложи пред Ворожец опаковка с лекарство и касова бележка. Значи, не само се бе обадила на лекаря, но бе успяла и да отиде до аптеката.

— Взема се два пъти дневно, сутрин и преди лягане — каза тя, — написах го на кутийката.

— Благодаря — отнесено кимна Ворожец, който не искаше да прекъсва извънредно увлекателния си разговор с Коротков за разпределението на местните политически и икономически сили.

На Настя тези разговори ѝ изглеждаха скучни, много поинтересно щеше да ѝ бъде да поговорят за друго. Но всяко нещо с времето си.

Да се чудиш обаче: лекарят, на когото се бе обадила помощничката Ина, все пак бе рискувал да предпише някакъв медикамент, без да поговори със самия болен и без да го прегледа. Най-вероятно уважаемият Пьотър Сергеевич беше от категорията пациенти, които в отговор на изброяваните от лекаря препоръки казват: „Докторе, колко трябва да платя, за да ми разрешите всичко?“. И лекарят, след като се изтормози с подобен пациент няколко години, безнадеждно махва с ръка и се предава. Случват се такива неща.

— Трябвам ли ви още? — попита Ина.

— Не, може да тръгваш — отговори Ворожец, без да извърне глава към помощничката. — И предай на Надя утре да приготви закуска на гостите. Да не ни чака сега да свършим, а сутринта да дойде по-рано и да разтреби.

Ина извади бележник и въпросително погледна Настя, после Коротков, записа си всичко, пожела лека нощ и излезе.

„Интересен тип — мислеше си Настя, докато наблюдаваше домакина. — Тази Надя, готвачката, дойде точно преди две минути, донесе прясно запарен чай. Защо Пьотър Сергеевич не ѝ каза сам за закуската и да не чака, а да си тръгва? Та на кого са нужни тези игрички на развален телефон? В края на краищата кухнята е само на три метра отгук, можеше да направи няколко крачки.“

Харесваше ѝ тази къща, дървена, компактна, харесваше ѝ да гледа стените и тавана от светли греди, допадаше ѝ, че тук няма никакви признаци за онова, което тя наричаше „баровско“. Упояваше я ароматът на дърво. Впечатляваше я простотата и функционалността на интериорите. Нищо излишно. И същевременно има всичко нужно. Никакви финтифлюшки, позлати и колони. Огромни прозорци от пода до тавана. Вярно, сега е тъмно, но по онова, което видяха с Коротков, минавайки през двора, уверено можеше да се предположи, че от всеки прозорец на тази прекрасна къща се открива гледка към величествени клонати борове. Вечерта е прохладна, прозорците са затворени, но когато тя влезе в спалнята си и ги отвори, въздухът ще бъде такъв, че ще спи сладко като бебе. И домакинът ѝ харесваше. Нещо в него очароваше... Ала какво точно? Тя се опита да формулира за себе си какво ѝ изглежда толкова привлекателно у Пьотър Сергеевич. Неговата непосредственост? Или откритост? Едва ли... Твърде малко се познават, за да прави толкова кардинални изводи. Тези две качества лесно се имитират, ако човек пожелае, ала често се оказват измама. Те безспорно я привличат, но няма гаранция, че са истински.

Къщата. Ето какво ѝ харесва у Ворожец. Ако домът отговаря на неговия вкус, на неговите потребности, ако той живее тук по своя воля, а не по принуда, просто защото няма къде другаде, може да се правят изводи. У Пьотър Сергеевич няма и следа от нафуканост или желание да се изтъква. Той чудесно разбира, че позлатените финтифлюшки не носят никаква функционална полза, както и масите от малахит, а влагането на пари в скъп декор е безпредметно от гледна точка на

качеството на живот, то има смисъл само като демонстрация на благосъстояние.

А и този поглед на Ворожец, изразът на лицето му, който току се появява по време на разговор... Какво е това — ум, схватливост, хитрост? Не, той може и да има тези качества, но не те привличат Настя. Нещо друго е. Но какво? Аха! Това лукавство и веселата закачливост на улично гаменче, които остават полускрити у солидния и не толкова млад бизнесмен. Стоят си в него и периодично надничат през очите и усмивката.

Докато тя тънеше в размисли, нямащи никаква връзка с избора на парцел за застрояване, мъжете бяха минали на „ти“ и сега обсъждаха вероятността да бъде приет единият или другият вариант на проект за федерална магистрала.

— Няма смисъл да ме питаш — подсмивваше се Пьотър Сергеевич. — Приятел съм с кмета, така че не мога да бъда обективен. С него и с началника на полицейското управление Баев сме в един отбор. Лично аз нямам никакви финансови интереси нито на юг, нито на север, от гледна точка на моя бизнес ми е безразлично откъде точно ще мине магистралата. Но като приятел на Смелков, естествено, го подкрепям и всячески му помагам според възможностите си. Къде ще задействам връзки и влияние, къде пари... Е, ти разбираш.

— А отдавна ли другарувате с кмета? — попита Настя, която най-сетне реши да вземе участие в разговора.

— О, от сто години! — избухна в смях Ворожец. — За да съм съвсем точен, от четирийсет и пет, още от първи клас. Между другото, предлагам и с вас да минем на „ти“, с Юра вече се разбрахме, вие обаче, Анастасия, някак изпадате от мейнстрийма.

— Не знам — поколеба се тя, — на мен ми е трудно, свикнала съм да общувам с хората на „ви“, с изключение на близки и стари познати. Ако искате, мога да се обръщам към вас без бащиното име, но да запазим учтивата форма.

— Добре, тъй да бъде — сговорчиво кимна Ворожец. — Та значи, с Костя Смелков не само бяхме в един клас, но и заедно служихме в казармата, а между училището и войниклъка работихме на строежа на нашата ферма за норки.

— И ти ли си я строил? — учуди се Коротков. — Странна работа!

— Та какво чудно има в това?

— А, нищо... Просто навсякъде се говори как кметът полагал основите, а всички мълчат, че и един от най-големите бизнесмени на града също е работил там...

Ворожец се позасмя, доля си горещ чай.

— Няма смисъл да се разнася тази информация, тя не е полезна за никого — нито за нашите привърженици, нито за враговете ни. Значи, още не й е дошло времето. Освен това моето минало не е безупречно, така да се каже... Пред закона сега съм чист, ала тогава какво ли нямаше. И преди изборите не е изгодно Костя да напомня на всички, че сме близки приятели. Аз го разбирам и не се сърдя, пък и постоянно се виждаме, само че не пред хора, а така, по домашному.

— Ами Баев? — не мирясваше Настя. — И с него ли сте били съученици?

— Не, тази работа е още по-дебела, Игор и Костя са ходили заедно и на детска градина. А вече в училище и аз се присъединих към тях.

— И полковникът ли е строил фермата с вас?

— Е, това вече не е било — разпери ръце Ворожец. — Костик след десети клас кандидатства в института, но го скъсаха на изпитите и той започна работа. Аз пък дори не съм мислил да кандидатствам, нямаш такъв интерес, трябваше да издържам мама, тя боледуваше и не работеше. Та се хванахме в строителството, докато ни вземат в казармата. А Игорьок отиде в милиционерската школа.

— Без да е ходил войник ли? — вдигна вежди Коротков. — При съветската власт това не беше лесно, вземаха съвсем малко момчета, които не са отслужили, и то далеч не във всички милиционерски школи.

— Игорьок го приеха. Защото беше отличник, много добре се учеше. А и баща му работеше в милицията, помогна с връзки.

По отдавна създаден навик Настя търсеше противоречия и несъответствия в думите на събеседника си. Изглежда, Пьотър Сергеевич бе забравил, че разговаря с връстници, хора от своето поколение, които още не страдат от старческо оглупяване и чудесно си спомнят живота при съветската власт. Щом той е трябвало да издържа безработната си майка, имало ли е в семейството други, които да се грижат за нея? Баща? Или братя и сестри? Защо той не говори нищо за

тях? А ако не е имало, как са могли да го вземат в казармата? Син, който единствен издържа семейство, не ходеше войник. Ако всичко казано от Ворожец е чиста истина, значи, нещо премълчава. Вероятно това, че тогава е дошъл до гуша на вербицката милиция и те са сметнали за най-удобно да пратят момчето да служи поне за две години. А военният комисариат, който постоянно не е изпълнявал докрай плана по призоваването, с удоволствие се е съгласил, не виждайки основания за освобождаване от казармата. Ворожец сам признава, че миналото му не е безупречно, имало е какво ли не. И то дотам, че кметът Смелков сега се старае да не афишира близкото си познанство и дългогодишно приятелство с него. Да, за отношенията им и без това знаят всички, но когато не виждаш ежедневно потвърждение, убеждаващата сила на това знаене бързо отслабва.

— Вие сигурно сте уморени — сепна се изведнъж домакинът, забелязвайки, че Настя скри една прозявка. — Аз съвсем се отплеснах в приказки.

— Да, време е за лягане — съгласи се Коротков. — Ти спомена, че можем да използваме кабинета за гости, нали? Трябва да се посъвещаваме половин час, да обсъдим плановете си за утре.

— Разбира се — широко се усмихна Пьотър Сергеевич. — Ако ви е нужен компютър — включвайте го, без парола е, за да не затруднява гостите. Има интернет и безжична връзка в цялата къща, ако искате да използвате таблети или телефони.

„А, не — незнайно защо си помисли Настя, — няма да използвам твоя компютър. Знаем какви ли не сръчковци, дете после за пет минути ще разберат какво си правил на него, какви текстове си писал и каква информация си търсил. Имам си свой.“

Но благоразумно премълча.

— И последен въпрос, преди да се разотидем за лягане — рече тя. — Тъй като не желаем да ви причиняваме безпокойство или някакви неудобства, бихме искали да знаем има ли в къщата помещения, в които не бива да влизаме без ваше знание? Или изобщо не бива да се стъпва?

Ворожец погледна Настя с нескрито учудване. Изглежда, за пръв път му задаваха такъв въпрос.

— Аз дори се стъписах някак... — разпери ръце той. — Не... Разбира се, не бива да влизате в спалнята ми, когато спя. А инак...

Нямам никакви тайни, не крия скелети в гардеробите и не притежавам абсолютно нищо, от което да се срамувам. Ако огладнеете или ви се допие чай, преди да дойде Надя, смело се устремете към кухнята и вземайте от хладилника и шкафовете всичко, което намерите.

„Никой няма тайни — мислено се усмихна Настя, — всички са открити, искрени и прозрачни като детска сълза. Само че кой знае защо, никой на никого не вярва — нито Ворожец на нас, нито ние на него.“

Кабинетът за гости, малък като всички други помещения в къщата, имаше всичко необходимо за работа. Настя си спомни, че преди малко се зарече да не използва компютъра на домакина, ала веднага промени решението си. Включи го и започна да сваля картата на Вербицки район.

— Защо? — учуди се Коротков. — Имаме и карти на хартия, а и ти ги имаш на таблета си.

— За всеки случай. Трябва да използваме този компютър. Кой знае защо, у мен зрее дълбокото убеждение, че нашият гостоприемен домакин непременно ще провери с какво сме се занимавали тук. Трябва да убием всичките му подозрения, още повече че няма никакви основания за тях. С теб нищо не крием, но незнайно защо никой не ни вярва.

След картата отвориха сайтовете на Вербицкенераго и Вербицкводоканал, при това онези техни раздели, които бяха свързани с перспективното планиране. След което за всеки случай регистрираха и интерес към местните строителни фирми и към сайта на трудовата борса.

— Ти искаше информация и за ветеринаря... — напомни й Коротков.

— Това ще го направя сама — позасмя се Настя. — В моята стая и от моя лаптоп. Убитият ветеринар някак не се вписва в общата картинка за търсене на място за строеж. Да не разлайваме излишно кучетата.

И внимателно изключи компютъра.

— Избра ли къде ще спиш — горе или долу? — попита тя.

Коротков широко и сладко се прозя.

— Няма никакво значение, само да легна.

— Тогава аз ще се настаня на втория етаж, щом ти е все едно. Ще качиш ли чантата ми?

Той мълчаливо кимна и угаси лампата в кабинета.

Когато остана сама в спалнята на втория етаж, Настя първо отвори широко прозореца, примижа и с наслада вдъхна прохладния и малко тръпчив въздух. Тук миришеше съвсем различно от центъра на града. И звуците не бяха същите. И изобщо това беше някакъв друг свят.

Стаята се оказа същинска спалня, а не помещение за живеене: широк двоен креват, две нощни шкафчета със симпатични лампи, скрин с огледало, малък вграден гардероб, две дървени закачалки и врата към банята. Толкоз. Тук липсваше стол, камо ли пък бюро. „Ами добре — помисли си тя, — и без това не ми трябва.“

Настя се намести върху кувертюрата на леглото, подложи възглавницата под гърба си, отвори лаптопа и започна да търси информация за убийството на ветеринаря от фермата. Посещението при роднината на шофьора Володя се оказа полезно. Вярно, не научиха нищо ново за случаите с убитите еколози, защото възрастният животновъд знаеше точно толкова, колкото и всеки друг жител на града, който не работеше в полицията. Но пък се изясни тази стара история за ветеринаря Чураков. Впрочем тя не беше и толкова отдавнашна, само отпреди година и нещо...

Роднината на Володя, опитен животновъд на име Леонид Иванович, веднага отговори убедено, че фермата не може да представлява никаква опасност за околната среда. Всички пречиствателни системи работят изправно. А миризмата — така си е, има я, естествено, та това са диви зверове, не са домашни любимци. И самите те вонят, и продуктите от жизнената им дейност — урината и изпражненията, а и храната им не е най-приятната за човешкото обоняние. Работниците от фермата са свикнали, а за външен човек, разбира се, не е много приятно. Да, дъха на амоняк... А и фекалиите на животните се чистят веднъж годишно, така си е, ала тъй се прави навсякъде, има си нормативи. Но нали съществуват изисквания за мястото, където да се разполагат фермите, и в тези изисквания едва ли не на първо място се взема предвид розата на ветровете, изграждат се така, че вонята да не стига до жилищни сгради. Вербицката ферма за норки е построена при строго спазване на всички нормативи. И никой

от жителите на околните райони никога не се е оплаквал от каквато и да е лоша миризма, идваща от фермата. И изобщо, приятели мои, всичко е политика и само политика. Покрай изборите трябва да се вдигне някакъв шум — хванаха се за екологията. А че беше убит човек, хич не се интересуват. Вече мина повече от година, а никой не се тревожи.

Отначало Настя и Коротков сметнаха, че Леонид Иванович има предвид същите убити еколози, но само след пет минути се разбра, че той говори за нещо съвсем различно: за убийството на ветеринарния лекар от фермата Чураков.

— Смятате, че не е по лични мотиви ли? — попита Коротков. — И че е просто битово престъпление? Сигурен ли сте?

Леонид Иванович внезапно се ядоса, дълбоките бръчки по лицето му се присвиха от негодувание, кръвоносните съдове по бузите му се наляха с кръв.

— Не, аз не съм сигурен, нашата полиция е сигурна! Знаете ли колко време се ровиха във фермата? Кой са били приятелите му, с кого е разговарял, с кого е бил в конфликт, дали не е въртял любов извън семейството... За какво ли само не разпитваха! И Таня, жената на Чураков, измъчиха с въпросите си. Викаха на разпити всички негови познати. Ала така и не намериха виновника.

— И приключиха делото?

— Откъде да знам... Не разбирам как се нарича това там, в полицията, ама потърчаха около два месеца и се усмириха. Никой няма интерес да се рови, та това са пари.

— Пари ли? — напрегна се Настя. — Какви пари? За какво говорите, Леонид Иванович?

— За Перовската ферма, за какво друго. Те отдавна искат да ни лапнат, лакомят се за нашата селекция. И затова мътят водата в областта, магистралата да мине през фермата ни, та да я ликвидират, а животните да предадем на тях.

— Защо? — не разбра тя.

— Е, как защо? Нашата селекция е една от най-добрите в страната. Те сами никога не могат да селектират и отгледат такива животни, никой при тях не вдява от тази работа, пък и храначи нямат свестни.

— Какво нямат? — недоразбра Коротков.

— Храначи. Специалисти по фуражи и хранене. За да се провежда успешна селекционна работа, трябва да има от какво да се избира — търпеливо поясни Леонид Иванович. — Ако животните се хранят правилно, самците ще покриват добре, самките ще забременяват, ще износват и ще раждат нормално, ще се получават здравички млади норки, бракът ще бъде минимален. А това значи, че ще може добре да се сформира и ремонтно стадо, ще има от какво да се избира и ще изпълняваме плана по добив на кожи.

Обяснението бе изпъстрено с много неразбираеми и за Настя, и за Коротков термини, та употребиха още няколко минути за разяснения. И така те разбраха, че бракът в дадения случай означавал смъртност на новородените животни, а ремонтно стадо — родените през текущата година норки, които със селектираните си качества могат да заменят старите животни, неспособни вече да дават здраво потомство и подлежащи на бракуване. Това се наричало така и официално: ремонт на основното стадо. Виж, думата „хранач“ не означавала никаква длъжност, а се използвала за учените — специалистите зоотехници, които се занимавали с фуражите и съставянето на менютата. А тъй като през последните години положението с фуражите в страната било катастрофално, един знаещ и опитен хранач се ценял повече от злато.

— Учени, значи — недоверчиво проточи Коротков. — Аз пък мислех, че те нямат място във фермите, а си седят в научните институти, в разни лаборатории.

Леонид Иванович изгледа сърдито Юра.

— Ами седят си! — потвърди той предизвикателно. — Докато не ги изритат оттам. Тогава идват във фермите. Нищо не знаете, а се ерчите... Младеж! Ние имахме за зоотехник такъв човек, дете вие двамата не сте и сънували! Най-добрият в Русия! А преди това — най-добрият в целия СССР! Самият Тарасевич! Доктор на науките, между другото, професор. Тъкмо той ни укрепил селектираното стадо. А когато Илюша Чураков, още беше хлапе, дойде при нас като ветеринарен лекар, двамата заедно мъдруваха, съветваха се, обсъждаха. И по цели нощи седяха ту в кабинета на професора, ту в дома му, пресмятаха, мереха, на ръка преравяха картоните, съставяха някакви таблици. Илюша много се привърза към професора, а и онзи

го обичаше. Инак той почти с никого не се сближаваше, целият беше потънал в науката си, обаче обикна Илюша Чураков.

— Почакайте — примоли се Настя. — Леонид Иванович, не успявам да проумея всичко, та аз не разбирам от производство на ценни кожи, за мен почти всяка ваша дума е пълна загадка. Какви картони са преравяли ръчно?

Леонид Иванович изпъшка с досада, стана от масата, отиде до шкафа и извади оттам доста овехтяла папка с вързалки. В нея имаше някакви документи и стегнато с голям железен кламер снопче листове, които отдалече изглеждаха като попълнени ръчно таблици.

— Ето! — Той извади от снопчето един лист и го сложи на масата пред гостите. — За всяко животно от основното стадо се открива картон, там се нанасят всички негови данни. За всяко! А в основното стадо ние имаме осемнайсет хиляди глави. Това е картон на самец, в него — ето, виждате ли? — е отбелязано какъв цвят е, кой е отчетният му номер, към коя линия принадлежи, родословието му до баби и дядовци. Също и кога се е родил, в кое котило, в коя бригада и в кое отделение се отглежда, колко и кои именно самки е покривал. А и какви са били резултатите от оплождането и раждането, какви са резултатите от бонитировката^[1] на животните, родени от този самец.

— Бонитировка ли? — зачуди се Коротков.

— Това е оценка на цвета и качеството на кожата, за да ви стане по-ясно — избуча Леонид Иванович. — Вие, младежите, какво си мислите: че селекционната работа е дреболия, а? Та това е гигантски труд! Гигантски! Всяка година при подготовката за чифтосването зоотехниците и бригадирите въз основа на тези картони съставят плана: кои самки от кои самци да се покриват, определят се и самци дубльори. И всичко това по-рано се правеше ръчно, като се вземаше предвид всеки — още веднъж подчертавам! — всеки показател от ето такъв картон. Сега тези неща са в тия ваши компютри, те сами търсят и пресмятат, а тогава всичко се правеше ръчно. Сега обаче трябва да ги имате тези компютри, а и хора, дето знаят как да ги използват. Само че при нас, във фермата, бюджетът е скромнен, държавата дава съвсем малко пари или изобщо не дава... Тъй че, ако се завърти някоя пара в повече, Зоя предпочита да купи витаминчета и хранителни добавки за животните. А нашата счетоводителка, то се знае, й се цупи, че нали, това не било целево използване на средствата, те били в графата за

оргтехника и подобряване условията на труда, а не за храненето. Ама като ѝ се сопне Зоя, току си размърда мозъка и плаща сметките.

На Настя свят ѝ се зави. Не беше готова опитният животновъд да ѝ стовари толкова количество нова информация. А и този професор... Някак е трудно да повярва човек, че доктор на науките, който според Леонид Иванович бил най-добрият в СССР и Русия, ей така просто ще работи в животновъдна ферма. Даже не в областен център, а в обикновен, макар и сравнително голям западносибирски град. Или Леонид Иванович нещо преувеличава, или бърка, или професорът далеч не е бил най-добрият, а може и изобщо да не е бил професор.

Вероятно при тези съмнения изразът на лицето ѝ стана някак разколебан, защото Леонид Иванович изведнъж се намръщи и я погледна изпитателно.

— Какво не ти харесва? Не ти се вярва ли? Или пак не разбра нещо?

— Не разбрах — честно призна Настя. — За професора... Някак е неочаквано. Никога не съм чувала толкова известни учени да работят в провинциални ферми.

— Ами той два пъти е бил в затвора — позасмя се животновъдът. — Първия път още при Сталин, за вредителство, а втория път го прибрали за подкуп и злоупотреби, това вече при Брежнев. Та кой ще го вземе в научен институт с такава биография? След като си излежал втората присъда, все във ферми е работил — първо в Перовската, като старши зоотехник, после го поканиха при нас — като главен. Доживя до дълбока старост и се труди до последния ден, беше почти на деветдесет, когато почина. Илюша много тъгува... А и всички ние жалехме, все пак този наш професор Тарасевич много знаеше и беше предан на работата.

Тя улови предупредителния поглед на Коротков, който бе извъртял китката на лявата си ръка така, че тя да види часовника. Юрка беше прав, оставаше съвсем малко време, трябваше тепърва да пътуват до хотела и да си приготвят багажа, за да отидат у Ворожец. Вярно, беше интересно да чуе повече за професор Тарасевич, но сега беше много по-важно да разбере дали убийството на ветеринаря Чураков може да е свързано по някакъв начин с екологичните проблеми и нашумелите престъпления. Тя, Настя, вече не работи в полицията, но екологията е нещо важно за сегашната ѝ задача. Ако в

северния район в този смисъл е неблагоприятно, не бива да се пристъпва към купуване на парцел за строеж на почивна база. Ами ако убийствата на еколозите наистина са свързани именно с подобни проблеми в района на фермата за норки? Да, Чураков е бил ветеринар, а не еколог, но може да е бил във връзка с някого от загиналите? И да ги е консултирал по въпроси от работата на фермата. А покрай това общуване да е научил нещо опасно?

Или може би цялата работа наистина е в Перовската ферма, за която спомена Леонид Иванович? Ако утвърдят проекта за магистрала откъм северната страна, Вербицката ферма ще бъде ликвидирана и животните ще бъдат предадени на Перовската. Или ще ги продадат на безценица. Ами ако се утвърди южният вариант и Вербицката ферма се запази? Какво могат да предприемат перовчани, за да подобрят своите позиции в конкурентната борба?

Първо ѝ хрумват двете най-прости решения: или да навредят на Вербицката ферма и да я лишат от потенциал, или да откраднат нейните фирмени тайни за начина на хранене и така да подобрят собствения си потенциал. Може ли при тези комбинации основна фигура да стане ветеринарят? Възможно е, ако притежава тези тайни. Той не е голям учен, ала е бил близък с професора и е работил с него. А може ли ветеринарят да навреди?

— Може — кимна Леонид Иванович в отговор на въпроса ѝ. — Кухнята може да изтрови всички животни, а ветеринарят — да изпозарази всички. Стига да има желание. Но това няма как да се отнася за Илюша Чураков. Той не би могъл да го стори. Обичаше работата си и животните и беше честен. Не би се продал за пари.

Не би могъл, значи... Ами правилно, така е... Направили са му предложение: или да унищожи животните, или да продаде тайните на храненето. Той е отказал. Резултатът е известен. Само че кой знае защо, в това направление никой не е разследвал, ако се вярва на стария животновъд. А за това не са нужни особени усилия, ето, с Коротков им беше достатъчен един час разговор, за да съставят версия. Хем не се наложи да дирят някакъв дълбоко законспириран източник, а просто поговориха с човек, който не се крие от никого, работи във фермата, познавал е убийтия. Не, трудно е да се повярва, че тази версия не е била проверена. Вероятно са я проверили, та тя се набива в очи. Значи, е „празна“, неоснователна.

През дългия четвърт век работа в криминалния отдел Настя Каменская хиляди пъти бе изслушвала жалби на роднини на потърпевши, че милицията нищо не предприема, че не са проверили това, не са се досетили за онова... Макар че в действителност всичко е било направено, и то отдавна и съвестно, но не е донесло резултат. Незнайно защо хората смятат, че ако не видят с очите си работата на оперативните работници и успешния ѝ завършек, значи, нищо не се е вършило. „Ето че и аз станах като тях — ядоса се на себе си Настя. — Човекът, който няма никакво отношение към полицията, ми казва, че следствието не е свършило еди-какво си, и аз вече съм готова да му повярвам. И дори да градя въз основа на неговата информация собствени заключения. Колко бързо се е променил манталитетът ми!“

Настроението ѝ веднага започна да се разваля, но тя навреме си спомни за обещанието, което си бе дала: не се поддавай на негативни мисли по-дълго от необходимото. Колко е хубаво, че навреме се сепна и се улови в непрофесионализъм, преди процесът да е отишъл твърде далеч! Все още има шанс всичко да се оправи. И тя може да се радва на това...

Сега, ровейки в нета, тя намери съвсем малко информация за убийството на ветеринарния лекар Чураков, при това твърде оскъдна и еднообразна. Съпругата алармирала полицията... Изчезнал... Намерили тялото в покрайнините на Вербицк... Убийство... Работи се върху версия, свързана с битови причини... Полицията проучва възможната връзка на убийството на ветеринаря с конкурентната борба между Вербицката и Перовската ферма...

Нямаше нищо повече. Последната публикация беше от август миналата година. Жалка работа. Но значи, все пак са разработвали тази версия. Просто старият животновъд Леонид Иванович не е знаел това. Което е напълно естествено.

Не ѝ се спеше. Настя остави лаптопа на пода и стана от леглото. Постоя до отворения прозорец, отново и отново жадно вдишвайки аромата на смърчовете и елите, които растяха точно пред къщата. Какво каза Ворожец? Можело да влизат във всяка стая, освен в спалнята му. И то само ако спи там. Това е добре!

Стараяйки се да не вдига много шум, тя предпазливо излезе от стаята и побутна вратата от другата страна на стълбището. Не си спомняше много добре дали зад нея беше кабинетът на домакина, или

библиотеката. Оказа се заключено. Значи, е кабинетът. Виж, зад следващата врата намери „дискохранилището“. Тя запали лампата, седна в дълбокия мек фотьойл, изпружи крака и взе да разглежда заглавията на кутиите с дискове и на гръбчетата на книгите. Добре че стаята не беше голяма, рафтовете се намираха на разстояние една ръка от фотьойла, инак нямаше да може да разчете повечето заглавия на филми. Кутиите за дискове са теснички и се налага да използват доста ситен шрифт. С книгите е по-лесно, те почти винаги са по-дебели, с изключение на съвсем тъничките брошури.

Книгите изглеждаха доста нови и дори добре известната на Настя класика присъстваше тук, ала не в изданията, с които тя беше свикнала от дете и които и досега стояха в жилището на нейните родители. Изданията бяха скорошни, купени през последните десет години. И най-вероятно нечетени. Впрочем...

Ето този двутомник. Черни корици с червени букви. Много, много познат. Маргарет Мичъл, „Отнесени от вихъра“. Точно това томче Настя помнеше от младостта си, когато жени на всякаква възраст, а и съвсем млади момичета, четяха романа в захлас. Доколкото се сещаше, във времето след перестройката книгата се преиздаваше вече с друга корица. Значи, изданието на рафта на Ворожец беше запазено още от онези стари времена. Забавен избор за сериозен бизнесмен. Впрочем възможно е тази книга да принадлежи не на Пьотър Сергеевич, а на дамата на сърцето му, както я нарече той самият. Или на майка му, или на сестра му. А можеше и някой от гостите да я е донесъл и оставил тук.

Настя стана от фотьойла и свали книгата от рафта. Явно беше четена неведнъж, а може би и десетки пъти. Значи, бе или нечий любим роман, или многократно си го бяха предавали от ръка на ръка, което беше най-вероятно. Защото в съветско време бе извънредно трудно да намериш най-популярните книги и хората ги вземаха или от библиотеката, или един от друг, като се редяха на опашка. Да, точно така, издание от 1986 година...

— Среднощни забавления?

Настя трепна и се извърна. На вратата стоеше Ворожец и насмешливо се подсмиваше. До нозете му, като две изваяни фигури, седяха две черни кучета — едро и по-дребно.

— Да, не ми се спи. Нали нямате нищо против, че дойдох тук? Казахте, че може.

— Ама естествено. Търсехте нещо за четене ли?

— Тъкмо си избирах.

Внимателните очи на домакина се спряха на книгата в ръцете ѝ. Кой знае защо, Настя се почувства неловко, сякаш я бяха уличили в притежание на неподходяща литература или в нещо неприлично.

— Сигурно обичате „Отнесените“? — разбиращо попита Пьотър Сергеевич.

— Не, просто забелязах позната корица и я взех, за да видя годината на издаване. Всички останали книги са много доскорошни.

Ворожец неочаквано се разсмя.

— Права сте. Браво за вашата наблюдателност. Това наистина е единствената книга, която остана при мен от времената на безпътната ми младост. Другите са купени много по-късно.

— Извинете, ако задавам нетактичен въпрос, ала тя вероятно ви е скъпа с нещо? Спомен за някого?

Ворожец, който до този момент бе стоял на прага, направи знак на кучетата да не мърдат и влезе в стаята. Внимателно взе книгата от ръцете на Настя, погали я с пръсти и я остави на мястото ѝ.

— Изкушавах се да ви излъжа, че ми е спомен от мама. Или от любимото момиче. Но през живота си съм спечелил толкова пари, че дори ми е някак унизително да мамя. Това е моят любим роман. Единственият, който редовно препрочитам. Какво, учудена ли сте?

— Честно казано, да — призна Настя. — За пръв път срещам зрял мъж, който обича този всъщност женски роман и не се стеснява да го признае.

— Ами аз не се срамувам да си признавам каквото и да било. — В гласа на Пьотър Сергеевич прозвучаха палави нотки и на нея отново ѝ се стори, че някъде от дълбините на очите му наднича весел уличен гамен. — Какъвто съм, такъв. Не се опитвам да изглеждам различно. Стесняват се хората, които имат комплекси, Анастасия. А аз комплекси нямам. Нито един. Ясно виждам слабите си места и знам недостатъците си, но ей тонинко не се срамувам от тях. Да, такова едно безсъвременно същество съм аз!

Той отново тихо се засмя и неговите светлосиви, почти безцветни очи хитро грейнаха.

— Утре ще ходите в северния край, нали?

— Да — кимна Настя.

— Искате ли да пратя с вас някой човек, който добре познава онези места?

„Да беше попитал направо може ли да ни придружи някой негов съгледвач“ — помисли си тя.

Ала отговори учтиво:

— Благодаря, Пьотър, няма нужда, имаме добър шофьор, той е карал такси и знае всички пътища.

— Е, добре, щом е тъй. Лека нощ.

Настя се върна в спалнята си, взе душ, застла леглото и се мушна под одеялото. Колко е тихо... Дървените къщи живеят свой живот, дишат, въздишат, понякога стенат и дори плачат. Тя ясно разбра това миналата година, когато доста дълго живя в извънградската къща на брат си. Ето, и домът на Ворожец издава тихи звуци — ту меки като шепот, ту внезапно резки, но все пак тихи.

Не забеляза как е заспала.

---

[1] Комплексно оценяване на произхода, екстериора, потомството и качества на животните. — Б.пр. ↑

НЕДЕЛЯ

Ина пристигна, както винаги, в осем сутринта. Тя работеше без почивни дни, това бе договорено от самото начало и се отразяваше в солидния размер на заплатата ѝ.

— Когато мъжът и жената тръгнат, проверете кабинета за гости — разпореди Ворожец.

— Разбира се, Пьотър Сергеевич.

Тя винаги отговаряше така и неизменно изпълняваше неговите поръчения, макар че как точно го правеше, за Ворожец си оставаше загадка. Проверката на компютъра, след като бе използван от външен човек, беше нещо обичайно. Ина се обаждаше някъде и със стар раздрънкан джип идваше младо момче, завеждаха го в кабинета за гости и след кратко време помощничката докладваше на Ворожец резултата. Къде се обаждаше тя и кое беше това момче, Пьотър Сергеевич не знаеше, а и не искаше да знае.

От прозореца на кабинета му добре се виждаха външните порти, Пьотър Сергеевич току вдигаше очи от книгата и поглеждаше нататък. Ето, пристига момчето с раздрънкания джип, Ина излиза да го посрещне... Значи, той съвсем скоро ще научи с какво са се занимавали московчаните снощи. Игоръоха вечно подозира всички и се презастрахова, а в тази двойка няма нищо опасно, Ворожец долавя това с шестото си чувство. Но щом Игор и Костик го помолиха — трябва да го направи. Днес Вербицкият драматичен театър празнува седемдесетгодишнината си, планирана е тържествена част с речи и награди, както си му е редът, после следва някаква „весела сбирка“ — около час, сетне коктейл. Е, разбира се, и банкет за градския елит. Пьотър Сергеевич е сред поканените, че как иначе, нали е спонсор! Естествено, ще бъдат и кметът, и началникът на полицията, че и цялото ръководство на града ще дойде. Костик вероятно пак ще се престори, че за Ворожец само е чувал... Добре де, не е това най-важното, Пьотър Сергеевич всичко разбира. Важното е, че ще може да поспре при Игор и да му каже да изхвърли от главата си разните

глупости за московчаните, защото те са нормални хора, обикновени и разбираеми, не са двулични. Впрочем нека първо видим какво ще каже извиканото от Ина момче...

Той отново погледна през прозореца и с учудване забеляза, че портата започна да се плъзга. Това пък кой ще е? Нямахше уговорени срещи и не очакваше никого. Ала щом видя малката сребристосива малолитражка, се усмихна: Лорик е благоволила да дойде, дъщерята на Костя. Сигурно ще моли за нещо. За какво друго ще идва в неделя при добрия чичо Петя, ако не с намерение той да ѝ помогне в поредния конфликт с родителите ѝ? Малко нещо да се разклати помежду им — и тутакси хуква при чичо Петя или при чичо Игор: помагайте, спасявайте! Да, правилно постъпи той, като не се ожени и не създаде деца. За какво са ти такива хлапетии, дето търсят помощ и съвет не от родителите си, а точно обратното, спасяват се от майка си и татко си при техните приятели? Е, на някого може и да му трябват такива отрочета, ала не и на него, Пьотър Ворожец.

Лорик, грациозна като кошута, изскочи от колата и се втурна към входа. Пьотър Сергеевич заключи кабинета и слезе долу. Ина и компютърджията бяха в кабинета за гости.

— Кажи на Надя да сервира кафе и десерти. Лорик дойде.

— Разбира се, Пьотър Сергеевич.

Нахлулата в къщата Лариса тичешком се хвърли на врата на Ворожец и забърбори:

— Чичо Петечка! Колко ми беше домъчняло! Вие съвсем престанахте да идвате у нас!

Ворожец прегърна момичето и го целуна по слепоочието.

— Ти пък откъде знаеш дали идвам или не — подсмихна се иронично той. — Нали не живееш в резиденцията.

Лариса обидено изду устнички.

— Е, и какво? Мама винаги казваше: ела си довечера, чичо ти Петя ще дойде на вечеря. И аз почти винаги идвах. А сега вече отдавна не казва така. Значи, не ходите у тях.

— Домъчня ти, а? — недоверчиво присви очи Ворожец.

— Аха — потвърди тя, — просто ужасно ми домъчня.

— Ясно. Да вървим да пийнем кафенце с пасти. Ще ми кажеш какво е станало пак.

— Ех, че сте и вие, чичо Петя... — разстроено избърбори Лариса.

— По-добре кажи: „Както винаги, сте прав, чичо Петя“ — поправи я той с усмивка. — Е, та какъв е проблемът?

Редът тук беше кафето и пастите да се сервират не в трапезарията, а в хола. Разбира се, ако това не беше заключителна, десертна част от цялостно хранене. Ворожец седна на дивана, а Лариса веднага подви крака под себе си във фотьойла и се сви на кльбце.

— Вие винаги имате такива вкусни десертчета — проточи мечтателно. — Е, с една дума... С една дума, татко иска да им заведе своя ухажор да се запознаят.

— Ами заведи го. Какъв е проблемът?

— Их, чичо Петя!

Харесваше му да я ядосва. Лорик беше толкова младичка! И далеч не винаги умееше да различава шегата от казаното на сериозно. Кой знае защо, Ворожец изпитваше удоволствие, като я гледаше как се нервира и ядосва, без да разбира, че всичко става наужким. А може би това не беше удоволствие, а умиление? Не знаеше и нямаше намерение да разнища този деликатен въпрос.

— Днес е юбилеят на драматичния театър. Баща ти и майка ти ще ходят ли? — попита той.

— Естествено! Вече цяла седмица ме тормозят да си купя прилична рокля и да ги придружа.

— И какво? Купи ли си?

— Ама моля ви се, чичо Петя! — възмутено окръгли очи Лариса. — Нямам никакво намерение. За какво са ми притрябвали тези сборища? Чудесно ще си прекарат и без мен.

— Е, тук не си права...

Ворожец замълча за известно време, докато Надя редеше на ниската широка маса чаши, кафеник, поднос с пасти, чинии и прибори. Лариса веднага протегна ръка и грабна от подноса ванилов еклер. Обожаваше сладкиши.

Когато Надя излезе, Лариса бързо дояде еклера, избърса устните си с длан и облиза изцапаните с крем и глазура пръстчета. Пъотър Сергеевич укорително поклати глава.

— Има салфетки, момиче!

— Ииих, стига де! — небрежно промърмори тя. — И така може. Защо да не съм права?

— Защото на юбилея на театъра ще има огромен брой журналисти, цялото внимание ще бъде приковано към кмета и неговото семейство. И всички ще те видят в компанията на младежа. Утре за това ще пишат във вестниците, ще се появи информация из сайтовете, а по телевизията ще излъчат репортаж. И толкоз, Лорик. Всички веднага ще се успокоят, никой няма да измисля нищо за теб, ще престанат с догадките и предположенията. И ще те оставят на мира.

— И без това никой не ме безпокои — сопна се тя.

— Тебе не, но баща ти дори много го безпокоят. Помисли за него и за майка си. Пък и те самите се тревожат, мога да ги разбера. Има смисъл и тях да успокоиш. При всяко положение ще трябва да го направиш рано или късно и по-добре днес, отколкото после.

— Защо? Защо да е по-добре днес?

— Защото мероприятиято е сега. Ще има много народ. Татко ти ще бъде зает. И той, и майка ти просто няма да имат възможност да се вкопчат в твоето момче. Така ще можете да си тръгнете веднага щом поискате. А ако го заведеш при родителите си вкъщи, той ще стане единственият обект на внимание. И няма да можете да си тръгнете, ще трябва да стоите докрай. Изобщо, Лорик, слушай умния си чичо Петя и всичко ще бъде наред. Чичо ти няма да те посъветва нещо лошо.

— Их, чичо Петя!!! — отчаяно възкликна Лариса. — Ама наистина от всичко разбирате!

— Естествено — доволно се усмихна Ворожец.

Той бавно сложи в десертната си чиния плодова кошничка и много ловко се справи с нея с помощта на десертна вилица и чаена лъжичка. Отпи три глътки от силното кафе, поглеждайки към явно притеснената си гостенка.

— От нищо не се бой, момичето ми — неочаквано меко проговори той. — Аз ще бъда наблизо, ще помагам, ако има нещо. Нали съм спонсор на юбилейното тържество, не могат без мен. А виж, ако заведеш приятеля си в резиденцията, определено няма да бъда там. И никой няма да те спаси, глупаче. Аз ще уредя всичко — обеща той и силно извика: — Ина!

Помощничката се появи след няколко секунди.

— Слушам, Пьотър Сергеевич.

— Ще свършите ли скоро там?

— Вече свършваме.

— Прекрасно. Обади се, където трябва, да подберат няколко вечерни рокли за Лорик. Звънни и на Галя, да отиде с Лорик и да ѝ помогне да избере. Обясни ѝ, че детето трябва да се облече за участие в тържествено мероприятие.

— Разбира се, Пьотър Сергеевич, сега ще направя всичко.

И ще направи. Ворожец не се съмняваше в това. Освен изпълнителността и точността, тази жена имаше още едно наистина безценно качество: абсолютно ѝ липсваше любопитство. Не питаше нищо излишно, в нищо не се набъркваше. Цена нямаше. Отначало Ворожец планираше да вземе Ина само временно, докато си намери друг стабилен помощник, естествено, от мъжки пол. Именно затова ѝ предложи добре платена работа без почивни дни. Пьотър Сергеевич беше сигурен, че съвсем скоро ще намери човека, който ще заеме мястото на загиналия в катастрофа предишен помощник. А два-три месеца тя можеше да поработи и без почивка. Ала месеците минаваха, а проблемът не се решаваше. Излезе, че не е толкова лесно да се намери нов помощник, който да отговаря на всички огромни изисквания на Ворожец.

Може би имаше смисъл да поразсъждава дали да не вземе Ина на постоянна работа? Не, нямаше как да стане. На него му трябваше мъж без семейство, за да живее тук, в къщичката за персонала, и да му бъде винаги подръка. А Ина имаше съпруг и син. Вярно, синът беше вече голям, учеше в институт в Кемерово и не се нуждаеше особено от майка си, но все пак... А и тя определено нямаше да се съгласи с такъв график на работа, който да удовлетворява Пьотър Сергеевич, колкото и луди пари да ѝ предложеше. Жалко наистина.

Лариса седеше нацупена и мълчаливо поглъщаше паста след паста. Пьотър Сергеевич не нарушаваше мълчанието, пиеше кафе и размишляваше, докато отново не се появи Ина.

— Очакват Лариса в магазин „Принцеса“ на Северния проспект, номер осемдесет и девет — докладва тя. — Ще подберат рокля и всички аксесоари. Галина Евгеньевна ще бъде там след час и ще помогне. Тя ще уреди прическата, маникюра и грима.

— Добре — кимна Ворожец.

Лариса седеше с вид на овца, която сега ще поведат на заколение.

— Ох, никак не ми се иска... Чичо Петя, дали не може някак да се размине това, а?

Той строго погледна момичето.

— Няма да се размине. Трябва да го направиш, Лорик. Нали ти казах, че всичко ще уредя. За нищо не се тревожи. Върви в магазина, после Галя ще те заведе където е нужно. И ми се обади след... — Погледна часовника си, пресметна нещо. — След два часа. Аз ще ти кажа какво да направиш после.

— Ама как... — слисано погледна тя Пьотър Сергеевич. — Та той...

— Тръгвай, казах! — подвикна Ворожец. — И след два часа ми се обади. Щом аз обещавам, че всичко ще бъде наред, значи, ще бъде.

Лариса се потътри към вратата. От стремителното грациозно девойче, което буквално преди час долетя тук като с криле, не бе останала и следа. За някакъв миг на Ворожец дори му дожаля за нея. Но този миг се оказа твърде кратък.

От прозореца на хола той наблюдаваше как дъщерята на приятеля му Костя Смелков се качи в колата и замина. После извади телефона и набра още един номер. След още няколко минути на вратата се показаха Ина и младият компютърджия. Отново се отвориха и затвориха външните порти. Тихо тропна входната врата, върна се помощничката.

— Е, и какво се оказа там? — попита Ворожец колкото можа равнодушно.

— Карти на града, на прилежащите територии, на областта. Сайтовете на Водоканал и на Енергото, разделите за перспективно планиране. Сайтът на Кадастралната палата. Подборка материали по търсени думи „разпределение на сферите на влияние във Вербицк“ и „криминални войни във Вербицк“.

— И нищо друго, така ли?

— Нищо — кратко потвърди Ина.

— Пощенски кутии? Скайп? Социални мрежи?

— Нищо — твърдо повтори тя. — Само това, което изброих.

Изглежда, тези московчани снощи наистина са провели „производствено съвещание“ и са обсъдили плановете си за действие в близките дни. Засега всичко се вписва в легендата, която са изложили пред Игор Баев, а после разказаха и пред него. Значи, това най-

вероятно не е никаква легенда, а чиста истина. Ами прекрасно. Точно това ще каже на Игоръоха довчера, когато се видят в театъра. И на Костик ще каже. Защото Костя ще бъде принуден пред всички да стисне ръката на Ворожец и да размени няколко думи с него. Е, няма как, нали Пьотър Сергеевич е главният спонсор на тържеството. Но Костик ще разговаря с него именно като със спонсор, а не като с личен приятел.

А може пък... Пьотър Сергеевич се усмихна на неочаквано споходилата го мисъл. Та нали е главен спонсор и се разпорежда с поканите по собствено усмотрение. За него е запазена ложата на дирекцията, в която той може да покани когото иска. Самият директор ще се намира заедно с кмета в другата ложа, „губернаторската“.

— Я се обади на нашите гости — обърна се той към Ина — и им предложи да посетят мероприятиято ни. Може да им е интересно. Все пак културна програма е. Целият елит на града ще присъства.

— Разбира се, Пьотър Сергеевич — последва очакваният отговор.

* * *

Денят беше прохладен, слънчев и ветровит. Настя Каменская обичаше такова време, затова с удоволствие се разхождаше по шосето, докато Коротков обикаляше и оглеждаше парцелите. Шофьорът Володя сладко дремеше в колата под тихото чуруликане на гласовете, долитащи от радиоприемника.

Тя се спря и с наслада обгърна с поглед разкрилата се пред нея панорама. Ако трябваше сама да строи почивна база и нямаше финансови ограничения, щеше да избере точно този парцел на брега на заобиколеното от гъста гора огромно езеро. Такава красота, че чак те замайва, като я гледаш. Но Юрка обясни, че за тази земя, макар още да няма нито магистрала, нито дори утвърден проект, искат прекалено много. Впрочем такава покупка може да се окаже съвсем по джоба на брат й. Тя никога не се бе опитвала да изясни доколко е заможен Александър Каменски и колко е богатата неговата банка АПК, така че нямаше реална представа за финансовите му възможности.

— Ало, блейката! — чу се отзад гласът на Коротков. — Стига си мечтала, тръгваме.

Настя се извърна.

— Тук е много красиво — каза. — Ако бях на мястото на Сашка, бих купила този парцел. Сигурна съм, че няма да намерим нищо по-добро.

— Е, защо? — възрази Коротков и запали цигара. — От северната страна има още два парцела край вода, тъкмо сега отиваме да ги видим. Вярно, те са по-далече от града, затова пък са по-евтини. Току-що ми се обади оная лелка, дето е нещо като секретарка на Ворожец. Пьотър Сергеевич ни канел да посетим довечера тържеството за юбилея на техния Вербицки драматичен театър. Какво мислиш?

Настя го погледна учудено. Как така какво мисли? Ами че то е ясно! Какви ти юбилеи, когато те си носят само ежедневни дрехи за пътуване до гората, за делови обяд или пък вечеря в скъп ресторант. Впрочем...

— А кой ще бъде там?

— Цялото ръководство, включително и кметът. А приятелят ни Ворожец бил главен спонсор. Излиза, че нашият човек е и меценат.

— Сиреч, там ще са и хората, с които ще трябва да преговаряме за купуване на парцел?

— Мисля, че да — кимна Юра.

— А можем ли да научим по-точно кои?

— Без проблеми.

Той извади телефона и набра последния номер, с който бе говорил.

— Как й беше името на помощничката? — попита шепнешком Настя, докато слушаше дългите сигнали. — Вече съм го забравил.

— Ина — подсказа му тя, като извади от чантата бележника със записките си. — И включи високоговорителя.

Ина изброяваше имената на поканените, а Настя следеше има ли ги в нейните списъци и при всяко съвпадение мълчаливо кимаше. Когато броят на тези, които я интересуваха, надхвърли двайсет, тя затвори бележника и демонстративно подръпна пеша на якето, сочейки с пръст маратонките си, покрити с прах и борови иглички.

Коротков разбиращо кимна и попита в телефона:

— Определен ли е дрескод? Благодаря, с колежката ще си погледнем графиците и ще ви съобщим решението си.

— Толкова си делови, че чак да го дострашее човек — засмя се Настя, щом Юра приключи разговора. — Колежки, графици, решения... Също като при големите клечки.

— Ами какво да правя? — изразително разпери ръце той. — Длъжността ме задължава. Когато търчах като оперативен работник, всичко беше по-просто. А сега вечно с тия елегантности. И аз още не съм изучил всички думи. Например това, как беше... Каж... кежу... Не, не мога да го изговоря. Е, това, с което трябва да бъдем на тържеството в театъра.

— Casual elegant?

— Ха, точно. Не ми беше удобно да питам Ина какво означава. На теб се надявах. Е, та какво е то?

— Нормално — успокои го Настя. — Горедолу като дрехите, които сме си взели за делови вечери. Ще мине. Е, какво, да се обадя ли на Саша? Той да си даде командата, да не излезе, че самоволничим.

— Обади се. И хайде вече да вървим, Настюха, времето си тече, а за днес сме планирали още четири парцела.

Александър Каменски одобри идеята да посетят тържеството: личното познанство винаги е полезно, особено ако успеят да бъдат представени и на действащия кмет, и на неговите конкуренти в изборите. Някой от тях ще стане първият човек и ще ръководи града по време на строителството на почивната база, така че не е зле предварително да ги предразположим.

— Ако трябва да си купите официални дрехи за вечерта, не се притеснявайте — каза за довиждане брат й. — Всички трябва да видят, че не сте някакви бедняци. Посланикът е лицето на страната.

— Ще се справим и така — изхъмка Настя.

* * *

След като огледаха парцелите, Настя и Коротков отидоха в хотела, похапнаха в ресторанта и се качиха в стаите си, за да изберат дрехи за посещението в театъра. Тя всъщност май се изсили, като заяви гордо на брат си Саша, че ще се „справят“. Тъмносивият й

костюм с панталон имаше напълно делови и строг вид, но в него нямаше нищо тържествено. Да имаше поне някакви украшения... Но тя и брошка не взе за тази командировка, и през ум не ѝ мина. Само венчалната халка, която никога не сваляше. Едно правилно подбрано шалче би могло да спаси ситуацията. Ала къде да го намери в неделя следобед? В празнични дни обикновено работят само бутиците, чиито цени карат Настя да потрепери от ужас и да ѝ се приреве от горестната мисъл, че трийсет години вярна държавна служба не струват и пукната пара в очите на въпросната държава. Магазините от по-долна класа като правило са затворени в неделя. Проблемът дори не е в това, че тя няма средства, сега и заплатата ѝ е добра, и Александър преведе на картите им с Коротков предостатъчна сума, като заръча на пратениците си нищо да не си отказват. Има пари. Но има и обида. И тази обида не ѝ позволява радостно да ги харчи за неща, които според нея са прекалени и не са жизнено необходими. Извади комплекта козметика и леко се гримира. Видът ѝ се подобри, но немного.

Потропа на вратата към стаята на Коротков.

— Юра, как върви?

— С тези дрехи ставам само за погребение — чу от спалнята мрачния му глас. — Или за съдебен процес, на подсъдимата скамейка.

Той се появи пред нея с тъмен костюм и строга вратовръзка. Светлата риза на едва забележими райенца не спасяваше положението.

— Мрачно и сериозно — констатира Настя. — И аз не съм по цветете. Какво ще правим? Ще го пратим по дяволите или ще опитаме да предприемем нещо?

— Ще трябва да предприемем — въздъхна Коротков. — Налага се да направим впечатление на адекватни хора, с които можеш да си имаш работа.

Слязоха долу и намериха колата си на паркинга. Шофьорът Володя изслуша молбата им, позамисли се, потърка мекото на ухото си, после радостно кимна:

— Има такова място! Отворено е в неделя и цените са нормални.

Не сбърка: магазинът, в който ги закара, наистина работеше и цените в него бяха повече от приемливи. Коротков, който първоначално търсеше само вратовръзка, се развихри и освен нея купи напълно подходяща за случая риза. Настя пък се сдоби с рядко евтино, но необикновено елегантно шалче. Сега и двамата изглеждаха

достойно: умерено делово, умерено официално. Пък и вече не оставаше време за още подобрения — и без това закъснявах.

До театъра стигнаха четвърт час по-късно от уговореното с Ина. Помощничката на Пьотър Сергеевич с невъзмутима физиономия ги чакаше пред входа и веднага ги въведе в просторното фоайе право при Ворожец, който оживено разговаряше с малка група мъже и празнично облечени дами. Започнаха отегчителните представяния и запознанства, мяркаха се лица, имена, длъжности и титли... Началото на тържествената част се бавеше: очакваха кмета. Най-сетне при Ворожец дотича позакръглен нисък човек със смокинг и му прошепна нещо на ухото.

— Господа, заповядайте в залата — широко се усмихна Ворожец. — Константин Кирилович е пристигнал, ще започваме.

Придружени от Пьотър Сергеевич, Настя и Юра влязоха в ложата на дирекцията. Оцениха фруктиерата, пълна с плодове, и бутилките с напитки на масичката и заеха места на първия ред. Ворожец се извини, задето трябвало да ги напусне:

— За съжаление, моето място е в президиума. — В гласа му звучеше нескрит сарказъм. — Ще ми благодарят, а аз с умна физиономия ще кимам и ще се усмихвам.

Зрителната зала бързо се пълнеше и хората, облечени съвсем обикновено, се оказаха повече от онези, които бяха взели под внимание прословутия дрескод. В тяхната ложа се разположиха още четирима поканени, но веднага след встъпителното слово, произнесено от директора на театъра — същия пълен човек със смокинга, те се преместиха в авансложата и нещо бурно заобсъждаха.

Директорът даде думата на кмета на Вербицк — Константин Кирилович Смелков, и Настя с интерес взе да наблюдава първия човек на града. Много привлекателен. Младолик. Прекрасна осанка. Лека походка. Гъста коса. Гладко лице. Нима е на петдесет и три години? Или на петдесет и две? Той не може да е по-млад от Ворожец, нали са съученици. А кметът изглежда най-много на четирийсет и пет. Добре поставен глас. Изключително обаятелна усмивка. Говори без листче, от сърце. Или обмислено? Впрочем това не е от значение, важното е, че не срича от листче. И произнася човешки думи, а не докладва с дежурен патос за успехите и постиженията в развитието на културата. За ролята на театъра в нашия живот. За своите първи театрални

впечатления, когато баба му го водела на детски спектакли. За самоотвержения труд на хората, които в един икономически сложен период са подкрепяли и подкрепят живота на сцената.

Докато го наблюдаваше и слушаше словото му, някак трудно ѝ беше да си представи Константин Кирилович като строителен работник...

Тя огледа Коротков, който седеше до нея: хубав костюм, аромат на скъп парфюм.

— Юра — попита шепнешком, — преди милиционерската школа ти с какво се занимаваше?

— Бях в казармата — също шепнешком отговори той. — Защо?

— А преди казармата? След десети клас?

— Бях шлосер в един гараж, нали бях завършил професионално-техническо училище... Абе сто пъти съм ти разказвал. Забрави ли?

— Забравила съм — виновно призна тя. — Сега си спомних.

Момче от ПТУ. Шлосер в гараж. Младичък лейтенант с нови пагони с две грейнали звездички. Полковник от милицията. Директор на почивна база, който има възможност да си позволи скъпи костюми и разбира от водоснабдяване и електрически инсталации... Четирийсет години са дълъг път. След толкова време ти вече не си променен човек. Ти просто си друг човек. Съвсем друг.

Кой знае защо, тя си спомни филма „Изкуплението Шоушенк“ по повестта на Стивън Кинг. Героят на Морган Фрийман, излежал четирийсет години от доживотната присъда за престъпление, извършено в далечната младост, отговаряше пред комисията за условно освобождаване. И на въпроса дали се е превъзпитал, каза: „Дали съм се превъзпитал? Дали съжалявам за стореното? Спомням си колко глупаво младо хлапе бях... Мъчно ми е, че не мога да си поговоря с него, бих се опитал да го вразумя... Да му кажа какво го чака в бъдещето. Но не мога. Това момче вече го няма. Останал е само този старец“.

И кметът Смелков сега е друг, никак не прилича на онова момче с лопатата, което е строило Вербицката ферма за норки. Онова момче вече го няма. Интересно, какви ли думи би могъл да изрече днешният уверен и преуспял Константин Кирилович на онзи седемнайсетгодишен хлапак?

Кметът говореше вдъхновено, често се шегуваше, гостите одобрително се смееха и аплодираха. Когато слезе от трибуната, на Настя ѝ стана скучно: всички следващи слова не можеха и да се сравняват с неговото. Тя си спомни, че в аванложата бе видяла бинокли. Там гостите, които не проявяваха интерес към тържествената част — трима мъже и една жена, — с делови вид ядяха грозде, пиеха вино и обсъждаха нещо за данъка върху добавената стойност. Не обърнаха ни най-малко внимание на Настя, когато тихичко взе един бинокъл и се върна на мястото си. И започна да търси сред седящите в партера и в ложите хората, с които бе успяла да се запознае.

След като завърши словото си, кметът не остана в президиума, а отиде зад кулисите и след няколко минути Настя го видя в „губернаторската“ ложа до съпругата му. В съседната ложа забеляза главния съперник на кмета — Горчевски, когото Пьотър Сергеевич любезно бе представил на нея и Коротков. Преди да завърши тържествената част, тя успя да огледа с бинокъла почти всичките си нови познати и дори да прецени кой точно седи до тях: членове на семейството, любовници или делови партньори. Жалко, че самият Ворожец е на сцената в президиума... Впрочем сега ще започне представлението, той ще се премести в зрителната зала и ще може... Не, няма да стане. По време на тържествената част светлината в залата е включена и това ѝ позволява прекрасно да огледа зрителите. По време на спектакъла, който директорът на театъра, който знае защо, е нарекъл „весела сбирка“, ще угасят лампите. Но нищо, предстои най-важното — коктейлът, именно там непременно ще се разбере с кого именно Пьотър Сергеевич е дошъл на юбилейната вечер.

Тя разглеждаше гостите на тържеството и същевременно продължаваше да размисля как се променя човек с годините... И как се е променила самата тя. Излиза, че и онази деветокласничка, в която се влюби Льоша Чистяков, също я няма. И самия Льошка, рижавия и чорлавия, го няма. Сега има двама свършено различни души, които по неясно какво чудо се задържат един до друг. Беше ѝ неприятно да мисли за това. Интересно, какви ли думи тя, петдесет и четири годишната пенсионерка, би казала сега на онова момиче? Не отивай да работиш в милицията? Не се омъжвай за съученик? Не, не и не. Тя не би дала такива съвети. Дори за миг в живота си не бе съжалявала нито за първото, нито за второто. Какво тогава? Нима през всичките тези

години не е поумняла, не е помъдряла и не може да каже абсолютно нищо на онова момиче? И няма нищичко, което би искала да сподели с него?

Когато преди началото на „веселата сбирка“ в ложата дойде Ворожец, Настя безмълвно се наруга, задето е била невнимателна: за какво изобщо е мислела? Та нали е ясно, че щом Ворожец настанява гостите си в ложата на дирекцията, значи, и той ще бъде в нея. Та къде другаде може да седи главният спонсор на празника? Или в „губернаторската“ ложа, или тук. Между другото, защо не е до Смелков? Нали толкова много се говори за дългогодишното им приятелство...

Пьотър Сергеевич се появи, придружен от необикновено красива синеока брюнетка с дълга тъмноредвена рокля с дълбоко деколте, която представи като Галина, своята приятелка. Представлението, подготвено за юбилея, се оказа наистина много весело: десет петминутни смешни пародии на най-известните спектакли на Вербицкия драматичен театър през всички години на неговото съществуване. Отначало двуминутна сцена от спектакъла в оригинал, после три минути пародия. Настя оцени оригиналността на замисъла и виртуозното изпълнение. На хората, които бяха измислили и осъществили това, би трябвало да се постави най-високата оценка! Особено я развесели сцената от спектакъла „Платон Кречет“: за обиграване бе избран епизодът, в който главният герой, Платон, замислено свири на цигулка и размишлява на глас върху нещо сложно, свързано с работата му. В пародийната част бяха вплели мотиви от „Цигулар на покрива“, а на финала преминаха към Шерлок Холмс, като завършиха с прочутата музика от сериала и репликата за Уотсън. Залата прогърмя. Получи се наистина много изящно и смешно.

— Да вървим да работим — с искрено съжаление каза Настя, когато представлението свърши.

Да, в случая коктейлът беше именно работа. Да се запознават, да правят впечатление, да завързват познанства, да извличат информация... От всичко изброено Настя Каменская обичаше да прави само последното. Но останалото беше необходимата прелюдия, без която нищо не би излязло. Кой ще си има работа с човек, когото не познава или не му е симпатичен?

В центъра на фойето, заобиколени от непрестанно снимащи фотографии от медиите, стояха кметът, съпругата му и младо хубаво момиче с вечерна рокля. До момичето — младеж със смокинг. Дъщерята на кмета с годеника си? Или момчето е негов син? Пьотър Сергеевич май бе споменал само за две дъщери, когато им разказваше за приятеля си Смелков. Младежът беше единственият човек, освен директора на театъра, който бе сметнал за необходимо да облече „тържествен“ костюм. Усмиваше се леко смутено, като при това излъчваше пълно спокойствие и увереност. Виж, момичето, както се стори на Настя, беше или напрегнато, или уплашено от нещо, или просто недоволено.

— Съпругата на Костя, Верочка — тихичко поясни Ворожец, който крачеше до нея. — Лариса, Лорик, тяхната дъщеря. И нейното гадже. Най-сетне Лорик ни го показва.

— Кой е той? — с нескрито любопитство попита приятелката му Галина, която здраво държеше кавалера си под ръка. — С какво се занимава? Къде се е запознала с него?

— Нямам представа — отговори Пьотър Сергеевич. — И аз го виждам за пръв път. Подозирам, че и Костя, и Верочка едва днес се запознават с него. Да вървим, приятели — обърна се той към Настя и Коротков, — ще ви представя на нашия кмет.

— Ами фотографите там? — притесни се Коротков. — Да не попречим?

— Я стига! Тези досадници цяла вечер ще се навъртат около кмета. Е, какво сега, да не се види с хората ли? Хайде, хайде, защото на Верочка й е скучно, поне с вас да си поговори.

Запознанството премина леко и приятно. Смелков излъчваше доброжелателност и по всякакъв начин демонстрираше дружелюбие. Горещо благодари на Ворожец за гостоприемството, оказано на гостите от Москва, представляващи такава уважавана и радваща се на добра репутация банка... С една дума, изрече всичко, което трябваше, и дори малко отгоре. При това наричаше Ворожец „Пьотър Сергеевич“ и се обръщаше към него на „ви“. Настя едва се удържаше да не прихне. След няколко простички манипулации успяха да се разделят: Коротков завладя цялото внимание на кмета, а Настя се озова в компанията на съпругата, дъщеря им, младежа със смокинга и Ворожец и приятелката му. Вера Смелкова и Галина започнаха да обсъждат някакви общи

познати, а Настя и Ворожец се опитаха да завържат разговор с Лариса и нейния кавалер, който се представи като Олег. Лариса без особено желание се включваше в разговора и на Настя се стори, че тя току поглежда умолително Пьотър Сергеевич. Виж, Олег ѝ хареса. Той не беше скован, разговаряше свободно и същевременно не допускаше никакво фамилиарничене. Умело поддържаше дистанция и демонстрираше добро познаване на театралната класика, с удоволствие обсъди с Настя току-що видения пародиен спектакъл и наблюденията и оценките му бяха умни и точни. Настя се зарадва, задето ѝ се бе паднал толкова начетен събеседник — та нали нито с Коротков, нито с Ворожец, камо ли пък с непознатата кметска съпруга, тя едва ли би си побъбрила толкова интересно. Впрочем задачата ѝ в това мероприятие беше да предразполага „нужните“ хора, а не гаджетата на младичките им дъщери, но нали един приятен събеседник е такава рядкост...

Дъщерята на кмета напрегнато се вслушваше в техния разговор, ала не вземаше участие. Слушаше ги и Ворожец, но не напрегнато като момичето, а с нескрит интерес, местейки очи от младежа към Каменская. Настя би заложила главата си, че уважаемият Пьотър Сергеевич не е специалист в обсъжданите въпроси и дори не се опитва да вникне в смисъла на чулото, а изучава и преценява Олег. И при това се ориентира по нейната реакция. Московската гостенка кима одобрително и се съгласява? Значи, кавалерът на Лариса е казал нещо умно. Смее се? Значи, той се е пошегувал сполучливо. Настя разказва нещо неразбираемо? Значи, вижда у Олег разбиращ познавач. Тя се запита защо ли това момче толкова е заинтересувало бизнесмена?

„Всичко е ясно — досети се Настя, — на Ворожец не му е безразличен животът на момичето, дъщеря е на приятеля му и той се вълнува, както и родителите ѝ. И сигурно се чуди защо Лариса не е запознала майка си и баща си с този прекрасен младеж по-рано. С такъв кавалер можеш само да се гордееш. Впрочем... всичко е възможно. Например той да е женен. Тогава родителите определено не биха го одобрили. А ако има и малко дете, възраженията ще избухнат и в семейството, и в пресата.“

Междувременно на най-интересното място в този увлекателен разговор конфигурацията в групите се промени. Коротков се отдалечи към противоположната част на фойето в компанията на двама

солидни мъже, с които го запозна Смелков, а самият кмет се присъедини към тях. Нежно прегърна жена си, шеговито подръпна кичур коса на дъщеря си и подари на всички останали лъчезарна усмивка. Тутакси отново засвяткаха фотоапарати. Настя забеляза, че Пьотър Сергеевич бе заел позиция, при която би било трудно да се направи снимка на тема „Кметът и бизнесменът Ворожец — приятелство навеки“. И то такава, където двамата персонажи биха се получили анфас и едва ли не прегърнати. Тя улови бързия благодарен поглед на кмета към неговия приятел. Какво пък, между тях явно има спогодба и Пьотър Сергеевич спазва правилата ѝ. Няма обидени.

А дали наистина няма? Знае ли човек...

Смелков, без да обръща внимание на сериозно изглеждащите мъже с вид на чиновници или бизнесмени, които се опитваха да привлекат погледа му и да го заговорят, насочи цялата мощ на обаянието си към Олег. Буквално го бомбардираше с въпроси. И отново Настя улови тревожния и умолителен поглед, който Лариса отправи към Ворожец. Пьотър Сергеевич започна доста ловко да заговаря кмета, като умело включваше и съпругата му Вера.

Всичко това беше симпатично и дори увлекателно, но Настя не биваше да забравя с каква цел се намира тук. Тя мислено въздъхна и заговори с Галина. Ворожец бе споменал, че ѝ е организиран верига от спа салони. И щеше да е грехота да не се възползва от това.

Само след петнайсетина минути, докато се разхождаше с Галина из фойето и похапваше петифури, които така и не можа да определи с какво са, Настя научи кое е най-обсъжданото събитие във Вербицк: убийството на Мила Милановская, която работела в токшоуто „Персона“. Телевизионните зрители не познавали самата Милановская, която била там главен редактор, но когато я убили, научили, че по време на подготовката за предаване с кмета Смелков изскочила някаква информация за неговия съперник Горчевски. Та именно заради тази информация била убита Милановская.

— Гена Лаевич каза, че рейтингът на Горчевски веднага тръгнал надолу — говореше Галина, като току докосваше ръката на Настя, сякаш се старал да привлече още по-силно вниманието ѝ. — Всички приказват само за едно: че Горчевски бил дал мократа поръчка за Милановская.

— Кой е този Лаевич? — търпеливо питаше Настя.

Приятелката на Пьотър Сергеевич несъмнено не беше глупава, дори напротив. Но дисциплината на говорене явно не бе силната ѝ страна. Има такива хора, които още като се запознаят с вас, могат да изтърсят: „Ленка се развежда с Вася заради оня Коля“. Нищичко не можеш да разбереш. Макар че такъв човек спокойно би могъл да каже: „Моя бивша състудентка се развежда с мъжа си, има връзка с колега и е решила да се събере с него“. Просто и ясно. Галина сипеше имена и фамилии, сякаш Настя бе нейна стара позната, беше живяла във Вербицк и познаваше всички. Налагаше се постоянно да я спира и да уточнява за кого става дума.

— Гена Лаевич ръководи предизборния щаб на Костя. Те едва ли не всеки ден правят тези допитвания. Симпатиите на населението клонят повече към Костя, но ако това е заради приказките за Горчевски и Милановская, лошо. Игор се изтормози, вгорчиха му живота, не му дават мира заради убийствата на еколозите. А сега и Горчевски... Знаете ли как го нападат!

Игор — това очевидно е полковник Баев. А че го нападат, е напълно обяснимо. Баев е приятел на Смелков. Горчевски е негов съперник. Дори уликите срещу Горчевски да натежат, противниците на сегашния кмет ще опицят света, че Баев фалшифицира материалите по делото, за да помогне на приятеля си в предизборната битка. Така Баев попада между два огъня. Не е за завиждане.

— Петя вече запозна ли ви с Игор?

— Ами ние някак... сами — позасмя се Настя. — Не бих казала, че Игор Валеревич много ни се зарадва.

— О, недейте така. — Галина направи очарователна смешна гримаса. — Игорьок е много мил, само дето е суховат, защото работата му е тежка. Хайде, ще ви запозная с Алиса, жена му, ето ги там с Игор.

В цивилен костюм началникът на управлението на вътрешните работи полковник Баев изглеждаше още по-мрачен. До него, с кисела физиономия и чаша шампанско в ръката, стоеше млада жена, която Настя отначало взе за негова дъщеря. Но се оказа, че тя е съпругата на Игор Валеревич.

Когато забеляза Настя, Баев я изгледа така, че ѝ стана чоглаво. Господи, какво толкова му сториха те с Коротков? С какво го засегнаха, та ги смята за кръвни врагове? Полковникът видя, че приятелката на Ворожец целенасочено се движи към тях и се кани да запознае

московската гостенка с жена му. И навреме се извърна и се отдалечи, уж търси някакви познати.

След няколко минути разговор с младата му съпруга Настя се почувства ужасно. Глупостта и апломбът на госпожата ѝ се сториха непоносими. Галина забеляза, че разговорът не е по вкуса на Настя, и бързо я отведе под предлога „ох, съвсем забравих, че обещахме...“, за което Настя ѝ беше искрено благодарна.

— Виждате ли какво става? — бърбеше Галина, ловко лавирайки в тълпата, докато си проправяше път към коктейлната маса. — Най-свестните мъже се падат на най-тъпите глупачки. Нарочно ви запознах, за да разберете защо Игоръок е такъв темерут. Та какъв да станеш с подобна жена? Тя му е изпила мозъка. Когато се запознали, била на двайсет и две години, ала вече живеела с един мъж, родила дете. Хлапето още нямало и годинка, когато Игор срещнал Алиска — и веднага откачил. Ама буквално! Съвсем оглупял — толкова се влюбил! А тя изобщо не го обичала, просто се полакомила за пагоните му, за длъжността му, за възможностите му. И му завъртяла главата. Той се разведе, прибра я от онзи мъж, ожени се за нея, след около три години тя роди и от него. И след второто раждане толкова затъпя, че не можеш го описа. А за Игор ми е жал... Любав — какво да правиш, тя е сляпа, не пита. Той е добър, умен, разбира си от работата. Но ето как се насади...

Масата беше явно доста опоскана, но все пак успяха да си вземат плодове и някакви десерти. Галина с лека завист гледаше как Настя безгрижно хапва крем карамел.

— Да можех и аз така — въздъхна тя. — Но няма как. Всеки грам захар веднага се трупа на ханша ми. Трябва да пазя фигурата си, че остарявам... Е, сама виждате. Още съвсем мъничко — и ще премина във „втора младост“, а аз трябва да се грижа за външността си, за да си намеря съпруг. И да родя, докато годините ми позволяват. Жалко, нашият Петенка е заклет единак и не ще деца, инак щях да се омъжа за него. А аз искам, и то законни, не просто така. Бих взела всекиго, стига да му родя деца и да ги отгледаме нормално. Дори и старец, ако е още... ами... способен.

— А ролята на младичка съпруга на стар мъж не ви ли смуцава? — усмихна се Настя, учудена от тази внезапна откровеност. — Нали

самата вие току-що говорехте твърде критично за жената на полковника.

— Мен да смуцава? — позасмя се Галина и ухапа тъничък резен ябълка. — Мен изобщо от нищо не ми пука. Петя отдавна ме е научил, че човек трябва да бъде какъвто е и да не се преструва на друг. Той знае позицията ми по този въпрос, не крие и своята от мен, всичко с него ни е по взаимно съгласие, за всичко сме се разбрали. И изобщо не виждам нищо лошо в бракове, където има голяма разлика във възрастта на мъжа и жената. Любовта си е любов, това нещастие може да се стовари върху всекиго, както керемидата по главата. Виж, Алиска Баева и другите като нея се навират в очите на околните и ги карат да осъждат мъжете на възраст, които се женят за младички. Осъждат и младите жени. Тъй де — сметкаджийство, корист и така нататък. А защо да е непременно сметкаджийство? Може и жената да е влюбена! Заради такива като Алиска хората изобщо престанаха да вярват в любовта.

— А вие вярвате ли?

— Аз ли? Вярвам, защо не? Разбира се, не е задължително да се случи на мен. Но на други се случва. Ето, Игор нали е влюбен... Значи, любовта съществува.

Галина завъртя глава и се огледа.

— Е, какво? С кого друг да ви запозная? Давайте заявките си — весело предложи тя. — Мога да ви уредя практически с всяка дама от тукашното висше общество, почти всички ползват услугите на моите салони.

Приятелката на Ворожец беше ужасно симпатична на Настя с искреността си. Когато Пьотър Сергеевич я нарече дама на сърцето си и каза, че тя е собственичка на верига спа салони, в главата ѝ веднага изникна образ на ловка хитруша, непременно изрусена, със силиконов бюст и прекомерно издути с помощта на пластичната хирургия устни. Галина обаче никак не приличаше на този образ, красотата ѝ беше природна и абсолютно естествена, ако не броим напълно умерения грим. Тя беше умна и ловка, но без да е подла, а делово. Въпреки че беше неделя вечер, телефонът ѝ често звънеше и Настя с половин ухо долавяше думи, които показваха, че Галина не клюкарства с дружки, а взема някакви решения и дава указания, свързани с работата на салоните. Доставчик на боя за коса ѝ съобщи, че стоката е спряна на

митницата и няма да пристигне навреме... Счупила се масажна маса, майсторът бил в почивка, а днес за същия кабинет били записани още трима клиенти... Дама, недоволна от качеството на педикюра, заплашила, че ще се разправя със самата собственичка, шефката на салона не ѝ била достатъчна... Друга дама получила алергична реакция от състава за увиване на тялото и се заканила да насъска срещу Галина градския отдел по здравеопазване и санепид станцията... Галина не се ядосваше, без нерви, спокойно оправяше нещата и обясняваше с кого да се свържат, какво да кажат, какво да предприемат...

Като се възползва от нейната любезност, Настя се запозна с още няколко дами — чиновнички, и почувства, че иска да излезе навън. Музиката внезапно ѝ се стори прекалено силна и натрапчива, въздухът — тежък, глъчката и тълпата — непоносими. „Уморих се — помисли си тъжно. — От възрастта ще е, какво да сториш.“

Проправи си път до изхода и излезе на широкото външно стълбище с колони, откъдето се откриваше гледка към площада пред театъра. Потрепери зиморничаво: вечерите тук бяха студени, ако денем беше около плюс 16 или 18 градуса, нощем температурата падаше до 8. Тя се подпря на една колона, запали цигара и се постара да отпусне моментално напрегналите се от студа мускули.

Вратата на театъра се отвори, покрай Настя с бързи крачки минаха Лариса Смелкова и Олег. Настя беше сигурна, че те са избягали от скучното, „пенсионерско“ мероприятие и сега ще се качат в кола и ще заминат. Това би било логично и обяснимо. Но щом слязоха по стълбището, младежите тръгнаха в различни посоки: Лариса се качи в сребристосива малолитражна кола, спряна точно до стълбите, а Олег се отдалечи значително повече и Настя не успя да види в какъв автомобил влезе. Но при всяко положение двамата не поеха към едно и също място, защото нито една кола не последва Лариса. Значи, Олег бе излязъл от паркинга и бе отпрашил в съвсем друга посока.

Никакви целувки, никакви прегръдки. Те не се спряха дори за секунда, за да се сбогуват. Не размениха и думичка. Просто двама непознати, случайно излезли едновременно от една и съща сграда. Нима са се скарали?

Настя опита да възстанови в паметта си какво точно направи Лариса: ето, момичето излиза от вратата, стига до водещото надолу

стълбище, слиза, отваря колата, качва се в нея, затваря, потегля... Да, движенията ѝ са бързи, сякаш тя тича, дори лети, ала са спокойни и точни, в тях не се усещат нито нервност, нито гняв, нито отчаяние, нито с усилие сдържани сълзи. Лариса отвори вратата на автомобила, а не я дръпна рязко, както биха постъпили деветдесет и девет процента от оскърбените жени, и просто я затвори, а не я затръшна яростно. И потегли без бързане, уверено, като премерваше правилно всеки сантиметър, за да не забърше паркираните до нея коли.

Не, всичко това никак не приличаше на скарване между влюбени. Това не приличаше изобщо на нищо.

Беше необяснимо и нелогично.

ПОНЕДЕЛНИК

Сутринта в понеделник Коротков съобщи, че днес ще работят по различни графици.

— Аз ще обиколя разни чиновници, ти и без това не уважаваш тази работа, а на мен ми допада — каза той на закуска. — А ти се свържи с Егоров, помоли го да намери време за теб. Ето ти тук няколко имена, трябва да изясним какви са интересите им към нужните ни места.

С тези думи той сложи пред Настя откъснат от бележник лист. Закусваха сами, Пьотър Сергеевич рано бе тръгнал по своите задачи.

— Да вървим, ще те хвърля до хотела, оттам вече ще се придвижиш сама.

— Ами ако Егоров не намери време за мен?

— Значи, ще потърсиш информация по стария изпитан начин — позасмя се Коротков. — Аз ли да те уча.

Когато грабна чантата си от стаята, Настя се подвоуми дали да не вземе лаптопа. По принцип можеше прекрасно да търси информация и с помощта на айпада, не е голяма разликата. Но в отсъствието на гостите дали домакинът няма да се изкуши да провери компютъра им? Впрочем едва ли. Защитен е със сложна парола, абсолютно сигурно е, че сам Ворожец не може да я разбие, ще трябва да вика подкрепление, а нали с Коротков може да се върнат всеки момент и да сварят специалиста, както работи. Пьотър Сергеевич не би рискувал така. Ами Ина, неговата помощничка? Какво умее тя? Какво образование има? Настя нищо не знае за нея. Може би именно тя би се справила с паролата на компютъра. А и присъствието ѝ в къщата няма да събуди подозрения.

„Не — твърдо си каза Настя Каменская, — покритото мляко котки не го лочат.“ Пъхна лаптопа в чантата и излезе.

Докато пътуваха към града, тя изпрати на Егоров съобщение, за да не тревожи оперативния работник със звънене, ако той е зает. Отговорът дойде доста бързо: „Обичаш ли разходки? Звънни“. Дали

обича да се разхожда? Естествено, не. Анастасия Каменская обича да чете, уютно настанена на дивана, с подвити под себе си нозе. Освен това обича да работи.

Но тук, в този град, не те пишат правилата и всъщност на никого не е интересно по какво си пада и по какво — не, една бивша служителка на криминалната милиция. Ето защо тя се обади на майор Егоров и каза, че е готова да се види с него където и когато му е удобно.

— А, удобно ми е там, където има бира — мрачно и както й се стори, недоволно отговори Виктор. — Но е желателно по-близичко до улица „Мечников“, имам малко работа там.

Шофьорът Володя веднага коригира маршрута и само след половин час Настя седеше с Егоров на една тротоарна маса пред заведение, високопарно наречено „Песента на тайгата“. Вероятно името намекваше, че клиентите така добре ще си хапнат и пийнат, че ще запечат с цяло гърло хубави песни. Вярно, чистотата на масите беше съмнителна, а един поглед към ръцете на сервитьора, дошъл да вземе поръчката, й бе достатъчен, за да разбере: тук никой не се интересува от никакви санкции за лоша хигиена и не знае думата „санитарен контрол“. Настя поиска бутилка минерална вода, Егоров — безалкохолна бира.

— Правилно — одобрително възкликна Виктор, — тук не бива да се яде, ще патиш. А бирата им е прилична, цените също. Е, та какво те тревожи сега?

— Аз, Витя, имам и тревоги, и горести, и безпокойства — засмя се Настя. — От кое да започна изложението си?

— Ха, има ли значение?

— Тревогата ми, Витя, идва от задачата, която ми възложи моят шеф Юра Коротков. Горестта, струва ми се, може да се окаже важна за нашата работа, но Коротков не ми е възлагал това. А безпокойството не е голяма работа, банално любопитство. Нещо като тъга по професията.

— Тогава започни от тревогата — реши Виктор. — Да свършим с най-тягостното, после ще минем към приятното.

Настя му подаде листа от бележника на Коротков и обясни молбата си. Егоров бегло прегледа списъка и обеща да се свърже с колегите си от другите отдели, които разполагали с нужната информация.

— Сега кажи за безпокойството. За горестите ти ще поговорим после. Тъга по професията — това го разбирам.

Виктор я погледна със съчувствие и отпи голяма глътка бира.

— Ами за убийството на Милановская си мисля... Няма никакво отношение към нашия въпрос, но ужасно ме измъчва любопитството. Знаеш ли нещо?

Преди да отговори, майорът отпи още една голяма глътка, бавно избърса устните си с хартиена салфетка.

— Теб пък какво те интересува? Както казваше един мой познат, „обосновете въпроса си“.

— Нали ти казвам: просто ми е любопитно. Ако не можеш да отговориш — няма проблеми, ще го преживея.

— Мога. Само не знам трябва ли.

Настя сви рамене, постара се да потуши обидата, която веднага я обзе и започна да се разраства буквално за секунди. Ама за какви обиди става въпрос тук? Нима може да се разгласява информация за престъпление пред външен човек, пък бил той и бивш колега, дошъл при теб с препоръки от стар и уважаван познат? Не може. Това е непоклатимо правило. Интересен феномен: човек уважава правилата и се ядосва, когато някой не ги спазва, но спазят ли правилото по отношение на него, веднага се обижда.

— Добре де, не се цупи — засмя се Егоров, — я да видя ведро лице! Работя по случая с Милановская, така че знам всичко. Каквото мога — ще ти разкажа, а каквото не мога — не се сърди. Какво, учудваш се, че са ми възложили истински случай ли? Ами защото нямат избор, кой да работи, като всички без почивка се трепят по екологите. Пък това е някаква си световнонеизвестна редакторка. Дадох ми за помощник едно хлапе от района, съвсем зелено, било е дежурно и се случило първо при трупа на Милановская. Е, после наистина ни прикачиха и един тип от моя отдел, нещо като надзирател ни се пада, че нали нас не ни бива.

— Тоя тип разбира ли си от работата? — попита Настя. — Или е прост контролър?

— Нормален е — кимна Виктор. — Добър професионалист. Вярно, като човек не е... Ето, виждаш ли, налага се да пия безалкохолно в работно време, че да не се издъня. Той е човек на шефа на управлението, така че може и да ме изпее.

„Ето на, обидо, напразно узряваш и наливаш сокове. Ще ти извия врата, докато не си се надигнала в цял ръст и не си успяла да отровиш душата ми“ — помисли си Настя укорително. Не, напълно ясно е, че трябва да направи нещо с тази нейна обидчивост, инак няма живот.

— Вчера ми споменаха, че според всички Милановская е била убита по поръчка на Горчевски — предпазливо поде тя.

— Кой ти каза?

— Всъщност ми го довери приятелката на Ворожец, но тя се позова на градската мълва. Говорело се, че Милановская изровила някаква информация за миналото на Горчевски и можела зле да го компрометира.

Егоров се усмихна кисело.

— Целият град говорел, значи? Виж ти. Нещо бързо се разприказваха. Впрочем нищо чудно, телевизионерите са разнесли слуховете, от тях са тръгнали. Не, Настя, това са глупости. Шестото чувство ми подсказва, че няма нищо подобно, празна работа. И ръководството смята така. На тях не им е изгодно да се джафкат с Горчевски преди изборите, нали разбираш. Ами ако той стане кмет? Ще им се привидят звезди посред бял ден. Всъщност Милановская е получила предложение в токшоуто да се говори в определена посока по повод на проекта за магистралата. И очевидно е отказала. С тази версия се занимава тъкмо Хохлов, нашият доморасъл контролър. Мен и момчето от района не ни допускат до нея, забъркана е политика, тяхната верица, висши сфери, задействана е областта, ние трябва да си знаем гъола.

В гласа му прозвуча такава неприкрита горчивина, че на Настя ѝ стана неудобно. Сякаш точно тя беше виновна, задето са решили от разработването на най-перспективната версия да бъде отстранен опитният, но компрометирал се служител.

— А ти с какво се занимаваш, щом не е с това? Има ли други версии?

— Има. Банално битово престъпление. Някой е нощувал у тази Милановская и на сутринта е излязъл с нея. И я е пречукал още във входа. Изглежда, нещо се е объркало през нощта. Във всеки случай вечерта преди убийството е имала гости. Или само един гост. И аз трябва да го намеря. Може тя да е казала нещо важно по случая. Убили са я или задето е отказала предложението за предаването, или по лични

мотиви, ала това вече няма значение за мен. Защото трябва да намеря човека, който е бил при нея, непременно трябва да го откроя. И това правя, търся го. Или е любовник, или влюбена в гаджето си приятелка, която се е нуждаела от терен.

Егоров разказа всичко, което бе научил за купените продукти, за неприпряната разходка на Милановская с кучето... И неговите заключения за двойка влюбени, които е нямало къде да се срещат и са използвали жилището на убитата, се видяха на Настя напълно правдоподобни.

— Между другото, Милановская се е нарекла така за по-шик, всъщност тя е Милюкова, не е и Мила, както са смятали всички, а Камила — добави Егоров. — Живеела е на проспект „Ермак“. Разпитахме хората там — и съседите, и кучкарите, с които е разговаряла, никой не знае нищо нито за любовник, нито за приятелка. Но на „Ермак“ тя се е преместила само преди две години, преди това е живяла тук, на „Мечников“. Затова реших да се разходя до старото ѝ местожителство, да поразпитам хората. Може пък някой да помни нещо. Особено ако любовникът ѝ е отдавнашен и грозно зарязан. Тогавя Милюкова е престанала да общува с него още докато е живеела тук, а сега той я е намерил на новия адрес и си е разчистил сметките.

— Звучи логично — кимна Настя. — Искаш ли да ти помогна?

— Защо? — напрегна се Виктор.

— Без причина — усмихна се тя. — Приеми го като подмазване, почти безкористно. Доця ми се да си припомня старата работа, че доста се застоях на пенсионерската ясла. И после, нали остават горестите.

— Ааа... Да бе, да, горестите. А и тревогата трябва да потушим някак. Почакай, ще звънна на един човек.

Егоров бързо поговори с някого, накрая доволно се засмя, фотографира с телефона списъка на Коротков, изпрати го някъде, извади от джоба си смачкана банкнота, пхна я под металния салфетник и стана.

— Ами да вървим, щом си решила.

До блока, в който някога живяла Камила Теодоровна Милюкова, стигнаха за около минута и половина. Егоров намери в бележките си номера на апартамента и кода на домофона, който, както се разбра, предварително научил от тукашния участъков. Решиха да започнат от

апартаментите на същата стълбищна площадка. После, както обикновено, продължиха по веригата: с мен не е разговаряла, но беше приятелка с... На мен не е казвала, но може да е споделила с... При мен не се е отбивала, но веднъж или два пъти я видях да звъни на вратата на номер...

— Витя, кучето на Милюкова старо или младо е? — попита Настя, докато се придвижваха от етаж на етаж по стълбище с доста очукани стъпала.

— Старо. Вярно, не съм спец по песовете, не мога да определя, но съседите на „Ермак“ казаха, че е дошла с него в новото жилище.

— Дали да не поразпитаме тукашните, които имат кучета? — предложи тя.

— Ще ги поразпитаме — съгласи се майорът, — ако ни останат сили. И време. Време аз имам колкото щещ, за теб обаче не знам.

— И аз имам. Моята задача за днес е да работя по списъка. Така че при всяко положение трябва да дочакам отговора от твой човек.

— Значи, гледай сега, Настася: имаме две лелки от последния етаж, които непрекъснато се карали заради някакви глупости и една през друга тичали при Милюкова да я молят тя да „насоли хубаво негодницата по телевизора“. Имаме и списъка на бабите, който ми даде участъковият. Кого си избираш?

— При свадливите лелки ме е страх да ходя — засмя се Настя. — Ами ако ме набият, щом са толкова агресивни? Дай по-хубаво да ида при бабите, по-рано добре се справях с тях.

— Е, тогава дръж списъка. На първия ред са номерата на апартаментите, където живеят съвсем самотни бабички, по-нататък са онези, които са със семействата си.

Настя поклати глава: ех, защо, защо така бездарно и безжалостно пилеят кадрите? Виктор Егоров е истински професионалист — не стига, че предварително е взел от местния участъков всички необходими сведения, но не е забравил и че самотните бабички виждат и знаят много повече от онези, които живеят с деца и внуци. Тези умения идват само с опита, с годините, и младите оперативни работници обикновено ги нямат. Ето защо неопитните момчета си хабят силите, втурват се към всяко нещо, не умеят да изградят система от приоритетни направления и губят много повече време за работата, която опитни професионалисти изпълняват три пъти по-бързо.

Възрастните жени, които са при семейството си, имат с какво да се занимават и без да наблюдават съседите и да ги обсъждат по пейките пред входа.

След около час и половина Настя и Егоров се срещнаха на детската площадка пред блока, в който някога живяла Камила Милюкова. Настя беше обиколила самотните бабички, естествено, не всички, а само онези, които бе заварила вкъщи. А Виктор след разговора с едната от свадливите лелки, тъй като другата била на работа, беше успял да хване трима местни, които разхождаха кучета. Двамата от тях не си спомниха Милюкова — взели си домашните любимци, след като Камила се преместила на проспект „Ермак“, ала третият се сети още щом съзря снимката на бившата си съседка. И потвърди, че я виждал с кучето ѝ, биела на очи, как да не я забележи човек. Лично с него не била разговаряла, но инак била общителна, постоянно бърбела с някого.

Настя извади повече късмет. Две доста старички съседки на Милюкова уверено заявиха, че тя „си имала гадже“, идвал с червена кола и оставал през нощта. Дори ѝ го описаха поотделно. Не кой знае колко добре наистина, но приблизителната му възраст и цветът на косата съвпадаха. И червената кола. Можеше да се опита...

— И колко баби разпита? — мнително присви очи Виктор.

— Шест. В останалите апартаменти не ми отвориха.

— Шест? За час и половина? Бърза си като светкавица. Да не претупваш? Пада се по петнайсет минути на баба. Такова чудо не съм виждал през живота си — самотна бабка след петнайсет минути да пусне човек да си ходи, и то който ѝ говори и задава въпроси. Щом те е пуснала, значи, изобщо не е искала да приказва с теб. А това на свой ред означава, че ти не умееш да я предразположиш и да я накараш да отговаря на въпроси. Тъкмо това е то, претупването. От мен да го знаеш, московчанке.

Настя беше готова да се подпише под всяка негова дума. Тя добре си спомняше първите години от работата си в криминалния отдел, как се бе измъчвала, разпитвайки възрастни свидетели. И колко бавно те си припомняха, и колко заплетено съобщаваха фактите, и как отклоняваха разговора в други посоки, как се отдаваха на спомени без никакво отношение към разследвания случай. Беше ѝ жал да ги прекъсва и да ги кара да се връщат към това, което я интересуваше,

защото те бяха отчайващо самотни и се вкопчваха във всеки възможен събеседник... Едва много по-късно тя успя да намери някои похвати, които позволяваха бързо и без да обижда свидетелите, да приключва разговора.

— Имам си хитри трикове — засмя се Настя. — Не вярваш ли? Ето, вземи, чуй.

Тя извади от чантата си диктофона, на който записваше всички проведени разговори.

— За теб го направих — отговори на немия, застинал върху лицето му въпрос. — За да имаш с какво да се отчетеш. Вярно, там е моят глас, затова не можеш да го дадеш на никого да го слуша, но по този запис ще можеш без проблеми да напишеш справката си. Вземи и сам се убеди, че разговарях честно с всичките шест баби. Без да претупвам.

Егоров се поколеба, после взе диктофона и поклати глава.

— Ей, страшна си, московчанке... Аз пък на, така и не се научих. Много неща умея, а това — не. Попадна ли в лапите на бабичоците, по никакъв начин не мога да се отърва за по-малко от четирийсет минути. Добре, ще го чуя вкъщи, може наистина да науча нещо полезно. Е, какво, да тръгваме за „Ермак“, да поразпитаме за гаджето с червената кола? Или вече не щеш да ми помагаш?

— То пък една помощ от мен — махна с ръка Настя, — само ти преча, мотая се в краката ти. Но трябва да дочакам отговора, да си изпълня задачата, така че не се сърди, ще продължа да се разхождам с теб.

— Хайде, недей да скромничиш, все някаква полза има от теб, а и двама е по-весело — закачливо намигна Виктор. — Дай пак да се отбием някъде, аз ще пийна още биричка, а ти вземи да хапнеш нещо — и поемаме за „Ермак“.

— Далече ли е?

— Доста. Почти в другия край на града. Ама не бой се, аз съм с колата. Сигурно там, в столицата, си свикнала да се разхождаш с лимузини, а моята кобилка е по-простичка, по-бедна, но нищо, ще ни закара криво-ляво.

Настя видя табела на заведение и пристъпи към вратата, но Егоров я дръпна за ръката.

— Не, не на това място, ще изберем нещо по-евтино.

Тя упорито спря.

— Витя, храната тук нормална ли е?

— Напълно. Само че цените не са по джоба ми.

— Нали няма да се обидиш, ако те почерпя? Моля те.

Той сви рамене.

— Отдаваш се на разкош, а, московчанке? Добре де, придума ме.

Заведението наистина се оказа учудващо добро и не можеше да се сравнява с онова, в което се срещнаха сутринта. Менюто беше скромно, но храната — прекрасна, а и обслужването бе бързо и любезно.

— Витя, а кога мога да започна да питам за горестите си? — плахо се интересува Настя, след като им взеха поръчката и донесоха бира за Егоров, сок за нея и панерче с хляб и масло с подправки.

Егоров бавно отпи от високата халба, намаза дебело една филия, отхапа и задъвка.

— Започвай — разреши ѝ великодушно.

— Трупът на ветеринаря, който е работел във фермата...

Егоров едва не се задави. Явно бе очаквал въпрос за какво ли не, само не и за това.

— Мале мила, туй пък за какво ти е? Откъде ти хрумна за тоя ветеринар?

— Всъщност отникъде, ако е било убийство по битови причини. Само че си помислих: ами ако е свързано някак с убийствата на еколозите? Нали те са проучвали опасността от фермата. И като нищо може да са влезли в контакт с ветеринаря. Не знам как именно, но може там да са открили нещо и да излезе, че всичките тези престъпления са от един и същ инкубатор. Или вече сте го разкрили и по него всичко е ясно?

Виктор замислено дояде първата филия и се зае с втора, като и нея щедро намаза с масло.

— Хич даже не сме го разкрили, в архива е, спряно. И аз работих по този случай, но така, не съвсем пряко. Най-вече с него се занимаваха момчетата от територията, дори не нашите, от Вербицк, защото го намериха в гората, а това вече не е в града. Но се трудиха съвестно, уверявам те. Много се стараха. Разровиха контактите му до един, личните отношения, служебните, конфликтите, всичко осветлиха. И нищо не намериха. Имаше версия, че е била замесена

Перовската ферма, ръководството ѝ има свои интереси, но на това място бързо свиха сармите на момчетата: онази ферма има мощен чадър, там нещо хитруват с категоризирането на кожата, дори са включили в далаверата кожухарската фабрика... С една дума, въртят се мръсни пари. Бутнали са сухо на хора от областното ръководство и те са им организирали защита и подкрепа. Така че да се закачаш с Перовската ферма, си е малко опасно, ако не искаш да настроиш областните шефове срещу себе си. По тази версия почти не е работено. А виж, еколозите... Не знам, може и да има нещо такова. Само че ветеринарят беше убит преди повече от година, а шумът около еколозите се вдигна едва тази пролет и никой вече не си спомняше за него.

Той пристъпи към третата филия и май не смяташе да продължава разказа си. Настя търпеливо изчака той да дойде филията и да пийне бира.

— Как е бил убит?

— Пребит до смърт. Нито заклан, нито застрелян, нито отровен — нищо такова. Само травми, но тежки. Разкъсвания на черния дроб, на далака, на белите дробове. Виждал съм такива неща по трупове, пречукани от хулигани. Така че това се реши при спирането на делото: убийство, извършено от група неустановени лица от хулигански подбуди.

— Дълго ли е лежал в гората, преди да го намерят?

— Ами доста... Сега не мога да ти кажа точно колко, много време мина — пет дена ли бяха, седем ли... Нещо такова.

Завибрира телефонът на Егоров, оставен на масата. Настя тъкмо се зарадва, че звъни човекът, когото майорът бе помолил да отговори на въпросите на Коротков, но уви! Виктор погледна дисплея и се намръщи:

— Дежурните. Сигурно пак нещо е станало.

Той вдигна и докато слушаше, на лицето му се изписваше все по-странен израз.

— Ето ти изненадка — изпъшка Виктор и остави телефона на масата. — Спомняш ли си, ти се интересуваше от собственика на куфарчето? Имаш шанс да го видиш с очите си.

— Ама сериозно ли?!

— Аха — кимна той. — Появил се е. Отишъл в полицейския отдел на гарата. В момента на кражбата вече тичал към влака, който нямало да чака него, налагало се спешно да замине по някаква си страшно-ужасно-невероятно важна работа... Така че, щом я свършил, дошъл да подаде заявление за кражбата. Пратили го в нашата дежурна служба. Сега седял там и чакал да му върнат куфара. Трябва да разговаря със следовател, нали в протокола багажът е записан като иззет от място, където е намерен труп. А следователят, по-точно следователката, била на местопроизшествие и нямало да се връща в службата. Така че помолиха да отида аз, поне да му покажа куфара и да се убедим, че ще си го познае. Защото на гарата и ден не минава без кражба. Може на този човек да са задигнали някаква вехтория. Макар че по дати съвпада, поне така казва дежурният. Така че хайде, Настася, да хапнем набързо и право в родната кантора.

— Ами на проспект „Ермак“ няма ли да ходим?

— Ще видим. Ако се оправим бързо с куфара, ще отидем, тъкмо ще стане привечер и хората ще са се прибрали от работа.

Колата на Егоров наистина беше стара — „Форд ЛТД Краун Виктория“, кой знае от кои години, но много добре поддържана. Веднага си личеше, че собственикът се грижи прекрасно за бедната си кобилка, както я наричаше.

— Да, добра количка, само че сега ремонтите са голяма мъка. Вече не се произвеждат, още от деветдесет и втора, резервните части са проблем. Когато я купувах, беше на петнайсет години, та ми я дадох за някакви дребни пари. Тогавя обаче не се сетих, че щом са спрени от производство, части няма да се намират... Но не се притеснявай, ще литнем като с криле.

— А проблем ли ще е, ако и аз бъда с теб?

— Ама моля ти се! — театрално възкликна Виктор. — Кой кога се е интересувал какви хора водят оперативните работници в кабинетите си? Работата ни е такава, практически безконтролна, това й е прелестта. Ти ли не знаеш!

— На „Петровка“ не може току-така да се водят хора, става само с пропуск по заявка на служителя и с представяне на паспорт — обясни тя.

— Е, ние не сме столичани, обикновени хорица сме, казваш „с мен е“ и вкарваш когото си искаш.

В управлението млад охранен дежурен посочи на Егоров доста приятен мъж на около четирийсет години, който седеше на скамейката до стената.

— Стаята за разпити свободна ли е? — попита Егоров.

— Май да — отговори дежурният, — ключът е тук.

— Дай го.

Щом чу „стая за разпити“, мъжът се сепна, в очите му се мярна уплаха, ала се насили да се усмихне.

— Стая за инквизиции ли казахте?

Настя мълчаливо стоеше встрани и разглеждаше собственика на куфара. Осветлението в тази част на коридора не беше особено ярко, лицето не се виждаше добре в детайли, но като цяло се създаваше впечатление за човек с добри финансови възможности. Приблизително такъв си го беше представяла, когато бе изучавала номерата на дрехите и обувките от багажа му. Ръст около метър и седемдесет, нормално телосложение, нито слаб, нито дебел, а и възрастта също отговаряше на предположенията ѝ.

Тя разбираше защо Егоров не иска да го заведе в кабинета си. Нали там беше куфарът. А според правилата трябва първо заявителят подробно да опише откраднатото и едва тогава то да му се даде. Вярно, майорът не приличаше много на полицай, който се старае да спазва тези правила, но сега ситуацията бе особена: бяха го допуснали до работа по сериозно престъпление, получил беше шанс да се реабилитира в очите на колегите и началството си и не биваше да се изложи и с най-дребния пропуск. Пък макар и с пропуск по съвсем друг случай. Но както се казва, ако искат да те удавят, ще го направят и в капка вода.

Въпросът на окрадения мъж остана без отговор. Егоров взе от дежурния ключа и направи знак на Настя да го последва. Тримата влязоха в стаята за разпити — малка, с две почти долепени едно до друго бюра и няколко стола. Виктор посочи на заявителя един от столовете. Всъщност на оперативните работници не се полагаха такива стаи за разпити, в истинския им вид ги имаше само в предварителните арести, но нали служителите на криминалните отделения седят в кабинетите си поне по двама, затова винаги се стараят да си заделят отделно помещение, в което да могат да поговорят очи в очи, без да им

се пречи. Всички наричат по различен начин тези помещения, всеки според фантазията си.

— Поседете засега тук с нашата служителка, аз ще се върна бързо и ще се заемем с вашия въпрос.

Мъжът послушно седна и притеснено се заозърта. Настя стоеше, подпряна на стената, и го поглеждаше. Тук имаше достатъчно светлина, за да разгледа окрадения пътник с подробности.

Егоров наистина се върна бързо, в едната ръка държеше папка, в другата — ключ с номерче, който той незнайно защо подаде на Настя.

— На, дръж.

Тя погледна номерчето. Обикновена пластмасова пластинка с пъхнато вътре листче, на което бе написан номер на кабинет. Ясно. Егоров беше преместил куфара в друга стая, в случай че се наложи да отидат в кабинета му, преди да е дошло времето да покажат куфара.

— И тъй, да започваме — каза Виктор с делови вид и се настани зад бюрото. — Дайте си паспорта и обяснете какво ви се е случило.

Мъжът дръпна ципа на малката чантичка, праметната през рамото му, извади паспорта и го подаде на Егоров. Виктор бегло прегледа всички страници, записа си нещо на лист и даде паспорта на Настя.

Фамилия, име, бащино: Загребелни Андрей Александрович. Година на раждане — 1973. Роден в град Краснокаменск. Брак, сключен през 1999 година, разтрогнат през 2001 година. „Не е тежало дълго бремето“ — позасмя се наум Настя. Местожителство — Твер.

Тя внимателно прегледа всички страници на паспорта до края. Нещо я боцна отвътре, но какво — не разбра. Отново прелисти страниците. Не, май всичко беше наред. Изглежда, й се бе привидяло.

Такъв си бил, значи, господин Загребелни! Чанта „Лари Сорено“ от тазгодишната колекция, Настя я помнеше от картинката на сайта на фирмата. И коланът на дънките й бе познат. А и калъфчето на паспорта беше със същия дизайн като на чантата. Определено и дънките, и ризата, и небрежно наметнатият джемпър, и обувките бяха „Сорено“.

Междувременно потърпевшият бе завършил доста краткия си разказ как го обрали на гарата и колко бързал за влака. И сега Егоров слушаше как Андрей Александрович изброява съдържанието на куфара, като сверяваше казаното с описа, който бе донесъл от своя сейф. По удовлетворения му вид личеше, че всичко, което изброяваше

мъжът, напълно съвпада със списъка, съставен при огледа на куфара. Да, Настя беше права, когато се опитваше задочно да обрисова портрета на този човек: той добре познаваше своите вещи, помнеше ги и ги ценеше.

Познаваше, помнеше, ценеше... Изведнъж тя разбра какво бе привлякло вниманието ѝ в паспорта на Загребелни. Но преди да го каже, трябваше още да помисли, да прецени... В края на краищата никой не ѝ бе дал думата. Само за отвличане на вниманието Витя я бе нарекъл служителка, но всъщност тя беше никоя.

Настя се премести по-близо, но така, че Загребелни да не я вижда, и сега го разглеждаше без стеснение, от упор. И с всяка секунда съмненията ѝ нарастваха. Нещо не беше наред. Но всичко трябваше да се провери, не можеше ей така, от раз да не повярва на човек, заявил, че е бил ограбен.

Взе чантата си, извади телефона, бързо го показа на Егоров иззад гърба на Загребелни и излезе в коридора. Отдалечи се на няколко крачки от вратата и написа на майора съобщение: „Аз не му вярвам. Трябва да видя куфара“. След две минути пристигна отговорът: „Ключът е у теб. Заклучи се отвътре. Побързай“.

Стаята, ключът от която беше в джоба на якето ѝ, се оказа служебен кабинет като всички останали, с две бюра. Едното беше девствено чисто и по всичко личеше, че не принадлежи на никого. Второто също бе чисто и подредено, но с пълен комплект канцеларски материали. Явно работещият на него служител беше в отпуск. Многострадалният куфар стоеше самотен под перваза.

Настя се зарадва, че си носеше лаптопа. Разбира се, можеше да намери цялата необходима информация и с помощта на таблета, но нали в хотела бе изучавала фирмата „Лари Сорено“ именно от лаптопа и благоразумно си бе отбелязала няколко места. А те сега щяха да ѝ бъдат много полезни, спестявайки ѝ маса време. Защото в тази ситуация бързината беше от голямо значение: трябваше да събере сериозни аргументи за предположението си, докато Егоров тормозеше Загребелни с чисто формални въпроси, които би могъл и да не задава. Егоров ще го държи колкото може, но в края на краищата човек, печелещ толкова пари, не може да е пълен идиот и рано или късно ще усети, че оперативният работник просто печели време.

Сега най-важното беше да влезе в интернет. Надяваше се паролата да е забодена с кабарчета на най-видно място на стената. Поне в кабинета на Егоров, доколкото си спомняше от първото си посещение, беше точно така.

И наистина я намери. След три минути Настя Каменская се убеди, че първото ѝ впечатление е било правилно: чантата на Загребелни, кальфчето на паспорта и коланът бяха от последната колекция и се продаваха в Русия едва от февруари-март на текущата 2014 година. А този факт никак не съответстваше на представата, която тя си бе създала преди няколко дни.

Провери още веднъж дали не е забравила да заключи отвътре вратата и отвори куфара. Да, в него всичко беше приблизително така, както си го спомняше. Ето го празния портфейл, който толкова бе разпалил въображението ѝ и я бе накарал да измисля всевъзможни обяснения. Портфейлът беше купен някъде през 1994–1995 година. Не беше изключено някоя от версиите ѝ да се окаже вярна. Ала можеше да излезе и нещо съвсем различно.

Тя внимателно огледа всички отделения. Бяха празни. Портфейлът беше дебел, многофункционален, имаше отделения за кредитни карти, за банкноти, за дребни — под затворен цип, пластмасово прозорче за лична идентификация, което мъжете в Русия обикновено използват за шофьорското удостоверение. Още едно отделение, затворено с цип. На опипване също ѝ се стори празно, но трябваше да се провери. Настя дръпна ципа — наистина вътре нямаше нищо. Отвори още едно. И откри нещо странно, което никак не се връзваше с всичко останало.

Смачкана и внимателно огладена обвивка от бонбон. От надписа се разбираше, че бонбоните са се казвали „Брезова горичка“. Настя дори не беше чувала за такива.

Защо ще слагаш бонбонена обвивка в скъп портфейл? Защо ще я пазиш? Е, добре, може да се предположи, че Загребелни изобщо не я е пазил, а просто нехайно я е пхнал в портфейла и я е забравил. Такива неща се случват много често. Но защо изобщо е трябвало да я сложи там? Колкото и да напрягаше фантазията си, Настя не намираще никакво лесно и правдоподобно обяснение. Може би на нея е записан телефонен номер? Или някаква парола? Или друго важно нещо? Тя доближи обвивката до очите си, огледа я отначало на светлината, после

я проучи под коси лъчи. Нищо. Липсваше и най-дребна следа от нещо друго, освен от самия бонбон.

Изглежда, подозренията ѝ все пак не са безпочвени. Тя отново взе телефона и набра съобщение: „Отпечатъци от вещите в куфара?“. Трябваше да чака отговор около пет минути, вероятно разговорът на Егоров с обрания мъж бе навлязъл в увлекателна фаза. Но отговорът я зарадва: „Има“. Настя бързо прехвърли кабелите, за да включи лаптопа си в поставения на отделна масичка принтер, разпечата няколко страници от каталозите на „Лари Сорено“ от различни години. После нахално порови из чекмеджетата на бюрото и из шкафовете, докато намери купчинка прозрачни джобове за документи. Сред канцеларските материали откри макаричка тиксо и ножица. Бавно и внимателно облепи горните фаланги на пръстите на двете си ръце, извади от принтера разпечатаните листове и ги пхна в един джоб. Откъсна тиксото, като си помагаше със зъби. Написа още едно съобщение: „Потърпевшият е съмнителен. Да дойде утре. Аз идвам“.

Изключи лаптопа, пхна го в чантата си, отключи вратата и угаси лампата. Сега най-важното беше Виктор да не я подведе.

Върна се в стаята за разпити навреме: разговорът явно вече залияваше и Егоров се затрудняваше да се преструва, че всички негови въпроси са необходими и имат отношение към случая.

— Андрей Александрович, следователката, за съжаление, ще е тук чак утре — каза Настя приветливо и радушно, — а без нея не можем да получим вашия куфар от помещението за веществени доказателства. Нужно е специално постановление. — После му подаде джоба с разпечатките. — Ето, погледнете, моля, виждате ли на тези картинки някои от вашите вещи?

Загребелни започна да ги оглежда, а Егоров седеше равнодушен и спокоен, сякаш ни най-малко не се учуди от случващото се. „С пиене си е погубил здравето и външния вид — помисли си Настя, гледайки майора. — Но не и професионализма и самообладанието. Неслучайно казват: майсторлъкът не се губи от пиене.“

— Да — каза накрая мъжът, — ето я моята шапка, ето и шала. — Посочи с пръст една от картинките. — А това е точно моят куфар. — И посочи изображение на друга страница.

Така, именно тази шапка, този шал и този куфар... Впрочем Настя Каменская нито за секунда не се бе съмнявала, че той ще ги

познае.

Загребелни остави джоба с разпечатките на бюрото пред майора.

— Подпишете ето тук и тук — посочи му Егоров местата, където трябва да сложи подписа си. — И елате утре... Сега ще проверя кога точно ще бъде тук следователката.

Той се обади някъде, каза, че се е явил потърпевшият по делото за кражбата на куфара, и попита кога човекът да дойде утре.

— Следователката ще може да се види с вас към края на работното време — обясни на Загребелни. — Имате ли къде да пренощувате?

— Да, не се тревожете — учтиво отговори Андрей Александрович, — веднага щом пристигнах, си резервирах стая в хотела. Знаех си аз, че за един ден няма да стане работата.

— Е, прекрасно — заключи Виктор. — Значи, утре, някъде към шест вечерта. Следователите ни работят в другото крило, там е следственият комитет. Сам няма да го намерите, елате пак тук, при дежурния, помолете да ме извикат и аз ще ви заведа. Всичко хубаво. Да вървим, ще ви изпратя до изхода.

— Ама аз няма да се изгубя!

— Такъв е редът — строго изрече майор Егоров. — При нас е лесно влизането, трудно е излизането... Ами ако сте заподозрян, който е решил да избяга? Трябва или да имате подписан пропуск, или пък лично...

На прага той се обърна към Настя:

— Постави тук, ей сега идвам.

Върна се след десетина минути, беше запъхтян.

— Хайде в моя кабинет, там сега няма никого, момчетата са се пръснали по задачи. Аз вече пренесох куфара.

Джобът с разпечатките остана на бюрото.

В кабинета си Егоров първо включи чайника, после събра чашките от кафето и ги занесе в тоалетната да ги мие. Настя се напрегна: сега ще й трият сол на главата. И майор Егоров, старши пълномощникът от отдел „Убийства“, разбира се, ще бъде прав. Тя не биваше да се намесва. Не трябваше да си вре носа, това не е нейна работа. Не е и нейният отдел, нито нейният град. Какво пък, ще се извини, ще се покае. Не й е за пръв път.

Когато чаят завря, Егоров сложи пред Настя чаша, седна зад бюрото си, облегна се на стола, кръстоса крака и я погледна възискателно.

— Чакам — каза ядосано. — Веднага ми обясни какво става. Още не съм върнал на дежурните ключа от стаята за разпити. Ако сметна за необходимо, ще се обадя на експертите, ще ги помоля да направят всичко бързо, те да си вземат материала. Е?

Настя пое дълбоко дъх и изрече:

— Витя, сигурна съм, че Загребелни е подставено лице. Той не е собственикът на този куфар.

— Абе аз вече разбрах, че си помислила така. И защо?

— Защото...

Тя се запъна, не знаеше откъде да започне. От странното усещане, което я споходи, когато държеше в ръцете си паспорта на ограбения мъж? От нейните наблюдения върху Загребелни? От изводите, до които стигна, когато до среднощ седя пред компютъра в стаята си? От странната находка — старата обвивка от бонбон „Брезова горичка“?

— Ти можеш ли да си представиш човек, който си купува такива скъпи вещи, да няма международен паспорт? — попита тя.

— А той няма ли?

— Няма. Отметките за издаване на международен паспорт се поставят на последната страница на руския. Специално погледнах: там е абсолютно чисто. А паспортът е стар, издаден е преди повече от десетилетие. Ако през всичките тези години той е излежавал присъда, паспортът щеше да е по-нов. Тоест той може и да е лежал някога, но явно не през последните десет-петнайсет години. И през цялото това време нито веднъж не е пътувал в чужбина. При такива финансови възможности! Вярва ли ти се?

— Да допуснем — съдържано кимна Егоров. — Туй ли е всичко? Или има и друго? Давай по-бързо, не протакай.

Настя внезапно се ядоса.

— Това е само началото — каза сухо. — Ти хубаво ли разгледа Загребелни? Обърна ли внимание на цвета на лицето му? На зъбите му? Витя, главата си залагам, че човек, който си позволява такива скъпи покупки, е абсурд да изглежда толкова зле.

— Може да е боледувал наскоро...

В гласа на Егоров вече не звучеше предишната агресия.

— Може. А видя ли снимката в паспорта? На нея той е на двайсет и осем години, пресметнах. Вероятно и на по-малко, ако снимката е направена, преди да издадат паспорта. Но определено не на повече. И на нея той изглежда също тъй неугледно, както сега в живота. Дори май още по-лошо. А как се движи, как пристъпва? Като абсолютно здрав човек — съответно на неговата възраст. Тоест можем изобщо да не говорим за продължително, проточило се с години заболяване. Обърна ли внимание как е подстриган?

— Как? — Сега Егоров задаваше въпроси с искрен интерес, от доскорошната злоба не бе останала и следа. — Според мен е подстриган нормално.

— Нормално — съгласи се Настя. — Но лошо. Видя ми се прясно подстриган, съвсем отскоро, може би дори вчера. Само че е бил при бръснар, когото и при голямо желание не можеш да наречеш добър.

— Ти да не си специалистка по тези работи? — недоверчиво се позасмя майорът.

— Представи си, напълно наясно съм. Откак съм с къса коса, се налага да ходя на фризьор през месец и половина. И все при един и същи, който познава косата ми и умее да я подстригва. През тези години видях и чух много по въпроса и сега насън да ме бутнеш, ще различа кое е работа на добър майстор и кое — на несръчен занаятчия. Е, човек, който двайсет години е толкова привързан към една и съща марка и купува безумно скъпа продукцията точно от нея, човек, който разполага с луди пари, никога няма да се подстриже при първия срещнат бръснар. Той ще ходи в един и същ салон при един и същ специалист.

Виктор помисли няколко секунди, после отново кимна:

— Добре, да речем, че е така. А откъде знаеш за двайсетте години?

Настя му обясни набързо за проучванията си, направени под шумотевницата на сватбения гуляй в хотелския ресторант. Докато разказваше, очите на Егоров все повече се присвиваха.

— И за какво ти беше това?

Настя отново долови в гласа му подозрение и недоверие. Но този път реши да не обръща внимание. В края на краищата, ако беше на

негово място, щеше да реагира точно така. Пак този закон за правилото, с което си съгласен, но се ядосваш, когато го прилагат спрямо теб...

— Просто така. Нали трябваше да правя нещо, защото не ме оставяха да спя. А после ми стана интересно. И ето сега последното. Като имаш предвид онова, което ти казах за характера на този мъж, обърни внимание на едно обстоятелство: чантата, калъфчето за паспорта и коланът му са от последната колекция от текущата година. Дънките, обувките, ризата и джемпърът — не знам, трябва да видя етикетите. Обаче часовникът му, Витя, е евтиния. Макар че неговият обожаван „Дари Сорено“ отдавна произвежда часовници, много красиви, но безумно скъпи. Защо не си е купил? В момента няма толкова пари ли? Куфарът е по-скъп, проверих. Е, защо тогава? От всички вещи в куфара можем да си направим абсолютно еднозначно извода, че с нарастването на благосъстоянието му човекът си купува все по-скъпи неща, при това без да сменя старите с нови. В този смисъл и калъфчето за паспорта трябва да е купил преди петнайсетина години, а чантата — в самото начало на двехилядната, ако не и по-рано. Към две и дванайсета вече е дорасъл до куфара, а той струва сума, която ме е страх да произнесе на глас. И ето че през същата година той купува този безумно скъп куфар, а през две и четиринайсета — не още по-скъп куфар например, а чанта и калъфче, които в сравнение с куфара струват копейки. Защо? С каква цел?

— Е, и с каква цел, смяташ?

— За да може, Витя, някой да го представи за собственик на този куфар. За човек, който постоянно купува вещи „Дари Сорено“ и когото са окрали на вашата гара. Купили са му чанта, калъфче за паспорта и колан — неща, които бият на очи и със сигурност ще бъдат забелязани в полицията. Неща, по които веднага ще определиш марката, защото Сорено е разработил за тези предмети уникален, неповторим дизайн. Вероятно са купили и дрехи, но аз проверих — визуално дрехите на „Сорено“ нямат отличителни знаци, така че е можело да не се охарчват и за тях. С часовника е същото, той няма особен, всеизвестен и добре разпознаваем дизайн. Не се наемам да съдя за обувките. Но и това, което вече изброих, е достатъчно, за да запозозрем, че си имаме работа с подставено лице.

— Сиреч, искаш да кажеш, че истинският собственик на куфара е мъртъв, а неговите вещи са били крайно необходими на някого? И понеже са скъпи, могат да се продадат изгодно дори за една трета от цената си. Или защото в тях има нещо, което е много нужно на някого?

— Е, за продажба бих се въздържала да твърдя. Ако някой иска да продаде вещи на убит човек, той или е алчен, или няма какво да яде. И в единия, и в другия случай не би се охарчвал за чанта, калъфче и колан. Те са все пак много скъпи, особено според средната заплата в Русия.

— Значи — замислено потропа с пръсти по бюрото майорът, — или в куфара има нещо важно и ние сме го пропуснали, или...

— Да — подзе Настя. — Или истинският собственик е жив и здрав, но поради някакви причини не може или не желае да излезе на светло. А иска да си върне куфара. За който знае със сигурност, че е намерен и е в полицията.

Тя премълча за бонбонената обвивка. Виктор и без това се съмнява в аргументите ѝ, думите ѝ за него са пълни щуротии, а ако сега разкаже и за някакви бонбони, ще ѝ се надсмее и окончателно ще я вземе за фантазьорка и параноичка. Господи, колко често е чувала тези думи и от колеги, и от следователи...

Егоров въздъхна, потърка с пръсти носа си.

— Това са само предположения.

— Разбира се. Точно затова попитах за пръстовите отпечатащи по вещите в куфара. И затова донесох на Загребелни джоба със стерилно чисти листове. Е, какво, Витя? Ще се обадиш ли на експертите? Това е работа само за пет минути, такива изследвания правят дори не срещу пълна бутилка, а за едното „благодаря“. Но тогава до утре ще знаеш със сигурност дали Загребелни лъже, или не. Между другото, какво е правил той във Вербицк? Нали не е тукашен, доколкото разбрах.

— Каза, че е идвал в командировка, после се е върнал вкъщи, там имал спешна работа и по никакъв начин не можел да я отложи. Добре, придума ме, московчанке... Ай да му се не види! Ще ми докараш беля на главата. А сега никак не бива да се излагам, ама никак.

— Е, нали никой няма да научи — примирително се усмихна Настя. — Доколкото схванах, ти не позвъни на следователката пред Загребелни?

— Та да не съм идиот? — тросна се Виктор. — Изобщо никъде не съм се обаждал. Така, престорих се, че говоря с някого.

— Тоест следователката още не е в течение и утре вечер няма да очаква нашия лъжливец. Това е добре. Всичко ще бъде скрито-покрито. А в зависимост от отговора на експертите ти вече сам ще решиш кога да говориш с вашата госпожа следовател и какво да ѝ кажеш. Къде се намират вашите криминалисти? Далече ли са?

— Тук са, във вътрешния двор, в една триетажна сграда.

Егоров погледна часовника си, тежко въздъхна и взе телефона.

След четвърт час в кабинета припряно влезе леко задъхана жена на възраст с очила и куфарче в ръка. Втори чифт очила се поклащаше на червено шнурче върху гърдите ѝ.

— Какво ти трябва, Витюша? Семьонич ме изстреля, помоли спешно да дойда при теб.

Егоров бързо ѝ обясни за какво става дума.

— Негласно дактилоскопиране — позасмя се експертката. — Отдавна не си ни молил за такива неща. Мислех, че и никога няма да го направиш. Къде са образците?

— В стаята за разпити, вземи си ги, не посмях да ги пипам, да не ти ги загрозя.

— А с какво ще сравняваме?

— Картонът е в папка при следователката, но тя засега не е в течение. Трябва да ги имате в базата данни, нали вие сте ги правили.

— Коя е следователката? Донникова ли?

— Да.

— Добро момиче, старателно. Напиши ми номера на делото на едно листче — помоли експертката.

Егоров надникна в папката и откъсна горното листче от кубчето квадратни жълти стикери. После записа номера на делото, по което следователката бе поискала дактилоскопична експертиза на следите, иззети от вещите в куфара, намерен на мястото на убийството.

— Кога ще стане? — попита той с надежда.

— Ами нали искаш по-бързичко — насмешливо отговори жената. — През последните години за нищо не си ме молил, не както преди, когато просто мира нямах от теб. Затова ще свърша работата моментално.

— Какво ще ти дължа?

— Купи ми бонбони, ама хубави.

Майорът излезе от кабинета заедно с експертката, като предварително прибра папката с материалите в сейфа. Когато се върна, лицето му беше съсредоточено и сериозно.

— А ти ми разправяш, че ще се разминем с благодаря — избъбри ядосано. — При нас срещу едно „благодаря“ вече отдавна нищо не се прави. Сега ще трябва да й купувам бонбони.

— Аз ще купя — с готовност отговори Настя.

— Ами естествено — изпъшка той. — Няма аз да плащам за идеите ти, я. Ей сега ми се обадиха, отговорът на въпросите ти е готов. Нали разбираш — не е в писмен вид. Трябва да отида да чуя и да запиша. И да занеса една бутилчица в знак на благодарност. Ще се проточи това. Така че ти върви да си вършиш работата, утре се обади, ще ти кажа къде ще се засечем.

— Значи, днес няма да отидем на проспект „Ермак“?

— Ама за кога тепърва да ходим! Ако сега не ида при моя човек, докато си е на мястото, утре върви, че го търси. А няма да се освободя бързо, нали разбираш.

Тя разбираше. Двама добри познати, оперативни работници, топъл кабинет, краят на работния ден и една бутилка — това е комплект, който иска време.

Чувстваше се ужасно виновна, сякаш неволно, от едната глупост или недомислие бе въвлякла този добър човек в опасна авантюра. Щеше й се да направи за него нещо полезно.

— А искаш ли аз сама да отида на „Ермак“, да поразпитам за любовника с червената кола? — предложи тя.

Егоров се втренчи в нея, крайно възмутен.

— Без мен?! Ти как си я представяш тая работа?

— Много просто — сви рамене Настя. — Двайсет и пет години съм се занимавала с това. И продължавам и до днес. Какво сложно има?

— Да не откачи, а! — Виктор с усилие се сдържа да не повиши глас. — Представи си, че ти поискат документите? Ами че утре цялото управление ще знае как някаква неизвестна мошеничка се представя за служителка на полицията и задава въпроси по случая с Милюкова. После има да бера ядове.

— Е, Витя — засмя се тя, — ти за каква ме вземаш? Да не съм дете! Никакви служителки на полицията, никакви въпроси по случая. Обикновено разузнавателно препитване, провела съм ги хиляди през живота си. Нали ме е учил чичо Назар, да не забрави? Не бой се, няма да те подведа. Дай ми номерата на сградата и на апартамента, по-нататък ще действам сама. Ако има нещо интересно, ще ти пратя есемес.

— Ох, московчанке — тежко въздъхна Егоров. — Кой дявол ме наказва с теб...

* * *

Коротков се зарадва, когато чу гласа на Настя по телефона.

— А ние тук с Пьотър и двама уважавани мъже си прекарваме много приятно — заговори той възбудено. — Пьотър ще прави шишчета в наша чест. Изпратих Володя в града, за да е по-близо до теб, сега е пред хотела, кажи откъде да те вземе. Всички те чакаме.

Само до шишчета ѝ беше... Първо, Настя имаше още работа, а второ — просто не ги обичаше.

— Още не съм се освободила. Трябва да се повъртя из града поне около два часа, но кола ми е нужна.

— Изпълни ли моята задача?

— Още не. Нали ти казвам, налага се да почакам час-два — излъга тя. — И освен това ще прескоча до едно място.

Настя се обади на шофьора, разходи се по улицата, като разглеждаше витрините и табелите, а когато Володя пристигна, го помоли да я закара на проспект „Ермак“. Работата, с която ѝ предстоеше да се заеме, беше ясна и проста, имаше голям опит с нея. Остави колата в една странична уличка, бавно отиде до блока, който ѝ трябваше, и влезе през арката в двора. Там няколко възрастни дами разговаряха тихо, наглеждайки хлапета на детската площадка. Ала вместо жените си хареса двама души, които разхождаха кучета. И започна работа.

След около половин час излезе от двора, върна се при колата и позвъни на Егоров, макар да бе обещала да не го тормози с обаждания,

а само да му прати есемес... Но тук работата беше една такава... Странна.

По гласа на Виктор личеше, че вече е на градус. Но изглежда, че бързо изтрезня, след като изслуша краткия отчет на Настя.

— Каква идиотщина... Ще мисля. Утре ми се обади, когато си в града, ще се видим.

И затвори.

Тя не разбра съвсем добре за какво иска майорът да се видят: дали за да ѝ предаде информацията, която получава точно сега, или за да чуе подробен отчет за свършеното от нея на проспект „Ермак“. Но във всеки случай тя нямаше какво повече да прави в града и можеше да се прибира в уютната къща на Пьотър Сергеевич Ворожец.

* * *

Настя не пожела да похапне шишчета, та специално за нея нанизаха на два шиша зеленчуци — домати, патладжани и чушки, които тя опита без капка удоволствие. Изобщо не беше гладна. Сигурно още не беше оздравяла изцяло. Гърлото вече почти не я болеше, гласът ѝ беше нормален, само от време на време, когато седеше неподвижно или лежеше, ѝ се запушваше носът. Тъй че като цяло можеше да се каже, че докторицата от хотела бе удържала на думата си: два дни интензивно лечение — и Настя можеше да работи пълноценно. Но болестта още се намиреше нейде в дълбините на организма ѝ и периодично надигаше глава. Ту ѝ се завиваше свят, ту сърцето ѝ изведнъж затупкваше по-бързо и по-силно от обикновено, ту не можеше да си поеме дъх. А ето че и апетит няма...

И настроението ѝ, честно казано, не беше на ниво. Кой знае защо, ѝ беше ужасно неудобно от Егоров: не стига, че го натовари с молбата си, от чието изпълнение само тя и Коротков имаха полза, ами го набърка и в историята с куфара, с която лично тя нямаше и не можеше да има нищо общо. А за капак сега го стресна и с информацията си от проспект „Ермак“. Така че, ако започне да я проклина с най-тежки думи, старши оперативният работник ще бъде свършено прав. Защо се бърка в хорските работи? Къде си вре носа? Това е чужд град, с чужди хора. И това са чужди работи.

Седяха сред вековните дървета в двора около къщата, в удобни градински кресла, а наблизко симпатичен младеж с кавказка външност се навърташе около скарата и постоянно носеше нови шишове на масата. Ставаше все по-хладно. Донесоха на Настя одеяло, с което тя веднага се загърна. Мъжете — Коротков, Ворожец и двама висши чиновници от администрацията на Вербицк — оживено разговаряха на теми, които бяха напълно безинтересни за Настя: инвестиции, финансиране, бюджет, данъци, социални пакети за държавните служители...

— Защо не похапвате? — грижовно попита Ворожец, щом забеляза недоядените зеленчуци в чинията пред Настя. — Не ви ли харесаха?

— Благодаря, нахраних се.

— А искате ли кашкавал на скара? Страшно вкусно става!

Кашкавал на скара... Защо не? Може да опита. Никога не беше вкусвала такава нещo. Поне няма да е така блудкаво като зеленчуците.

Ворожец веднага грабна телефона си.

— Ина, кажи на Надя да дойде при скарата.

Появи се мършавата мрачна готвачка Надя, поговориха си нещo с чернокосия мустакат младеж, върна се в къщата и пак дойде, понесла широка чиния с големи парчета кашкавал. „Театър на абсурда — помисли си Настя. — На нашия Петя явно му липсват най-прости организаторски способности. Веднага си личи, че никога не е ръководил дори и най-малък колектив. Какво по-лесно: пращаш в кухнята момчето, то изтичва и донася кашкавала. Две минути. Обаче не: трябва да се обади на помощничката, да ѝ нареди да изпрати готвачката, тук да ѝ кажат, че трябва да донесе кашкавал, готвачката да отиде, после да се върне... Маса излишни разкарвания и безсмислена загуба на време.“

Ястието обаче се оказа неочаквано вкусно. А виж, разговорът си оставаше все така скучен за нея.

Тя дoяде кашкавала, тихичко стана и се прибра в къщата. Вратата към кабинета на помощничката беше открената, Настя учтиво почука и надникна.

Ина седеше пред компютъра и бързо пишеше някакъв текст. Вдигна глава и се усмихна, щом видя Настя.

— Да, Анастасия Павловна?

— Заета ли сте? Да не ви попречих?

— Глупости! — решително отговори Ина, стана и отмести стола.

— Случило ли се е нещо?

Настя поклати глава:

— Абсолютно нищо. Просто избягах от мъжкия купон, те обсъждат въпроси, от които нищо не разбирам. Ще ми се да изпия едно кафе на спокойствие, но не знам удобно ли е да отида в кухнята и да помоля Надя.

Ина отново се усмихна и Настя си помисли, че въпреки некрасивите черти на лицето ѝ, усмивката ѝ е много чаровна.

— Ами я аз да ви донеса, Анастасия Павловна. И за себе си ще взема.

— Съгласна съм — кимна Настя. — Но при условие че няма да ме наричате по бащино име. Просто „Настя“ е напълно достатъчно.

Ина донесе кафетата и двете седнаха на меките фотьойли в хола.

— Удобно ли ви е в къщата на Пьотър Сергеевич? — попита помощничката. — Трябва ли ви нещо? Всичко наред ли е? Ако има проблем, кажете ми веднага, ще уредим да се оправи.

— Всичко е идеално — искрено я увери Настя. — Стаята е удобна, храната е превъзходна, домакинът е изключително приятен човек. Вярно, със своите особености.

Ина я погледна заинтересовано.

— Какво намекувате?

— А, нищо.

Настя отпи от кафето, което беше силничко за вкуса ѝ.

— Кажете, Ина, не ви ли е трудно да работите с Пьотър Сергеевич?

— Да ми е трудно ли? — Помощничката сякаш беше искрено учудена. — Та защо?

— Ами понеже ви безпокои за всяка дреболия. И ви кара да изпълнявате ролята на негов телефон. Вече на няколко пъти пред мен ви помоли да съобщите нещо на Надя, макар че много по-просто би било той да ѝ го каже направо. Дори с приятелката си се свързва само чрез вас, нито веднъж, откак сме тук, не е разговарял с нея. А инак постоянно чувам: „Ина, обади се на Галина и ѝ кажи...“. На мен, честно да ви кажа, това ми изглежда малко странно. Или той по някакви причини не обича телефоните? Нали знаете, има една такава

форма на невроза, когато човекът се бои, че телефонът излъчва някакви опасни за здравето вълни и е по-добре да го държи по-далече от себе си. А?

Ина я гледаше от упор, усмихваше се, но мълчеше.

— И този разговор с вас за лекаря също ме смая — продължи Настя. — Кажете му какво ме боли и решете проблема така, че да не ме боли. Да ви призная, за мен това е просто театър. Безспорно Пьотър Сергеевич е чудесен човек и гостоприемен домакин, а и всеки от нас има право на малки странности. И аз по никакъв начин нямам намерение да го обсъждам. Но същевременно разбирам, че вероятно е трудничко да работиш с такъв човек. Така че моят въпрос беше всъщност не за него, а за вас.

Сега вече Ина се разсмя съвсем открито, но тихичко, а нейните малки, силно гримирани очи излъчваха весело лукавство.

— Аз обожавам Пьотър Сергеевич — меко отговори тя. — Само да знаете колко приятни минути прекарвам вкъщи, докато разказвам за всяка странна постъпка на Ворожец! Имам чувството, че с мъжа ми дори някак се сблизихме, откак Ворожец ме взе на работа — та той е неизчерпаем източник за нашите домашни шеги.

— И всичко това не ви дразни? Всичките тези „обади се на Галина“ и „кажи на Надя“? — не повярва Настя.

— Ооо, вие почти нищо не сте чули! За Пьотър Сергеевич аз съм ръце, крака и език. Само очите и ушите му са си негови. Е, и мозъкът, естествено. В мобилния му телефон са запаметени единствено три номера: на началника на полицията, на кмета и моят. Толкоз. На никого друго и по никакъв повод той не се обажда сам.

— Но защо?

Ина я погледна замислено, сякаш преценяваше има ли смисъл да обяснява тези неща на гостенката.

— Разбирате ли, Настя, Пьотър Сергеевич е имал много сложно детство. Не знам дали ви е разказвал...

— За майка си, която е била алкохоличка ли? Разказа ми.

— Е, тогава подробностите няма да ви изненадат. От малък той е мъкнал всичко на раменете си. И майка си, и жилището, и себе си. Миел е, готвел е, перял е, а на всичко отгоре и е печелел. И толкова се е претоварил с работа, че когато станал достатъчно заможен, си казал: „Вече никога нищо няма да правя сам. Ще плащам всичко да се прави

вместо мен и за мен. Вече пръста си няма да мръдна“. Ето такава е странността на моя работодател. Той може денонощно без прекъсване да седи над документите, лично да провери всяка цифра в отчет, всяка буква в договор, но за неща, които са свързани с неговия личен, битов живот, принципно нищо не би сторил. Не е мързелив, не, работяга е, но ето, такава особеност има... Може да се обади на началника на полицията или на кмета и да реши сложен проблем. И същевременно няма как да надвие себе си и да позвъни на майстор, за да поиска той да поправи някое кранче. За майстора съществувам аз. Изобщо не разговаря с персонала, с всички общува само чрез мен. Дори с директорите на своите предприятия. Естествено, решава деловите въпроси лично с тях, но сам за нищо на света не би определил среща и съгласувал ден и час. Например трябва му директорът на химкомбината. „Ина, извикай ми Парфъонов за седемнайсет часа.“ Аз се свързвам, научавам, че директорът на комбината заминава за областта в един следобед, тоест може да дойде при Ворожец предобед, за да не закъснее. Но по това време Пьотър Сергеевич е зает, планирал си е някакви други работи. Докладвам му. В отговор получавам: „Намери начин да оправиш това“. Как да го оправя? Да отменя сутрешните задачи? Да отменя пътуването на директора до областта? И така е почти всеки ден.

— И как излизате от това положение? — зачуди се Настя.

Ина сви рамене.

— Решавам проблемите, изчиствам ги. Научих се.

— Може ли да попитам какво е образованието ви?

— Може — позасмя се помощничката. — Преподавател по немски и френски. Сигурно се учудвате защо съм тук? Работех в най-добрия лицей в града. После там се смени ръководството, новият директор искаше да вземе на моето място любовницата си, уволниха ме. Вярно, под формата на съкращение, така че в трудовата ми книжка не е написано нищо неприятно, и на това благодаря. Известно време стоях без работа, докато на Ворожец му потрябва помощник и някой му предложил моята кандидатура. Взе ме временно, докато не си намери човек, какъвто иска. Вярно, условията са абсолютно заробващи, нямам почивни дни, но пък получавам среднощни обаждания с искане да се смени изгоряла крушка. Нищо не можеш да си планираш, работният ден започва в осем и свършва, когато шефът

ме пусне, може да е и в десет часа вечерта, и в дванайсет, и в два през нощта. Но и това ме задоволява, понеже Ворожец плаща много щедро, после с мъжа ми ще живеем с тези пари доста дълго, докато си търся работа по специалността. Защото мъжът ми е счетоводител в държавно учреждение, заплатата му е просто смешна.

— А как се е справял Пьотър Сергеевич без вашата помощ по-рано? Доколкото разбирам, той е забогатял отдавна. Излиза, че съвсем наскоро е взел решението да не си помръдва пръста.

— Имал е друг помощник — кратко отговори Ина.

— И какво? Къде е той сега? Избягал е от шефа? Или Ворожец го е уволнил за несправяне с работата?

— Загинал е. В автомобилна катастрофа, заедно с шофьора.

„Така било, значи — помисли си Настя. — Отдавна си взел решение да не правиш нищо сам, ако може да го възложиш на някого. Претоварил си се като дете. Уморил си се. Няма да поправиш крана, макар че умееш. И дори майстор няма да повикаш, въпреки че можеш. А защо не разговаряш лично с персонала? Те не са хора от твоя ранг ли? Или и това е просто «работа», която можеш да възложиш другиму? Такъв си бил, значи, Петя Ворожец... А като те гледа човек, не би си го помислил. На пръв поглед изглеждаш нормален. Приятен един, искрен, умен. Само че твоите странности те издават.“

— Не е ли уничително? — тихо попита Настя, внимателно загледана в помощничката на Ворожец. — Вие сте толкова умна жена, с такова образование, с нормален семеен живот — и сменяте изгорелите крушки на един откачил от купчините пари новобогаташ.

Ина се разсмя от сърце.

— Уничително ли? Ни най-малко! Ворожец ме държи като помощничка точно защото съм умна, сръчна, знам и умея много неща, и той вижда и цени всичко това. Но знаете ли кое е истински уничително? То е, когато теб, специалиста, получил образование и работил дълги години по специалността си, те смятат за пълен идиот, равен по интелект на дете от първа група в детската градина. Ето това е истински уничително. И ти се иска да виеш от ярост, изпитвайки усещане, че си живял нахалост.

Настя я погледна озадачено.

— Какво имате предвид? Някой ви смята за интелектуално непълноценна, така ли?

— Не мен — тъжно се усмихна Ина. — Съпруга ми. Е, и не само него. Изобщо всички счетоводители, които носят болнични листове за изплащане във Фонда за социално застраховане. На това място изобщо ходят само добре подготвени счетоводители, за да подават вече оформени документи за изплащане на болнични. Неопитни новаци там не може да има по определение. И ето, представете си: за тях там, във Фонда, по местната видеовръзка излъчват гениални стихове, придружени с картинки от мултипликационни филми. Не мога да възпроизведа цял стих, но ето няколко примера от това творчество. Според замисъла на велик поет един човек разговаря с пачка пари. Пачката обяснява на човека какво трябва да предприеме, за да я получи:

*Знаеш, че за да ме вземеш,
нещо трябва да се случи.
Болничния си предай, заявление подай!
Подпиши собственоръчно, провери да няма грешки!
И тогаз счетоводител в срок от пет дни официално
носи твоите документи тук, във фонда социален.
Още десет дни — и листът болничен
се превръща в мен, в пачка,
и тогава банкоматът ще ме пусне
право в твоите ръце.*

Още от втория ред Настя се запревива от смях.

— Господи, Ина, какво е това?

Помощничката мълчаливо чакаше гостенката да се насмее. Лицето ѝ беше сериозно и дори малко печално.

— Разбирате ли, Настя, идеята вероятно е била добра. Е, поне в началото. Да се напише инструкция във весели стихове, за да се запомня по-лесно и да повдига настроението. Но това е хубаво за студенти, които учат счетоводна отчетност, на тях са им нужни мнемонични похвати, за да се подготвят за изпит. Нима е възможно обаче на някого да хрумне, че най-опитните счетоводители в предприятията, които редовно носят във Фонда правилно оформени болнични листове, не знаят всичко това? За какви изобщо ги вземат

там? За стажанти ли? Тъкмо туй е унижителното. Но това е само една част от унижението.

— А другата?

— Идеята — както и да е, но нали имаме и въплъщението на тази идея, резултата от работата. Решили сте да създадете инструкция в стихове? Браво! Съчинявайте. Но нека това бъде поне прилично по форма. Обаче не. Защо е нужно? Защо да се напрягате, да съчетавате думите свързано и ритмично, да се грижите за рими, щом толкова ви се иска непременно да се изразявате в стихове? И така ще мине. Плебсът ще го преглътне. Та нали у нас е прието народът да се смята за тъп, който от нищичко не отбира и ще поеме всяка помия, с която го натъпчат.

— У нас — имате предвид във Вербицк ли? — уточни Настя.

— Ами! У нас, в Русия — много сериозно отговори Ина. — Нима в Москва не е така? Сигурна съм, че е същото. Нали въпросът не е само в претупването при творческата работа, а в отношението като цяло. Мамят ни право в очите и са уверени, че няма да се възмутим. Защото сме плебеи, тоест тъпанари. И ще преглътнем. И това е навсякъде.

Настя понечи да изрази пълното си съгласие, но внезапно си спомни снощния спектакъл. Едва ли за неговото създаване бяха поканили добре платен известен режисьор. Със сигурност сами бяха измислили всичко — и идеята, и сценария. И го изиграха блестящо, със сърце, с чувство за хумор. Не, не е права Ина. Вярно е, че хората са мамени открито и нагло, така е. Ала в творческата работа все пак не всички го карат през пръсти, знаейки, че „плебсът ще го преглътне“.

— Съгласна съм — кимна Ина, когато Настя сподели с нея впечатленията си от тържествената вечер в театъра. — Между другото, идеята за пародийния спектакъл принадлежи на Ворожец.

На лицето на Настя се изписа такова изумление, че Ина неволно се засмя.

— На какво се учудвате, Настя? Нашият Пьотър Сергеевич е много креативен. Не знаехте ли?

— Дори не можех да предположа — искрено отговори гостенката. — Открит и искрен — да, личи си, че е и без комплекси. Ала чак креативен... Смаяхте ме. Това изобщо не го очаквах.

Откъм входа на къщата зазвучаха мъжки гласове, най-високо от всички говореше един от поканените служители от градската администрация:

— ... защото само обещавах, Пьотър Сергеевич, само ни храниш и поиш, а аз чакам с нетърпение банята.

„Ами да — помисли си Настя, — разбира се, как без баня? Наядоха се, напиха се, тъкмо сега е моментът да се напарят. Всъщност трябваше да направят обратното: първо да се напарят, а чак после да наблегнат на месото и алкохола. Но те си имат свой ред. Само мен да не закачат.“

Естествено, веднага ѝ предложиха да се присъедини, но след като чула учтивия ѝ отказ, не настояха повече.

— Поне поплувайте в басейна — взе да я придумва Ворожец. — През цялото време не сте се цопнали във водата.

— Нямам бански.

— Долу има всичко, Ина ще ви покаже. Специално за гости — бански костюми, плувки, джапанки всякакви номера, нови, направо от магазина, с етикетите.

Всъщност би могла да поплува... Но определено не сега, когато там ще се пличка весела компания от четирима преяли и препили гръмогласни мъже. Много по-разумно ще е сутринта да стане по-рано, когато в басейна няма да има никого. Утре е последният ден от пребиваването ѝ в къщата на Ворожец, те от самото начало се разбраха, че ще дойдат в събота вечер и в сряда рано ще се върнат в хотела.

— Ина, обади се на Галина, след един час ще ни трябва масажист.

— Разбира се, Пьотър Сергеевич.

Макар и живяла петдесет и четири години, Анастасия Каменская така и не проумя как са устроени хората, които в началото на работната седмица могат посред нощ да нахълтат в банята, че и масажист да извикат. Което означава, че подхващат „охлабване“ сериозно и задълго. Дали те са такива големи началници, дето имат възможност просто да не се явят на работа, щом нямат настроение? Или умеят да се наспиват и възстановяват за някакви си два-три часа? Може пък и да знаят, че утре ще е тежък ден, но това не ги вълнува? Просто някак съумяват изобщо да не берат грижа как ще се чувстват утре. Вероятно, ако сега ѝ

се удадеше възможност да поговори със седемнайсетгодишната Настя Каменская, Анастасия Павловна би казала: „Хората са интересни, многообразни и неповторими. Не изпускай шанса да ги изучаваш. Не подминавай тези, които срещаш по пътя си. Постарай се да надникнеш във всекиго. Няма да намериш двама абсолютно еднакви. Всеки е уникален и е толкова интересно да ги разбереш“.

Настя се усмихна на мислите си. Е, слава богу, все нещо може да каже на онова младо момиче...

Възползвайки се от това, че Ина набра телефона на Галина, тя се качи на втория етаж и побутна вратата, която водеше към библиотеката „дискохранилище“. Ето го същия двутомник: черен фон, заглавие с червени букви и почти изтрита позлата върху името на автора. Захабено гръбче. Година на издаването — 1986. Още завчера, когато за пръв път взе в ръце единия от томове, й се бе сторило, че от страниците наднича крайчец на листче за отбелязване на пасажи. Ако догадката й беше вярна...

Да, точно така. Именно на тази страница Скарлет О’Хара казва: „Вече никога няма да гладувам“. Ясно. Обещанието на Скарлет се бе превърнало в заклинание на Ворожец.

Но на колко години е бил той, когато е прочел „Отнесени от вихъра“? Най-малко на двайсет и пет. Може би и на повече. Странно. Човек с такава биография, свързан със сенчестия бизнес, едва ли изобщо чете, най-малко пък женски романи, пък били те и много хубави. Вероятно е станало случайно. Просто в ръцете му е попаднала нечия книга, а си е нямал друга работа... Впрочем има ли значение? Друго е важно: в тази книга той е намерил нещо, някакви думи, които са го блъснали в душата. Може би го е привлякъл образът на главната героиня, която с цената на всичко напредва към целта си. А може би точно изразът: „Аз вече никога няма да гладувам“. И Петя Ворожец е решил, че повече няма да прави нещо, което може да възложи на други.

В джоба й избръмча телефонът, беше получила съобщение. Сигурно беше от Льошка, тук вече беше полунощ, ала в Москва едва минаваше девет вечерта. Но се оказа, че съобщението е от Егоров. Тя постоя на площадката между стайте и поразмишлява как е правилно да постъпи: да отиде да си легне и утре да разговаря с Коротков или веднага да слезе до приземния етаж и да намери Юрка?

„По-добре сега“ — реши тя и заслиза по стълбите.

Басейнът беше празен, мъжете седяха в парната баня. На кръглата маса имаше бутилки, леки мезета, плодове, чисти прибори. Настя погледна със съжаление прозрачната синкава вода. Изглежда, и утре сутринта няма да може да поплува. Но може да дойде вечерта, ако Пьотър отново не покани гости. Тя приседна до масата и започна да си клъвва по зрънце от гроздето. След две минути се чу потрепване на токчета: Ина.

— Отказахте ли се? — попита тя. — Да ви покажа ли все пак къде са банските костюми и джапанките?

— А, не, благодаря. Трябва да извикам Юра буквално за две минути, за да се разберем в колко часа ще тръгваме утре. После ще си легна.

— Щастливка — въздъхна Ина с усмивка. — А на мен ми предстои да стоя тук, докато и последният гостенин не си тръгне.

— Защо точно тук? — учуди се Настя. — Нали си имате кабинет. Какво ще правите на това място? Ще гледате полуголи мъже ли?

— Ами ако на Пьотър Сергеевич му потрябва нещо? Той не взема телефона си в банята, така че няма да може да ми звънне и да ме повика, а и с обхвата в това помещение има проблеми, нали е без прозорци.

— Тежка ви е работата — съчувствено въздъхна Настя.

— Забавна е — възрази помощничката на Ворожец. — Не ме оставя да скучая. При такава заплата е просто грехота да се оплаквам.

Изад вратата, която водеше към банята, някой пусна душа, после се дочу пликане и силни подвиквания: след като се бяха напарили, беше дошло време да отмият потта си и да скочат в студената вода. След минута-две се появи един от служителите в администрацията, след него — Коротков, и двамата по плувки и с хавлии в ръцете. Чиновникът веднага скочи в басейна и заплува с красив мощен бруст, а Коротков забеляза Настя и тръгна към масата, до която тя седеше с Ина. Помощничката веднага деликатно се отдалечи и като я сподире с поглед, Настя видя как тя се настани в отдалечения ъгъл на басейна на малко, облицовано с кафява изкуствена кожа кресло до някакво буйно разлистено растение в кашпа. Значи, ето къде било мястото ѝ по време на здравословните забавления...

— Ако искаш да получиш информацията си, утре ще трябва да тръгнем по-рано — каза Настя. — Егоров може да се види с нас само сутринта, после цял ден ще е в разход.

Юра внимателно я погледна, взе от фруктиерата едра жълто-червена ябълка, захапа я и захрупа. Хвърли на един стол хавлията и седна срещу нея.

— Пак ли ме мотаеш? — измърмори. — Казвай какво се е случило.

Да, не може да измами Коротков. Трийсет години приятелство не са лукова глава. Тя се огледа наоколо: Ина беше далече, единият гост плуваше, а другият и домакинът още не бяха излезли от парната баня, тъй като душът не се чуваше и студената вода не се плискаше. Тя се постара да говори кратко, Юрка и така щеше да разбере всичко.

— С една дума, Виктор помоли да му помогнем. Разбира се, не сме длъжни, а и право нямаме, но нали той ни помага... И после, Юра, с тези парцели за застрояване всичко е толкова скучно!

— Е, да — кимна той, — на теб ти трябва вълнения, закъде е нашата Павловна без екшъни. Добре, помагай му, аз се справям чудесно и без теб.

— Не ме разбра — сниши глас Настя. — Ти трябва да помогнеш. Ти. Аз вече не бива.

— Ха, браво бе! А кой ще отиде в кметството и в кадастралната служба? Направил съм уговорките, за утре ми обещаха да ми извадят копия на нужните документи...

— Аз ще отида. Като ми кажеш къде, при кого и какви документи трябва да получа, всичко ще свърша.

Внезапно Коротков се ядоса.

— Слушай, в какво ме въвличаш? Ти изобщо схващаш ли на какво мирише това, ако ни пипнат? Или полковник Баев страшно много ти е харесал? Лично на мен — не. Не искам да си имам работа с него.

Да, полковникът... Срещата с Баев не е приятна перспектива. Мрачен, сърдит, недоверчив, тежък човек. Но задачата се състоеше тъкмо в това — да се избегне разговор с него във връзка с Витя Егоров. Впрочем дори такъв разговор да се проведе, той няма да е кротък, а цял скандал. Значи, трябва просто много да се постарее.

— Трябва да се постараяш, за да го избегнеш... — замислено изрече Настя. — Е, какво ще кажеш?

— Ще ти кажа аз на теб — тросна се Коротков. — Добре, закуска в седем, тръгваме в осем. Става ли?

— Обожавам те!

Настя скочи от мястото си и звучно целуна Коротков по темето. После се сети, че ги виждат и Ина, и плуващият в басейна служител от администрацията, но реши, че няма нищо страшно. Е, ще сметнат, че московските гости са любовници, ала какво от това? Те сигурно и без туй си го мислят.

От звуците, които най-сетне се дочуха откъм вратата на банята, се разбра, че всеки момент при басейна ще се появят домакинът и другият от гостите. И Настя реши, че ще е по-добре те да не я заварят тук. Отиде при Ина, каза ѝ, че смятат да закусят в седем сутринта, изрази възхищението си, задето Пьотър Сергеевич може толкова дълго да се пари, и бързо се завтече да си ляга.

Но преди да заспи, изпрати две съобщения: едното — до шофьора Володя, другото — до Егоров.

* * *

Пиянското замайване го обзе бързо, още след първата чашка, ала след обаждането на Каменская в главата му започна да просветва. Майор Егоров се постаря да съкрати толкова приятното пийване с колегата, като се позова на строгото внимание от страна на началството, което му доверило работа по сериозен случай. Сбогува се, благодари за получената информация и си тръгна. Живееше на петнайсетина минути пеша от сградата на градското управление на вътрешните работи. Преди да се види с колегата, благоразумно бе откарал колата до къщи, защото не без основание подозираше, че ще излезе от сградата в състояние, в което е по-добре човек да не сяда зад волана.

Когато влезе в апартамента, не запали лампата, а се съблече на тъмно, на мижавата светлина от прозорците: в центъра на града улиците бяха ярко осветени по всяко време на денонощието, пък и не само в центъра, за разлика отпреди. Щом кметът доведе новия

началник на управлението, полковник Баев най-напред се захвана с въвеждане на ред и спокойствие по улиците. Навсякъде грейна хубаво осветление, а алкохолиците и наркоманите сякаш се изпариха. Патрулно-постовата и пътно-патрулната служба забележимо се оживиха, в тяхната работа дори пролича някакво подобие на старателност.

Виктор включи чайника в кухнята също без да пали лампата. Той изобщо не обичаше в жилището му да е светло. Откак само за ден изгуби цялото си семейство, не можеше да гледа тези стени и тези мебели, които сякаш равнодушно не забелязваха загубата и си оставаха същите като преди, когато бяха живи жена му и децата... Тогава той започна да пие много, а когато в един момент се стресна, разбра, че е пропил всичко спестено, дори е затънал в борчове. Вече и дума не можеше да става за ремонт, за преобоядисване на стените и купуване на нови мебели, просто нямаше пари. Не можеше и да смени този апартамент с друг: нали щеше да се наложи да вземе старите мебели, защото нямаше как да купи нови. Трябваше да се постарае поне да върне дълговете...

И Егоров реши просто да не вижда. Научи се да живее на тъмно, по светло гледаше да не стои вкъщи, а когато се наложеше — съкращаваше това време до необходимия минимум. Стоеше повече в службата. Вземаше дежурства, заместваше всички желаещи. Или пиеше. Веднъж месечно, когато получаваше заплатата, викаше една съседка и тя в негово отсъствие срещу петстотин рубли почистваше, миеше подовете и бършеше праха.

За сметка на това не се страхуваше да ослепее: в жилището си се ориентираше пипнешком не по-зле, отколкото на светло. Дори се научи да се бръсне, без да пали лампа в банята. Разбира се, ако не беше много пиян.

Запари силен чай, пусна в чашата няколко бучки захар, седна до масата и подпря с длан брадичката си.

Нещо не беше наред. По-точно, беше ясно какво именно не е наред, но все още не проумяваше защо. Защо се е получило така? Кой кого е измамил? Или кой кого криво е разбрал? Много е рисковано да се правят непредпазливи стъпки, когато не разбираш какво става всъщност.

Сега на карта е поставено всичко: той или ще изплува, или окончателно ще затъне. При втория вариант в най-добрия случай ще го уволнят, но в най-лошия може и под съд да го дадат — и тогава, вместо да заживее кротко като пенсионер, майор от запаса, ще отиде зад решетките. Изплува ли — ще може да се върне към работата, която познава и обича.

Защо изникнаха тези странни неща, за които му каза Каменская? Защото на него, на старши оперативния работник Егоров, отдавна бе поставен голям дебел кръст. Всички са били сигурни, че могат да предвидят действията му от „а“ до „я“, понеже какви толкова действия могат да се очакват от един пропил се служител, когото държат на работа само от съжаление и уважение към някогашните му заслуги? И на когото възлагат само най-простото — работа по пиянски битови убийства. Та нали никой не е можел да предвиди, че ще се появи тази московчанка с горещото желание някак си да му помогне в отговор на оказаната любезност...

И сега Виктор Егоров трябва да вземе решение: да остави ли всичко както си е, продължавайки да живее като пияница и зарязал всичко оперативен работник, когото колегите му презират, или да се възползва от появилата се възможност поне нещичко да промени? Разбира се, иска му се да промени нещата. Ако ще е за добро. И ще е много страшно, ако е за лошо.

Но друг шанс той няма да има. И тутакси коварният глас, който оживяваше при всяка възможност, започна да нашепва същото, което Виктор бе мислил и си бе казвал през всичките последни години: „А за какво са ти тези промени? Зле ли ти е да живееш така? Хич не е лошо, имаш дом, работа и заплата, а дето пиеш — голям праз. То кой не пие? Всички посръбват, ала какво от това. Оперативен работник да не попейва? Няма такава неща! Имаш пълното право. Не си алкохолик, не си пияница, не си хулиган, нормален човек си, цялата страна е пълна с такива като теб. Ако трябва — ще зарежеш пиенето във всеки един момент. Просто досега не е било необходимо. Ала щом се наложи — не е проблем, за пет секунди ще го откажеш, нали така?“

Гласът действаше приспивно, успокояваше и Виктор винаги се поддаваше. Беше толкова сладостно — да се остави да го придума.

Но изведнъж ясно проумя, че сега шансът му наистина е последен. Ако и този път позволи на гласа да го надвие, друга такава

възможност повече никога няма да има.

И този куфар, дяволите да го вземат... Московчанката се набърка. Ако не беше се набъркала, Егоров сега нямаше да си има главоболия, Загребелни щеше да отиде при следователката Донникова и бързо да реши всичките си проблеми. И дори веднага щеше да си получи куфара, защото, строго казано, той не фигурира сред веществените доказателства в делото за убийство и не е нито оръдие на престъплението, нито обект на посегателство от страна на убиеца.

А ето че сега експертите бързо го изследваха и твърдят, че в куфара и по вещите няма нито една следичка, която би могъл да остави Загребелни. Когато бе възбудено делото за убийството на клошаря, следите от куфара бяха внимателно изследвани, въпреки че в момента на изземането той се оказа заключен. Знае ли човек, може крадецът все пак да е успял да го отвори, а после да го е затворил. Или крадецът, или неговият убиец. Тогава биха могли да не се трепят да доказват мотив: убил е, за да присвои откраднатото и да го продаде. Но не се получи: в куфара нямаше следи от клошаря, задържан за убийството и направил самопризнание.

Така че експертите имаха образци от куфара, оставаше само да ги сравнят с образците, оставени по джоба с разпечатките от човека, който бе заявил, че е притежателят на вещите. И резултатите от това сравнение се оказаха съвсем объркващи... Абе майната му, следователката да се оправя.

Чаят изстина, Егоров отпи няколко големи глътки и се намръщи: напитката, с която бе свикнал, му се стори неприятно сладка. С отработени точни движения изплакна чашата, постави я на сушилника за съдове и взе телефона. Беше късен час, неудобен за телефонно обаждане. Ще напише съобщение. И ще изпита съдбата. Ако е взел точното решение, още сега ще получи отговор. Ако ли не — значи, ще му отговорят чак утре, а тогава като нищо може вече да е късно да се вълнува.

Озадачи ме. Мисля. Не бива сам. Ще помогнеш ли? Ще предам инфото утре в 8,30, паметника на Менделеев на ъгъла на „Красин“ и „Арктическая“.

Помисли още малко, набра кураж и натисна копчето „изпрати съобщението“.

ВТОРНИК

Шофьорът не скри учудването си, когато чу адреса, на който трябваше рано сутринта да откара московчаните.

— Ъгълът на „Красин“ и „Арктическая“ ли? — удиви се Володя. — Та това е отвратително място! При предишния кмет там се събираха наркоманите, точно около паметника. Купуваха и продаваха дрога и се бодяха. Нормалните хора заобикаляха това място отдалеч.

— И сега ли продават? — поинтересува се Коротков.

Володя завъртя глава:

— Не, сега вече не, откак дойде новият началник на управлението на вътрешните работи, се въведе ред. Но мястото пак си е лошо. Знаете ли, разправят за разни аури, за полета... Аз не вярвам много на тези работи, не разбирам, но там определено има нещо. И до днес витае там. А навремето имаше и симпатична градинка. Когато бях още млад и едва започвах да работя с таксито, постоянно возех до нея младежи и момичета на срещи, беше тяхното романтично място. Ала щом се навъдиха наркоманите, наоколо вече не можеше да се види нито една прилична физиономия. Сега оправиха градинката, насадиха цветя, косят тревата, боядисаха пейките, ама пак никой не се разхожда наоколо, не си определят срещи.

Настя отвори на айпада картата на Вербицк. Улиците „Красин“ и „Арктическая“ бяха съвсем близо до проспект „Ермак“. Значи, Егоров неслучайно бе избрал това място.

Майорът вече ги чакаше, самотната му фигура с отпуснати рамене се виждаше отдалеч. Вместо поздрав той мълчаливо подаде на Коротков няколко откъснати от бележник листчета, изписани с едър нечетлив почерк.

— С една дума, всичко сте разбрали — каза той. — Сигурно сте си помислили, че страдам от параноя? Не, точно от това аз не страдам. Цяла нощ си блъсках главата как е могло да се получи така. Поставили са ме в коловоз и наблюдават как вървя по него. Ако се опитам да изляза и да свърна нанякъде, мигом ще ми свият сармите. На коловоза

ще поставят друго, човек по-спокоен и по-умен. Снощи са забелязали Настася на „Ермак“ и ако моите наблюдатели са опитни хора, със сигурност няма да пропуснат второ нейно появяване.

— Ясно — кимна Коротков.

— Днес още рано сутринта отидох в службата, прегледах ксерокопията на материалите, в сейфа ми са — продължи Егоров. — И разбрах какво е търсела Милюкова. В папката, която са намерили в дома ѝ и следователят е иззел, е имало материали на редакторите за сценария на предаването с нашия кмет Смелков. И там се мъдрят две адресчета. Точно до проспект „Ермак“. Явно нашата потърпевша е решила да отиде там лично. И на някого това никак не е харесало.

Коротков се намръщи.

— Какви адресчета? — попита той.

— Къщата, в която Смелков е живял през детството и юношеството си, и училището, в което е учил. При това в материалите на редакторите има записани интервюта със стари учители, които още си спомнят нашия кмет като ученик.

— За какво тогава Милюкова е ходила в училището? Какво друго е искала да научи там? — учуди се Настя.

— Ама какво училище, какви ги приказваш! — намръщи се Егоров. — Та то е било след осем вечерта, нито едно училище не работи по това време, там няма никого, освен пазача. Не, не е ходила в школото... Ала ти, московчанке, снощи си изяснила, че Милюкова е отивала нанякъде именно в тази посока. И ние непременно трябва да научим накъде точно и защо. Щом не е поела към училището, значи, е било към къщата, където някога е живял кметът. Или на друго място.

— Може би все пак до магазина? — предположи Настя.

— До магазина тя е отишла, когато се е върнала от работа. После е прекарала известно време вкъщи и чак след това е излязла с кучето. И от този момент се започва бъркотията.

— Добре, ами представи си, че първия път не е успяла да купи всичко, което ѝ е трябвало? — настоя тя. — И е излязла още веднъж, тръгнала е вече към друг магазин, като покрай това е разхождала и кучето.

— Не, в тази посока няма нито един свестен магазин — въздъхна Егоров. — Проверих. С една дума, момчета и момичета, трябва да изясним две неща: къде е отивала Милюкова всъщност и защо се е

получила тази разлика в информацията. Научим ли първото, ще научим и второто.

— Или поне ще можем да правим предположения — добави Настя. — Макар че, като имаме предвид източника на тази информация, и без това е ясно каква е работата. Но не знаем защо е такава. Нали в това трябва да има някакъв смисъл. Витя, а какво става с куфара? Получи ли отговора на експертите?

Виктор се смръщи, сякаш тя му бе напомнила, че има час при стоматолог, който работи без упойка.

— Ох, московчанке, ще ме вкараш в бяла ти... Но беше права. Ще предупредя Донникова, следователката, тя да се рови в случая с тоя Загребелни.

— А нима на теб не ти е интересно?

— Една глава имам, не е достатъчна за два случая, не се дели на две половини — ядосано отговори майорът. — И работното ми време е едно и не се умножава на броя на случаите.

После леко се усмихна и добави:

— Но все пак браво на теб, макар че само наорояваш проблемите. Веднага си личи, че си се учила от чичо Назар.

Коротков и Егоров останаха да уточняват и уговарят някакви подробности, а Настя се качи в колата и пое към хотела да се преоблича: още в неделя, деня на тържеството в театъра, беше закарала в къщата на Ворожец приличния костюм и днес отново го бе облякла, но трябваше да смени блузката. Предстоящите посещения в общинските служби никак не я вдъхновяваха, но тя следваше правилото, което сама си бе създала, и гледаше да намери в ситуацията най-ярките положителни моменти. Ще свърши нещо полезно за постигането на целта, заради която я прати тук брат ѝ, и така поне малко ще приближат момента, когато ще приключат работата и ще се завърнат у дома. А Коротков през това време също ще направи нещо нужно и полезно за Виктор Егоров, защото милиционерското братство си остава, макар милицията да е преименувана в полиция. Но Юрка, както и самата тя, не успя да поработи като полицай и до ден-днешен нарича себе си „милицай“. И изобщо фактът, че сега ще трябва да се размотава по скучни задачи, свързани с книжа, е пряко следствие от снощната ѝ работа на проспект „Ермак“. А това означава, че е

поработила добре и още не е загубила професионализма си. А не е ли това повод да се порадва?

* * *

Игор Валеревич Баев беше свикнал да си ляга късно и да става рано, четири-пет часа му бяха напълно достатъчни, за да се наспи. Обикновено се събуждаше сред пълна тишина, жена му — Алиса, ставаше един час по-късно и започваше да буди по-големия им син, Ванечка, когото трябваше да изпратят на училище. Сега бяха във ваканция, но на Алиса ѝ бе хрумнало да запише Ванка в някакъв модерен летен лагер за ученици от началните класове. Ако можеше да се вярва на рекламата и обещанията, които бяха дали организаторите на лагера на родителската среща, децата щяха да бъдат сред природата от девет сутринта до седем вечерта. И да получават храна три пъти дневно, задълбочено да изучават хуманитарни предмети и чужди езици, да се отдадат на развиващи игри и да се занимават с разнообразна физическа подготовка.

Баев нямаше нищо против идеята. Самият той някога беше отличник, учеше с лекота и приличните, но далеч не най-високи оценки на осиновения му син го учудваха: та училищната програма е толкова лесна! Всеки глупак би се справил. А щом не може, значи, просто го мързи. И посещаването на летния образователен лагер според полковника би трябвало само да спомага за развитието на детето и възпитаването у него на необходими качества. Самият той не се задълбочаваше в учението на Ванка — беше предоставил това на жена си, и оставаше напълно удовлетворен от съобщенията „по математика четворка“ или „по английски пет“.

Вярно, Баев малко се учудваше, че в тази лагер школа даваха и някакви домашни работи. Мислеше, че щом детето се намира под надзора на педагози по цял ден, значи, там трябва да си готви и уроците. Но Алиса му обясни: педагозите в лагера смятали, че е неправилно да принуждават хлапето да си готви домашните веднага след четирите или пет учебни часа. То трябва да се поразтовари, да обядва, да поиграе на чист въздух, да поспортува, през това време мозъкът му ще си почине, ще се обогати с кислород, а вечерта е

точното време да си подготви уроците. Това се видя разумно на Игор Валеревич.

Но днес Баев се събуди не от звъна на будилника, а от виковете на жена си.

— Няма да отидеш в лагера, докато не препишеш съчинението! — ядосваше се тя, като от време на време почти крещеше.

Баев недоумяващо погледна циферблата: нима се е успал? Това никога не му се бе случвало... Не, будилникът щеше да звънне след десет минути. Какво се е случило?

Дочу приглушено хлипане: деветгодишният Ванка плачеше. Баев стана, нахлузи анцуга и излезе от спалнята. Вратата към детската стая бе широко отворена, момчето седеше до бюрото, а Алиса беше надвиснала над него с разгневена физиономия.

— Какво става с вас? — недоволно попита Баев. — Не викайте толкова, ще събудите Валерка.

Тригодишният Валерка спеше в спалнята на родителите си, където бяха сложили креватчето му. Алиса грабна една тетрадка от бюрото и я навря право в лицето на Баев.

— Ето, полюбувай се! Прочети! За домашно са им дали съчинение на тема „Защо трябва да се учим“. В него има повече грешки, отколкото букви!

Баев с неохота пое тетрадката и прегледа набързо няколко реда. Грешките наистина бяха много... Почти във всяка дума по две-три. Но което беше по-лошо — нямаше свързано изложена мисъл. Би било просто срамота да предаде такава работа.

— Майка ти е права — каза строго. — Не може така. Трябва да го напишеш отново.

— Той снощи до късно гледа анимационни филмчета — гневно говореше Алиса — и обеща, че сутринта ще стане по-рано и ще си доучи. Специално се вдигнах в ранни зори, за да го проконтролирам. И ето, моля ти се! Написал го! Ами ако не бях проверила? Щеше да предаде тези срамотии на учителката и да получи заслужената единица. Просто чудовищно! В училище винаги е имал прилични оценки по руски. А сега — беше достатъчно да си отложи домашните от вечерта за сутринта и ето че сънената му глава нищо не може да роди. Край, вече ще си спазва режима! Никакви филмчета до късно и изобщо никакви развлечения, докато не си подготви всички уроци.

Тя надникна в тетрадката, в която синчето ѝ, подсмърчайки и преглъщайки сълзите, старателно пишеше: „Съчинение“. И отдолу: „Защо трябва да се учим“.

Баев въздъхна и отиде в кухнята да си приготви закуската. Тъй като Алиса обикновено ставаше по-късно и се занимаваше само с Ваня, той беше свикнал да се справя сам. Алиса го последва, мълчаливо седна до масата и започна да хрупа ядки от паничката.

— Алиса, трябва да помагаме на детето — каза Игор Валеревич, докато чупеше яйцата в ръба на тигана, за да си направи омлет.

— Мислиш, че не разбирам ли?! — избухна тя. — Та аз точно заради това постоянно пращам Ванка при баба му, все пак е учителка, умее да се занимава с деца, да обяснява. А аз не мога. Излиза, че детето е толкова тъпо, та нищо не може да научи. Така се надявах на този лагер, нали обещаха развиващи игри... А там изискванията са толкова високи, че Ванка не се справя.

— Но нали той имаше добри оценки по всички предмети — каза Баев. — С редовната програма се справя, и то нелошо. Та какви толкова са изискванията в този лагер? Да напише пет изречения като отговор на прост въпрос? Не преувеличавай. Просто тъкмо днес е нещо отнесен. На всеки може да се случи. Напразно изпадаш в паника. Вместо да крещиш рано сутрин, по-добре седни до него и му обясни поне едно правило, така че той самостоятелно да поправи поне една грешка.

— Мислиш ли, че не съм му обяснявала?

Алиса веднага смекчи тона и заговори виновно, с горчивина:

— Обясних му го, той го повтори три пъти след мен. И не можа да го поправи в съчинението си. Не разбирам какво става с това момче. Дали да не го заведем на лекар? Ами ако е слабоумен?

Омлетът се изпържи, Баев върна тигана на мястото му и започна да реже хляб. Вече приготвяше чая, когато в кухнята дойде Ваня с тетрадка в ръка.

— Е? — строго погледна Алиса сина си. — Преписа ли го?

— Да — прошепна момчето.

— Дай го тук.

Алиса прегледа съчинението и мълчаливо подаде тетрадката на мъжа си. Баев изруга мислено: този вариант се оказа още по-лош. Грешките не бяха по-малко, а несвързаните мисли — още повече.

— Не става — каза твърдо. — Иди и го напиши още веднъж.

— Не знам какво да пиша — едва чуто продума Ваня. — Не мога.

— Какво значи „не знам“! — отново избухна Алиса. — В училище всеки месец пишеше съчинения! И получаваше отлични оценки за тях! А сега не знаеш и не можеш, така ли? Просто си безделник и мързеливец!

Момчето гледаше в пода и мълчеше. По бузите му се стичаха едри прозрачни сълзи.

— Баба винаги ми казваше какво да напиша. Диктуваше ми, после поправяше грешките, а пък аз го преписвах — смотолеви хлапето.

— Какво?! — кресна Баев. — Баба ти ти е диктувала?!

Алиса пребледня и пристъпи към сина си, като инстинктивно го прикри с тялото си. Баев моментално се укроти. Нима жена му мисли, че е способен да посегне на дете? За какъв го смята? За чудовище ли, за звяр? „Ами ти си чудовище — отговори си злобно Игор Валеревич. — Звяр си.“

— Върви си в стаята, сине — каза той с овладян глас. — Тук има много грешки, налага се да го препишеш още веднъж. Отвори учебника и прочети правилата. Хайде, върви, след час трябва да тръгнете с майка ти, инак ще закъснееш за лагера.

Ваня се потътри към стаята си. С нервни движения Алиса си наля вода в чаша направо от крана и я изпи на един дъх.

— Е, какво — изгледа я хладно Баев, — видя ли докъде я докара? Толкова искаше да не си разваляш отношенията с бабата на детето ти, чувстваше се ужасно виновна, задето заряза нейното скъпоценно синче! Затова ѝ позволи постоянно да взема Ванка от училище и да прекарва с него по цели дни. Разбира се, тайно се радваше, че можеш да не се занимаваш с малкия, има кой да го наглежда. А и бавачка нае за Валерка, та от сутрин до вечер да се шляеш по приятелки и салони за фитнес и красота. Мислиш ли, че не знам колко време прекарваш в тези салони? Галка всичко ми докладва, известна ми е всяка твоя крачка. Хем те предупреждавах: не се подмазвай на бабата на Ванка. Ама ти слушаш ли! Ясни са ми всичките ти игрички, просто си осигуряваш гръб за всеки случай, ако ти потрябва да се разведеш с мен. Все се надяваш да срещнеш някой по-млад и по-хубав, все чакаш

някаква неземна любов, а ако се окаже, че той няма пари и не можеш да държиш прислуга, да можеш да пробуташ децата на бабата... Затова имитираш приятелство и обич, нали?

— Как не те е срам? Та тя е учителка, работи в училището, където учи Ванка — заговори укорително Алиса. — Искях детето да бъде в добри ръце, опитен педагог да го наблюдава и да му помага...

— Да му помага ли? — премина Баев на страховит шепот. — Да го наблюдава? А поне веднъж разговаряла ли си с неговата учителка?

— Аз, между другото, за разлика от теб, ходя на родителски срещи и там хвалят Ванечка.

— Естествено, че ще го хвалят, нали е внук на завуча! Да не искаш да се оплакват? Тя не може да си позволи да наричат внука й посредствен или слаб ученик. И прави всичко възможно, за да изкрънка добри оценки за момчето. Просто притиска учителите, оттам идват всичките му четворки и петици, макар че всъщност не е заслужил повече от три минус. Иди и попитай Ванка как си пише контролните. Иди де...

Алиса излезе от кухнята и затръшна вратата. „Глупачка — мислено изруга той и гневът му избухна с нова сила. — Ще събуди детето.“

Сложи използваните съдове и прибори в мивката и отиде да се облича. От коридора чуваше как жена му разговаря с Ваня. Оказваше се, че всичко е било точно тъй, както той предположи: бабата донасяла къщи варианти на контролните работи и ги преработвали с внука. Оттам идвали и приличните оценки. Нима тогава е учудващо, че момче на девет години не умее да мисли самостоятелно? Защо да се напруга, щом добрата баба всичко ще му подскаже и ще поправи, а ако нещо се обърка при устно изпитване или на контролна, пак баба ще поговори с учителката.

Обикновено Игор Валеревич излизаше от къщи много по-късно, но днес трябваше да се види с кмета: Костя му звънна снощи и го помоли да отиде още сутринта при него.

Площадът пред сградата на градската администрация беше пуст, работният ден щеше да започне едва след час. Шофьорът закара полковника до самата врата, застаналият на входа полицаи се изопна в стойка „мирно“. Баев с бързи крачки измина добре познатия маршрут до приемната на кмета. Колко пъти бе минавал по този път през

последните четири години? Безброй... А колко пъти ще го изминава занаят? Ето това е въпросът. Ако Костя Смелков не спечели изборите, за туй ще бъде виновен полковник Баев. Все той е бил виновен, от самото начало.

В приемната секретарката Олеся, подредила на бюрото съдържанието на несесера си с козметика, трескаво се разкрасяваше: явно се бе успала, забравяйки, че шефът ѝ е наредил да дойде в осем. Щом видя началника на управлението на вътрешните работи, се смути и скочи:

— Заповядайте, Игор Валеревич.

Смелков не беше сам в кабинета си, до масата за съвещания седеше сияещият Гена Лаевич, ръководителят на предизборния щаб. Без да крие удоволствието си, Лаевич съобщи, че последното социологическо допитване показало рязко нарастване на популярността на сегашния кмет и точно толкова рязък спад на рейтинга на основния му съперник Горчевски. Цифрите, които цитираше, звучаха съвсем убедително.

— След като всички медии оповестиха съдържанието на писмата, намерени у убитата Милюкова, населението с ударни темпове започна да обръща гръб на Горчевски — буквално се задавяше от възторг Лаевич. — Вече никой не се съмнява, че Милюкова е била убита по поръчка на Горчевски. И то точно заради отказа ѝ да направи предаването за строителството на магистралата така, както е изгодно на него. Ако изборите бяха днес, можехме да не се съмняваме в победата си.

Баев слушаше мрачно и кимаше. Смелков доволно се усмихваше. Лаевич се наслади напълно на триумфа и бе пуснат да си ходи. Полковникът и кметът останаха сами.

— Чу ли? — попита Константин Кирилович. — И какво ще кажеш?

— Нищо — мрачно отговори Баев. — Вината на Горчевски още не е доказана. И е много вероятно да не успеем да я докажем.

— Не, аз разбирам — кимна кметът, — всичко разбирам. Но можеш поне да поддържаш тези съмнения, нали? Трябва да проточим сегашното положение до изборите, Игор. Засега не съумя да направиш нищо по проблема с еколозите и заради това моят рейтинг стремително падаше, удръж така поне с Горчевски.

— Ти как си го представяш това бе?! — неочаквано избухна обикновено сдържаният полковник. — До изборите има почти четири месеца. За процесуални срокове чувал ли си? Знаеш ли, че нито едно следствие не може да се протака вечно? Най-много до два месеца аз съм длъжен или да представя реален заподозрян, или делото се спира. Такива са законите, Костя. Впрочем ти не ги четеш, това вече го разбрахме.

— Е, де, какво подпали толкова? — усмихна се Смелков примирително и меко. — Нали ти казах, че всичко разбирам. Сега ми кажи, какво е нужно, за да не се спира делото?

— Нужно е да има заподозрян. Какъв да е. Тогава може да се работи по проверяването на неговите показания и по събирането на доказателства.

— Е? Действаш ли в това направление?

— Предприел съм каквото трябва. Изкомандвах временно да освободят моя човек от работата по екологите и да го пратят по версията за Горчевски. А втори заподозрян да търси някой друг, правилно мотивиран. Имаме в отдел „Убийства“ един оперативен, пияница, но с ярко минало, което не може да забрави, та затова го е яд на целия свят. Ако му се възложи да работи по такова шумно дело, задника ще си съдере, за да разкрие престъплението и да покаже на всички колко е кадърен. Е, тъкмо той търси втори заподозрян, желателно с битов мотив. И ако намери, ще го приберем и ще можем да проточим сроковете на следствието.

— А той ще се справи ли?

— И още как — позасмя се Баев. — Непременно ще намери. Удал му се е шанс, който няма да изпусне.

— Ами ако...

— Е, тогава ще го поправим, ще помогнем — успокои кмета полковникът. — А какво става в областта? Успя ли да притиснеш отдела по транспорта?

Смелков се умърлуши и притеснено поклати глава:

— Не. Тоя мръсник от отдела е успял навреме да се подготви, всичко е изчистил. Като че е знаел, подлецът, че това са главните ми козове. А това ми се случва вече не за пръв път, Игор! Тъкмо се наканя да организирам нещо — и буквално ми издърпват чергата изпод краката. Може би изтича информация?

— Откъде? — позасмя се Баев. — От твоя кабинет ли? Та ти дори през последните шест месеца нищо с никого не обсъждаш по телефона, само лично и на проверени места.

А същевременно си помисли: „Просто не си никакъв стратег, Костик. И не умееш да премисляш комбинациите. Машинациите ти са примитивни и съшити с бели конци. Винаги прекалено лесно ти се е удавало всичко благодарение на дарбата ти да убеждаваш и на харизмата ти, прекалено бързо и умело си се добирал до успеха, затова си решил, че така ще бъде във всичко. С харизма можеш да омайваш работниците от твоя завод, можеш дори да накараш цял град да те заобича, ала с апаратните чиновници тези номера не минават“.

— Видя ли момчето, което Лорик доведе на юбилея? — неочаквано смени темата Смелков. — Нали е екстра? Не разбирам защо тя не искаше да го запознае с нас.

— Идеален е — съдържано потвърди Игор Валеревич.

Интересно, откъде ли Петка е изкопал този „кандидат“? Те двамата, Баев и Ворожец, правят всичко, за да отстранят всякакви пречки по пътя на Костя към нов мандат. Ако Костя и Верочка обаче научат с кого се вижда, а всъщност и живее, дъщеря им Лариса, няма да премълчат. Човек трябва да познава характера на Лорик, за да е наясно как ще свърши това...

Момичето в знак на протест ще започне да се прави на интересно и ще престане да крие своя глупак, наркомана, ще започне да излиза с него открито навсякъде. Ще иска от родителите си пари, ще го води в резиденцията... Ден-два — и всичко ще цъфне в медиите, журналистите няма да пропуснат такава новина. Лорик пък ще откаже да се съобрази с обстоятелството, че подобен скандал ще съсипе баща ѝ в предизборната кампания. Именно затова Баев използва служебен ресурс, за да прикрива похожденията на любовника на Лариса.

„Дъщерята на кмета влюбена в дребен наркодилър“, „Местните наркобарони се радват на покровителството на семейството на кмета на Вербицк“... Един господ знае какви други заглавия ще се появят. Само че, ако това все пак се случи, виновен ще бъде отново началникът на полицията. В какво може да бъде упреknат Петка? Той и без това прави каквото може и всичко, с което те помагат на Костя, е платено с пари на Ворожец.

— Това ли беше? Трябва да вървя, имам много работа.

— Разбира се — замислено въздъхна Константин Кирилович, — върви, Игор.

Всъщност това бе лъжа, която току-що хрумна на Баев. Нямаше планирана никаква друга работа преди сутрешното оперативно съвещание, определено за 11 часа. Но днешната сцена с жена му и Ванка отново надигна мътилка от дъното на душата му и сега тази мътилка преминаваше първо в злоба, после в страх, сетне в безизходност. Тъй че време той имаше...

Излезе на площада, отиде при колата, нареди на шофьора да кара към гаража на управлението и пое пеша към най-близката черква. „Ако е затворено — значи, такъв ми бил късметът. Значи, така е трябвало“ — каза си Игор Валеревич.

Но църквата беше отворена. На вратата висеше разписание на службите, Баев му хвърли един поглед — днес първата ще започне в девет, той има още половин час. Свали фуражката си и пристъпи в полумрака на храма. Тук беше прохладно, дори студеничко. Нямаше почти никого, само две жени пламенно се молеха пред иконата и още една, със забрадка и дълга пола, подреждаше стоката в черковното магазинче.

Полковникът застана в най-отдалечения ъгъл и се постара да не бие на очи. Не знаеше как да се държи в църква, не бе приучен като дете. Не знаеше нито иконите, нито молитви, нито реда тук. Но нали казват, че Бог е навсякъде, всичко вижда и всичко чува, и му е безразлично дали спазваш реда, или не. Важното е, че си се обърнал към него.

Нима е правилно родителите да обичат повече първородните си деца? Той не може, ама никак не може да обикне Валерка, когото му роди Алиса, със същата сила и нежност, с която обича първия си син, когото бившата му съпруга отведе в Омск. Той се старее, Бог вижда, че се насилва, но ясно съзнава, че отношението му към по-малкия син по никакъв начин не може да се сравни с чувствата му към първородния.

Вината на полковника днес напълно се разкри в ситуацията с Ванка. Не биваше да разделя Алиса с мъжа, с когото тя живееше, не трябваше да се развежда с жена си, с която бе прекарал толкова години... Алиса щеше да остане при бащата на своето дете. Може би в края на краищата щяха да се оженят. Или Алиса щеше да намери своя приказен принц, когото и до днес чака. Но при всяко положение

нямаше да живее с него, с Игор Баев. С мъжа, когото не обича и никога не е обичала. Защо той не проумя това навреме, когато още не бяха извършени толкова глупости и непоправими грешки? Вярно, беше влюбен. Безумно влюбен, ума си загуби по нея. Нищо не виждаше и не чуваше, обсебен от зашеметяващата си любов към Алиса. И с напора на своите чувства я лиши от способността да се съпротивлява. Тя тръгна с него. И в крайна сметка какво?

Ами тя просто бързо разбра, че не обича Игор, човек на възраст и с тежък характер. И започна да се оглежда наоколо, да търси човек, когото ще може да обикне. Знае, че няма да успее дълго да мами Баев и всяко нейно заплесване бързо ще се разкрие. И тогава той ще може да я изгони във всеки един момент. Къде ще отиде с две деца? Кой ще ѝ помогне? Правилно, бабата на Ванка. Няма на кого друго да разчита. Бабата обожава внука си и Алиска нагло се възползва от това. А резултатът е налице: двете жени използват хлапето за своите интереси, Алиса — за да си осигури добро отношение от страна на неофициалната си свекърва, бабата — за да се себеутвърждава и да повдига реномето си в професионалната си среда. Горкото момче, което няма никаква вина, че не са му дали възможност да се научи на самостоятелно мислене. Тези две квачки си въобразяват, че действат за доброто на хлапето, а всъщност му правят лоша услуга. И не е ясно дали все още нещо може да се поправи, или ще трябва да се примирят.

И вината всичко да се подреди така е именно негова, на Игор Валеревич Баев. Той е виновен, че съсипа живота на Алиса и че момчето, което живее в дома му, е слаб ученик. Виновен е и за много други неща...

— Ти защо стоиш тук, синко? Не знаеш на коя икона да се помолиш ли?

Баев не бе забелязал как до него бе приближила дребна съсухрена бабичка.

— Подскажи ми, майчице, къде да отида да помоля за прошка — неочаквано за себе си изрече той.

— Грехове ли имаш? Провинил си се? — разбиращо кимна бабичката. — Хубаво е да си поприказваш с отчето, а после да се молиш. Иди при него, нашето отче е много добър човек, Николай се казва, той разбира, ще ти посочи правилния път. Ей през оная врата мини. Хайде, ще те проводя.

Да разговаря с отчето? Да се изповядва? Не! Баев никак не искаше това. Но кой знае защо, покорно последва бабичката, която, заобикаляйки групичките от вече събиращи се за службата енориаши, заведе полковника до една съвсем незабележима отвън врата. А после го въведе в най-обикновена стая с бюро, библиотечни шкафове и няколко стола покрай стените. Зад бюрото седеше свещеникът — брадат и дългокос мъж на четирийсетина години, с расо, но без калимавка, и говореше по мобилен телефон. В края на бюрото Баев забеляза тренировъчни ластици. Кой знае защо, щом видя телефона и ластиците, му поолекна.

Свещеникът с приветлив жест покани посетителя да седне, бързо приключи разговора си и се обърна към Баев:

— С какво мога да помогна?

— Извинете — стана полковникът и направи крачка към вратата, — получи се недоразумение. Тази... Жената вероятно помисли, че съм дошъл за изповед. А аз просто...

Отец Николай се усмихна.

— О, какво приказвате, каква ти изповед! За такова особено нещо човек трябва да се подготви. В православието не може просто така да дойдеш и да се изповядаш. А виж, да отидеш при свещеник и да си поговориш с него, може винаги.

— Ще дойда друг път — решително възрази Игор Валеревич, — скоро започва вашата служба, какви ти разговори. Нямате време.

— Днес при нас ще служи отец Арсений от Перовския храм „Вси светии“. Така че, ако изпитвате душевна необходимост да поговорите с мен, останете — предложи свещеникът. — Поседете тук, настройте се, помислете. Аз трябва да изляза, за да помогна на отец Арсений, ала само за мъничко. Ще се върна и ще можем да обсъдим това, което гнети душата ви.

Върху Баев внезапно се стовари невероятна тежест, сякаш на ръцете и краката му увиснаха огромни гири. Не беше имал намерение да разговаря за каквото и да било с този отец Николай, щеше му се само да поиска прошка за вината си... Но кой знае защо, не излезе от стаята, а отново седна послушно на стола. Вратата след свещеника се затвори. Полковникът понечи да огледа кабинета на отчето, но вместо това сведе очи и почувства, че потъва някъде...

... Сънува странен сън. Той е на петнайсетина години и е в някаква непозната къща, но знае, че тя е неговият дом, че живее тук. И знае, че отгатък вратата, в коридора, стои майка му и ридае, защото някой е убил една красива птица. Птицата е убил той, Игор, но майка му и представа няма за това, тя просто оплаква своята любимка, която е долитала всеки ден и е кълвяла трошици от ръката ѝ. Това се е случило отдавна, преди няколко години, и през цялото това време майка му плаче в коридора и всеки път пита Игор дали не знае кой е убил птицата, и момчето все се кълне, че не знае. Ала му е все по-трудно да изрече тази лъжа, все по-мъчително. Незнайно защо момчето от съня е наясно, че ако майка му попита още веднъж и то отново излъже, просто ще умре. И в края на краищата чувството на вина заради майчините сълзи става непоносимо, но още по-непоносим става страхът пред неминуемата смърт, неизбежна след поредната лъжа. Той решава да помоли Бог да направи така, сякаш нищо не се е случвало. Птицата да е жива, никой да не я е убивал, да не е нужно Игор да лъже повече и майка му да не плаче. В съня нищо не се случваше, нямаше никакви събития, всичко беше само факт. Ето, Игор стои до прозореца в своята стая и моли Бог да поправи стореното. Птицата да е жива. Майка му да спре да плаче. Той, Игор, вече за нищо да няма вина. Да не му се налага да лъже повече. Да не умре.

Той дори не може да си спомни защо е убил онази красива птица.

Знае, че отдавна стои така, вероятно няколко дни. Не може да излезе от стаята, защото в коридора го очаква майка му и непременно ще попита, а той отново ще излъже — и ще трябва да умре. Бои се. Завладява го безумен страх и разбира, че е останала само една надежда — Бог, който да го съжали и да оправи всичко.

Ала нищо не се случва, нищо не се променя, а плачът на майка му все така се носи от коридора... В съня върху момчето се стоварва такава безизходност, че то я усеща физически, като болка, която изпълва цялото му тяло и не му позволява нито да се движи, нито да диша, нито да мисли...

Баев се сепна. Гледай ти, задрямал е на непознато място! Сигурно е от натрупаната умора. Защо е убил тази птица? В съня не знаеше. А болката от страха и безнадеждността все още усещаше физически.

Погледна си часовника. Всеки момент службата ще започне, отец Николай ще се върне и той ще трябва за нещо да разговаря с него. Не, не е готов. Не иска.

Полковникът внимателно откряна вратата, видя трийсетина енориаши, дошли за службата, тихичко се промъкна до изхода и излезе.

* * *

Настя достатъчно подробно описа на Коротков хората, с които бе разговаряла предната вечер. И така за Юра, който се представи за журналист от областния център, не беше трудно да извърви цялата верига до края и да намери човека, с когото загиналата Камила Милюкова бе разговаряла през последната вечер в живота си. Вярно, това отне доста време, но за човек, свикнал да прекарва дните си накрак, общувайки с различни хора, не се оказа много уморително. Работата като директор на почивна база бе позволила на Юрий Коротков напълно да запази формата си, създадена през дългия стаж в криминалната милиция.

Ана Макаровна Федюнина отдавна бе прехвърлила осемдесетте, но се оказа напълно запазена бабичка, съхранила и бодростта, и паметта си.

— Виж ти как се заговори за Костя, а? — Хитрите й очички светнаха под сбръчканите клепащи. — Вече за трети път ще разказвам. Ама нищо, не ми е трудно.

„Значи, наистина за трети, а не за втори — отбеляза си наум Коротков. — Настя и Виктор не са сгрешили. Освен мен и Милюкова, е имало и друг човек. Каква ще да е тази засада?“

Ана Макаровна живеела в този блок от края на петдесетте, когато току-що бил построен. Преместила се тук от бараката, където били натъпкани с родителите й, по-малката й сестра, съпруга й и двете им малки деца. Синовеите на Ана Макаровна били буйни, закачливи гаменчета, затова младата майка се стараела зорко да ги следи, за да се намеси навреме, ако замислят някоя бяля или се забъркат с хулигани. Точно с тази цел започнала да се запознава с абсолютно всички съседи от блока и изобщо от улицата, особено ако в някое семейство растели

момчета. Когато Костик Смелков навършил десет години, големият син на Федюнини вече бил завършил училище и постъпил в техникум, а по-малкият още учел и бил неприятно известен със страстта си да плаши и бие по-малките деца. Ана Макаровна зорко следяла момчето и постоянно общувала с родителите на децата от цялата околност. После и малкият пораснал, влязъл в казармата и вече не се върнал във Вербицк — оженил се там, където служил, останал при жена си. Обаче навикът на Ана Федюнина да наблюдава всички и да разменя информация с тях останал. Тя познавала без изключение всички момчета, които живеели на близките улици — и по име, и по физиономия, дори и отдалеч по походката.

Ана Макаровна дълго и с подробности разказва за веселата компания връстници: Костя Смелков, Игор Баев, сина на местния участъков милиционер, Дмитрий Голиков, кротко, безобидно и непохватно момче, и Петка Ворожец, сина на Майка пияницата. Всички те учили в едно училище, в един клас, движели се винаги заедно, били неразделни. Някъде към края на училището с тях започнало да се появява и момиче — не от тяхното школо и дори не от тяхната улица. Било много хубавичко, направо кукла, казвало се Юля. Костя много я харесвал, това си личало дори отдалеч. После, когато завършили училище, Игорьок Баев заминал да учи в друг град, Костя също кандидатствал в областния институт, но не го приели, и трите момчета се хванали да работят на строеж.

— Трите? — за всеки случай попита Коротков. — Смелков, Ворожец и онова, третото момче?

— Ами да — кимна Федюнина. — Та къде без Митя? Той винаги беше с тях, като залепен. Тримата хем работеха, хем вършеха безобразия вечер. И Юлка с тях.

— Безобразия ли? В какъв смисъл, биеха ли се? Или крадяха?

— Е, ти пък! — разсмя се Ана Макаровна. — Те нивгаш не са крали, нямаше такива работи, аз все питах нашия участъков Баев. А се биеха, когато бяха още малки. Всички се чепкат, това си е обичайна работа.

Бабичката издържа пълна с драматизъм пауза, окръгли очи, сниши глас до трагичен шепот и продължи:

— Пиеха направо страшно! Отначало уж нищо, е, поседят на двора с биричка, посмеят се, крещат някакви песни с китара, Митя

вечно си я носеше. А после, вече към лятото, съвсем им хвъркнаха чивиите. Юлка взе да идва по-рядко, сигурно ѝ дойде умът в главата, разбра, че трябва да си урежда живота, а не по цели вечери да се влачи с пияни момчетии. После Костя, види се, съвсем се скара с нея, защото след лятото тя вече не се появяваше на нашата улица. А през лятото Игорьок Баев се прибра за ваканцията, тогава вече пиеха четиримата, един божи ден не съм ги видяла трезви. Така се натряскваха, че едва си влачеха краката, да те е яд да ги гледаш.

— И Митя ли? — отново уточни Коротков.

Малко беше учуден от наличието на още един човек в компанията, за когото и дума не била спомената в многобройните интервюта, както го бе уверила Каменская. Баев, Смелков, Ворожец. Смелков, Ворожец, Баев. Навсякъде фигурирали само тези три имена и навсякъде се говорело за тяхното старо голямо приятелство. Никъде не се споменавало за някакъв Дмитрий Голиков. Или Настя беше пропуснала нещо? Или беше забравила? Не беше обърнала внимание?

— И Митя, че как иначе — на драго сърце потвърди Федюнина и пак повтори: — То къде без Митя? Аз даже ходих при Валерка Баев, бащата на Игорьок, питах го дали не го е страх, че момчетата ще се пропият съвсем. Щото те какво, ще си идат в казармата, а Игорьок можеше и от института да изхвърчи. Е, той ме успокои, че това било нормално, че през ваканцията синът му давал на душата, защото там, в милиционерската школа, редът бил строг, нямало хлабаво. Живеели в казармени помещения, по четирийсет души в едно, и старшите офицери си отваряли очите на четири, та така се мъчели като монаси по единайсет месеца. Затуй през отпуска му отпусkali края. Тогава схванах, значи, че които учат в милиционерската школа, имат не ваканция като всички студенти, а отпуск. Разбра ли?

Бабичката гордо изгледа гостенина и заключи:

— Сигур не знаеше.

— Съвсем не знаех — излъга Коротков и старателно изигра учудване. — Значи, вашият участъков не се притесни, дето синът му пиянства?

— Не, Валерка каза, че всички курсанти така си прекарвали лятото, за тях било нормално и нямало нищо страшно.

Юрий навреме си удържа езика зад зъбите, за да не поправи Ана Макаровна — те не се казваха курсанти, а слушатели.

— После Игорьок си замина, отпускът му свърши, а останалите попиянстваха още малко и през есента отидоха в казармата.

— А след като се уволниха? Спомняте ли си какво стана?

— Помня и още как — усмихна се Федюнина. — Семейството на Костя получи ново жилище, докато той служеше, та се преместиха оттук, така че момчето вече не се върна в махалата. Петка, щом си дойде, взе да върти някакви далавери, опаричи се. И опита да уреди лечение на майка си, ама нямаше полза, Майка пияницата излизаше от болницата и пак започваше да се налива. А после умря. Беше къркютук, като я сгази мотрисата. Скоро след това Петка замина някъде, няколко години го нямаше, види се, пари да печели. А щом се върна, размени това жилище, дето живееха с майка му, и също се премести. А Митя влезе в затвора.

— Какво е направил?

— Ох, страшно нещо. — Ана Макаровна осъдително поклати глава. — Изнасилване и убийство. Разправят, че го осъдили на петнайсет години.

— И после какво? — поинтересува се Коротков. — Дойде ли си след затвора?

— Абе разправяха май, че се върнал — прозвуча неуверено гласът на Федюнина. — Но аз лично, с очите си, не съм виждала Митя. А каквото не съм видяла, не се наемам да го твърдя.

Ако бабичката е разказала на Камила Милюкова същото и след това някой я е убил, значи, опасната информация се крие някъде тук. Или пък Милюкова е задавала и някакви други въпроси, които на него, на Коротков, не бяха хрумнали? И Ана Макаровна ѝ е разказала още нещо, което Коротков засега не знае, но го е знаела Милюкова. И го е заплатила с живота си още на следващата сутрин.

— Споменахте, че пред мен вече за трети път ще разказвате тази история — предпазливо, сякаш опипваше блатиста почва, продължи Юра. — Значи, много хора се интересуват от детските години на кмета?

— Е, колко да са много, двама бяха — присви устни Федюнина. Изглежда, въпросът на Коротков някак не ѝ допадна. — Идва тук едно момиче от телевизията, същото, дето на другия ден го убиха, после дойде и едно младо момче, и то от телевизията. Решили да правят там

предаване за нашия кмет, та разпитваха какво и що е било, когато той беше още хлапе.

— За различни неща ли питаха? Или за едно и също?

— Ами момчето най-вече искаше да му повтори какво съм казала на момичето, защото тя не успяла нищо да им предаде, нали я убиха, а те трябвало да подготвят предаването. Е, затова беше дошло момчето от нейната програма — да пита какво съм й казала.

— Ама тя нищо ли не си записа? — учуди се Коротков. — Ние, журналистите, винаги записваме каквото ни разказват хората. В бележник или на диктофон. Колегите й са можели да видят записките — и толкоз.

— Не знам — отново присви сбръчканите си устни Ана Макаровна. — Само че тя нямаше бележник.

— А диктофон носеше ли? — Коротков извади диктофона от джоба си и й го показа. — Ето такъв или нещо подобно.

— Нямаше — твърдо отговори Федюнина.

„Не може да бъде — премисли бързо Коротков. — Според това, което Витя Егоров ми разказа за Милюкова, тя непременно трябва да е била с диктофон. Сигурно не го е включила открито, Федюнина наистина може да не го е забелязала, ала го е имало, определено. Въпросът е дали изобщо са го намерили в жилището или в чантата на убитата.“

След половин час той излезе от дома на Ана Макаровна Федюнина и се обади на Егоров.

* * *

Към три часа следобед над Вербицк взеха да се събират облаци, надигна се пронизващ вятър, а малко след четири плисна пороен студен дъжд. Настя се зарадва, че до този момент бе успяла да обиколи всички посочени от Коротков учреждения и да събере нужните документи. Тъкмо се чудеше къде да пие кафе, а още по-добре — да обядва, когато Ворожец й позвъни. По-точно, позвъни й, то се знае, Ина, която попита удобно ли е на Настя да разговаря и може ли да предаде слушалката на Пьотър Сергеевич.

— Искам да ви поканя с Юра да опитате най-хубавите пелмени в Сибир — радушно заговори Ворожец. — Такива никъде другаде няма да намерите. Не мога да допусна нашите гости да се върнат в Москва, без да са вкусили от фирменото ни ястие.

— Юра не е с мен, днес работим поотделно.

— Но нали можете да му се обадите — възрази Ворожец.

„И ти можеш — мислено се сопна Настя. — Ама че обноски: от всеки срещнат си правиш прислуга. Не ти стига Ина, искаш и аз да ти стана момиче на повикване.“

Но на глас, разбира се, отговори кротко и учтиво:

— Тичам по учреждения, а Юра пак е извън града, оглежда парцели.

— В такова време? — смая се Пьотър Сергеевич. — Впрочем разбирам, в командировка сте, бързате да приключите и да се приберете вкъщи, така че времето не ви плаши. Е, добре, ами вие? Искате ли да опитате нашите пелмени? Аз, както сте забелязали, гледам да не се натрапвам, но в този случай ще си позволя да настоявам.

„Значи, искаш нещо от нас — позасмя се наум Настя. — Аз съм възпитано и услужливо момиче и щом ти, любезни ми домакине, искаш нещо от мен, просто съм длъжна да ти го дам. Инак няма да ме оставиш на мира.“

Шофьорът разбиращо изхъмка, когато Настя го помоли да я закара в ресторант „Сибириада“.

— Модерно място — с одобрение заключи Володя. — Разправят, че цените там били безбожни, но си струвало. Единственото място в града, където сервират пелмени с различен дивеч, при това не използват замразено месо, а купено от ловците. Техният готвач има някакви собствени тайни — как да се изкисва дивечовото и да се приготвя така, че да е вкусно. Защото инак, ако не знаеш да го сготвиш правилно, дивечът не е вкусен.

Докато пътуваха, Настя се обади на Коротков. Юра не пожела да яде пелмени и гласът му беше такъв, какъвто Настя отдавна не го бе чувала. Всъщност полковникът в оставка Юрий Викторович Коротков не бе говорил с такъв тон от момента, когато се пенсионира от криминалната милиция.

— Когато стигнеш до кръчмата, ми изпрати колата, Володя да ми звънне, ще му кажа къде. А щом се освободиш — върни се в странноприемницата. И се дръж някак по-ярко, по-забележимо.

— Аха, разбрах.

За миг ѝ стана тъжно. Юрка и Егоров са намислили нещо, получили са нова информация и сега двамата чакат на гюме. Вършат работа, която обичат и на която са посветили живота си. А тя... Разнася документи, от които нищо не разбира. И обядва в скъп ресторант в компанията на най-богатия бизнесмен в града. Всичко е както по времето, когато тъкмо бе започнала работа в милицията: тя е жена и я подбутват настрани. И кой я подбутва? Не някой чужд човек, когото вижда за пръв път, а Юрка, близкият приятел и колега, който знае и кътните ѝ зъби... Друг както и да е, но Коротков не биваше да се съмнява в нейните способности и навици...

„Ей, приятелко, не така — възпря се Настя. — Пак ли реши да се обиждаш? Това, което се случва сега, е пряко следствие от онова, което стана вчера. А вчера гвоздей на програмата беше именно ти. Така че укроти се. Освен това Юрка те помоли да се държиш по-забележимо, значи, ти е отредена определена роля, която трябва да изиграеш, и то добре, инак ще подведеш момчетата. Я престани да се разстройваш и се стегни.“

Под козирката на високото стълбище пред входа на ресторанта, както се и очакваше, стоеше Ина с наметната на раменете мушама и с голям чадър в ръцете. Щом видя, че колата пристига, помощничката на Ворожец бързо изтича надолу по стъпалата. Полата откриваше краката ѝ малко над коленете и Настя за пръв път обърна внимание, че те са много красиви, с мускулести заоблени прасци. „Как ли тича с такава скорост на толкова високи токове! — учуди се Настя, респектирана. — Просто да не повярваш! Аз на такова чудо не мога да стоя, камо ли да ходя или тичам!“

— Пьотър Сергеевич и Игор Валеревич ви очакват — съобщи Ина и я придружи до общата зала и до стълбището, водещо надолу.

Ах, така значи! И полковник Баев е там... Обяд в тесен кръг за неформално общуване. Господи, с какво толкова са ги уплашили те с Коротков? Какво така им се лепнаха тия две местни величия? Отначало Ворожец ги покани на гости и водеше с тях съвършено лицемерни светски разговори, а сега и съвместен обяд с началника на

полицията. Сигурно неслучайно Юрка я помоли да се държи по-забележително. Добре де, щом трябва, така ще е... Ще видят те.

Ина я заведе в уютно малко сепаре с маса за шест души. Тук беше много приятно, макар че нямаше нито един прозорец. Затова пък дървенията в интериора беше в изобилие. Този път Баев се видя на Настя не толкова мрачен като при първите две срещи, дори се опитваше да бъде любезен и да се усмихва.

— Как върви работата? — поинтересува се полковникът. — Справяте ли се? Или трябва да помагаме с нещо? Само кажете, винаги сме готови.

— Ето! — Настя демонстративно стовари на масата дебелия папка, в която бе събираща документите след получаването им в различните офиси. — Планове, схеми, договори, извлечения, паспорти на парцели... Свят ми се зави! Лично на мен ми допадна едно парцелче от северната страна, но моят колега е сигурен, че цената ще бъде прекалено висока, дори няма да смисъл да опитваме. Но парцелът е чуден! На брега на езеро... Май се нарича Горното езеро.

— Брат ви вече знае ли това? Казахте ли му, че сте харесали парцел?

— Не, разбира се — засмя се тя. — Та това е само мое мнение, а аз не съм професионалист в тези неща. Юрий Викторович ще решава, той е директор на аналогична почивна база и много по-добре разбира какво трябва и какво — не. Моята работа е на момиче за всичко.

— Но нали банкерът Каменски ви е роден брат — не отстъпваше Баев. — Нима вашата дума не значи нищо за него?

Тя сви рамене и отвори дебелия папка с менюто.

— Аз никога не се бъркам в работите му — каза равнодушно и се престори, че внимателно четете списъка на ястията. — А той не се бърка в моите. Задачата ми е да помогна на Юрий Викторович да събере максимално пълна информация за всички парцели, които ни се сторят достойни за внимание.

Баев се повъртя на стола си, дълбока бръчка проряза челото му.

— Ами добре — намеси се Ворожец, — да предположим, че лично на вас много е харесал някакъв парцел и Юрий споделя мнението ви, а брат ви силно пожелае да го купи. Но нали му трябва гаранции, че магистралата ще мине точно от страната, на която се намира парцелът.

— Разбира се — отнесено кимна Настя и прелисти страница от менюто.

Ето че приближиха до главното. Сега ще започнат да подпитват доколко здрави връзки има Каменски в правителството и по-специално в Министерството на транспорта. Та нали щом неговата банка АПК е оцеляла през всички кризи от последните петнайсет години, значи, има и подкрепа, и влиятелни познати.

— О, чудесно, тук правят салата от рукола. Ще може ли да си поръчам? А пелмените ще ми поръчате вие, по ваше усмотрение, по-добре знаете кои са най-вкусните.

Тя затвори менюто, отмести го и весело погледна първо Ворожец, после Баев.

— Именно затова ни е възложено не само да потърсим парцели, но и да проучим каква е вероятността да бъде приет един или друг вариант на проекта за магистралата. С парцелите, мисля, почти приключихме, ето сега Юрий Викторович очаква от мен документацията за пет места, които ни се видяха подходящи. — Тя хвърли изразителен поглед на папката, която бе оставила на масата. — Три от южната страна и две от северната. А още не сме си изяснили въпроса с магистралата. Ако можете да ни помогнете с информация, ще ви бъдем искрено благодарни.

— То и ние не сме съвсем наясно — отговори Ворожец. — Юрий вече ме попита за това. Какво ще кажеш, Игор Валеревич? Може би ти си узнал нещо по своите канали?

„Ох, артисти! — помисли си Настя, местейки поглед от единия към другия събеседник. — Просто ей така трябва да повярвам, че никога не сте обсъждали помежду си този въпрос и Ворожец изобщо не е в течение дали Баев знае нещо за проекта...“

Разговорът течеше кротко, мъжете все не можеха да стигнат до главния въпрос, който Настя очакваше: ще може ли Александър Павлович Каменски да пробута в Москва проекта за магистрала, от който евентуално е заинтересован? Най-сетне все пак въпросът бе озвучен, когато приключиха с предястията и очакваха пелмените.

— Трудно ми е да кажа — отговори тя и стана. — Не съм много наясно с възможностите на брат си. Но мисля, че са доста големи. Къде е дамската тоалетна?

— Ина ще ви заведе — тутакси грабна телефона Ворожец. — Ина, влез.

Когато излезе от сепарето, придружена от помощничката, Настя ѝ намигна.

— Къде се пуши тук?

— Ами можеше в самото сепаре — учуди се Ина. — Нали Игор Валеревич пуши, там има и пепелници.

— А тук не се ли спазва законът против тютюнопушенето?

— Е, законът... — позасмя се Ина. — Той си важи в Москва. А при нас всичко е различно. Местните заведения ще се разорят, ако го спазват. За болници, детски и културни учреждения — да, въведоха го и се спазва строго. Ала за хотелите и ресторантите си останаха старите правила.

Общо взето Настя бе разбрала това още от първия ден на пребиваването им във Вербицк, но искаше да остави Ворожец и Баев насаме в сепарето с нейната папка. И да им даде достатъчно време да се запознаят със съдържанието ѝ. При това да го направи така, че те нищо да не заподозрат. И чашката кафе с цигара в бара при ресторанта в компанията на помощничката на Ворожец бе идеалното прикритие. Иначе времето, необходимо за тоалетна, явно не беше достатъчно за замисленото.

— Честно казано — направи тя виновна физиономия, — закусих в седем сутринта и преди да дойда тук, се мотах из учрежденията и кабинетите на вашите чиновници. От сутринта не съм пила и чашка кафе. А без него не съм човек. Още повече че времето така рязко се промени, заваля, кръвното ми падна, на моята възраст го усещам доста силно. И едно кафенце с цигара са ми просто жизнено необходими. Беше ми някак неудобно да моля за кафе наред обяда.

Качиха се по стълбището, влязоха в голямата зала и седнаха до бара. За да поддържа легендата си, Настя поиска двойно еспreso. Обикновено тя не го пиеше толкова силно, ала какво ли не прави човек, за да изпълни молбата на Юрка. Нищо, ще сложи повечко захар или ще му долее млекце. Ще го изтърпи някак.

— А, как не се сетих — престорено се ядоса на своята недосетливост Настя. — Там нали трябва вече да донесат пелмените, мъжете ще ме чакат, всичко ще изистине... Не е хубаво.

— Не се тревожете — усмихна се Ина. — Аз ще предупредя.

Тя веднага звънна на Ворожец и му каза, че Анастасия Павловна ще се забави петнайсетина минути. После отиде при един сервитьор, който я изслуша, погледна си часовника и кимна. Е, прекрасно, сега Ворожец и Баев знаят със сигурност, че през близките петнайсет минути ръцете им са напълно развързани. Предвидливият Пьотър Сергеевич определено е помолил Ина да му съобщи кога дамите ще си тръгнат от бара. Нека спокойно разгледат документите, да се убедят, че московчаните се интересуват изключително от парцели, и да мирясат. Защото вече им дойде до гуша от мнителността на Баев.

След като Настя отново се присъедини към мъжете, атмосферата край трапезата стана значително по-ведра. Ворожец ласкаво я смъмри, задето била прекалено стеснителна и не помолила да ѝ донесат кафето тук. И разказа няколко вица. Баев явно също се бе поуспокоил и дори даде някаква полезна информация за харесаните от тях парцели. Впрочем Коротков и бездруго със сигурност бе научил всичко от Егоров. Но Настя с делови вид извади бележника си и старателно записа всичко, като при това отбелязваше някои неща по полетата на документите от папката. С една дума, с всички сили се преструваше на секретарка на голям началник и момиче за всичко.

Пелмените наистина се оказаха страхотни! Когато току-що бяха пристигнали във Верблицк и вечеряха в ресторанта на хотела, на нея ѝ се стори, че през живота си не е яла нищо по-вкусно от тукашните пелмени. Но сега се разбра, че това далеч не е така. В „Сибириада“ оформяха пелмените на ръка, тестото беше меко и нежно като коприна, плънката от дивечово месо — сочна, а самите пелмени — мънички, направо се топяха в устата. Дори ѝ дожаля за Коротков, който бе лишен от този разкошен пир.

След като си похапна подобаващо, Баев стана и се сбогува.

— Трябва да вървя на работа — обясни той. — Радвам се, че се запознахме.

Настя не напомни на полковника, че запознанството им се бе състояло преди няколко дни и бе оставило и у двамата не твърде приятни впечатления. Когато останаха двамата с Ворожец, тя поиска още кафе, а за себе си Пьотър Сергеевич поръча билков чай.

— Наистина ли идеята за юбилейния спектакъл беше ваша? — попита Настя, която често си припомняше снощното си учудване от думите на Ина.

Ворожец се разсмя.

— Ах, вие, коварна изкусителко! — възкликна той.

— Защо? Какво толкова казах?

— Подхлъзвате ме да се изкуша да ви се представя в изгодна светлина. Знаете ли колко е силна тази съблазън? Повечето хора не могат да ѝ се противопоставят и после се издънват.

— А вие можете да ѝ се противопоставяте, така ли?

— Ами да, мога — кимна Ворожец. — Само че се научих едва на зряла възраст, а като дете и младеж и аз не умеех, приличах на всички. Разбира се, много е съблазнително да кажа, че точно мен ме е озарила такава чудна идея за спектакъла. Но уви! Моят мозък не е дорасъл до такива висоти. Идеята ми подсказа един познат, близък до театралното изкуство. Веднъж в разговор помежду ни стана дума за юбилея на нашия театър и той начаса роди това предложение. А после го представих на художествения ръководител като мое. Затова всички си въобразяват, че аз съм го измислил. Но ето, честно ви признавам: не съм.

Ах, ти, честни ми човече! Докато през първите два дни от познанството им Настя се възхищаваше от откритостта на Ворожец, сега тази негова демонстративна честност започна да буди у нея разумни съмнения: прекалено много ѝ идваше.

— Между другото, за юбилея. Хареса ли ви Олег? — попита тя с най-невинното гласче, на което бе способна.

Я сега да проверим твоята честност, Пьотър Сергеевич. Ще започнеш да се преструваш, че не можеш отведнъж да си спомниш кой е този Олег. Нали сам сподели, че тогава за пръв път в живота си виждаш кавалера на кметската щерка.

— Имате предвид младежа, когото доведе Лорик ли? — спокойно попита Ворожец.

„Изненадка... Или наистина паметта ти е толкова добра? Проявяваш внимание към хората? А може би кметската щерка е толкова важна за теб, че забелязваш и помниш всичко, свързано с нея? Само това липсваше — да се засучат някакви ужасни тайни и да се разбере, че Лариса Смелкова е твоя дъщеря.“

— Пьотър Сергеевич — усмихна се Настя и си взе курабийка от блюдото в средата на масата, — за каква ме вземате?

Ворожец вдигна пръст в предупредителен жест.

— Анастасия, нали се разбрахме: без бащино! Защо така официално?

— Добре. И тъй, Пьотър, за каква ме мислите? Аз съм ви връстница, тоест не съм дете и мога да различа истинските романтични отношения от измислените. Нали няма да ме уверявате, че този Олег наистина ухажва дъщерята на вашия кмет?

— Зорко око имате — кимна одобрително Ворожец. — Разбира се, Олег няма нищо общо с Лорик, просто тя трябваше да покаже някого на родителите си, за да престанат да се тревожат за личния ѝ живот.

— А всъщност?

— Всъщност Лорик е влюбена до уши в абсолютно неподходящ вагабонтин, който никак не е за показване на почтени родители. И момичето прекрасно разбира това.

— И въпреки това е влюбена? Дори да разбира, че той е вагабонтин?

— Е, любовта е сляпа. Нашата Лорик има слабост към него. А той ловко се възползва.

— И кметът не знае нищо? — не повярва Настя. — Но нали има служба за безопасност и тяхно пряко задължение е да са наясно с такива неща. Какво, хич ли не ги бива?

Ворожец хитро се усмихна.

— Ще ви кажа една страшна тайна: приятелите са нужни именно за да пазят взаимно спокойствието си. Ние с Игор не стоим настрана. Костя е наш приятел, а Лорик е негова дъщеря. Естествено, доста поработихме със службата за безопасност, Игор с неговите методи, аз — със своите. Така че от тази страна Лорик е напълно защитена. Но аз разчитам на вашата дискретност, Анастасия. Никой не бива да знае тази наша малка тайна, дори Ина.

— Пак вие ли ѝ намерихте фалшивото гадже? Или Баев се постара?

— Аз.

„Интересно, как си могъл? — помисли си Настя. — Щом дори Ина не знае, значи, търсил си го без нейна помощ. А тя твърди, че нищо не правиш сам и че в телефона си имаш само три номера: на Смелков, на Баев и нейния. Някой от двамата ви лъже. И как откри този прекрасен Олег, ако не чрез Смелков или Баев?“

Ворожец не хареса нейното замисляне и тревожно попита:

— Та значи, разбрахме ли се, Анастасия? Нали няма да издадете моята малка тайна? Аз познавам Лорик от малка, нямам собствени хлапета и съм много привързан към децата на моите приятели. За съжаление, Игор се раздели с първата си съпруга, тя се върна в Омск, откъдето е родом, взе и сина си, а новите му деца не са ми по сърце. Така че остана само Лорик. И аз искам всичко да ѝ е наред.

Ето на, не е ясно колко искреност има в тези думи, колко лъжа и колко глупост. Нима Пьотър Сергеевич наистина смята, че като помага на Лариса да мами родителите си и крие връзката ѝ с някакъв съмнителен тип, допринася „всичко да ѝ е наред“? Нещо не е за вярване! Впрочем... Възможно е този вагабонтин, както го нарече Ворожец, да има някакво отношение към самия Пьотър Сергеевич. Например да е син на негов стар познат. Или син на негова бивша любовница. А може и направо да е негов извънбрачен син. А ако е просто човек, полезен на Ворожец, който му прави различни услуги? Разбира се, нищо не ѝ пречи да го попита, само че... Всъщност какво толкова я интересува? Какво я засягат Лорик и нейните кавалери — и истинският, и фалшивият? Пък и време е да се прибира, обядът явно се проточи.

— Накъде сега? — поинтересува се Ворожец, щом видя, че Настя посегна към папката и се приготвя да тръгне. — Пак ли на посещения?

— Не, за днес приключих. Ще занеса документите в хотела, Юрий Викторович ме чака.

— Но защо в хотела! — Пьотър Сергеевич сякаш истински се разстрои. — Вие сте мои гости до утре сутринта, нали така се разбрахме. Може би ви е неудобно да работите в кабинета за гости? Само кажете, Ина ще уреди всичко, ще ви бъде предоставена която и да е друга стая. Или не е там работата?

— Всъщност точно там е — тежко въздъхна Настя. — Трябва да разгърнем и закрепим всички планове, карти, схеми. В кабинета за гости няма място. А в хотелската стая има. Юрий Викторович не иска да чака до утре, когато се върнем в хотела, той трябва да си състави що-годе пълна представа, за да се отчете пред брат ми и да получи следващи указания. Нали разбирате, искаме да приключим колкото може по-бързо, че вкъщи ни чакат семейства. Юрий има съпруга и

внучка, аз — съпруг. Пък и много неща предстои да вършим по основната си работа.

— Но Ина ще уреди всичко! Сега ще ѝ кажа...

— Не е нужно — меко го спря Настя. — Няма смисъл да се тревожите заради една вечер. И после, аз и бездруго трябва да прескоча до хотела, за да си взема нещо. Ще се оправим с документите и ще се върнем да пренощуваме у вас.

— И да вечеряте! — настоятелно добави Пьотър Сергеевич. — Днес ще е прощалната вечеря, трябва да бъде нещо специално.

— А този обяд със специалните пелмени няма ли да мине за прощален? — засмя се Настя.

— Но Юрий не беше тук — възрази той.

И това беше вярно. Как да спори човек.

Ина предано стоеше зад вратата, по-точно щъкаше напред-назад с телефон в ръката и бързо разговаряше с някого на немски. Настя почти не знаеше езика и не можа да разбере нищо, освен че ставаше дума за доставката на някакъв продукт и транспортирането му до Китай за монтаж. Или за вече монтирания продукт — от Китай насам... Ето, за това не беше сигурна, различи само думите „монтаж“, „транспортиране“ и „Китай“. Да, безценна помощничка е тази Ина. Защо ли Ворожец се опитва да намери друг човек за това място? Кой може да е по-добър от нея? Какви други качества на помощник са му нужни? „Разглезили сте се вие, Пьотър Сергеевич!“ — позасмя се тя наум.

Шофьорът Володя я чакаше пред ресторанта. Дъждът се бе усилил и въпреки чадъра, който Ина държеше над нея, Настя не можа да остане напълно суха: не погледна в краката си и стъпи в дълбока локва. В колата веднага събу обувката и избърса стъпалото си с хартиени кърпички. Да се надяваме, че този път сибирският дъжд няма да я разкиха. Дано само от колата до входа на хотела стигне без особени приключения... Подведе я сутрешното слънчице и безоблачното небе, чадърът ѝ остана в къщата на Ворожец.

— Защо не наметнете моята мушама? — предложи Володя. — Тя, вярно, не е много за пред хора... Ама все е някаква защита. Инак ще се намокрите до кости.

Настя прие предложението с благодарност и след две минути вече стоеше пред рецепцията. Ключ картата беше в чантата ѝ, но нали

Коротков я беше помолил да направи така, че да я видят...

— Е, какво, още ли не сте ме изселили от стаята? — попита весело.

Момичето от рецепцията беше същото, което ги посрещна в деня на пристигането им във Вербицк. То учудено погледна Настя и учтиво отговори:

— Ама моля ви се, как може!

— Тук ли е колегата ми? Номер шестстотин и две.

Момичето погледна в компютъра и кимна:

— Да, отдавна.

„Значи, имат скъпа модерна електронна система — помисли си Настя, — която фиксира всяко използване на ключ картата. Ще го имаме предвид.“

— Да знаете случайно слизал ли е в ресторанта?

Момичето отново погледна в компютъра и поклати глава.

— Има сметка от ресторанта, днешна, но е включена стойност за обслужване по стаите.

— Ех, жалко! Аз пък мислех, че ще ми прави компания. Е, добре, тогава и аз ще си поръчам в стаята.

— Разбира се. Менюто е на бюрото ви, в папката.

Е, май това е достатъчно. Момичето от рецепцията я забеляза и запомни. Ако това изобщо интересува някого, а не е плод на въображението на Юрка.

Когато влезе в апартамента, Настя внимателно се огледа. Чисто, подредено. Бяха разтребвали, след като сутринта тя прескочи дотук, за да си смени блузката. Вратата към стаята на Коротков беше леко открената, оттам долитаха силните звуци на включения телевизор. Ала защо е отворена? Камериерката е трябвало да я затвори. Юрка ли е влизал? Защо, какво е търсил тук? Всичко е ясно, скрил е тук Егоров, когато от ресторанта са донесли храната. Затова е поръчал в стаята. Значи, Егоров е минал през служебния вход. Умно.

Събу обувките, нахлузи хотелските пантофи, хвърли на дивана чантата и папката с документите и влезе при Коротков. Ами да, върху ресторантската масичка на колела в хола стърчи цяла купчина мръсни съдове, а Юрка и Виктор седят в спалнята и тихичко си хортуват. Между тях на кувертюрата стои поднос с чинии, предават си единствената вилица, а работещият телевизор в хола напълно

заглушава гласовете им. Ако се опиташ да чуеш нещо от коридора, никога няма да се сетиш, че в апартамента се намира не само гостът на хотела, но и негов гостенин. Нима всичко е толкова сериозно? Коротков никога не е страдал от мания за преследване...

— Защо ядете върху леглото? — попита Настя. — В хола има столове, и масичка са ви докарали, като на възпитани момчета.

Коротков бързо пхна в устата си Мариновано корнишонче и ѝ помаха с ръка за поздрав.

— Ами ние там набързо излапахме основното, а сега довършваме разни дреболии. Ако влезе някой, да не види Витя. Хайде, Настася, включвай се, нямаме много време.

— Ти поне изкомандвай като каква да се включи — позасмя се тя. — Не съм в течение.

— А какво каза на Ворожец?

— Обясних му, че отивам в хотела, където ти ме чакаш с документите. И че трябва да ги разгледаме и обсъдим, преди да поемем към неговия благословен дом. Очаква ни за вечеря. Макар че, ако вземем предвид в колко часа обядвахме всички, вечерята заплашва плавно да премине в закуска.

— Ами прекрасно тогава. — Коротков стана от леглото и потърка ръце. — Значи, разиграваме пантомимата „Трудолюбие“. Ти какво каза на рецепцията?

— Споменах, че ще си поръчам храна в стаята.

— Поръчай, щом е така. Дай на хората възможност да влязат при теб и да видят с кого си тук и с какво се занимаваш.

— Абе ясно... Какво да поръчам обаче? Току-що станах от масата, нищо не ми трябва, освен кафе. Така че приемам заявки. Кой какво иска?

Коротков се замисли, а Егоров огледа поизпразнените чинии върху подноса и колебливо отговори:

— Всъщност ние си поделихме порцията разсолник^[1], пържолата с картофи също... С мезетата е по-лесно, може да се поръчат много, без да събудиш подозрения, но супата и основното можеше само по една порция.

— Е, какво тогава, супа или основно? — нетърпеливо попита Настя. — Или и едното, и другото?

Коротков прелисти менюто и поиска овнешки ребърца.

— А на мен разсолник, много беше хубав — добави Егоров.

— Ооостави! — изведнъж изкомандва Юра. — Няма да стане. Та ти тъкмо се прибиращ от ресторант. Ако всичко е така, както мислим ние, Ворожец след половин час ще научи, че си поръчала тежък обяд в стаята. Ще изглежда странно. Така че само кафе.

— Пфу, по дяволите! — разстрои се Егоров. — Аз пък вече се размечтах. Прав си, московчанино.

— Добре де — засмя се Настя, — ще си сложа грях на душата и ще поръчам десерти.

Тя се върна в стаята си и се обади по вътрешния телефон в ресторанта. После се преоблече, сменяйки костюма и блузката с уютните дънки, с които бе свикнала, и дългата свободна тениска, и се захвана да разстила на пода планове, схеми и карти. Включи лаптопа и свали някакви ненужни, но много изразителни глупости, призвани да свидетелстват, че с Коротков в момента се интересуват от отоплителните мрежи в околностите на Вербицк.

Когато на вратата се почука и сервитьорът вкара в стаята на Настя същата масичка на колела, каквато вече имаше у Коротков, пред очите му се разкри абсолютно недвусмислена картина. Настя седеше на пода, Коротков бе приклепнал от другата страна на разсланите документи, на бюрото беше включен компютърът.

— Вашата поръчка! — тържествено обяви сервитьорът.

— Хайде, удари едно кафе с пасти, че не ми изглеждаш никак добре — веднага с угрижен глас подзе Коротков. После премести погледа си към сервитьора: — А при мен можете да вдигнете съдовете.

Щом сервитьорът излезе, от стаята на Коротков изскочи Виктор. Вратата между двете стаи бе останала широко отворена и служителят от ресторанта, който разтребваше масата отгатак, можеше прекрасно да чува гласовете, разпалено обсъждащи въпросите на топлоснабдяването в северните покрайнини. Дори да оглеждаше подробно стаята, той имаше всички възможности да се убеди, че тя е празна. Оставаше само да организират огледа на Настината стая под предлог разтребване и на масата в нея — и можеха да смятат, че спектакълът е бил успешен. Въпросът беше дали той изобщо е нужен.

Егоров и Коротков бяха твърдо уверени: нужен беше. Снощи от обитателите на блоковете на проспект „Ермак“ Настя бе научила, че с тях бил разговарял служител на полицията, на когото те разказали, че

убитата Милюкова-Милановская се интересувала от хора, живеещи в техния микрорайон от незапомнени времена. При това особено много я интересувал не проспект „Ермак“, а съседната улица — „Профсъюзна“. Днес Коротков бе уточнил информацията: някой подсказал на Милюкова, че на улица „Профсъюзна“ живеела старата Федюнина, която се заселила тук много отдавна и знаела всичко за всички. Именно към тази Федюнина била тръгнала Камила, дори се намерил човек, когото тя попитала за номера на апартамента на Ана Макаровна. Виж, капитан Хохлов, който бил прикрепен като помощник към Егоров и лейтенант Резвих и си направил труда да обиколи всички апартаменти, но ненавреме, донесъл съвсем различна информация: Милюкова спокойно се разхождала с кучето си, разговаряла със съседни, за никъде не бързала и изобщо не напуснала двора си. Най-лошото било, че описанието на външността на полицаия, на когото „вече всичко разказали“, напълно съвпадало с описанието на онзи „младеж от телевизията“, който посетил Ана Макаровна Федюнина.

— А капитан Хохлов е човек на Баев — унило завърши майор Егоров. — Така че, момчета и момичета, можете да смятате, че съм в капан. От мен се очакват тъпи стандартни ходове по издирването на убиеца и именно с това се занимавам. Ето че изкопах някакъв бивш любовник на Милюкова с червена кола... Хохлов ми възложи работа по битовата версия и аз нямам друг изход, освен послушно да изпълнявам това, което ми казва.

— Ами писмата? — попита Настя. — Нали имаше писма със заплахи.

— По това работи самият Хохлов, това е главната му версия. Мен не ме допускат до нея, моята работа е да търся любовник, стар или нов. Аха съм мръднал встрани — тутакси ще ми свият сармите.

— Излиза, че или наистина са убили Милюкова по лични мотиви и я е затрил най-вероятно човек, който е нощувал при нея, или работата е съвсем закучена — заключи Коротков. — Защото, щом тя е ходила при Федюнина вечерта и на никого не е казала за това, а още на другата сутрин са я ликвидирали, значи, са я следили от самото начало. Въпросът е: кой и защо? Какво толкова опасно е знаела Федюнина, което може да е споделила с Милюкова? Или може би Камила отдавна е пречела на някого и са я очистили абсолютно независимо от

посещението ѝ при баба Федюнина. Просто е съвпаднало по време. При всяко положение обаче Витя не бива да се набърква в това.

— Кой и защо... — замислено повтори Настя след него. — Витя, ти четеш ли материалите от папката на Милюкова, които са ѝ подготвили за телевизионното предаване с кмета? Какво от нещата, които бабата е разказала на Коротков, липсва там?

— Ами по принцип всичко е горе-долу същото. Няма я само информацията за непрестанните им пиянски оргии преди казармата и за четвъртия им приятел — Дмитрий Голиков. Но аз веднага проверих за него, всичко е така, както е казала старицата: през осемдесет и трета е извършил изнасилване с убийство, осъдили са го на петнайсет години, излежал е всичките, излязъл е, а след два месеца са го прибрали в лудницата. Острото състояние е било туширано и го сложили да чака ред в списъка за психо неврологичен интернат. Тъй като Голиков не е можел да живее самостоятелно, а не е имало кой да се грижи за него, майка му е била твърде стара и болна. И именно там, в интерната, той е починал преди около две години. Федюнина е споменала и някаква Юля, в която Смелков бил влюбен. Но тя не знае нито адреса, нито фамилията на момичето. Така че тази митична Юля не може да представлява никаква опасност.

— Ами ако момчетата са направили някоя беля, както са били пияни? — предположи Настя. — И в архива да са останали протоколи, за които всички отдавна са забравили? Впрочем, ако случаят тогава е стигнал до милицията, татко Баев със сигурност е задействал всичките си връзки и не са останали никакви протоколи. А той със сигурност е имал влиятелни познати, без тях един обикновен участъков милиционер едва ли е можел да издейства направление за милиционерската школа за синчето си веднага след десети клас. Ако е било след казармата — тогава е друга работа, но така...

— Може и да са унищожили протоколите, но слуховете щяха да останат — възрази Виктор. — Само че никакви слухове не е имало, а и сега няма. Така че или покойният Голиков, или нищо.

На вратата отново се почука и Егоров моментално се скри в хола на Коротков.

— Да! — високо извика Настя. — Влезте!

Тя грабна един маркер с отвратителен розов цвят и започна съсредоточено да рисува някакви стрелки по един от плановете, а

Коротков се престори, че чете важен документ. Все същият сервитьор попита може ли да разтреби масата и да вдигне съдовете. Получи разрешение и крадешком огледа стаята — и двамата го забелязаха. Какво беше това? Потвърждение, че подозренията им са правилни, или обикновено любопитство?

И все пак едно беше сигурно: полковник Баев съвсем пряко бе замесен в тази работа. Трудно беше да се повярва, че капитан Хохлов бе захванал такава комбинация без указанието или поне одобрението на своя шеф. Вярно, между Хохлов и Баев стоят още двама ръководители — началникът на отдел „Убийства“ и началникът на криминалната полиция, който е и заместник на полковника, ала само непосредствената му подкрепа би могла да гарантира, че никой няма да се намеси в оперативното разследване на случая с убийството на Милюкова. На никого от останалите няма и да хрумне да издига и разработва други, неудобни версии. Никой няма да „укрепва редиците“, като изтиква от делото пропилия се и безразличен към всичко, а поради това послушен и управляем майор Егоров, и да поставя на негово място някой по-умел и амбициозен оперативен работник. Всички знаят: Вадик Хохлов е човек на Баев и е по-добре да не пристъпват в територията му.

— С една дума, момчета и момичета, моята задача, ако искам да остана жив, е да намеря човек, що-годе подходящ за ролята на любовник на Милюкова, който я е убил от ревност. А и внимателно ме наблюдават: как го търся? Достатъчно ли се старая? Така че ще го диря, може дори да го намеря на бърза ръка — говореше Егоров. — И ако вие искате да ми помогнете, ще трябва да се докопате до истинския мотив за убийството, преди да тикнат зад решетките този любовник. Защото, ако все пак го окошарят, ще изтръгнат от него показания, които после ще е невъзможно да се опровергават с каквито и да било доказателства.

Виктор си тръгна така, както бе дошъл в хотела: през един от двата служебни входа.

След като изпрати майора, Коротков погледна часовника.

— Време е да поемаме, Павловна, тепърва трябва да вечеряме с Петя.

— Дори не мога да мисля за ядене — жално простена Настя, събра от пода документите и ги подреди в спретната купчинка.

— И аз не мога, пастите нещо ми натежаха — въздъхна Юра. — Но какво да се прави? Няма как да обидим Петя, той се стареа да бъде добър домакин. Абе хайде, докато стигнем, докато побъбрим... Все ще се справим някак.

— Между другото, да те предупредя... — обади се Настя вече от спалнята, където влезе да смени тениската с джемпър. И повиши глас, за да я чуе останалият в хола Коротков. — Нашият Петенка прояви неприкрит интерес към възможностите на банкера Каменски да прокара проекта за магистрала в правителството. Така че бъди готов, той непременно ще се възползва от възможността да ни пробута някой парцел от южната страна. Нали е другарче на кмета, а той, както знаем, иска магистралата да мине южно от Вербицк. Твърде скъпа му е фермата за животни с ценни кожи. Аз подхвърлих една въдица на Петенка, да видим дали ще я налапа.

— Какво му каза?

— Ами обясних му, че лично на мен много ми е харесал един парцел от северната страна, е, онзи, нали си спомняш? Дето е край езерото.

— Ами че той е на баснословна цена!

— Точно това казах на Петя, че много ми харесва, но е скъп. Така че сега, според логиката на нещата, нашият Петенка трябва да ни даде информация за аналогичен парцел от южната страна, не по-лош или дори по-хубав.

Тя отново влезе в хола и започна да приготвя чантата си.

— Но ние видяхме всичко от южната страна — учуди се Коротков. — Там май нямаше парцели край вода.

— Юра, ние оглеждахме само местата, за които ни казаха, че се продават. Другаде не сме ходили. Главата си залагам: Петя днес ще ни съобщи, че съвсем наскоро един собственик е решил да продаде парцела си откъм южната страна, на брега на едно хубавичко езерце, но до последния момент се колебал. Обаче Петя днес го е попитал и той се е съгласил да го шитне, хем не толкова скъпо като онзи парцел, който ми е харесал. То и земята там е по-добра, и цената е по-ниска. А щом ни потекат лигите, ще започне да намеква, че ако задействаме влиянието на банкера Каменски... И тъй нататък, и тем подобни.

— Добре, прорицателко, да вървим — позасмя се Коротков.

— Почакай, трябва ми още пет минути — помоли Настя.

Тя влезе в един от местните сайтове, бързо намери телефона на фирма, даваща коли под наем, обади се и помоли да подготвят за следващия ден икономична кола без шофьор. На името на Виктор Егоров.

* * *

Ворожец беше самото радушие. След дъжда доста бе захладняло и той предложи да запалят камината. Беше приятно да седиш и да гледаш огъня, Пьотър Сергеевич още не подхващаше разговор за ядене и Настя се отпусна. Беше късно, току-виж, можеше да минат и без обилна вечеря. Разговорът беше спокоен и неутрален, никакви приказки за парцели. Настя току улавяше насмешливия поглед на Коротков: „Е, нали си беше заложила главата?“.

Звънна домофонът, чуха се припрените стъпки на Ина, която тръгна от кабинета си към входната врата. После токчетата затропаха отново, но този път по посока на хола.

— Пьотър Сергеевич, дойде Рожков.

Ворожец веднага стана.

— Моля да ме извините, ще ви оставя за малко.

Настя очакваше, че домакинът ще доведе посетителя тук, в хола, или ще го покани в кабинета си, но сгреша. По изтропването на входната врата се разбра, че Пьотър Сергеевич предпочита да разговаря с този невидим Рожков извън къщата. Ина веднага се скри в своя кабинет и Настя отиде при нея.

— Пьотър Сергеевич си определя делови срещи за единайсет вечерта? — попита с престолено безразличие. — Не бихме искали да му пречим. Ако знаехме, че е зает, отдавна щяхме да се разотидем по стаите.

— Това е началникът на охраната на химкомбината — кратко отговори Ина. — Пьотър Сергеевич не го е викал. Вероятно има нещо спешно в комбината.

Настя се върна в хола, седна, изпружи крака и отново се загледа в огъня. После притвори очи: мятащите се в различни посоки пламъци ѝ пречеха да подреди правилно мислите си, отвличаха я. Вероятно е хубаво да гледаш огъня, когато трябва да се успокоиш и да разпъдиш

тревожни или тягостни мисли, да не ги оставиш да изградят стройна конструкция. А виж, когато ти е нужно да мислиш ясно и отчетливо, е противоположно да гледаш игривите огнени езици. Във всеки случай, поне при нея е така.

Ворожец отсъства двайсетина минути. Когато се върна, по физиономията му по нищо не личеше в комбината внезапно да се е случило нещо сериозно. Домакинът изглеждаше съсредоточен, ядосан, дори малко разочарован, но ни най-малко разтревожен и угрижен.

— Поговорих си с един човек — подзе Пьотър Сергеевич и седна на мястото си.

Настя погледна тържествуващо към Коротков. Ето че се започна! Била е права.

— Ако наистина ви е харесал парцелът край Горното езеро, има възможност да се реши финансовата страна на въпроса. Собственикът може съществено да намали цената.

Тя помисли, че не е чула добре. Горното езеро се намираше от северната страна. А по нейните сметки Ворожец трябваше да е заинтересован магистралата да мине откъм южната. Коротков остана невъзмутим, но по физиономията му Настя прочете същото недоумение.

— Благодаря, Пьотър! Това е чудесно! Само че... Ами ако брат ми наистина поиска да повлияе при приемането на проекта за магистралата?

— И какво?

Целият вид на Ворожец изразяваше пълно неразбиране.

— И тогава ще бъде приет северният вариант.

— Ами да. И какво следва от това? Брат ви ще купи парцела, ще помогне скоро там, където на него е удобно, да мине федералната магистрала, ще си построи луксозната почивна база... Може би вие ще ходатайствате да получи част от строителните работи. Или пък по ваша препоръка Галина ще отвори в тази база още един салон. Всички ще бъдат доволни. Какво толкова ви учудва моето предложение? Виждате, аз съм напълно откровен с вас, гоня си интереса и не го крия, не се преструвам, че ще придумам собственика на парцела да намали цената само заради нашето приятелство.

Ах, ама разбира се, как е могла да забрави! Та нали нашият Петенка е честен и открит, няма никакви задкулисни игрички, никакви

козове в ръкавите.

— Добре, ами фермата? — предпазливо попита Настя. Нали кметът ви е приятел, а той иска да я запази и магистралата да мине откъм южната страна. Не съм ли права?

Ворожец отвори вратичката на камината, поразрови въглените с ръжена, хвърли още дърва и отново седна.

— Анастасия, знаете ли каква е разликата между мен и Костик?

— Ами той е кмет, а вие сте бизнесмен — обади се Коротков.

— Не, приятелю. Разликата помежду ни е, че той все още е Костик, а аз отдавна вече съм Пьотър Сергеевич. Всичките тези игри за запазването на фермата и за поддържането на руските традиции в производството на ценни кожи са просто детинщини. Смешно и глупаво е на петдесет и три години да се вкопчваш в скъпите си спомени от младостта в уцърб на реалните икономически потребности. Костик стана кмет, но така и не си изгради манталитет на ръководител на града. И досега си играе игрички. А аз върша работа. Това, което е полезно за града, е полезно и за бизнеса. А значи, е полезно за мен.

— Достойно е това — одобрително кимна Коротков. — И за какво намаление става дума? Какво да докладвам на Александър Павлович?

— Собственикът на парцела е готов да отстъпи петнайсет процента от обявената цена. Но ако се поработи с него, мисля, че ще намали и с още десетина. Тоест общо с двайсет и пет. Според мен това е доста съществена отстъпка.

— Несъмнено — разпалено го увери Юрий. — Много ти благодаря! За утре имаме насрочено съвещание с Александър Павлович по скайпа, аз ще му предам предложението ти. Надявам се, че всички интереси ще бъдат задоволени. Ася, тогава ти утре иди да огледаш парцела още веднъж, по-внимателно.

— Ще ми отстъпиш ли колата?

— Няма да мога — поклати глава Коротков, — имам насрочени срещи в различни краища на града и дори извън него. Извикай си такси.

— Добре де, ще взема кола под наем — безгрижно се усмихна Настя. — Аз ще карам, ще ми излезе по-евтино. Помня пътя, нали ходихме там. Само ми напиши на едно листче на какво точно да

обърна внимание. Пьотър, чух, че във вашите околности имало музей под открито небе?

— Има — на драго сърце потвърди Ворожец. — Там са представени образци от наши традиционни сибирски постройки още от осемнайсети век. Искате ли да ги видите?

— Тъкмо утре бих отишла там. След като огледам парцела, разбира се. На Юра това не му е интересно, затова си мълча пред него, ала щом той ме пуска за цял ден, и то с кола... Може ли, Юра?

Коротков престорено въздъхна. Идеята за посещение на музея им бе подсказал Егоров.

— Абе върви, какво да те правя, нали си ни любознателна. Помоли Витя Егоров да ти помогне, нали е полицай, със сигурност знае кои фирми имат по-прилични коли. Инак току-виж ти отказал двигателят или спирачките, ще киснеш тогава напред полето.

Тази фраза също беше подготвена предварително, в случай че на някого хрумне да провери дали Настя е взела кола под наем. Разбира се, тя би могла и сама да отиде до някоя фирма, но се страхуваше да не изгуби много време, а й предстоеше дълго пътуване. И после, не разбираше много от автомобили, за да направи безпогрешен избор. Егоров щеше да се справи къде по-добре.

— Но защо ще вземате кола под наем? — запротестира Пьотър Сергеевич. — Аз ще ви дам кола с шофьор...

— В никакъв случай! — решително отказа Коротков. — Пьотър, не се обиждай, но това е въпрос на принцип и на нашите бъдещи делови отношения, ако всичко се подреди. Едно е да поживеем в твоята къща и да се възползваме от гостоприемството ти и съвсем друго — да използваме колите ти за решаване на наши въпроси. Ръцете ни трябва да бъдат развързани. Ако Александър Павлович не вземе решението, което би ти харесало, ние не бива да се чувстваме твои длъжници. Без обиди, нали?

— Ами добре — придаде си напълно доволен вид Ворожец, — тогава заповядайте на масата! Като имах предвид късния час, поисках да подготвят максимално лека вечеря, но за сметка на това — с неповторим местен колорит. Такива гъби никога и никъде другаде няма да опитате! Наши са, от тайгата — добави с гордост. — Расли са в борова гора, а не в наторени плантации.

Обядът отдавна се бе уталожил в стомасите им, като бе оставил само хубави спомени, така че сготвените от Надя гъби бяха изядени с огромно удоволствие.

---

[1] Руска супа, популярна също в Украйна и Беларус. Представлява сварен месен бульон, към който се добавят кисели краставички и разсолът им, както и други запържени зеленчуци, които се досваряват. — Б.пр. ↑

СРЯДА

На сутринта Настя Каменская си събра багажа, грижливо провери всички рафтове и чекмеджета, за да не забрави нещо в къщата на Ворожец, и слезе да закуси, като непрекъснато се прозяваше: не стига, че се бяха прибрали по стаите си в късна доба, но тя трябваше и да намери в интернет информация за музея на старата архитектура в тайгата, да почете статии и да запомни картинки. Вечерта щеше да се прибере в хотела, но знае ли човек... Пьотър Сергеевич е не само открит и честен, но и непредсказуем: достатъчно ѝ беше да си спомни само за вчерашния обяд с началника на управлението на вътрешните работи! Така че щеше да е благоразумно Настя да бъде добре подготвена и да не се издъни заради нищо и никакво.

Нямаше намерение да ходи в музея, камо ли пък до Горното езеро. Володя ги откара с Коротков до центъра на Вербицк, където на уречено от предишния ден място ги чакаше Виктор с колата си. И на шофьора поднесоха същата измишльотина за езерото и музея, след което Настя трябваше да изслуша кратък курс за начинаещи с описание на оптималните маршрути и възможните трудности. Тя се преструваше, че слуша, кимаше умно и мечтаеше за едно: инструментажът да свърши по-скоро.

Пътят до бившия совхоз „Пламъкът на Октомври“ минаваше през невероятно красиви места, но Настя не можеше да се наслади на гледките, защото колата безмилостно друсаше: пътищата тук наистина бяха ужасни. Въпросът за строителството на федерална магистрала в този регион беше абсолютно неотложен.

Психо неврологичният интернат, в който бе прекарал последните години от живота си Дмитрий Голиков, съществуваше отдавна, намираще се близо до совхоза и за сметка на селскостопанските работи, които не изискваха висока квалификация, успешно решаваше проблема с трудовата терапия на своите обитатели. Разбира се, никой не би сложил зад волана на трактор или друга сложна техника болен човек, но нали в селското стопанство има и много ръчен труд. Сега

совхозът вече не съществуваше, но пък имаше частна ферма, запазила, колкото и да е странно, старото име, и трудът на хора с психични заболявания не беше нужен на тази ферма.

Както беше я предупредил Егоров, наложи се да пътува около час и половина: интернатът се намирал на приблизително равно разстояние от Вербицк и от други два районни центъра, които изпращали болни в него. Ето указателен знак за завой към фермата, значи, съвсем наблизо трябваше да види зданието на интерната.

Настя спря на около петдесет метра от него и известно време седя така, облегната на седалката. Трябваше да се настрои и подготви вътрешно за мястото, в което щеше да влезе след малко. Обикновеният свят, в който живеят хора, е изпълнен с различни индивидуални микрокосмоси — умове и души. Те са кой от кой по-различни, не можеш да намериш два съвършено еднакви, но ги сродява едно: поддават се на разбиране, можеш да ги разбереш някак, стига да имаш желание. Мястото, на което живеят психично болни хора, също е изпълнено с различни микрокосмоси — умовете и душите на тези хора, но тях е невъзможно да проумееш. И като всичко неизвестно и неразбираемо — това плаши. Макар и ирационален, този страх съществува. И човек не може да го избегне. Да, в интерната няма буйстващи, няма хора в състояние на остра психоза. С разума си Настя Каменская разбираше това. Но един неподдаващ се на контрол страх се надигаше у нея всеки път, когато ѝ се наложеше да престопа праг на психиатричен стационар.

Състоящият се от две сгради интернат изглеждаше вехт и занемарен. Явно по-рано територията е била оградена, а сега из високата трева се търкаляха само жалки отломки от оградата. За сметка на това имаше волейболна площадка с провиснала мръсна мрежа. Разбира се, никой не играеше волейбол, болните — двайсетина души, някои в инвалидни колички — кротко се разхождаха между сградите, на една от които висеше разкривена табелка „Общежитие“. Вероятно така наричаха тук отделението със свободен режим. А в другата сграда очевидно трябваше да се намира отделението с наблюдателен режим.

Именно към общежитието се насочи Настя: доколкото си спомняше, болните, настанени в такива отделения, можеха свободно да излизат от интерната, да се разхождат, да ходят където поискат и да се

връщат когато решат, да посещават роднини и познати. Разбира се, във всеки интернат се спазваха собствени правила, имаше такива, в които излизането от територията беше разрешено само колективно, с придружители от медицинския персонал, и други, в които цареше пълна свобода, нямаше достатъчно служители, задължени да наглеждат болните, пък и тези болни всъщност никого не интересуваха.

Ако Дмитрий Голиков бе живял точно тук, имаше, макар и малък шанс да научи нещо интересно за него. Ако пък го бяха държали в отделението с наблюдателен режим, откъдето не пускат свободно, значи, в живота му не би могло да се случи нищо, освен самото му пребиваване в интерната.

Още на вратата тя се сблъска със симпатична медицинска сестра с наметната върху униформата мушам: след вчерашния проливен дъжд доста бе застудяло.

— Кого търсите? — попита младата жена, загледана в Настя с нескрито подозрение.

— Трябва ми началникът на медицинската част. Бихте ли ми казали къде е неговият кабинет?

— В главната сграда е, да вървим, ще ви покажа. От социалните служби ли сте?

— Не, журналистка съм — излъга Настя за кой ли път вече през последните дни. — А вие отдавна ли работите тук?

— Четвърта година, защо?

— Може би си спомняте болен на име Голиков?

— Ами че той умря — учудено отговори сестрата. — Отдавна, преди около две години. Разбира се, че го помня, защото съм прикрепена към общежитието, а той живееше точно тук. За какво ви е?

Сега вече подозрението в гласа ѝ бе отстъпило място на любопитството.

— В нашето общежитие се намират само трийсет и пет души, така че познавам всичките.

— Тогава може би ще отговорите на въпросите ми — зарадва се Настя. — Разкажете ми какъв беше той.

Медицинската сестра се позачуди и извърна поглед.

— Не, не, не ме интересува диагнозата — побърза да я успокои Настя. — Никакви медицински подробности. Просто какъв беше,

характерът му, навиците. Излизаше ли навън от интерната, ако е излизал, къде ходеше, интересуваше ли се от нещо. Може би някой го е посещавал? Роднини, приятели?

Тя дръпна ципа на чантата си и извади един от няколкото приготвени плика. Щом го видя, очите на сестрата оживено светнаха.

— Ами какъв беше... — подзе тя замислено, — никакъв. Затворен един, смяташе се за внук на фелдмаршал Кутузов и разправяше на всички, че пишел докторска дисертация за войната от осемстотин и дванайсета година.

— За внук или за потомък? — уточни Настя.

— Именно за внук! И смяташе, че Кутузов е още жив и че той, тоест Голиков, ходи при дядо си да се консултира за разни там подробности. Инак беше спокоен, кротък. През светлите си периоди излизаше на разходка, дори купуваше продукти от лавката при фермата — ту бисквитки, ту някакви евтини бонбони. С инвалидната пенсия не можеш да си позволиш разкош.

— А чести ли бяха светлите му периоди?

— Откак аз работя тук — не, много рядко, да речем, веднъж-дваж годишно, по около две седмици, та и по-малко. Може би по-рано са били по-често и по-задълго. Та нали болестта прогресира. Той изобщо беше болнав, често го хоспитализираха заради сърцето в обикновена болница, пък и изобщо... Зле се хранеше, отказваше да яде. Хилав беше, чудя се на какво се крепеше душата му!

— Посещаваше ли го някой?

Момичето се замисли, сви рамене.

— Не си спомням.

— Може би сте забравили?

— Едва ли — усмихна се медицинската сестра. — Нашият контингент е такъв, че... Особен е. Никой не ги посещава, нали хората най-често се озовават тук именно защото няма кой да се грижи за тях. Или роднините не искат нито да живеят, нито изобщо да се занимават с тях. Половината болни са олигофрени, сираци от детски домове, кой ще дойде да ги види? Половината са преместени тук от стационара. Щом никой не ги е взел от психиатричната болница вкъщи, значи, няма и кой да ги посещава. Вярно, има случаи и да посещават някои. И ние обикновено ги помним.

— А когато вашите болни умират, къде ги погребват?

— Ако имат роднини, ние им съобщаваме, а те сами решават. Ако си нямат никого, тогава по обичайния ред, за държавна сметка. Естествено, не ги погребваме ние. Съобщаваме където трябва, там решават в коя морга да изпратим трупа — във Вербицк, в Оружейное или в Макеевск — и оттам го прибират. А какво става по-нататък, не е наша работа.

— Роднини ли прибраха Голиков? Или беше погребан за държавна сметка?

— Не знам — поклати глава медицинската сестра. — За това наистина е по-добре да попитате началничката по медицинската част, тя отдавна работи тук, сигурно всичко знае. А вие защо питате за Голиков?

— Ами аз, разбирате ли, пиша статия за един престъпник, който е излежавал присъдата си заедно с Голиков. Нали знаете, че е бил петнайсет години в затвора за убийство и изнасилване?

— Разбира се, всички знаехме това.

— Казаха ми, че Голиков е бил много близък с онзи човек. Та си помислих: дали пък той не е идвал да види стария си познат?

— Ааа... — разочаровано проточи медицинската сестра, която явно беше очаквала от Настя някакви сензационни открития. — Е, да вървим, ще ви заведе при началничката.

Кабинетът на заместник-директорката на интерната по медицинската част се намиреше на първия етаж на другата сграда. Тук режимът явно беше по-строг, на всички прозорци имаше решетки, вратите се заключваха. До входа от вътрешната страна на олющен стол седеше възрастен пазач, от когото силно лъхаше на снощно пиянство. Началничката по медицинската част — жена на възраст с уморено лице и угаснали очи — посрещна Настя неприветливо. В работа влезе още един плик, след което разговорът потече по-плавно. Началничката се обади някъде и поиска да ѝ донесат от архива личното дело на Голиков.

— Няма да ви го дам — строго предупреди тя, — ала ще отговоря на въпросите ви, ако мога.

— Просто разкажете какво си спомняте за Дмитрий Голиков — помоли Настя.

— Тих, кротък болен, за такива ние казваме: „овладяно поведение“. В състояние на ремисия можеше да се самообслужва,

излизаше извън територията, дълго се разхождаше, дори четеше нещо. Обичаше да гледа телевизия. Извън ремисия почти не излизаше от стаята. Какво друго да ви кажа? Обикновен болен.

— А страдаше ли от други, соматични заболявания?

— При нас не може без такива — позасмя се началничката. — Нали разбирате, такъв ни е контингентът. Но ще ви кажа с точност, когато донесат личното дело.

— Посещавал ли го е някой?

— Да — кимна лекарката, — тъкмо него веднъж го посети един старец, макар че при нас това е рядко явление. Но беше отдавна. Сигурно от десетина години не съм виждала този дядо. Вероятно е починал, беше много стар.

— Какъв му беше той? Роднина ли?

— Доколкото разбрах — не. Нямам представа откъде са се познавали и какво общо може да е имало между тях. Интелигентен старец беше, казаха, че бил едва ли не професор.

— Професор по какво? По история ли? Него ли Голиков е смятал за своя дядо Кутузов?

— А, не. — По тънките, насечени от ранни бръчки устни на лекарката се мярна усмивка. — Кутузов беше нещо отделно, Голиков не го бъркаше с този професор. Поне на думи. А пък какво си е мислил в действителност — не можем да гадаем. Ала в онези години той беше по-наред, отколкото преди смъртта си. Разбира се, питала съм Дмитрий за неговия гостенин, той казваше, че бил професор по животновъдство. Откачена работа... Какви професори може да има по животните? И то в нашия интернат...

Животновъдство... Професор... Съвсем наскоро Настя бе чула тези две думи заедно.

— Голиков не спомена ли името на стареца?

— Май да... Ама вече не си спомням. Толкова години минаха... Главата ми е заета с друго.

— Тарасевич?

Очертаните с черен молив вежди на началничката излетяха нагоре, в помръкналите ѝ очи се мярна нещо като пламъче.

— О, права сте — учудено проточи тя. — Наистина Тарасевич. Сега се сетих. Познавате ли го?

— Уви — въздъхна Настя. — И той е починал. Както казахте, преди десетина години. И никой друг ли не е посещавал Голиков?

— Идваше един мъж малко преди смъртта на Дмитрий. Два или три пъти. Представи се за роднина. Дали беше съпруг на братовчедка, дали нещо друго, не беше близък роднина. Но не улучваше периоди на ремисии, така че Дмитрий дори не го познаваше. Този човек се отбиваше при мен, интересуваеше се от здравето на Голиков. Още първия път му казах, че няма да успее да разговаря с Дмитрий, че той живее в свой свят. Ала мъжът все пак искаше да опита и заедно влязохме в стаята, но Голиков изобщо не реагира. После идваше отново, но пак не успя.

— А дали ще си спомните името му?

— Името... — Началничката се замисли. — Ами то трябва да е написано в дневника със смъртните актове. Той получи акта и прибра тялото, този роднина. Каза, че ще го погребее, защото Голиков няма по-близки. Смятате ли, че е престъпникът, за когото пишете статия?

— Надявам се — усмихна се Настя. — А дневникът в архива ли е?

— Не, при мен е. Тези дневници съществуват дълго, нали смъртността при нас не е висока, пък и обитателите са малко, един дневник ни стига за няколко години. Сега ще видим.

Докато началничката вадеше от касата дебелия дневник, в кабинета донесоха личното дело на Дмитрий Голиков.

— Ето, намерих го. — Пръстът ѝ се спря на един от редовете. — Пьотър Сергеевич Ворожец е получил от нас смъртния акт.

Добрият честен Петя Ворожец... Лично е дошъл, на никого не е възложил тази задача. Навестявал е стария си приятел, дори се е погрижил за погребението. Представил се е като роднина, за да му разрешат да вземе тялото без излишни въпроси. Настя знаеше от опит, че в такива случаи никой не проверява много-много. Интересно, дали другите двама, Смелков и Баев, са знаели, че той идва тук? Самите те не са благоволили, но един вид са делегирали Петенка „от името на целия колектив“... Но защо едва напоследък? Ами по-рано? Не са ли знаели, че той е в интерната? Или какво?

— Каква беше причината за смъртта?

Началничката извади от папката с личното дело медицинския картон, бързо го прелисти.

— Остра сърдечна недостатъчност.

— Без никакви съмнения?

— Без никакви. Голиков дълги години е страдал от миокардиодистрофия, е, имало е и полиорганна недостатъчност. В анамнезата му е отбелязана алкохолизация от четиринайсетгодишен. Неговият роднина също не се усъмни, нямаше и намек за нещо криминално. Ето, вижте, в медицинския картон имаме заявлението на Ворожец, че моли да му бъде предадено тялото за погребение без патологоанатомично изследване, защото няма претенции към лечението и не се съмнява в диагнозата. Когато диагнозата е доказана, не е задължително да се прави аутопсия. А в случая с Голиков е напълно доказана, в медицинския картон са налице всички документи от болницата, където неведнъж е бил хоспитализиран. Ама този Ворожец наистина ли е такъв страшен престъпник? Били са заедно в затвора с Голиков? Тоест той ни е излъгал, че е роднина? — разтревожено попита началничката.

— Не — потиснато отговори Настя. — Пьотър Сергеевич Ворожец е уважаван човек, бизнесмен. Никога не е бил в затвора с Голиков. Били са приятели от детинство. Наистина ви е излъгал, но не е целял нищо лошо. Просто аз нямам късмет. Той не е човекът, който ми трябва.

Значи, Дмитрий Голиков е „пишел докторска дисертация за Отечествената война от 1812 година“... Може ли от това да се направи извод, че той си е водел някакви записки? Те може да се окажат обикновено натрупване на думи или полудетски рисунки, но все пак, колкото и изопачен да е бил микрокосмосът на болния, едва ли в него глаголят „пиша“ означава „разхождам се“.

И Анастасия Каменская отново се върна в общежитието. Този път я интересуваха санитарките. Но се оказа, впрочем както и почти навсякъде, че те не достигат и вече от много години самите болни почистват и разтребват помещенията. Онези, които са що-годе във форма. И дори им начисляват някакво заплащане за това.

Катя, едра висока жена на неопределена възраст с гладко неподвижно лице и леко дръпнати очи, кимна утвърдително, когато я попита спомня ли си Дмитрий Голиков. И изрече с неизразителен глас:

— Дима.

— Ти ли чистеше в стаята, където живееше той?

Отново кимване.

— Катя чистеше там. Хубаво чистеше.

— Той имаше ли някакви книжа? Тетрадки, бележници? Записваше ли нещо?

— Кутийка. Дима си играеше с кутийка.

— Каква кутийка?

— Кутийка. Красива кутийка.

— А книжа? Имаше ли книжа?

— Не. Не знам. Кутийка.

— Спомняш ли си как умря Дима?

И отново кимване.

— Падна. Лошо падна.

— Ти ли събра вещите му?

— Да. Катя ги събра. Хубаво ги събра.

— И къде ги занесе? Къде са те сега?

— Той ги взе.

— Кой?

— Той ги взе. Да погребете Дима. Дима добър. И той добър. Даде ми бонбони. Много.

— Катя, спомни си, моля те, какво взе той. Какво имаше там? Папки? Пакети? Книги? Какви вещи имаше Дима?

— Кутийка.

— Ще ми покажеш ли стаята, в която живееше Дима?

Катя мълчаливо кимна и закрочи към втория етаж. Сградата отдавна се нуждаеше от ремонт, в стените зееха рани от откъртена мазилка, а стъпалата на стълбището бяха така протрити, че Настя трябваше постоянно да гледа в краката си, за да не се подхлъзне. Насреща им по коридора вървеше медицинската сестра, с която Настя вече бе разговаряла. Вероятно бе решила, че не е заработила напълно съдържанието на плика, защото веднага спря и с готовност попита:

— Да ви помогна с още нещо?

— Искях да науча дали Голиков е водел някакви записки. Може би в тях има нещо свързано с човека, който ме интересува. Вие споменахте как той е смятал, че извършва някаква научна работа, че пише дисертация...

Момичето отрицателно завъртя глава:

— Нищо такова не съм виждала. Нито веднъж не е записвал нещо пред мен. Просто си седеше на леглото и гледаше в стената или към прозореца. Или играеше с кутийката. Имаше една кутийка, малка една, и в нея — някакви дреболии. Разглеждаше ги, вадеше някои, опипваше ги, подреждаше ги на леглото, после отново ги събираше и ги поставяше в кутийката. Нищо друго не съм виждала у Голиков.

Значи, наистина е имало кутийка... Но това някак не приличаше на тайна, заради чието опазване е можело да убият главната редакторка на телевизионна програма Милюкова. Впрочем, ако в нея е имало нещо ценно...

— Не си ли спомняте какви точно дреболии имаше в кутийката? — с надежда попита Настя медицинската сестра.

— Ами съвсем незначителни неща. Пластмасова шнола с някакво цвете, малка снимка, още нещо подобно... Сигурно ги е намирал на пътя, когато е излизал да се разхожда, после си играеше с тях.

— Тоест не бяха скъпоценности, някакви украшения?

— Ама моля ви се! — окръглиха се очите на медицинската сестра. — Веднага щяхме да забележим. Ако някой притежава скъпоценности, те обикновено се съхраняват при администрацията. Разбира се, понякога болните не искат да дават ценните си вещи на съхранение, имаме и специални шкафчета, където могат да ги държат. Ала ние винаги знаем кой какво притежава. Нали разбирате, за това трябва да се внимава, представете си, че някой има нож или нещо друго опасно?

Пак несполука. Е, добре де. Професор Тарасевич, който е посещавал Голиков — и това не е малко. Настя реши да си тръгва. Ако Витя Егоров се интересува от информацията за кутийката, може да дойде лично и да направи опит да поразпита хората, които са живели в една стая с Голиков. Именно да опита, защото едва ли е разумно да се разчита на информация, получена от психично болен човек. Разбира се, ако изобщо успее да я получи, което само по себе си е под голям въпрос.

Така де, какво може да е свързвало доктора на науките, професор Тарасевич с един психично болен насилник и убиец? Тарасевич, както разказваше животновъдът Леонид Иванович, е бил близък с ветеринарния лекар, когото намерили убит миналата година. Това

можем да разберем. Хората работят заедно, имат общи интереси — и практически, и научни. Но Тарасевич и Голиков... Никак не се връзва.

И тримата не са между живите. Двама от тях са починали по естествени причини, един — от насилствена смърт. Двама са се трудили в животновъдната ферма, третият не е работел никъде, отначало е бил в затвора, после се е лекувал в психиатрична болница, сетне е живял в психо неврологичен интернат. Двама са имали висше образование, третият е изкласил само до десети клас в общообразователно училище. Двама са кореняци от Вербицк, третият — професор Тарасевич — е роден на друго място, ако Леонид Иванович не греши. Колкото и да се ровеше Настя Каменская в известните й факти и обстоятелства, нито едно от тях не обединяваше тези трима мъже на различна възраст.

Значи, просто търси не където трябва. Или не каквото трябва. И изобщо не е ясно какво търси и защо. Тя просто изпълнява молбата на Виктор Егоров.

* * *

Егоров изслуша по телефона нейната информация без особено въодушевление, но каза, че ще поразпита за професора, имал един човек във Вербицката ферма.

— Може нещо да е свързано с Перовската ферма — напомни Настя. — Възможно ли е Голиков да е имал нещо общо с нея?

— Ще видим това — равнодушно отговори майорът.

На Настя й стана неприятно и някак обидно. И то не защото резултатите от извършената работа не пробудиха интереса му, тъкмо това си е нещо обичайно. А понеже беше налице абсолютно неразбираема ситуация, по-сладка за разнищване от най-сладкото бонбонче. Между другото, за бонбонките...

Нали тя искаше сутринта, когато вземаше колата, да попита Егоров как е минала срещата на Загребелни със следователката. Впрочем в този момент той може още да не е знаел това. И ако у следователката се породят някакви съмнения в правотата на старши оперативния работник, тя трябва да попита мъжа, който си иска куфара, за старата хартийка от бонбона „Брезова горичка“. И да види

как той ще се оплете в обясненията каква е тази хартийка, откъде се е взела и защо се съхранява в затворено с цип отделение на старото портмоне. А между другото, знае ли той изобщо, че хартийката се пази точно там?

Но размишленията за психо неврологичния интернат, Дмитрий Голиков и неговите засега неизяснени отношения със стария професор Тарасевич напълно бяха изместили от мислите на Настя и куфара, и неговия мним собственик. Добре де, както и да е, тя не се занимава с убийството на бездомника, а с убийството на Камила Милюкова.

Тя паркира колата пред хотела, както се бяха разбрали с Виктор. Вечерта той ще дойде, когато се освободи, Настя ще му даде ключа и той ще върне автомобила във фирмата за коли под наем. Обади се на Коротков, получи указание да „се храни самостоятелно“, защото той има още много работа, с удоволствие се разходи през две пресечки до италианското заведение, което бе забелязала още сутринта, изяде една зелена салата и огромна порция спагети, изпи чашка кафе с тирамису, оцени по достойнство кухнята и помоли да ѝ опаковат за вкъщи няколко десерта. Чантата с багажа ѝ бе останала в колата на Коротков, но тя предвидливо бе взела със себе си лаптопа. И сега, поставен в специална чанта, той доста тежеше на рамото ѝ, на другото рамо висеше дамската чанта, а в ръцете носеше завързаните с капроново въженце три кутии с десерти. „Като товарен кон съм — позасмя се наум Настя и веднага се поправи: — По-точно — като стара кранта.“

В хотелската стая се преоблече, седна зад бюрото и включи компютъра. Трябваше да опита да намери каквито и да е сведения за професор Тарасевич или поне някакво споменаване на името му. Разбира се, не хранеше големи надежди, защото професорът беше починал отдавна, когато още нямаше изградени навици интернет да се използва широко за запазване и предаване на информация. Но все пак...

За съжаление, опасенията ѝ напълно се потвърдиха. Името на професора се срещаше само в списъци за литература и в препратки към учебната и научната литература по животновъдство. Тези трудове бяха написани в периода 1958–1980 година, особено активно ученият бе работил и публикувал след 1963-а, беше автор не само на многобройни статии и методически препоръки, но и на учебници и монографии. След 1980 година — нито една публикация. А нали

Тарасевич е бил жив още почти четвърт век... Леонид Иванович говореше, че ученият е бил съден. Вероятно именно там беше работата.

От любопитство Настя реши да прочете нещо от текстовете, в които се споменаваха трудовете на Тарасевич. Избра едно пособие, озаглавено „Хранене на животни с ценни кожи с храна с клетъчно съдържание“, но след петнайсетина минути изпиука телефонът: беше дошло ново съобщение. Тя погледна дисплея и недоумяващо изхъмка. Отново Егоров се бе изразил епистоларно! А когато отвори текста, здравата се изненада: „Аз съм глупак. И ти си същата. Ще звънна. Съгласи се“.

От четирите кратички изречения въпроси не будеше само третото, обещанието да се обади. Защо Виктор бе нарекъл себе си така оскърбително? Сбъркал ли е в нещо, неправилно го е оценил? Или нещо не е забелязал, не е разбрал? И защо тя, Настя Каменская, е същата, с други думи излиза, че и тя е глупачка? Къде е нейната грешка? И най-сетне, с какво трябва да се съгласи? Май излиза, че майор Егоров ѝ е направил някакво неустоймо предложение, от което тя е имала неблагоприятното да се откаже...

Отначало се разстрои, после се нервира, обади се в ресторанта и помоли да ѝ донесат кафе. Какво по-добро в такава ситуация от едно горещо кафе с вкусен десерт? Настя и за миг не забравяше за зоркото и вероятно платено от някого внимание на персонала към нея и Коротков. Затова затвори страницата с текста по животновъдство, отвори сайта на Министерството на транспорта и постави лаптопа така, че човекът, който щеше да донесе поръчката, да го види добре. А за всеки случай затрупа и малката масичка с първите попаднали ѝ схеми и планове. В резултат на тези манипулации се оказва, че просто няма къде да се поставят подносът с кафето и чашката, да не говорим за десертите, които очакваха своя час в минибара. Сервитьорът търпеливо стоеше с подноса в ръце, докато Настя се щуреше и разместваше документите на масата, за да освободи някакво местенце. Тя гледаше да остава с гръб към него и не повдигаше очи, за да не притеснява младежа, давайки му възможност спокойно да разгледа и книгата, и включения компютър.

Още първото погълнато късче лек и нежен чийзкейк я върна към действителността. Абе да не е полудяла... Да се разстройва от

написаното от Егоров! Това означава, че неговото равнодушие в телефонния разговор е било показно, престорено, до него е стоял някакъв човек, а всъщност Виктор е приел информацията ѝ сериозно. Не току-така бе прекарала половин ден извън града.

„Защо съм станала толкова обидчива? — озадачено си помисли Настя. — Защо първата мисъл, която ме спохожда, винаги е негативна? Та това е толкова просто, очевидно! А ми бяха нужни цели петнайсет минути, късче сладка торта и глътка кафе, за да го проумея. Съвсем наскоро се захлех, че ще се старая да мисля оптимистично, ала май не е достатъчно само да се заричам, налага се да правя усилие, защото в главата ми първо се пръква негативното. Интересно, винаги ли съм била такава? Или това е от възрастта?“

Тя вече се бе справила чевръсто с чийзкейка и почти бе дояла шоколадово-плодовия мус в лодчица от маслено тесто, когато се обади Егоров.

— Върна ли се вече? — бодро заговори той. — Как мина пътуването? Успешно ли? Видя ли музея?

Настя бързо се отчете за пътуването си до Горното езеро и до музея на традиционната архитектура в тайгата, като на нужните места правеше паузи, за да може Виктор да вмъкне съответните реплики.

— Къде остави колата? — попита майорът.

Тя стисна зъби, за да не изтърси: „Абе нали вече ти казах: там, където се бяхме разбрали...“. Не беше забравила предупреждението на Егоров, така че се овладя и отговори кратко:

— Пред хотела.

— Не, така не ми е удобно — решително заяви Егоров. — Вечерта няма да бъда наблизко, а нямам сили да обикалям из целия град. Служебно ми е само работното време, а краката са си мои, родни. Докарай я към седем часа пред кантората, откъдето я взех, а аз ще дойда там и ще я върна. Запиши си адреса. И не забравяй, задължена си ми.

Интересно, какво ли означава тази фраза? Правилно ли я разбра Настя?

— Три бутилки стигат ли? — предпазливо попита тя, опипвайки почвата.

— Аз да не съм ти хептен изпаднало пиянде — да се наливам сам и без мезе?

Значи, всичко е точно. Слава богу.

— А има ли там наблизно някакво заведение, та да поседнем като бели хора?

— Наблизно е... Почакай, ще уточня.

Гласът на Егоров зазвуча по-тихо, но въпреки това ясно се чуваше: майорът разговаряше с друг човек, застанал наблизно.

— Вадик, има ли на „Летунов“ някое прилично заведение? Защото, както виждаш, тука искат да ми се отблагодарят за нечовешката ми доброта... Абе тази сутрин взех за московчаните една кола под наем, трябва да я върна...

Мъжки глас прогъгна нещо в отговор, но Настя не различи думите.

— Слушай, московчанке, кантората се намира на улица „Летунов“, номер дванайсет, а на номер седемнайсет има една пивница. Тук моят колега ме уверява, че била напълно прилична, та именно там ще приема твоята благодарност. Значи, чакам те в седем вечерта пред номер дванайсет, ще върнем колата и ще отидем да ударим по две бири. Е, хайде, до довечера. Твоят човек ще дойде ли и той?

— Не знам, още снове насам-натам по работа. А трябва ли?

— Е, както стане. За мен е важно да успея да предам колата, кантората затваря в двайсет часа, ако закъснея, ще трябва да доплащам за втори ден. Да не си я одраскала нещо, а? Знам ви вас, женорята, как карате...

Настя пламенно увери майора, че всичко с колата е наред, няма и драскотина.

И ето че сега тя разбра защо Егоров бе нарекъл себе си глупак, а и нея беше определил така. Двамата трябваше да получат възможност, без някой да заподозре, да се срещнат и да си поговорят за професор Тарасевич. По всичко пролича, че разговорът се водеше в присъствието на същия онзи Вадим Хохлов, когото смятаха за човек на Баев.

Егоров направи необходимото срещата му с московските гости да изглежда като обикновено пийване с почти непознати хора без никакви общи интереси, които обаче искат да проявят учтивост един към друг. Виж, ако той, без да извърши подготовка, просто бе дошъл в хотела, че и се беше качил в стаята на Настя за ключовете от колата и

се бе забавил при нея дори само половин час, един бог знае какво впечатление би произвело това. А и какви изводи биха си направили хората, които се интересуват от тях.

Тя отново се върна към методическото пособие за храненето на норките, като този път обръщаше внимание на посочените под линия имена на издателствата, в които бе публикувал Тарасевич. „Урожай“, „Наука“, „Висша школа“, „Клас“, специализирано списание по животновъдство... Нито едно от тях, освен „Клас“, не бе оцеляло след перестройката, във всеки случай не се бе запазило в първоначалния си вид. Ако професорът не бе публикувал след 1980 година, би било практически невъзможно да се намерят хора, които са работили в тези издателства и са го познавали. Виж, Научноизследователският институт по производство на ценни кожи, който според информацията в интернет бе взел под крилото си единственото оцеляло издателство, още работеше и дори имаше свой сайт. Именно в трудовете на този институт бяха публикувани много от разработките на Тарасевич. И точно там имаше известни шансове да се получи поне минимална информация. Ако някъде все още бяха останали хора, които помнят професора, то беше само там.

На сайта на института бе посочен телефонен номер, на който можеше да се обади... В Москва бяха с три часа назад, работният ден беше в разгара си, а до момента, когато тя трябваше да тръгне към улица „Летунов“, имаше достатъчно време.

Сметките на Настя излязоха верни. Младежта неохотно постъпва на работа в института — там плащат прекалено малко, и ако академичната наука някак оцелява, това е благодарение на изключителния ентузиазъм на възрастните учени, които упорито се отбраняват и продължават своите изследвания въпреки всичко. В Института по животновъдство доста бързо се намери човек, който прекрасно си спомняше професор Тарасевич и бе готов да разкаже за него на „журналистката от Перовска област, която подготвя материал за Вербицката ферма, където през последните години от живота си е работил известният учен“. Вярно, всичко, което успя да изясни, се отнасяше за периода до 1980 година. Но и то не беше малко.

* * *

След срещата с Егоров, на която успя да дойде и ядосаният и уморен Коротков, биографията на Аркадий Игнатович Тарасевич се оформи що-годе отчетливо. Бил роден през 1915 година в Москва в семейството на учен биолог, през 1940-а завършил кожухарски институт в Балашиха със специалност „учен зоотехник“. Работил в голяма животновъдна ферма, която през войната била евакуирана в Сибир. Сфера на научните му интереси от самото начало били проблемите, свързани с храненето на животните, Аркадий Тарасевич се занимавал с това активно и задълбочено, много четял, постоянно експериментирал.

След войната Тарасевич станал главен зоотехник в голям животновъден совхоз. Но кариерата му внезапно секнала: през 1948 година почти 80% от поголовието измряло от неизвестно заболяване. Незабавно арестували Тарасевич: намерили се ентузиастични, които съобщили „където трябва“, че главният зоотехник експериментирал с фуражите и добавките, „един дявол знае какво добавяше и смесваше там, само той е изтровил животните, това интеллигентско изчадие“. Съдът бил бърз и строг. Аркадий Тарасевич бил вкаран в затвора за вредителство.

Амнистията след смъртта на Сталин позволила на Аркадий да излезе на свобода, а скоро се разбрало, че за смъртта на поголовието бил виновен ветеринарният лекар на совхоза, който поради нехайство допуснал заразяването на животните с гана. Тарасевич бил реабилитиран, клеймото „вредител“ било свалено от него, но незнайно защо не посмели да го назначат за главен зоотехник, така че той продължил да работи вече на длъжност зоотехник в цеха за хранене. И отново се заел със своите изследвания и експерименти. Като задочен аспирант в Института по ценно зверовъдство събирал материал за дисертация, а през 1962 година успешно я защитил и станал кандидат на науките. След това напуснал работата в совхоза и постъпил в НИИ по ценно животновъдство като старши научен сътрудник в отдела по хранене. Отделът бил голям, около 30 научни сътрудници плюс биохимична лаборатория, в която се трудили още 11 души, научен потенциал от най-висока класа, изследванията се провеждали с пълна сила. Аркадий Игнатович пишел и публикувал много, през 1972 година защитил докторска дисертация, през 1975-а станал професор. Не само

водел изследователската работа, но и преподавал и осъществявал научното ръководство на аспирантите...

Тази достойна във всяко отношение кариера на запален учен трябвало да има и достоен завършек. Само че на всичко бил сложен край през 1980 година с „повикване“. За краткост така наричали официалната покана на учените от института да окажат научно-консултативна практическа помощ в животновъдните совхози, когато там възниквали някакви проблеми, които те не можели да решат сами. В случая повикването последвало, както пишело в документа, във връзка с повишена смъртност при поголовието: животните незначително често умирали много по-често от обикновено. В отговор на повикването, отправено от Перовска област, изпратили Аркадий Игнатович. Нещастие се случило в Перовската ферма.

Тарасевич в буквалния смисъл на думата запретнал ръкави, облякъл специалните дрехи и аутопсирал поред трийсет трупа на умрели животни. Това, което видял, му позволило да направи извода веднага: повишената смъртност била свързана с хранене с некачествен фураж. При приготвянето го направили прекалено течен и решили да го сгъстят с рибено брашно. До този момент всичко било правилно и нямало никакви нарушения, така се постъпвало навсякъде. Само че в Перовския совхоз ръководителят на фуражния цех допуснал непроситимо нехайство, давайки на работниците рибено брашно от крил, което съдържа по-голямо количество хитинови люспи, а това довело до нараняване на слизестата ципа на стомашно-чревния тракт на животните. Норките умрели от остър ентерит.

Професорът започнал да пише заключението, но изводите на учения консултант никак не харесали на ръководството на совхоза. Ценните кожи са валута, а валутата — това е държавната хазна. Нехайството, причинило свръхнормативна смъртност при норките и довело до щети за държавата, можело да има лоши последствия: мъмрене по партийна и служебна линия, ала и уволнение на директора, и съдебно дело, че и реална присъда. Предложили на Тарасевич пари.

Ако ги бил взел, научната му кариера щяла да продължи до достоен завършек. Но той отказал. И нещо повече, влязъл в непримирим конфликт с ръководството. А то, за разлика от професора, било хитро и коварно и Аркадий Игнатович не успял и да се огледа, когато се оказало, че не на него предложили да фалшифицира

заклучението срещу подкуп, а самият той изнудвал срещу подкуп. Аутопсиите на животните били извършени с нарушения, тези нарушения не позволили да се направят достоверни изводи за причините за повишената смъртност при норките. Затова професорът буквално шантажирал ръководството на совхоза, като заплашвал, че ще напише „лошо“ заключение, ако не платят на него, поканения от Москва специалист. Според инструкцията аутопсията трябвало да се извършва в специално помещение във ветеринарния пункт, но навсякъде, стига времето и климатичните условия да позволявали, масата за аутопсии се изнасяла навън. Това не бивало да се прави. Но всички го правели. И в Перовската ферма в горещия летен ден консултантът аутопсирал трупове точно така, на чист въздух.

В цеха за обработване на кожата винаги има хитрости и специални хватки, които позволяват, без да се засягат отчетите, да се „изчоплят“ от принадлежащите на държавата ценни кожи малки, но вкусни късчета. Няколко партийни и съветски ръководители на Перовска област получили по комплект кожи за палта, вследствие на което срещу професор Тарасевич моментално било повдигнато обвинение, завършило със съд и присъда: осем години лишаване от свобода за изнудване заради подкуп в особено големи размери.

Областното управление на изправително-трудовете учреждения обаче не получавало никакви комплекти от ценни кожи от ръководството на фермата и затова не страдало от прекален стремеж да пресилва репресиите по отношение на професора. След произнасянето на присъдата било взето решение да не бъде изпращан в лагер. Все пак бил заслужил учен, интелигентен, образован и приятен човек, при това немлад — Аркадий Игнатович току-що бил навършил 65 години. Оставили го да излежава наказанието в Перовския следствен изолатор, направили го библиотекар там.

Именно в изолатора той се запознал с Дмитрий Голиков, осъден през 1983 година по няколко члена от кодекса на петнайсет години лишаване от свобода. Вероятно началникът на следствения изолатор, а може би и някой от областното управление на ИТУ е бил мислещ и лишен от злоба човек, защото и Дима Голиков бил оставен в същия изолатор: нали все някой трябва да мие подовете и да разнася чорбата по килиите.

Разбира се, предвид характера на престъплението Голиков бил подложен на съдебнопсихиатрична експертиза, която го признала за вменяем. Само че следователят ли, съдията ли, или пък някой в самия следствен изолатор забелязал, че момчето не е напълно „на себе си“. Кротък, спокоен, съсредоточен, муден човек. Обикновено наричат такива хора „темерути“ и „мухльовци“. Да го изпратят в лагер, би означавало да го обрекат на сигурна смърт. Извършеното от него, естествено, не будело съчувствие. И вината му била напълно доказана. Когато назначавал съдебнопсихиатрична експертиза, следователят нито за миг не се съмнявал в резултата и бил напълно сигурен, че ще открият сериозно психично разстройство, въз основа на което съдът ще го признае за невменяем и ще го изпрати на принудително лечение в психиатрична болница от закрит тип. Но след като получил заключението на експертите, той видял там съвсем друго: само „шизоидна психопатия“. И съдът не получил и най-незначителни основания да приложи спрямо подсъдимия мерки от медицински характер. Осъдили психично здравия Голиков на продължително лишаване от свобода. Но очевидно някой не пожелал да си сложи грях на душата и да прати не съвсем адекватното момче в лагер, а фактически — на сигурна смърт. Всъщност не било известно със сигурност дали Тарасевич и Голиков са се запознали в Перовския следствен изолатор. Но като нищо можело да е така. Нямащо нищо друго общо между биографиите на тези двама души.

Аркадий Игнатович бил освободен, след като излежал две трети от присъдата. Не пожелал да се върне в Москва: обидил се и на жена си, която поискала развод веднага щом го осъдили за втори път и дори не дошла да поговори с него, да изслуша обясненията му; и на колегите си, които не се застъпили за професора и веднага повярвали, че Аркадий Тарасевич е корумпиран и способен на шантаж човек. Общо взето имал основания да се обиди...

През времето, когато Тарасевич бил в следствения изолатор и раздавал книги на подследствени и подсъдими, се случили доста промени. Умрял Брежнев, настъпила епохата на Андропов, после епохата на Черненко, а когато професорът бил освободен, вече се извършвала перестройката на Горбачов. Ръководството на Перовска област се сменило неведнъж през тези години, а покрай него се сменяли и ръководителите на предприятия и учреждения. Сега съвсем

други хора командвали Перовската животновъдна ферма и Аркадий Игнатович нямал никакви лични претенции към тях. И започнал работа там, за да продължи с единственото, което му било интересно в този живот: да изследва, да изучава и експериментира, за да разработи оптималната и при това най-достъпна в ресурсно отношение диета за животните с ценни кожи.

През 1992 година стар познат на Аркадий Игнатович приватизирал животновъдния совхоз във Вербицк, създал ООД и поканил Тарасевич на длъжността главен зоотехник. В тази именно ферма професорът работил до смъртта си през 2005 година, като не доживял буквално месец до своята деветдесетгодишнина. Продължавал активно да се занимава с проблемите на храненето на животни с ценна кожа, защото естествените фуражи ставали все по-лоши и по-лоши, много експериментирал с биодобавки, пресмятал варианти на дозировките, комбинациите и режима на храненето. Тарасевич успял да постигне отлични резултати и при нарастващия дефицит на добри фуражи норките във Вербицката ферма оцелявали и се плодели много по-добре, отколкото в другите стопанства.

Съдебните дела и двете излежани присъди били направени от Аркадий Игнатович необщителен, неразговорлив и неприветлив човек. Единственият, с когото той общувал постоянно и с удоволствие, бил младият ветеринарен лекар Иля Чураков, който изпитвал влечение към всичко ново и се отличавал с неукротима жажда за знания. Главният зоотехник и ветеринарният лекар прекарвали много време заедно, обсъждали нещо, понякога Чураков дори нощувал у професора, когато трябвало да премислят поредния експеримент или да анализират получените резултати.

Много хора във фермата не обичали Аркадий Игнатович, ала го ценели и уважавали, оценявали по достойнство специалиста от най-висока класа. Говорело се, че Тарасевич пишел някаква книга по история на производството на ценни кожи в Русия, но дали я бил завършил — не било ясно. А той знаел изключително много за тази история, разказвал я на ветеринаря Чураков. Той пък след смъртта на професора на драго сърце споделял получените знания с всички, които се интересували, като постоянно се позовавал на своя учител.

Всичко това беше интересно, само че не даваше никакъв отговор на въпроса: дали наистина Аркадий Игнатович Тарасевич се е запознал

с Дмитрий Голиков, докато излежавал присъдата, и дали го е посещавал в психо неврологичния интернат.

* * *

Едва потънала в сън, Настя изведнъж се събуди: стори й се, че се отвори вратата, която водеше към стаята на Коротков. Така се и оказа: силуетът на Юрка се мяркаше на фона на прозореца.

— Ти какво? — уплашено попита тя.

— Имаш ли нещо обезболяващо? — изрече със страдалчески глас Коротков. — Нещо по-силно. Зъб ме тормози, присви ме след обяда, мислех, че ще мине сам, но болката толкова се засили, че не мога да заспя.

— Затова ли беше толкова кисел? — сети се Настя. — Защо не каза веднага?

Тя запали аплика и посегна към халата в краката си.

— Надявах се да престане, не ми е за пръв път. Ама вече започна да тупти — оплака се Юрий и тактично се отдръпна в онази част на хола, от която спалнята не се виждаше.

— Тупти ли? Върви бързо да се облечеш! — изкомандва Настя. — Сега ще видим къде тук има денонощна стоматология.

— Абе откъде ще има тук такава чудо...

— Градът е с почти един милион население, поне частна ще се намери.

— Няма да отида! — вече съвсем сериозно се уплаши Коротков. — Дай ми хапче, по-добре две, и всичко ще мине.

— Няма да мине — зловещо се закани тя. — Щом тупти, няма начин да ти олекне, ще става само по-лошо. Хайде, Коротков, не се плаши, ще ти боднат упойка и нищо няма да усетиш.

Настя се обади на портиерката, по чийто глас пролича, че е спяла дълбоко, научи къде може да се намери зъболекар посред нощ и помоли да извикат такси. По дългия хотелски коридор Коротков се влачеше подире й като овен, поведен на заколение. Колата вече ги чакаше пред входа, а щом чу адреса, шофьорът кимна с разбиране:

— Знам го. Пет минути — и сме там, сега пътищата са свободни.

Настя незнайно защо беше сигурна, че през нощта в дежурната стоматологична поликлиника няма да има пациенти. Но колко се бе лъгала!

— А ти какво си въобразяваше! — жално се позасмя Коротков. — Нали всички са умни. В частните клиники приемат само с предварително записан час, никой не чака, но е скъпо. А тук е или безплатно, или евтино, затова денем не можеш да се вредиш — идват хора и със записан час, и с остри болки. Никой не иска да чака на опашка, затова се тълпят нощем, когато уж нямало голяма навалица.

В коридора имаше само два стола, на единия седеше мъж на около трийсет и пет години, на другия — възрастна жена. Още трима мъже на различна възраст с израз на непоносимо страдание по лицата подпираха стените. Вратата на лекарския кабинет се отвори и излезе едно момиче. А единият от мъжете до стената — ако се съдеше по възрастта му, неин баща — веднага я хвана под ръка и я поведе към изхода. Настя облекчено въздъхна: значи, пред тях имаше не петима, а само четирима. Медицинската сестра покани следващия, възрастната дама стана и влезе в кабинета, веднага мястото ѝ зае единият от мъжете до стената. Вторият, който не успя да седне, изглежда щастливеца с омраза и получи в отговор от преуспелия си конкурент самодоволна усмивка. Коротков леко побутна Настя и прошепна:

— Интересно, какво ли щеше да стане, ако онзи, който остана прав, бе помолил другия да му отстъпи мястото?

— Щяха да го пратят по дяволите — прошепна в отговор Настя. — Но всъщност това е любопитно явление, прав си. Съществува едно такова нещо — опашката. Хората, които застават на нея, един вид се договарят за реда, по който имат намерение да получат дадена услуга. Ала винаги се намират такива, които се опитват да заобиколят реда. Това възмуцава всички, може да избухне конфликт, стига се дори до сбивания. Но когато заставаме на опашка, ние предварително сме подготвени някой да поиска да наруши реда. Виж, със заемането на място за сядане ситуацията е съвсем друга. На никого дори не хрумва да помоли да му отстъпят място. Нямам предвид ситуация, когато мястото е нужно на старец, инвалид или жена с дете, или бременна. Тогавя всичко е ясно и не е нужно те да молят, често и без това им отстъпват. Ала така, както стана сега: двама мъже, на приблизително еднаква възраст, и двамата здрави и прави, или две жени връстнички...

Тя се запъна. Мярна ѝ се някаква мисъл и веднага изчезна. Тревожна, неоформена мисъл.

— Та какво за жените връстнички? — нетърпеливо попита Коротков, на когото беше все едно за какво ще говорят, стига това да отдалечава болката и страха от зъболекарските инструменти.

— Социалната норма е „който е дошъл пръв, заема мястото“ — промърмори Настя, докато се опитваше да улови изплъзващата се мисъл.

Тя си спомни в коя книга бе чела това и разбра, че внезапното тревожно чувство бе свързано именно с тази книга. Но кое беше важното тук? Социалният психолог Стенли Милграм... Осемдесетте години... Бил направен следният експеримент. На група студенти предложили да влязат в метрото и да молят седнали хора да им отстъпят мястото си. Учтиво, но настойчиво. Резултатите от експеримента показали, че около половината от хората, към които се обръщали с подобна молба, спокойно ставали и отстъпвали. Ала много по-важен се оказал един друг извод: най-трудно на студентите било не да накарат непознати хора да изпълнят молбата, а да съберат смелост да се обърнат към тях и да я произнесат. Това означавало, че социалната норма „който е дошъл пръв, заема мястото“ се е вкоренила у хората толкова дълбоко, че нарушаването ѝ изисква значителни волеви усилия.

Да, любопитно наблюдение, интересен извод, но откъде е това тревожно чувство? Какво отношение има проблемът със заетия стол към случая с Милюкова? Или пък към случая с куфара?

Виктор Егоров каза, че Загребелни е бил при следователката Донникова, но тя, предупредена от оперативния работник, започнала да задава въпроси, които неизвестно защо не харесали на Андрей Александрович. Във всеки случай, наред разпита Загребелни изведнъж се разбързал, извинил се и попитал дали може да дойде утре, защото спешно трябвало да... Разбира се, следователката се съгласила да отложи разпита.

Самият Егоров се свързал с Краснокаменск, където според паспорта бил роден собственикът на куфара, и с Твер, където той живеел в момента. И получените сведения будели сериозни съмнения, че този човек е можел да си позволява в продължение на цели двайсет години да купува вещи с марката „Лари Сорено“: Загребелни живеел

повече от скромно, бил осъждан, лежал в затвора за мошеничество, а напоследък никъде не работел официално, защото не владеел нито една от търсените професии. А и не членувал в никаква престъпна групировка, тоест не бил установен никакъв източник на негови доходи. С една дума, станало ясно, че собственик на куфара и съдържанието му не е Загребелни, но всичко това нямаше отношение към проблема „който е дошъл пръв, той заема мястото“.

Вратата на кабинета отново се отвори, но вместо възрастната дама, която Настя бе очаквала да види, излезе мъж, също на възраст. И медицинската сестра, която покани следващия пациент, беше друга. „Работят двама лекари — развесели се Настя. — Значи, ще се изредят по-бързо, отколкото очаквах.“

— Опашката за зъболекар е единствената, която искаш никога да не свърши — измуча Коротков.

Все пак в крайна сметка се наложи да чакат доста дълго, но най-сетне и Юра влезе в кабинета. Настя умираше за сън. Сега на стол седеше само една млада жена, която бе дошла след тях, вторият стол беше свободен. Настя се настани, подпря тил на стената и веднага заклоума...

Небето зад прозореца в края на коридора посивя, скоро щеше да съмне. Ако не подремне поне малко, няма да я бива за работа. А може би ще се разбере с Коротков и изобщо няма да работи един ден? Какво оставаше? Той май вече реши всички въпроси, събра цялата информация. Вероятно днес трябваше да се обадят на брат й и да му кажат, че са свършили и се прибират в Москва. Господи, колко й омръзна всичко! Как й се иска да се озове вкъщи, в малката си гарсониера на Шчолковское шосе, да спусне завесите, да изключи телефоните, да легне в своето легло, да намести по-удобно своята възглавница, да се завие със своето одеяло и да спи, да спи, да спи... „Лягай на дъното като подводница, без позивни за света...“^[1]

Тя трепна и отвори очи. Да, именно подводница. Настя бе чела за това в същата книга, в която бе описан експериментът в метрото. Беше озаглавена, ако не грешеше, „Мъдростта на тълпата“ и бе посветена на проблемите на колективния разум и колективните решения.

1968 година, американската подводница „Скорпион“. Завръщала се от поход в Северния Атлантис и внезапно изчезнала от радарите. Само твърде приблизително можело да се съди за местонахождението

й. Търсили я в зона с радиус от двайсет мили и на дълбочина хиляда фута. И не я намерили.

Тогава морският офицер Джон Крейвън предложил план, който на много хора се сторил фантастичен, ако не и глупав. Той разработил серия сценарии, обясняващи какво може да се е случило с подводницата. А после събрал голяма група хора — математици, спасители, специалисти по подводници — и ги помолил поотделно да оценят вероятността на събитията, описани във всеки от сценариите. След като анализирал всички получени догадки и предположения, приложил теоремата на Бейс, за да изчисли последното местоположение на изчезналата подводница. Когато пет месеца след изчезването все пак открили „Скорпион“, тя се намирала само на 220 ярда от мястото, посочено от модифицираното колективно решение на групата на Крейвън. Съвсем малко повече от 200 метра...

„Какво общо има подводницата? — уморено си помисли Настя. — Ала точно това беше моментът, който ме безпокоеше. Значи, там е имало още нещо... Да, изводът: групата не е имала никаква достоверна информация, никой не е знаел защо подводницата е потънала, с каква скорост се е движела, под какъв ъгъл се е устремила към дъното на океана. Макар че никой от групата не е знаел нищо, се оказало, че самата група като цяло е знаела всичко.“

Мъдростта на тълпата. Безпогрешността на колективните решения, при положение че никой човек поотделно не знае правилния отговор. Теоремата на Бейс е начин да се изчисли как новата информация за едно събитие променя нашите предишни очаквания относно вероятността на това събитие. Настя си спомня наизуст тази формула, това са основите на теорията на вероятностите, нещо, което ѝ е добре познато.

Изглежда, утре няма да успее да кръшне от работа. Трябва да придума Коротков... Впрочем, ако сега зъболекарят му оправи зъба ловко и безболезнено, има шанс Юрка да бъде в добро настроение.

---

[1] Стих от песен на Владимир Висоцки. — Б.пр. ↑

ЧЕТВЪРТЪК

— Ти имаш ли акъл?! — вилнееше вече напълно съвзелият се след болката и стреса Коротков. — За кой дявол ти трябва да се вреш във всичко това? Ние сме чужди хора тук, дойдохме, свършихме си работата и си заминаваме.

Настя реши да не се предава до последно. Още не бяха изчерпани всички аргументи.

— Юрочка, не сме си довършили задачата... Искаме да предложим на Сашка парцела откъм северната страна, нали Ворожец обеща да съдейства за намаляването на цената. Но с екологичното състояние на това място още не всичко е ясно. Забрави ли убийствата на еколозите? Ами историите с фермата? С лабораторията? Да, роднината на Володя — Леонид Иванович, ни увери, че фермата за норки не може да представлява никаква опасност. Но ти сигурен ли си, че е прав: ще заложиш ли главата си, че той знае всичко със сигурност и ни е казал истината?

— Ох, ти пък с твоята оригинална идея ще откриеш тази истина, нали! Абе те ще те пратят... Знаеш къде — и ще бъдат прави.

— Ами ако не ме пратят? Юра, аз вече съм препатило момиче, не ме е страх, че ще ме сиктирдосат, защото съм сигурна: няма да пукна от това. И дори няма да ме наранят. Толкова пъти в този живот са ме пращали на... че съм си изработила солиден имунитет. Ако не стане, значи, ще си тръгнем, а на Сашка ще кажем, че парцелът е много хубав, но екологичната обстановка е под съмнение. Ще му предложим други варианти, в които сме по-уверени. Но трябва да опитаме.

Коротков я погледна внимателно и поклати глава.

— Безполезно е човек да спори с теб. Мисля, че не си права. Но наистина си препатило момиче, затова имаш право на свое мнение. Само че признай честно: заради Витка Егоров ли се трепеш? Искаш на него да помогнеш, така ли?

Настя сви рамене. Да помогне на Егоров? Разбира се, тя с удоволствие би направила нещо полезно за него, но в случая, дори да

успее със замисленото, за Егоров няма да има значение. Той не се занимава с делото за убийствата. Просто има една нерешена логическа задача и много ѝ се иска да се опита да я реши по неизпробван досега метод. Ами ако се получи? Просто е интересно! Освен това решаването ѝ ще помогне да се отстрани неопределеността в информацията за парцелите, а това всъщност е тяхната пряка задача, която трябва да бъде изпълнена докрай.

Закусваха в хотелския ресторант и възмутеният от приказките ѝ Коротков напълно забрави за изстиващия в чинията му омлет. Оказа се, че студеният омлет изобщо не става за ядене, така че Юра сърдито махна с ръка, тръсна ядното „прави каквото щеш“ и тръгна за нова порция. Настя Каменская замислено погледна гърба му, дояде кренвирша си, пийна доматиен сок, взе телефона си и позвъни на Егоров. Той веднага вдигна и ѝ продиктува наизуст номера, на който можело да се обади в приемната на началника на управлението на вътрешните работи.

— Ама ако се обадиш, имай предвид, че в десет той прави оперативка.

Настя погледна часовника си: девет и петнайсет. Ако Баев вече е на работното си място, може да ѝ провърви. Под втренчения неодобрителен поглед на върналия се Коротков тя позвъни в приемната и се представи. Помолиха я да почака и след няколко секунди в слушалката зазвуча гласът на полковника:

— Слушам ви. Случило ли се е нещо? Помощ ли ви трябва?

— Благодаря, Игор Валеревич, всичко с нас е наред, не ни е нужна помощ. Но ми се струва, че с Юрий Викторович може да ви бъдем полезни. Искане ни се някак да се отблагодарим на вас и на Пьотър Сергеевич за гостоприемството. Бихте ли могли да ме приемете днес?

При тези думи Коротков се намръщи и ѝ се закани с пръст. Настя поклати глава.

— В десет имам съвещание — кратко отговори Баев.

— Ще успея да дойда. Няма да ви отнема много време. Ако се съгласите с предложението ми, всичко останало може да се свърши след съвещанието или дори по време на него. Просто моля да ме приемете и изслушате.

— Добре. Елате сега.

Тя остави телефона на масата и на големи глътки доизпи кафето си. Трябваше бързо да изтича до стаята за чантата си. Володя, както се бяха разбрали, щеше да ги чака пред хотела след девет часа.

— Защо помоли да приеме теб, а не нас? — строго запита Коротков.

— Защото ще отида сама. — Тя остави чашата върху чинийката и попи устните си със салфетка. — Щом си толкова чувствителен и не понасяш да те пращат... знаеш къде, реших да ти спестя тази неприятност. Ще поема удара сама. А ако нещо се обърка, ти ще си останеш чист като вода ненапита.

— Ася! Искаш да ме обидиш ли?

Настя се разсмя.

— Коротков, забрави ли, че имаш насрочен час за връзка с банкера Каменски? В осем по московско време, в одинайсет по местно имате видеосеанс по скайп с него и директорите му. Така че върви в стаята, вземи моя лаптоп, написала съм ти паролата на листче, и се отчитай пред началството.

— Леле! За малко да забравя — промърмори Юра. — Добре, прави каквото знаеш.

Настя изхвърча презглава до асансьора, после по коридора до своята стая, грабна чантата и изтича на улицата. Колата стоеше на обичайното си място, Володя четеше вестник.

— Какво пишат? — весело попита тя и седна до него.

— Ами хулят градските власти, както винаги. Заливат с помия нашия кмет, пак дърдорят за убийствата на еколозите, че нали, той и ръководството на полицията нищо не предприемали. Е, този вестник Горчевски го издържа, това всички го знаят.

— А другите вестници?

— Ами различно, кой възхвалява Смелков и плюе Горчевски, кой пък обратното. При нас преди местни избори винаги е така.

В десет без двајсет Анастасия Каменская стоеше в приемната на началника на управлението на вътрешните работи. Има двајсет минути. Само двајсет, за да бъде убедителна и да не изглежда, че е откачила. Трудна задача.

Игор Валеревич откъсна очи от книгата, с които бе отрупано цялото му бюро, вдигна глава, свали очилата за четене и впери мрачен поглед в Настя.

— Слушам ви внимателно, Анастасия Павловна.

— Игор Валеревич, сега набързо и накратко ще ви разкажа една история. Ако сметнете, че от нея могат да се извлекат полезни изводи, ще се радвам. Ако ли не, просто ще си тръгна и няма да ви досаждам повече.

— Ами започвайте — позасмя се Баев. — Целият съм слух. Надявам се, че историята не е съзливлива и сърцераздирателна. Нали няма да ме молите да помогна на някой нещастник и да прекратя наказателно дело срещу него, защото има болна майка и малки сестри?

— В никакъв случай — увери го Настя. — Не е в мой стил да помагам на нещастници. Помагам само на колеги. И тъй: добрата стара Англия, хиляда деветстотин и шеста година. Осемдесет и пет годишният учен Франсис Галтън, който цял живот е писал трудове по статистика и теории на унаследяването. Ежегодна изложба на животновъдството и птицевъдството. Такава една експозиция. На един от щандовете се провеждат състезания по отгатване на теглото. Представен бил един огромен бик и всеки желаещ можел срещу съвсем дребна сума да си купи билетче и да напише на него своето име, адрес и предполагаемото тегло на бика, преценено на око. Награди очаквали участниците, които предложили най-близките до истинското тегло отговори. Около осемстотин души решили да си опитат късмета. Били най-различни хора — освен фермери и месари, вещи в оценката на теглото на добитък, имало и чиновници, и занаятчии, и студенти, с една дума — всякакви. На Галтън му станало интересно — той цял живот бил изследвал проблемите на статистиката — и в този момент му се доцяло да провери способна ли е една разнородна тълпа да дава разумни отговори на тясно специализирани въпроси, както става например при избори. Когато състезанието завършило, поискал от организаторите билетите и внимателно анализирал числата, записани в тях. Събрал всички оценки, разделил ги на броя на участниците и извел усреднения отговор на групата. Ученият бил абсолютно сигурен, че усредненият отговор на разнородната, състояща се от какви ли не хора тълпа ще се окаже много далеч от истината. Та какво друго може да бъде колективното решение на една сбирщина, в която има и мъдреци, и високообразовани, и опитни хора, но и посредствени, глупави,

неграмотни? Разбира се, такова решение просто задължително трябва да бъде невярно. А знаете ли какво се получило?

— Какво?

— Средният резултат според билетчетата бил хиляда сто деветдесет и седем фунта. А когато претеглили убития бик, се оказало, че той тежи хиляда сто деветдесет и осем фунта. Тоест тази разнородна тълпа от случайни хора в крайна сметка сгрешила само с един фунт. Само с четиристотин петдесет и три грама.

— Така. И?

— Убийствата на еколозите. И тайнствената лаборатория, която така и не може да се намери. А вие сте в предизборна кампания и имате съответния апарат за постоянен мониторинг на общественото мнение. Вие и вашите приятели сте кръвно заинтересовани да разкриете престъпленията, защото иначе избирателите ще обърнат гръб на Смелков. Всъщност това е всичко, което исках да кажа. Вместих ли се в определеното време?

Баев замислено разглеждаше рамките на очилата си за четене, които въртеше в ръцете си. Накрая премести поглед към Каменская.

— На самата вас това трябва ли ви за нещо?

Въпросът зарадва Настя. Никакви „да не сте полудели!“ и „ние тук не си играем игрички“, на каквито през живота си тя се бе наслушала до втръсване. Правилен въпрос. Полковникът преценява вариантите.

— Само за проясняване на проблема с екологичната ситуация в северния район. Завчера вече говорих за парцела. Брат ми силно се интересува от него, още повече че Пьотър Сергеевич обеща да помогне, като уговори собственика да намали цената. Нямам никакви други интереси по въпроса.

Баев погледна часовника, после отново втренчи в Настя тежкия поглед на тъмносивите си очи. В дъното на тези очи сякаш ѝ се мярна нещо... Не, не разбиране и дори не съгласие. Нещо като проблясък на догадка.

— Почакайте в приемната, ще си поговоря с кмета.

Тя мълчаливо излезе в приемната, където вече се събираха участниците в оперативното съвещание. Улови няколко неприязнени погледа. Какво пък, никой тук не е длъжен да я обича. Макар че на никого не е сторила нищо лошо. Отново мъчително ѝ се прииска да си

е вкъщи. При Льошка, любимия ѝ съпруг. В своята гарсоньерка. При своята работа, която тя, разбира се, не обича тъй предано, както службата в криминалния отдел, но все пак се научи да я върши щогоде прилично и дори да изпитва удоволствие от нея. Тук всички ѝ бяха чужди. До един ѝ нямаша доверие и я подозираха в нещо.

Забръмча селекторът, офицерът в приемната натисна копчето.

— Покани Каменская — чу се гласът на началника на управлението.

Сега вече я гледаха с открита омраза. Заети хора, с проблеми до гуша, явили са се на съвещание при началника точно в определеното време, а той ги държи в приемната и на всичко отгоре кани някаква непозната мадама без ред. Настя потисна въздишката си и влезе в кабинета.

— Идете при Лаевич, той ръководи предизборния щаб на Смелков.

— Благодаря — сдържано отговори Настя.

— Ето телефонния номер, обадете му се, той ще ви обясни как да го намерите.

Баев ѝ подаде малко квадратно листче.

— Благодаря — повтори тя.

Ето, нищо страшно. Никой не я изяде. Дори луда не я нарекоха.

* * *

Генадий Лаевич предизвика у Настя противоречиви чувства. Външно ѝ беше крайно неприятен, макар че тя не би могла да обясни защо. Грозните лица никога не я отблъскваха, а красивите обикновено я оставяха равнодушна. Виж, към поведението и познавателната активност на ръководителя на предизборния щаб у нея не се породиха и най-дребни претенции.

По телефона той ѝ обясни подробно как да намери щаба, а след това посрещна Каменская много любезно и доброжелателно. Нещо повече, по това как светнаха очите му, когато тя му разказа една след друга историите за теглото на бика и търсенето на потъналата подводница, се разбра, че Генадий не е глупав и с готовност се устремява към всичко ново.

— Това е крайно любопитно, заинтригувахте ме... — бърбеше той, докато търсеше някаква информация в своя компютър. — Трябва още днес да формулирам въпроса и да го добавя в нашата обичайна анкета. А за утре ще извикам група интервюиращи, ще ги пусна сред хората, да работят.

— Искате да зададете въпрос или да предложите на анкетираните сценарий? — попита Настя, искрено зарадвана, че най-сетне е срещнала съмишленик.

— Ами вие? — зададе Лаевич насрещен въпрос. — Изхождам от обстоятелството, че щом предложението е ваше, вие знаете повече по темата и по-добре от мен си представяте кое е правилно. Какво ще ме посъветвате? Просто имайте предвид, че нашите допитвания са много кратки, хората не обичат да си губят времето, като отговарят на въпросите от нашите анкети. Колкото по-кратко е допитването, толкова по-добре. Повече са шансовете човекът да не започне да се дразни и да отговаря вече каквото му падне, само и само да се отърве по-бързо. Ако смятате, че е нужно да предложим сценарий, той трябва да бъде максимално плътен. И ще се наложи да го напишете самата вие.

— Сценариите трябва да бъдат няколко — поправи го Настя. — Ако е само един, ще получим само един отговор.

— Тогава вашата задача се усложнява. Да се изложат няколко сценария в кратка форма, която няма да досади на анкетираните, е още по-трудно. Разбира се, аз ще ви помогна с каквото мога. Хайде да съставим график с помощта на обратно броене.

Това й хареса. Делово, ясно и грамотно.

— Ще извикам интервюиращите утре, в девет сутринта. Дотогава всички анкети трябва да бъдат отпечатани. Обемът на анкетата — не повече от един лист във формат А-4, двустранно. Печатането на този текст ще отнеме около час. Смятаме ги час и половина заради разни непредвидени варианти: повреда в принтера или компютъра, неприятности с мастилото... Може да ни подведе и електричеството. С гаранция — два часа. До седем сутринта анкетата трябва да е напълно готова. В нея са нашите стандартни въпроси, те са налице. Ще трябва да наберем само вашия текст със сценариите. Колко време ще отнеме това?

Настя сви рамене.

— Около пет минути. Може би дори по-малко, ако съумея да напиша съвсем кратки формулировки.

— Добре, включваме вашия текст във вече споменатите два часа. И тъй, крайният ни срок е утре, в седем часа. Какво ви е нужно за формулирането на сценариите?

— Информация. Всичко, което е известно по делото за убийствата на еколозите и за тяхната тайна лаборатория.

— Да допуснем, че вие вече сте се запознали с това. Колко време ви е нужно, за да формулирате текста за анкетата?

— Не знам — призна тя. — Никога не съм се занимавала с подобно нещо, ще ми бъде първи опит. Може да се получи веднага, за трийсет-четирийсет минути. А може да се мотая и няколко часа.

— Лошо — неодобрително въздъхна Лаевич. — Как можем да планираме, без да знаем колко време ще отнеме всеки етап от работата?

— Не можем — послушно се съгласи Настя, прикривайки усмивката си. — И друго, Геннадий: никой няма да ни даде цялата информация по делата за убийствата на еколозите, просто не забравяйте, че тя не ни и трябва. Интересува ни само онази част, която се отнася до лабораторията. Ние търсим лабораторията, а не хората, извършили тези убийства. Така че вашият шеф Константин Кирилович ще трябва да ни съдейства.

— В какъв смисъл? — Геннадий рязко вдигна глава и тръсна дългия си перчем, който скриваше половината му лице. — В какво трябва да се изразява съдействието?

— В това да помоли началника на управлението да ми даде тази информация. Аз няма да искам нищо секретно. Трябват ми само имената и адресите на свидетелите, в чиито показания се споменава лабораторията или че убитият е работел там.

— Ще кажа на Константин Кирилович — кимна Лаевич.

Настя го погледна изкосо и незабележимо се усмихна. Наивно момче. Може би разбира от предизборни технологии, но и хабер си няма от оперативно-издирвателна дейност и от следствена работа. Следователят разполага с всички имена и адреси на свидетелите, но той не се подчинява на началника на управлението и на никого няма да покаже материалите по делото, освен на собственото си ръководство. Ала само ако то настоява. С тази информация разполагат и

оперативните работници, всеки със своето късче от нея. По делото работят много оперативни работници, във всеки случай така твърдеше Витя Егоров, когато говореше как всички сили са насочени към делото за еколозите. Трябва да се намерят всички и всеки, да се изчака те да дойдат на работното си място... За два часа е нереално. Дори за три.

— Трябват ми всички материали от медиите и всичко, което има в интернет за убитите еколози — каза Настя. — Ще отида в хотела си, в моя компютър имам подборка, вече разглеждах тези материали и си отбелязвах важното. Така ще стане по-бързо, отколкото сега да се търси отново.

Лаевич я помоли постоянно да се обажда и да докладва как върви работата. И естествено, веднага да го търси, ако ѝ трябва нещо. А той на свой ред ще ѝ предостави материалите от оперативните работници, щом бъде възможно.

„Да бе, чакай ти — промърмори си наум Настя. — Как пък не се е разтичал Баев да дава оперативна информация на външни лица. Но бях длъжна да помоля, инак щяха да ме разберат неправилно.“

Тя се върна в хотела, като по пътя се отби в същото италианско заведение, където вчера бе купила десертите. Не се знаеше как ще потръгне денят, трябваше да има храна подръка.

Когато приближи вратата на стаята си, чу долитащи отвътре гласове. Единият определено беше на Коротков, другият — на Саша, брат ѝ, останалите не познаваше. Ами да, точно така, в единайсет се е открило съвещанието... Имаше чувството, че денят е започнал толкова отдавна, че сега трябва да е вече следобед!

Коротков се бе настанил удобно в нейната стая. Беше се проснал на дивана и поставил лаптопа ѝ на малката масичка. До лаптопа стоеше поднос с кафе в каничка и чашка — Коротков ги бе поръчал за стаята. Без да каже и дума, Настя приближи, взе чашката с недопитото кафе, занесе я в банята, изми я, върна се, наля кафе на себе си, доста безцеремонно избута Юрий от мястото му на дивана и седна до него. На екрана се виждаше кръгла маса, до която седяха брат ѝ и някакви други мъже със сериозни физиономии.

— Привет! — безгрижно заяви тя. — Нали не се сърдите, че закъснях?

— Привет, сестричке — усмихна се Александър Каменски и бързо ѝ представи другите двама участници в съвещанието. — Юрий

Викторович каза, че твоите предпочитания клонят към парцела до езерото, но там имало някакви проблеми с екологичната обстановка и ти си се занимавала с тях.

— Точно така — кимна Настя. — Колко време можеш да ми дадеш, за да изясня тези неща?

— Колко ти трябва? Три дни? Седмица?

— Седмица винаги е по-добре от три дни — дълбокомислено изрече Настя и отпи от кафето. — Когато е за нещо важно. А от гледна точка на пребиваването в чужд град и желанието ми да се прибера вкъщи, три дни явно е по-добре от седмица. Саня, парцелът край Горното езеро наистина с най-хубавият, но това е само според моя вкус. Той е и най-скъпият, но има варианти за цената. Дай ми максимум пет дни за екологичната обстановка. Мисля, че всичко ще се изясни много по-бързо. Ако в северния район наистина има проблеми, налице са и два много добри парцела в южния. Малко по-лоши са, но също напълно подходящи.

— Пет дни са много, Александър Павлович — запротестира един от директорите, плешив чичко с очила с тънки рамки. — Финансовият план...

— Юрий Викторович — прекъсна го Каменски, — какво ще кажете вие? Съгласен ли сте със сестра ми?

— Съгласен съм. Парцелът край езерото наистина е най-добрият по всички параметри.

— А за петте дни?

Настя бързо прецени разположението на камерата и силно ощипа Коротков, като се надяваше сериозните чичковци от банка АПК да не видят това. Чест направи на Юрий, че и окото му не мигна, той дори не трепна.

— Мисля, че ще се справим за три дни — каза той. — В краен случай за четири.

Какъв предател само!

Съвещанието свърши, Настя излезе от скайпа и ядосано погледна Коротков.

— И това ми било приятел! Мислех, че ще ме подкрепиш, а ти... Какво, трудно ли ти беше да се съгласиш?

— Не бесней, Аска — кротко се усмихна Коротков. — Тоя плешивият е ужасно неприятен тип. Ако бях започнал да настоявам за

пет дни, той щеше да се опъва и щяхме да се съвещаваме още три часа. А така — всичко стана бързо и безболезнено. Четири дни също са добър срок. Ако пък се наложи, ще решим въпроса, брат ти е разбран човек. Санка от самото начало каза: работете толкова време, колкото ви трябва, ако щете — и месец.

— Защо тогава тоя плешивият се опъва?

— Абе не му обръщай внимание! Той си има своя тема в играта, до първи август трябва да оформи финансовия план за следващата година... С една дума, това не те засяга. Е, какво става с Баев?

— Нищо — обидено промърмори Настя. — Читава съм, както виждаш, и не съм в лудницата. Върви си в стаята, че трябва да работя.

— Леле, колко сме страшни в гнева си! — избухна в смях Коротков. — Задето нахално изпи кафето ми, ще си взема една паста от теб и ще легна да подремна. Заради тоя проклет зъб цялата ми нощ отиде на вятъра.

— И аз, между другото, не спях заради твоя зъб — сопна се Настя.

— Ами лягай и спи, кой ти пречи?

— Не мога.

Това е то, няма как да се сърди на Коротков повече от три секунди! Току-що беше готова да го убие, а сега с усилия се сдържа да не се размее заедно с него.

— Значи, Баев клъвна на твоите интрижки с буржоазната лъженаука?

— Май да. Обади се на кмета и ме изпрати в предизборния щаб, там редовно правят социологически проучвания. Сега трябва да седна и отново да прочета всички материали в мрежата за убийствата на еколозите.

— Съчувствам ти. — Коротков бащински я потупа по късо подстригания тил. — Но ти сам го пожела, Жорж Данден. Труди се. А аз ще поспя. Ако ти потрябва помощ, събуди ме, не се притеснявай. Можеш да допиеш кафето ми.

Той измъкна от останената на пода торбичка една кутия с десерт и затвори вратата след себе си.

Настя се преоблече и отново зачете материалите за убийствата на еколозите. Този път се съсредоточи върху текстовете за тяхната работа в тайнствената лаборатория, вадейки цитати в бележника. След час и

половина отново я обзе остро недоволство от себе си: намерената в мрежата информация изглеждаше съвсем различно от онзи ден, когато беше болна и я четеше за пръв път. Онова, което тогава ѝ изглеждаше убедително и безспорно, днес тя приемаше като празни приказки. Ако оперативните работници разполагат с информация на същото ниво, нищо чудно, че и четирите убийства не са разкрити досега. Или само тук, в статиите, всичко е толкова неопределено, а оперативните работници имат далеч по-точни сведения?

Не може да се работи, когато си болен, това е единственият и неоспорим извод! Не бива да разчиташ на нормално функциониране на мозъка и адекватно възприемане на ситуацията, ако не си здрав. Когато боледуваш, стой си вкъщи и чети любовни романи, ама от по-простичките, дето не изискват интелектуални усилия. И не се опитвай да вършиш що-годе сериозна работа, защото ще направиш толкова грешки, че после сто години не можеш ги изчисти. Именно това би казала тя сега на седемнайсетгодишната Настя Каменская, ако имаше възможност. Колко жалко, че тази възможност е чисто хипотетична! Страшно е дори да си помисли колко погрешни изводи и неправилни решения е вземала, когато е ходила в службата с настинка, с температура, с грип, дори просто с наболяващ я стомах или болен зъб. Това минаваше едва ли не за героизъм и будеше уважение, но кой знае защо, на никого и през ум не минаваше колко е рисковано за интересите на работата.

Трябваше да пести време, затова Настя не се съсредоточаваше в пасажите, където не ставаше дума за лабораторията. Към пет часа следобед всички цитати бяха извлечени, трябваше да пристъпи към изготвянето на сценариите. Коротков се бе наспал, сега от неговата стая долитаха звуци от работещия телевизор: Юрка гледаше мач.

„Хигиена на умствения труд — саркастично си помисли Настя, стана от бюрото и поразкърши гърба си, който се бе схванал от дългото седене. — Колко пъти сме чували това на младини! И винаги се кискахме, сякаш ставаше дума за нещо неприлично. Хем в това се съдържа извънредно дълбок смисъл. Непременно трябва да правиш паузи и да се развличаш, за да престане мисълта ти да тича по едни и същи тунели. Та древните далеч не са постъпили глупаво, когато са измислили театъра за развлечение на обикновения народ! Защо думата «развлечение» е придобила такъв негативен оттенък в умовете ни?

Като че да се забавляваш, е срамно. Трябва да работиш, да работиш и да работиш. А каква полза от такава работа, когато погледът ти е между капац и мисълта ти не може да тръгне по никакъв друг път, освен по веднъж прокарания, обичайния? Развлечението, откъсването, е измислено именно за да може мисълта свободно да продължи нататък и да ражда нов поглед към проблема, нови идеи. Ето защо сега трябва да си дам почивка, да се поразвлека с нещо, а после да се захвана със сценариите. Да знаех само как да ги напиша...“

Тя потропа на вратата на Коротков, предложи му да слязат да хапнат и получи в отговор отбранителни жестове: мачът бе! Как може?! Е, щом е мачът, добре. Настя донесе десертите, към които в заведението предвидливо бяха добавили вилички и ножчета, настани се до Юрий и впери поглед в екрана, като се постара да изхвърли от главата си екологите и сценариите и да се съсредоточи в събитията на футболния терен. Тя абсолютно не разбираше от футбол. „Нищо, ще седя и ще гледам, докато не усетя, че в главата ми се е размърдала някаква идея“ — упорито реши тя.

Първото полувреме свърши. Коротков, както почти всички мъже, веднага започна да натиска копчетата на дистанционното и да сменя каналите, като спираше на всеки за не повече от 15–20 секунди. Тези секунди бяха напълно достатъчни на Настя, за да успее да се пренастрои и да се постарее да разбере за какво изобщо става дума. Неочаквано ѝ хрумна, че навикът „да сменяш каналите“, който толкова дразни повечето жени, всъщност е прекрасна гимнастика за мозъка, защото го кара да превключва и да се ориентира в новия материал. Макар и за кратко и незадълбочено — тук е важен именно моментът на превключването. „Да, не само древните са били умни. Мъжете инстинктивно правят в тази ситуация по-правилни неща от нас, жените, които пускаме един канал и гледаме съответното предаване от началото до края. Може би затова мозъците на мъжете са по-тренирани... А може и да не са.“

Когато започна второто полувреме, тя поседя с Коротков още десетина минути и разбра, че е узряла, за да продължи работата. Млясна Юрка по темето и отиде в стаята си. Обади се на Лаевич, попита го няма ли информация от началника на управлението. Както и бе очаквала, информация нямаше. „Ами добре — спокойно си помисли Настя. — Ще мина и без нея. Идеята ми е ясна, а уточнения във

формулировките ще мога да внеса и по-късно, ако на оперативните работници не им се досвиди и дадат нещо в повече от това, което вече и бездруго знам.“

Първият вариант на текста за сценариите се получи обемен, но тя и не се постара да го съкрати, просто записваше това, което ѝ хрумваше. Сега трябваше да го структурира и стегне, за да няма нито една излишна дума. Та нали Лаевич я предупреди: колкото по-кратък е въпросът, толкова повече са шансовете анкетираният да даде обмислен отговор, а не първия, за който се сети.

Ръководителят на предизборния щаб сякаш бе чул нейните мисли, защото след секунда ѝ позвъни.

— Как върви работата? Кога мога да очаквам резултат?

— Мисля, че след около два часа всичко ще бъде готово — отговори Настя.

— Прекрасно. Ще ми го изпратите ли по пощата? Или аз да пратя някого да вземе материала?

— Разбира се, по пощата, дайте ми адреса.

Ноцта бе минала в будуване, тя бе успяла да поспи само до момента, когато я събуди Коротков заради своя болен и туптящ зъб. Настя мечтаеше да свърши каквото бе замислила и да си легне.

Бе успяла да преформулира и максимално да съкрати и да стегне първия сценарий, когато пристигна Коротков.

— Аска, Ворожец е организиран вечеря със собственика на парцела край Горното езеро, трябва да ковим желязото, докато е горещо — каза той. — С мен ли си?

Тя отрицателно завъртя глава, без да откъсва очи от текста.

— Тогава аз тръгвам. Щом огладнееш, вечеряй без мен.

— Имам още пасти. Когато минаваш покрай ресторанта, помоли да ми донесат кафе, понеже заспивам права. Разбира се, мога и аз да се обадя, но нали и от теб трябва да има някаква полза, защото се получава несправедливо: аз работя, а ти спиш, гледаш мач и се шляеш по кръчми.

— Внимавай, скоро няма да си влизаш в дънките — оптимистично се закани Коротков. — Докога ще плюскаш пасти?

— Млъкни, а? — миролюбиво предложи тя.

Успя напълно да завърши работата и да набере текста на компютъра десетина минути преди да изтекат уговорените два часа.

Дочака потвърждение от Лаевич, че писмото е получено, с удоволствие се протегна и отиде в банята, мечтаейки колко дълго и дълбоко ще спи.

* * *

Тя потъна в сън моментално и когато над ухото ѝ оглушително зазвъня хотелският телефон, уплашено си помисли, че вече е сутрин. В стаята беше тъмно. Настя напипа слушалката, като ядосано предположи, че се обажда Коротков и че сега хубавичко ще го насоли... В просъница забрави да се запита защо ще ѝ звъни по местния телефон, а не по мобилния.

— Анастасия Павловна, обажда се портиерът. Донесоха един плик за вас.

— Какъв плик? Кой го донесе? — не разбра Настя.

— Един момент, говорете с човека...

В слушалката прозвуча непознат мъжки глас:

— Старши лейтенант Яковлев. Моля да ме извините за посещението в толкова късен час, но полковник Баев ми нареди да ви доставя информацията.

Така значи! Настя запали аплика и погледна часовника: единайсет и половина. Виж го ти Игор Валеревич! Вероятно не биваше да си мисли толкова лоши неща за него. Държи си на думата.

— Благодаря. Оставете плика при портиера, утре ще го взема.

— Другарят полковник каза да го предам лично — твърдо отговори старши лейтенантът.

Лично... Обичат в тоя град Вербицк да създават тайни от нищо и никакво! И защо не си живеят по-простичко? Мисълта, че трябва да стане, да се облече и да слезе, я ужасяваше. Но ако от тези три елемента оставеше само един, спокойно можеше да го преживее. Да не се облича и да не слиза, само да стане и да навлече халата.

— Качете се, стая шестстотин и четири.

— Момент... Не, ще ви изчакам, защото не ме пускат, казват, че след двайсет и три часа било забранено.

„Господи, в какъв свят живеем? — позасмя се наум Настя. — Тук не спазват закона за забрана на пушенето на обществени места, обаче

правилото за двайтсет и три часа, след което в хотелите не бива да има външни лица, си е живо и здраво от съветски времена.“

Тя се загърна в халата, излезе от спалнята, прокара гребена по косата си: щом не е облечена, поне да не е чорлава. Пликът, който ѝ предаде старши лейтенант Яковлев, се оказа учудващо тънък. Настя го отвори и намери вътре два листа, на единия — имена и адреси, на другия — послание от Баев:

„Прилагам списъка на лицата, които твърдят, че са чували за работата на потърпевшите в лабораторията. Всички те са били разпитани от следовател. Ако желаете да разговаряте с тях, съобщете ми, аз ще наредя да ви организирам това.“

Кратко и сухо. Нито здрасти, нито лека нощ. Добре де...

И каква полза сега от този списък? Ако го бяха донесли предобед, тя можеше да успее да си поговори поне с някои от тези хора и да формулира сценариите по-точно. Промени в анкетата можеха да се внасят само до седем сутринта, от девет анкетъорите щяха да започнат да интервюират населението. Късно, много късно...

Тя прегледа набързо приложения списък. Не беше кой знае колко дълъг. Само девет души. Последното име ѝ се стори познато... Нина Ляшенко. Някъде вече го бе срещала. Настя притвори очи и се опита да си спомни как изглеждаше текстът, в който бе видяла името. Не беше ръкопис... И принтиран не беше... Не беше и печатарски... Изведнъж се сети за светлокафяв фон, вдясно се мъдреше реклама на някакъв автосалон. Да, точно така, името се споменаваше в няколко публикации из сайтовете... За същата жена ли ставаше дума? Или просто за същото име? Хора с еднакви имена се срещат често дори на една улица, камо ли в осемстотинхиляден град. Но защо само това име? Ами останалите?

Тя съвсем забрави, че допреди малко ѝ се спеше до смърт. Включи лаптопа и отново се зае да преглежда подборката от статии, които вече бе изчала, само че със съвсем друга цел — бе търсила сведения или поне споменавания за лабораторията. Не беше обръщала особено внимание на имената, сега обаче само те я интересуваха.

Имената на потърпевшите бяха налице. Ала липсваше информация за хора, които разполагат с някакви сведения, полезни за следствието. С изключение на Нина Ляшенко, която поради грешка на пощальона получила писмо, адресирано до един от убитите еколози.

Всъщност така и трябваше да бъде. Не бива да се разгласяват данни за свидетели, докато следствието не е приключено, пък и след това. Дори след произнасянето на присъдата често е по-добре да се запазва в тайна личността на човека, дал показания. Така че липсата на каквито и да било сведения, освен имената на самите потърпевши, не беше за чудене. А виж, появяването на Нина Ляшенко в печата беше странно. За нея, кой знае защо, бе направено изключение от общото правило. Може би тя вече не е между живите?

Зад вратата към стаята на Коротков се чуха стъпки. Юрка се бе върнал. Настя отиде при него.

— Е, как мина срещата? Успяхте ли да се разберете?

Коротков се усмихваше и изглеждаше напълно доволен. Собственикът на парцела, с когото го запознал Пьотър Сергеевич Ворожец, се оказал извънредно приятен и делови човек. Ако Александър Каменски решал да купи това място, собственикът бил готов да преговаря и да се съгласи на твърде съществени отстъпки. В замяна, естествено, на определени преференции при избора на изпълнители и търговци на строителни материали и техника за строежа.

— А при теб как е? Направи ли каквото искаше?

— Аха — кимна Настя. — И дори успях да заспя... Е, за известно време.

— Да не би аз да те събудих? — притесни се Коротков. — Тропах ли?

Настя се засмя.

— Не, Баев ми прати един лейтенант с любовно писъмце, наложи се да слизам до рецепцията... Юра, хайде кажи ми според твоя опит, защо се взема решение да се разгласява имената на едни свидетели, а на други — не?

Той се замисли, докато бавно охлабваше възела на вратовръзката и я изхлузваше през главата си.

— Защо не — това е ясно. Всички сме заинтересовани свидетелите да остават в тайна — и оперативните работници, и следователите. А защо някои ги разгласяват... Виж, това е добър въпрос. Малко напосоки бих казал, че това се прави за заблуда на противника и човекът в действителност не е свидетел и нищо не знае. Тоест налице е някаква комбинация.

— А други варианти?

— Не знам. Аска, ама ти какво пак се развихри посред нощ! Погледни колко е часът. Хайде лягай си, утре ще поговорим.

— Добре — покорно се съгласи тя, — ще поговорим утре. А също — и ще отидем.

— Къде ще отидем?

— При свидетелите, чийто списък ми даде Баев. При всички. И ще видим по какво осемте души, чиито имена не се споменават никъде, се различават от Нина Ляшенко, която фигурира в няколко публикации.

Коротков изстена и рухна във фотьойла.

— Каменская, ще ме докараш до инсулт! Какви такива свидетели? За какво ти е това? Написа ли си сценариите? Написа ги. Утре вечер ще получиш резултатите. Ще ги пресмяташ по своите хитри формули. Какво друго ти трябва?

Тя сви рамене.

— Нищо. Просто ми е интересно. Не обичам нещо да не ми е ясно. Юра, хайде, моля ти се, не се преструвай, че ти е все едно. Нали знам, че и ти си любопитен. Същият си като мен. От една кръвна група сме.

Юрий я погледна сериозно и малко тъжно.

— Права си, Аска, от една кръвна група сме. Но с различно семейно положение. Аз имам Анютка. И съпруга, която след няколко дни отива на снимки. Искам да се прибера, преди Ирка да замине, разбираш ли? Да, можем да се разберем с бавачката, но не ми е спокойно, като си помисля, че малко дете по цели дни ще бъде с чужда жена. Тя е добър човек, стабилна е, Анютка ще е в добри ръце, но представи си как ще се чувства, когато нито аз, нито Ирка сме наблизко и сутрин, и следобед, и нощем. С една дума, ти знаеш моята позиция: да свършваме вече тук и да се прибираме.

— Тогава ми помогни. Колкото по-бързо разнищим този неясен екологичен въпрос, толкова по-бързо ще си тръгнем.

— Добре — отчаяно махна с ръка той, — ще отидем утре. Не разбирам как Чистяков те търпи толкова години! Аз отдавна щях да те убия.

— Аха, и сега вече щеше да си ме излежал и излязъл на свобода — весело се съгласи Настя. — А аз щях отново да ти кълва мозъка. И

ти щеше да ме убиеш още веднъж. Добре, целувам те страстно, до утре. Закуска в осем, тръгване в девет.

— Садистка — изпъшка подир нея Коротков.

Настя благоразумно премълча, че полковник Баев бе наредил тя непременно да му съобщи, ако реши лично да поговори със свидетелите. Не, не смяташе да мами началника на управлението. Но защо да дава на Коротков още един повод за увещания?

ПЕТЪК

Тя направи всичко честно и почтено и точно в девет, когато се качваше в колата, звънна на Игор Валеревич.

— Ще се свържа с началника на криминалната полиция и ще наредя да ви дадат в помощ един служител, който се занимава с това дело — каза Баев.

— Неудобно ми е — старателно изигра смущение Настя. — Хората и бездруго са заети, затънали са до гуша в работа, нали разбирам, за делото на екологите са хвърлени всички сили. А тази работа с мен е една... Неквалифицирана. Просто уточняване на формулировките. Разбирам, че за вас ние сме цивилни лица, не бива да ни допускате близо до делата си, затова безспорно е нужен представител на полицията. Но може би е безсмислено да откъсвате оперативните работници от изпълняването на преките им задачи? Нека вашият заместник по криминалната полиция да ни даде някой поредови човек, който не е задействан активно.

— За Егоров ли намекувате? Май се познавате с него...

— Е, майор Егоров — това би било идеално. Още повече че той няма нищо общо с темата, не работи по екологите, сам ми каза. Така че ще имаме един свеж поглед.

— Искате да кажете, че очите на нашите най-добри служители са помътнени? — В гласа на полковника отчетливо прозвуча недоволство.

— Никого не искам да обидя, но е напълно възможно. Хората, които се занимават с тези случаи, са си създали твърди убеждения, оформили са си впечатления, на тяхната основа са направени изводи. А на базата на тези изводи се води по-нататъшната работа. Засега обаче няма резултат. Не ви ли се струва, че има смисъл поне да опитате да получите други впечатления?

— И то се знае, тези нови, полезни за работата впечатления ще получите точно вие, бившите служители на московското управление, столичните професионалисти. Ще научите нас, провинциалистите, как трябва да се работи.

Настя не разбра какво повече имаше в гласа на Баев: яд или язвителност. Трябваше бързо да се поправи. Май прекали и изгради целия разговор неправилно.

— Извинете, Игор Валеревич. Аз наистина си вра нося където не ми е работа. Отдавна съм се отдалечила от практиката, а професионалистите са напреднали много. Просто имам задача, и то добре платена, затова трябва да я изпълня както трябва. Не мога да се върна в Москва, без да съм напълно наясно с екологичната обстановка в районите, където моят работодател планира да купува парцели.

— Вашият брат — поправи я полковникът.

По тона му пролича, че е поомекнал.

— Това не е от значение. Той ми плаща за работата и аз съм длъжна честно да заработя тези пари. Повярвайте, по никакъв начин не поставям под съмнение квалификацията на ватите оперативни работници. Но съм кръвно заинтересована възможно най-бързо да получа отговор на въпросите си. Вчера вие бяхте напълно съгласен с мен. Какво се промени днес?

Баев не отговори. Мълчанието се проточи. Настя потрепери, предчувствайки нещо неприятно.

— Толкова ли сте сигурна, че брат ви ще поиска да купи именно парцела край Горното езеро? — неочаквано попита полковникът.

— Вероятността е много голяма. Вчера Пьотър Сергеевич организира среща със собственика на парцела, предварително се разбрахме, че цената ще бъде привлекателна.

Отново настана тишина. После прозвуча кратък решителен отговор:

— Добре, нека бъде Егоров. Ще наредя.

Нещо я притесни в думите на Баев, при това усещането беше до болка познато. Нещо подобно тя вече бе изпитвала, и то именно във връзка с началника на управлението. Но не успя да се потопи в асоциации и да измъкне на бял свят първопричината на неприятното чувство, защото Коротков помоли шофьора Володя да спре колата пред един магазин под предлог „да купи бутилка вода и сухарчета“. С жест, предлагащ на Настя да тръгне с него, Юрий с бързи крачки влезе през вратата на малкия супермаркет.

— Какво, получи ли си го? — попита той, докато шареше с поглед по рафтовете за сухарчета от предпочитаната марка. — За какво

ти е Егоров? Той се занимава с издирване на любовника на Милюкова, нека си работи по това, не го откъсвай. И двамата с теб ще се справим.

— Юра, ами че това са девет души! Как си го представяш? Ако извадим късмет, някои ще са си вкъщи, но други — на работа, трябва да ги търсим, трети пък просто се мотаят някъде. Командировки, болници... Трима ще свършим работата много по-бързо, падат ни се по трима свидетели на всеки. А ако с нас има страничен човек, когото не познаваме и му нямаме доверие, ще трябва да ходим всички вкупом. Нали той няма да се съгласи да обикаля в двойка с някого от нас, а третия да пусне сам. Той ще трябва лично да присъства при всеки наш разговор с хората. Представи си колко време ще загубим така. А Егоров е наш човек, проверен, ще се разделим и за половин ден ще приключим. Витя ще има още половин свободен ден, за да свърши някоя от своите задачи, без да се отчита за това. Уж е бил през цялото време с нас.

— Ами... — Коротков замислено се почеса по носа. — И ти си права общо взето. Да видим с каква скорост се движат нарежданията в тяхната вербицка полиция.

Оказа се, че нарежданията се движат бързо. Настя още избираше шоколад, чудеше се с бадеми или с лешници да предпочете, когато се обади Егоров.

— Какво си намислила? — мрачно попита той. — Спуснаха ми нареждане от началника на криминалния да пътувам с вас и повторно да разпитваме някакви свидетели.

Когато чу в какво се състои задачата, Виктор неопределено изхъмка и поиска да му пратят с есемес имената и адресите на хората, с които трябва да се видят. Върнаха се в колата, огледаха картата на Вербицк и бързо си разпределиха адресите според териториалната близост. Настя пое онази част от града, в която живееше Нина Ляшенко — единствената свидетелка, чието име беше споменато в откритото интернет пространство.

— От мен да мине, нали си дама, ще ти отстъпя Володя — каза Коротков. — Аз ще взема друга кола. Ще се срещнем в хотела.

* * *

Днес можеха да не пазят в тайна срещата си с Егоров, понеже цялото ръководство бе в течение. Настя се върна първа, обади се на Юра и на Виктор, установи, че разполага с час и половина, докато се върнат и те, и реши да се заеме с нещо полезно. НеЙде дълбоко в съзнанието й се бе мярнала една смътна догадка, но за нейното потвърждение или опровержение трябваше да дочака сведенията за резултатите от разговорите с другите свидетели. А и най-важното — да получи анкетите с отговорите и да направи пълен анализ на всичко. Засега можеше да почете, да провери появилите се съображения.

Четенето вървеше бавно. Настя бързо прочиташе един абзац, после затваряше очи и се опитваше мислено да формулира същината му в кратка форма. После отново го прочиташе бавно и внимателно, за да провери себе си: правилно ли е схванала въпросната същина.

Когато пристигна Егоров, очите й вече сълзяха — толкова напрегнато бе вниквала във всяка дума при повторното прочитане. За сметка на това нещата се бяха изяснили до някъде.

Виктор изглеждаше много зле.

— Да не си болен? — съчувствено попита Настя.

— Въздържам се — изхъмка той. — Когато удариш едно, душата не те боли толкова, поне за малко. А трезвен ли си, боли постоянно. Лъжат всички мъдреци, времето нищичко не лекува. Е, какво ново при теб?

— А при теб?

— Добре — кимна майорът, — ще почакаме третия. С трима винаги е по-лесно, по-весело е. Защото после, като дойде Юрка, пак ще трябва да повтаряме. Засега ще поседя, ще си почина.

Той се тръшна на дивана, повъртя се, после събу обувките и се изтегна, намести главата си на единия подлакътник, а краката — на противоположния. Настя отработи още един абзац, помисли малко, написа в бележника си дълга фраза, сетне се обърна и погледна Егоров. Спи ли? Или просто лежи със затворени очи?

— Витя — тихо го повика тя.

— Какво искаш? — отвърна той, без да отваря очи.

— Чуй една фраза.

— Защо?

— Ами просто я чуй. После ще ти обясня.

— Давай.

Тя зачете на глас бавно и отчетливо:

— Като човек, който много се грижи за здравето си и разбира необходимостта на човешкото тяло от разходки на чист въздух, аз общо взето обичам да се разхождам навън, но от друга страна, като човек разумен и разбиращ, че всичко трябва да се съобразява с обстоятелствата (които — уви! — в нашия живот често са непредсказуеми), вземам под внимание, че може и да настине или — не дай си боже! — да пипна грип, затова при днешните студове (а аз съм сигурен, че днешните „минус двайсет“, та дори и „минус двайсет и пет“ не са пределът, че ще стане и „минус двайсет и седем“, и „минус двайсет и осем“) трябва добре да се погрижа за облеклото си, защото при „минус двайсет и осем“ трябва да облека и няколко пуловера, и специално пухено яке на баклавички, и да обуя валенки.

— И каква е тая глупост? — вяло попита Егоров, все така със затворени очи.

— Преразкажи ми с две думи за какво иде реч.

— Става дума, че при минус двайсет и осем някакъв тип обува валенки. Проверяваш интелекта ми, така ли?

— Не, Витя — позасмя се тя. — Себе си проверявам. Всъщност смисълът на тази фраза е прост и кратък: „Обичам да се разхождам, но ме е страх да не се разболея, затова при студове се обличам с дебели дрехи“.

Егоров поотвори едното си око и смени позата си, обърна се на хълбок.

— И какво? Вместо всичките тези приказки, не може ли да го каже ясно и кратко?

— Ами именно затова, Витя, за да напише уж истината, но от цялата тази истина да заостри вниманието ти само върху градусите и валенките. В действителност нито „минус двайсет и осем“, нито „валенките“ са фактическа истина. Те са само предположение, че ако свие толкова силен студ, човек може би ще трябва да обуе валенки. Ако и може би, разбираш ли? А ти го възприе като доказан факт, като даденост. Има такова правило: колкото повече думи има в едно изречение, толкова повече съзнанието затъва в него. Фразата е толкова сложна, многокомпонентна и претоварена, че от нея ти усвои само две позиции: „минус двайсет и осем“ и „валенки“. А това, че човекът обича да се разхожда, че се страхува да не се разболее, че смята себе

си за разумен и разбран, предвидлив и предпазлив, че очаква студът да се засили, тоест всичко, което действително е истина — всичко това съзнанието ти го пропусна, то мина покрай ушите ти. За да бъде един текст разбираем, изреченията трябва да бъдат сложни, но с минимална структура: две, максимум три прости изречения в състава на едно сложно. Например, „когато е много студено, аз обувам валенки, защото ме е страх да не настина“. Разбираш ли?

— Разбирам де, да не съм тъп. И защо е всичко това?

— Когато се върне Юрка, ще ви обясня — обеща Настя. — Просто исках да проверя себе си. Понеже нещо изведнъж ми се бе привидяло, а в действителност всичко е съвсем друго.

Егоров отново притвори очи, а Настя отработи още един абзац. За да се увери в догадките си, намери в интернет други публикации по проблемите на екологията, чиито автори бяха сериозни учени и уважавани публицисти. Да, в тези текстове всичко беше различно. Не както в писанията из сайтовете на Вербицк. Съществува понятието frame — условната рамка, в която се побира значението на думата и в която тази дума се възприема. Ако в текст на екологична тема се използват словосъчетания като „с оглед на дълговременните последици“ или „за бъдещите поколения“, човекът, който го чете, ще разглежда проблема именно така: като глобален, чието решаване е важно за неговия бъдещ живот и за благополучието на потомците му. Ако пък тези или подобни конструкции не се използват, а вместо тях се употребяват думите „днес“ и „сега“, вниманието на читателя или слушателя ще се съсредоточи върху днешния ден и сегашните неблагоприятия.

Точно този вариант ясно се очертава в текстовете, посветени на убийствата на еколозите и тяхната работа в лабораторията. Какво е това? Неумение на авторите правилно да поднесат проблема? Случайност? Или преднамерено действие, което в теорията на невролингвистичното програмиране се нарича „рефрейминг на контекста и съдържанието“?

Тя отвори таблицата, която сама си бе съставила, докато отработваше текстовете. След всяко дълго, тежко и невъзможно за възприемане изречение бе изписано кратко, просто и лесно за осмисляне. И в това по-ясно изречение отново звучаха думите и изразите, които в предишната фраза изглеждаха само като възможност,

вероятност, предположение или догадка. Елементарна технология за запечатване в съзнанието на недоказан факт като вече установен. И при това — нито дума лъжа. Майсторство от висока класа!

Но защо е било нужно това? На кого? С какви цели се е правело?

Настя Каменская вече бе абсолютно наясно какво ѝ предстои да чуе от Егоров и Коротков, знаеше и какви ще се окажат резултатите от анализа на анкетите.

— Витя — отново тихо повика тя полицаая.

— Какво? — глухо се обади Виктор.

— А ти намери ли любовника на Милюкова? Онзи, с червената кола? Или някакъв друг?

— Търся. Демонстрирам активност. Знаеш ли, московчанке, дори съм благодарен, че днес ме дръпнахте за друга работа. Поне се поотпуснах и си починах малко, защото иначе постоянно съм под напрежение. Вадик Хохлов се вие над мен като ястреб, поглед наляво, поглед надясно — все едно ще бягам. Трябва да внимавам за всяка дума. И за всяко мигване. Той здравата е обвързан с това дело. Ами че аз днес под вашето прикритие успях да проверя още едно нещо.

Егоров се надигна, стъпи на пода, седна, потърка с длани умореното си лице. Изглеждаше изтощен и някак опустошен. Човек, на когото всичко е дошло до гуша и вече нищо не го интересува.

— Онези писма със заканите, които намерихме в бюрото на Милюкова...

— Да, спомням си. И какво за тях?

— Криминалистите казаха, че по тях няма нейни пръстови отпечатащи.

— А на кого?

— Ами на никого. Освен на колегата, който ги извади от чекмеджето при обиска. По-точно, там е пълно с някакви неясни следи, но както се казва, негодни за идентифициране.

— А кой ги извади от чекмеджето?

— Отгатни от три пъти — мрачно се позасмя майорът.

Значи, капитан Хохлов. Това много прилича на...

— Но как? — изненадано попита Настя. — Нали и ти си бил там, и следователят, и до вратата са стояли поемните лица. Нима никой не е забелязал?

— Е, именно това проверих днес. Нашият Вадик е безкрайно чевръст, отишъл в телевизията, представил се на портиера, попитал къде е кабинетът на Милюкова, отворил го е с шперц и е сложил там писмата. После е затворил вратата и е отишъл в стаята на редакторите, уж че едва сега влиза в сградата. Дори невинно е попитал на висок глас кой държи ключовете от кабинета. Престорил се е също, че не знае къде е този кабинет. И в наше присъствие пак той отключи вратата, тоест застрахова се стабилно никой да не забележи, че бравата трудно поддава, ако е повредил нещо с шперца. Портиерът добре е запомнил Вадик и всичките му въпроси. Други хора пък са го видели пред кабинета на Милюкова, преди да отиде в стаята на редакторите.

— Излиза, че със знанието на началника на управлението на вътрешните работи се засуква двойна комбинация: скрива се истинският убиец, а същевременно стрелите се насочват към Горчевски и се набират точки за Смелков в предизборната битка?

— Излиза, че е точно така — въздъхна Егоров. — И в тази комбинация на мен са отредили най-мръсната роля: да намеря нещастник, на когото да се припише вината. Ако не намеря — аз ще бъда този нещастник. Знаеш ли, московчанке, сега за мен вече не е толкова важно да науча кой там е убил пустата Милюкова. За мен важното е да оцелея в тази игра. Между другото, за игрите: излиза, че нашето куфарче пак е безстопанствено. Загребелни е избягал. Явно никак не са му харесали въпросите на нашата следователка Донникова. Е, тя е упорито момиче, пипа здраво, иска да направи кариера, затова се старее с всички сили. Върши всичко според правилата. Така че ще чакаме да се появи някой друг, който ще продължи нелепата игра и ще предяви правата си над куфарчето.

Той сведе очи и затананика напевно с леко дрезгав глас:

Стоеше си тъй куфарчето мое...

*Стоеше си,
така си то стоеше...*

Зад стената тропна врата: беше се върнал Коротков.

— Юра, тук сме! — извика Настя.

Егоров трепна, престана да напява и отвори очи.

— Защо крещиш като заклана бе! Тъкмо бях започнал да се потапям в нирвана...

— Е, прощавай — позасмя се тя. — Няма вече. Да вървим в стаята на Юрка, а тук ще отворя прозореца, трябва да се проветри, с теб изпълнихме стаята с тютюнев дим.

Виктор неохотно се надигна и в стаята на Коротков начаса зае абсолютно същата поза, но вече на неговия диван. Размяната на впечатления не отне много време, защото те всъщност бяха абсолютно еднакви: всички разпитани свидетели потвърждаваха това, което бяха казали и на оперативните работници, и на следователите за работата на потърпевшите в тайнствената лаборатория. Но това бяха показания, както се казва, втора ръка. Някой бе разказал всичко това на свидетелите. Някой. Но не самите потърпевши. Едни свидетели изобщо не можеха да си спомнят откъде знаят това, други се сещаха, че са слушали за лабораторията от чужди, непознати хора. Нито един от тях не се съмняваше, че информацията им е вярна.

Единствено изключение се оказа Нина Ляшенко, която с очите си бе прочела писмо, адресирано до убит еколог, и го бе занесла в полицията. Писмото било прието по всички правила и приобщено към делото, а Ляшенко и съпругът ѝ, който също прочел писмото, били разпитани от следовател.

— Писмо до убит еколог — бавно повтори Егоров. — А от къде на къде всички са решили, че той е бил еколог?

— Подозирам, че и тук имаме същата история като с лабораторията — отговори Коротков. — Аска, ти нали чете материалите от интернет, там посочено ли е къде и като какви са работили убитите?

Тя отрицателно завъртя глава.

— В статиите не се говори нищо конкретно, а в блоговете и в социалните мрежи е казано недвусмислено: занимавали се с екология или на официална длъжност, или неофициално. Само че всичко това, момчета, е фикция от край до край. Седнал е един умен човек и е написал двайсетина материала. Част от тях пуснал лично в различни сайтове, друга част срещу пари поместил като написани от местни журналисти, които е трябвало да подпишат текстовете със своите имена. Най-важното условие е било да не променят нито дума в тях. После се е снабдил с трийсетина неофициални ай-пи адреса, от които е

водел блоговете и е общувал с народа в социалните мрежи, осигурил е на популярни градски сайтове необходимия брой линкове, така че хората да намират тези блогове и да ги четат. И е подхванал активна дискусия. Същият умен човек е организиран хора, които да се мотаят близо до местожителството на убитите. Те са заговаряли техните съседи и ненатрапчиво са им втъпявали информацията за лабораторията и че потърпевшите се интересували от екология. Обаче обърнете внимание: информацията, че потърпевшите са се занимавали с екологични проблеми, нито веднъж не се е появявала още в първия момент. Тя винаги е изплувала по-късно. В първия случай — цяла година след смъртта на човека, в последния — няколко дни след нея. Но никога веднага. Съшито с бели конци. По-нататък всичко е продължило от само себе си, механизмът е бил включен. Информацията е започнала да се разпространява и да се сдобива с подробности — като всеки слух. И вербицките журналисти, които са се хванали на тази въдица, са започнали вече сами да пишат статии, без да проверяват каквото и да било. Това е като умело задействана верижна реакция.

— И полицията се е вързала, така ли? — учудено проточи Егоров. — Нима е толкова лесно да омотаеш главите на цял град? Никога няма да повярвам.

— Това не е лесно, Витя — отговори Настя. — Доста трудно е. И за целта трябва да бъдеш много добър специалист. Но кой е казал, че човекът, който е измислил и организиран всичко това, е бил аматьор? Той е пресметнал всичко много точно: достатъчно е да накараш да повярват и да се разтревожат един-двама души от ръководството на управлението на вътрешните работи или на прокуратурата — те ще се разтичат и ще дават нареждания на подчинените си „да се провери и разкрие“. Макар че тези подчинени едва ли четат статиите, още по-малко пък разните блогове и чатове в мрежата. Ала те са получили команда и я изпълняват. Защото началството си знае работата, информацията на началството е проверена. Та това също е ефект на рефрейминга: щом висшестоящият ръководител е казал, че фактът е налице, и всички наоколо са се разтичали като луди да го разнищват, на теб и през ум няма да ти мине, че в действителност такъв факт не съществува. Твоето възприятие е поставено в рамчицата: „факт е

имало, трябва да се намерят подробности“. И в мислите си ти вече не излизаш извън рамчицата.

— А ти пък внимавай с думите — недоволно измърмори Егоров. — Не всички тук са грамотни като теб, московчанке.

— Извинявай — виновно се усмихна Настя. — Това е специален термин. Означава промяна на размерите на рамката, в чието поле се възприема информацията. Може да се направи по-широка, а може и по-тясна, за целта си има начини. А нашият хипотетичен специалист прекрасно владее тези способности.

— Добрият спец обаче струва скъпо — обади се Коротков. — Трябва да се платят много пари. Цялата тая история с еколозите е във вреда на днешния кмет. Извод: на специа плаща Горчевски. Това е ясно. На мен не ми е ясно друго: откъде този митичен гениален специалист е взел реалните трупове? Ако това беше игра на Баев, работата е проста, той разполага с цялата информация за неразкрити убийства в града, може да вземе всяко и да представи потърпевшите като еколози. Само че полковникът е близък приятел на Смелков, от избора за кмет зависи дали той ще остане на поста си. Излиза, Витя, че някой от вашата кантора е давал информация на този спец.

— Интересно защо ли не съм изненадан особено... — промърмори Егоров. — Прав си, някой снася информация. Та аз си спомням каква дандания се вдигна, когато вестникът писа за Нина Ляшенко и за писмото до нейния съсед. Баев чете страхотно конско на началника на криминалния, той пък съответно — на началниците на отдели. После и всички ние си изпатихме. Крещя се страховито!

— И този някой има достъп едновременно и до старите материали, и до дежурната част — добави Настя.

— Мама му стара! — изруга майорът. — Мигар ще излезе Ксюха? Тя работи в архива. Ксюха Демченко. А Серьога Демченко от дежурната част ѝ е братовчед. Тъкмо той я уреди на работа при нас преди пет-шест години. Все не можела да се омъжи, а много искала, та помолила братовчед си да ѝ намери работа някъде, където мъжете са повече от жените.

— И какво, успя ли? — ехидно се поинтересува Коротков. — Намери ли си мъж тази Ксюха?

— Ами. Седи си в архива. Характерчето ѝ е... Вярно, напоследък...

— Напоследък взе да изглежда по-добре и да се облича по-хубаво, така ли, Витюня? — подзе Коротков. — Ами да. Така и трябва да бъде. Нали не е помагала безплатно на онзи гениален спец, не го е правила за тоя, дето духа. Ако ѝ свети окото, значи — любов, а свети ли диамант — значи, пари. Какво свети на вашата Ксюша? Очите или нови накити?

— И все пак не ми се вярва — упорито продума Виктор. — Прекалено неправдоподобно ми звучи.

Юрий направи равнодушна физиономия и сви рамене.

— Ами не вярвай, щом не ти се ще. Ето виж: Ксюша иска да се омъжи. Тя с удоволствие се запознава с приятен ерген. Той ѝ замотава главата с някакви лъжливи истории, а може да ѝ казва и чистата истина, ние не знаем това. Можем да предполагаме само едно: чрез Ксюша този приятен във всяко отношение мъж получава достъп до предадените в архива спрени дела. Тоест до неразкритите. А също и до делата за самоубийство. Дали сам е преглеждал и избирал подходящи, или е възложил това на Ксюша — това не е най-важното. Във вашия град стават достатъчно убийства, за да дава броят на неразкритите възможност за избор. Той е избирал такива, по които информацията за потърпевшия е много малко или изобщо я няма. Човекът никъде не е работил официално, бил е необщителен, затворен, с никого не се е сближавал, почти нищо не се знае за него. Ако няма роднини или пък има, но са в друг град, също е много добре. Колкото по-малко е официално потвърдената информация, толкова по-лесно е да се пусне слух, че човекът негласно се е занимавал с екология в някаква никому неизвестна лаборатория. Самотен, затворен, безработен — това с висока степен на вероятност е самоубийство, а не убийство. Аска, там имало ли е самоубийства?

— Имало е — потвърди Настя. — Едно със сигурност. Има заключение на съдебномедицинската експертиза. Било е поставено под съмнение, но тъй като трупът е бил кремиран, не са успели да направят втора проверка. Вземаш всички материали за самоубийствата, от тях избираш онези, при които е невъзможно да се направи ексхумация, после отделяш онези, които могат да се нагласят за ролята на жертви на убийство. Работа за два часа.

— А какво друго имаше там?

— Жена, която не е тукашна, живяла в хостел — типично убийство с цел грабеж. А последният, до когото е било адресирано онова прословуто писмо, е бил прегазен от кола, най-вероятно е било обикновено пътнотранспортно произшествие, при което шофьорът е избягал. Колко му е да прегледаш всички ПТП с последвала смърт и неустановен виновник през последната година и да избереш подходящ по характеристики потърпевш.

— Ами първият? — не се предаваше Егоров. — Първият е бил пенсионер, женен, и при него определено не е самоубийство или катастрофа.

— Значи, просто е неразкрито убийство — отговори Коротков. — Да не би да са малко такива? Аз днес разговарях с вдовицата, тъкмо тя е казала на следователя, че мъжът ѝ се интересувал от екологични проблеми, ходел в някаква лаборатория и през последните дни преди смъртта си бил много въодушевен. Задахох ѝ простия въпрос: защо не е казала това на следователя тогава, когато са убили мъжа ѝ? Защо тези показания са се появили едва година по-късно? И знаеш ли какво ми отговори тя, Витюня?

— Досещам се — мрачно продума Виктор. — Съвсем наскоро научила това.

— Именно. Мъжът ѝ наистина периодично изчезвал някъде и не казвал къде, а жената била сигурна, че си има любовница, с която се среща тайно. Ужасно ревнувала! А когато някой ѝ споменал, че покойният се интересувал от екологични проблеми, това никак не я изненадало, защото по образование той бил инженер-химик. Нещо повече, доверили ѝ, че мъжът ѝ сам разказвал за работата си в лаборатория и че там стигнали до някакви много важни изводи. Можете да си представите колко се зарадвала, клетата! Значи, съпругът ѝ не ѝ е изневерявал и неговите тайни забегки от къщи и въодушевляването му са били свързани не с любовна, а с екологична история! Толкова ѝ се е искало това да е така, че повярвала веднага и безпрекословно. И е споделяла тази информация вече като достоверна, известна ѝ от самия ѝ съпруг. Тук всичко е просто, Витя. Важното е да оказваш постоянен психологически натиск и да не оставяш човека да надигне глава, за да огледа бойното поле. На пресата и в интернет не са дали нито едно име на свидетел, така че на никого, на нито един журналист или просто любопитстващ субект, да не хрумне да си

поговори с тях още веднъж и да разбере, че те знаят някои неща само по нечии думи. Целият списък на свидетелите се намира само у следователя, който ги е разпитал по веднъж и повече няма да ги закача, всички разбират това. Споменали са Нина Ляшенко само защото тя е видяла писмото с очите си. И това е част от спектакъла: написваш писмо, изчакваш да се получи, на него да има всички печати, както му е редът, вадиш го от пощенската кутия и го пускаш в кутията в съседния блок, за да осигуриш разгласяването... Нужен е бил факт, вещественно доказателство. И полицията го е получила. А същевременно и обществеността. Невъзможно е да се опровергае наличието на писмото, затова дори е много уместно да назовеш и името на свидетелката — нека всички, които пожелаят, да я попитат лично.

В стаята надвисна тягостно мълчание. Коротков разглеждаше тавана, отметнал глава на облегалката на фотьойла. Егоров пък обратно — беше се втренчил в орнаментите на килима под краката си. Настя прелистваше бележника, в който бе записвала разказаното от разпитаните свидетели.

Да, специалистът, нает вероятно от Горчевски, наистина излезе много печен. Той е знаел точно къде, как и каква информация да подхвърли, така че цялото внимание да се съсредоточи върху търсене на лабораторията. Така че на никого и през ум да не мине да провери повторно сведенията за заниманията и интересите на убитите. Така че тези сведения да изглеждат очевидни, достоверно установени, които не се нуждаят от каквато и да било допълнителна проверка. Така че в крайна сметка всичко да се свежда до наличие на екологични проблеми в северния район и до резултати, получени в някаква лаборатория. И така че кметът Смелков да бъде обвиняван в прикриване на проблеми и в неоправдана пасивност при търсенето на тази лаборатория.

Която всъщност не съществува. Или все пак тя съществува?

Достраша я. При Настя се върна страхът, който не бе изпитвала отдавна, откак се бе пенсионирала. Страхът, че греши и че тази грешка може да има катастрофални последствия и да струва твърде скъпо.

Нищо де, могат да опитат да проверят някои неща от изказаните хипотези. Например ай-пи адреса, от който са се водели блоговете и кореспонденцията в социалните мрежи. Тя ще извърши сама

техническата работа, останалото — Егоров, ако пожелае. Какво друго може да се предприеме? Могат да опитат да открият този уникален специалист. Това е много по-трудно от проверката на адреса, но по принцип е реално. Ако се знае името му, може да се разработва Ксюша Демченко от архива. При един грамотен подход тя ще си каже всичко сама, хем с подробности.

И утре сутринта Геннадий Лаевич ще ѝ даде попълнените и обработени анкети с отговорите на гражданите на Вербицк. Отначало, естествено, ще се извърши пресмятането на рейтинга на Константин Кирилович Смелков, за това ще отиде цялата нощ. А после ще дойде ред да се провери съмнителната теория, която тя, Анастасия Каменская, представи вчера на началника на управлението.

Най-вероятно утре ще стане окончателно ясно, че в северния район, около фермата, не съществува никакво екологично неблагоприятие. И те ще могат с чиста съвест да се върнат в Москва и да докладват на брат ѝ, че са избрали парцел за почивната база.

Да заминат и да оставят сибирския град Вербицк да се гърчи под ударите, които си нанасят двама хвърлили се в битка лидери: Смелков, който се опитва да припише на Горчевски поръчково убийство, и Горчевски, който настройва населението против кмета.

Както е известно, когато атовете се ритат, теглят магаретата.

Настя погледна часовника: минаваше осем. Можеше да тръгва. Тя стана и пое към стаята си.

— Момчета, вие тук размишлявайте за световните съдбини, а аз ще прескоча до едно място.

— Ще се бавиш ли? — сепна се Коротков. — Да те чакаме ли? Или можем да живеем по собствен график? Да не отиваш на любовна среща?

— Абе какви ги приказваш! — прихна тя. — Каква ти любовна среща? Я се опомни!

— Защо тогава тръгваш сама, а не вземаш никого от нас? Какви са тия тайни? — мнително попита Юра.

— Никакви тайни няма, ей на, тук да пукна! — искрено се закле Настя. — Просто и двамата сте толкова уморени, жал ми е за вас. Поседете тук, починете си, може би не е зле да пийнете по чашка за отпускане на нервите. А аз ще се справя и сама.

По лицето на Егоров се изписаха мъчителни колебания. Но му бяха достатъчни няколко секунди, за да ги преодолее.

— Аз ще дойда с теб — каза решително и стана от дивана. — Иначе, не дай си боже, ще вземеш да ме придумаш и да се изкуша. А сега хич не бива да се поддавам, може да се изтърва. Моментът е прекалено отговорен.

Стана и Коротков, сложи ръка на рамото на Виктор.

— Стига, Витюня, Аска само така си приказва, за пийването де. Остани, аз няма да те изкушавам. Ако искаш, нощувай при мен, ето тук, на диванчето, удобно е. Защото вкъщи сам сигурно ще ти е по-трудно да се удържиш. Извинявай, че аз така... по болното място. Но знам какво говоря. И съм наясно какво ти е. Сега от това — дали ще се изтървеш, или не — зависи целият ти по-нататъшен живот.

Егоров внимателно отмести ръката на Юра от рамото си и тъжно се усмихна.

— Ще ида все пак. Ще се поразтуша. Когато правиш нещо, е полесно. А за пренощуването ще се върна, благодаря, че предложи. Имаш ли нещо против, московчанке? Май ще излезе, че съм ти се натрапил? Може би си правиш някакви свои планове и аз ще ти попреча?

Настя се усмихна.

— Витя, аз съм омъжена жена, какви ги говориш? Не мога да имам неприлични помисли. Да тръгваме.

С шофьора Володя се бе разбрала той да се прибере вкъщи за вечеря и след осем да я чака пред хотела.

— Да беше го освободила — мърмореше Виктор, докато слизаха с асансьора. — Нали аз съм с колата, защо тормозиш момчето?

— А ти сигурен ли си, че му плащат само от службата? — възрази Настя. — Лично аз не съм. Във вашия славен град бързо си изработих лошия навик да не вярвам на никого и да подозирам всички. Виж, целият персонал на хотела ни наглежда — това е като две и две четири. Какви основания имам да смятам, че не са вербували и Володя? В колата ние обсъждаме само каквото е позволено. И с всички сили се стараем да се преструваме, че нямаме какво да крием от шофьора. Максимална откритост. Ако го освободя и тръгна с теб, ще започнат всякакви догадки, а това на нас харесва ли ни? Нека види, че сме заедно, нека знае и за какво сме тръгнали и при кого отиваме.

Щом излязоха от асансьора на първия етаж, Егоров спря и задържа Настя за ръката.

— Тогава ми кажи за какво сме тръгнали и при кого отиваме. Щом ще е тъй, нали трябва да поддържам разговора.

— Отиваме при един роднина на нашия шофьор, при негов вуйчо. Той е животновъд, цял живот е работил във фермата. И ние с теб — в рамките на поставената ни задача да търсим лабораторията, искаме да го поразпитаме за тази ферма. Как се спазват там санитарните норми, какво гориво се ползва, как се утилизират изпражненията, какво е замърсяването на отпадните води... Ей такива нещица. Освен това искаме да попитаме Леонид Иванович дали външни хора не са се интересували от работата на фермата. Навъртали ли са се непознати, не се ли е опитвал някой да проникне на територията. Всичко строго по екологичната тематика.

— Аха — кимна майорът. — А всъщност?

— Ние наистина отиваме при стария животновъд, вуйчото на Володя. Само че екологичната обстановка не ни интересува. Интересуват ни професор Тарасевич и вдовицата на убития ветеринарен лекар Чураков. Добре би било днес да успеем да си поговорим и с нея. Хайде, Витя!

Настя отново понечи да поеме към изхода, но Егоров здраво я стисна за рамото.

— Първо ми обясни какво целиш — настоя той. — Не съм ти някой хлапак, та да ме използваш като покорен слуга.

„Та кой те използва бе! — едва не се сопна тя. — Аз нали мислех да отида сама, ти сам пожела да ми правиш компания.“ Ала предвидливо се овладя: не беше нито времето, нито мястото да си изясняват отношенията.

— Искам да разбера какво общо може да е имало между професор Тарасевич и кроткия луд Голиков. Фактът, че двамата по едно и също време са излежавали присъди в едно учреждение, не ми говори нищо. По същото време там са лежали много хора. А Тарасевич е посещавал само него. Или не само него? Не знаем това. Професорът е общувал предимно с Чураков. Чураков е убит. Професорът се е споминал. И Голиков не е между живите. Кого да попитаме? Остава само съпругата, тоест вдовицата на ветеринаря, с която може би мъжът ѝ е споделял някакви сведения за професора. Тази вдовица е нашата

последна надежда. Витя, Милюкова е била убита, защото е научила нещо от старата Федюнина. Ние с теб вече изяснихме, че Федюнина не е казала почти нищо ново в сравнение с известното преди това. Изключението са пиянските запои на младежите преди казармата, любовната връзка на Смелков с някакво момиче Юля и Дмитрий Голиков.

— Аз нямам за задача да разкрия убийството на Милюкова — реагира ядосано Виктор. — Мен са ме натоварили да намеря виновник. Какъвто и да е. Да не съм идиот, та да си подлагам гърбината на Вадик Хохлов. Та той е все едно самият Баев. А ти искаш да ми докараш неприятности ли?

— Обратното. — Настя внимателно освободи ръката си от силните пръсти на Егоров. — Искам да те предпазя. Ти трябва да знаеш кой и защо я е убил в действителност, та случайно да не го настъпиш по мазола. Защото, ако го настъпиш, без да щеш — тогава със сигурност край с теб. Ама хайде де, Витя! Времето си тече!

Той тежко въздъхна и укорително поклати глава.

— Ох, московчанке, кой дявол те прати при мен, кой...

* * *

Шофьорът Володя се качи заедно с тях у роднината си, предаде някакви армагани от съпругата си и веднага получи нареждане от вуйчо си да върви в кухнята и да обели и опържи картопки.

— Моята хубавица хукна у роднини на село, трябвало да помогне за зеленчуковата градина, така че аз съм сам, ергенувам — поясни животновъдът. — Само Вовка почти всеки ден ми носи по нещо — ту пирожки, ту кюфтета, ту буркан чорба. Щото не ме бива в кухнята, мога само да си нарежа хляб и салам.

Домакинът беше в прекрасно настроение, чиято причина се разбра много бързо: вчера и днес във фермата идвал самият кмет. Вярно, за кратко, но това е разбираемо — ръководител на града е, зает човек. Обикалял, гледал, задавал въпроси. И то такива, че веднага си личало: човекът и хабер си няма от животновъдство. Каквато и дума да изречеш — облещва се, сиреч, за пръв път я чува. А като го завели във фуражния цех и във ветеринарния пункт, целият се затресъл и

пребледнял, че нали там воняло... Не, работниците във фермата, естествено, много уважавали кмета, но пак им било смешно! Чуло се, че скоро щяла да дойде и телевизията, щели да снимат как градоначалникът посещава фермата.

Цялата тази ситуация много бе развеселила опитния животновъд и той току се връщаше към нея в разговора. Пускаше шегички по адрес на Смелков, който страшно се учудил, когато му обяснявали как точно животновъдите научават, че конкретна самка е готова за покриване. А за самците дубльори трябвало да му обясняват три пъти — не вярвал и толкоз. Да се пръснеш от смях!

Надеждите ѝ за Леонид Иванович не се оправдаха, за професор Тарасевич той не знаеше повече от това, което бе разказал първия път. Вярно, спомни си много подробности за характера на Аркадий Игнатович, за навиците му, за любимите му лафчета, но за връзката на професора с Дмитрий Голиков не успяха да си изяснят нищо повече.

— Та какво да си приказва той с мен? — нареждаше Леонид Иванович. — Кой съм аз и кой е той? Не, то се знае, Игнатич си говореше с всички работници, нали ние наблюдаваме животните, а той искаше по всяко време да е в течение кое се е разболяло, как върви оплождането, как покриват самците, коя норка има лош апетит... Такива работи. При бонитировката пак с нас се съветваше. Но за себе си не говореше. И да е ходел някъде през почивните си дни, не ни е казвал.

— А може ли да е споделял с Чураков? — попита Настя.

— Разбира се. Ако някой изобщо знаеше нещо, това беше Илюша. Той му беше като роден син. Всичко знаеше за Игнатич. Знаеше и тайните му около храненето на животните. Затова го и убиха нашия Илюша. Перовските, от тамошната ферма, го бастисаха. Нали ви говорих за това още онзи път, само че ти тогава дойде с друг мъж, един плещест такъв. Всичко помня аз! Умът ми си е още на място.

Леонид Иванович лукаво примижа и се закани с пръст.

— А вие познавате ли жената на Чураков?

— Танюша ли? Та как иначе! Когато убиха Илюша, всички отидохме на погребението и на помена, после се събрахме на четиресетините, защото деветините се наложи да пропуснем — не бяха намерили Илюша веднага. А и дълго не върнаха тялото, правеха някакви експертизи, така че го погребяха, когато девет дена отдавна

бяха минали. Щото ние сме много, дето работим във фермата, и всички искаха да се сбогуват с него и да го поменат, а работата ни е на смени, няма как да дойдат закуп по едно и също време. Тъй че всички помени ги организираха на три пъти и все при нас, в стола, в административната сграда. Танюшка не можеше сама да се справи, и без това беше смазана от мъка, че и тези две малки деца... Така че ние постоянно бяхме край нея. В нашата ферма много обичахме Илюша, добър доктор беше, обичаше животните, разбираше ги, чувстваше ги.

— Значи, знаете и телефончето й? — попита Егоров.

— Разбира се, знам го. И адреса. Тя живее тук наблизо, през две сгради.

Ето че им провървя! Ама нали все в нещо трябваше да им провърви...

Леонид Иванович с удоволствие се съгласи да помогне и да се обади на Татяна Чуракова. Да нахълтат без предупреждение почти в десет часа вечерта у вдовица с две малки деца — все едно да провалят работата.

— Като излезете оттук — надясно, ще стигнете до магазина за канцеларски материали, подминавате го и влизате в първия вход, разбрахте ли? — строго напъти той Настя и Егоров. — На третия етаж, трийсет и втори апартамент. Вовка! — кресна с неочаквано силен глас.

След няколко секунди в стаята надникна зачервеният племенник с престилка и с нож в ръката.

— Какво, вуйчо Льоня?

— Изпържиха ли се?

— Не, току-що ги сложих.

— Бавен си, ей — недоволно издума Леонид Иванович. — Аз мислех да почерпим гостите с пържени картопки, ама...

— Ами дълго ги белих — взе да се оправдава Володя, — ножовете ти са тъпи. Докато ги наточа... Какво, да не тръгваме вече?

— Ти остани — побърза да го успокои Егоров. — Ние ще се отбием на още едно място, тук наблизо, ще зададем един-два въпроса. Щом свършиш с пърженето, хапни си спокойно и слез, изчакай ни в колата. По-рано от час няма да ни потрѣбваш.

— Аха — кимна Володя и се върна в кухнята.

Навън ръмеше, наложи се да извадят от чантата чадър и Егоров галантно го понесе.

— Храбро момиче си, московчанке — подсмихна се Виктор и я изгледа леко въпросително. — В колата будалкаше шофьора за екологията, ама представи си, че той попита вуйчо си за какво сме говорили, от какво сме се интересували. Не те ли е страх?

— Ще попита — съгласи се Настя. — И Леонид Иванович ще му каже, че е ставало дума за екологията. Ти пак не си слушал внимателно.

— Ама ти... — понечи да се възмути Егоров, но Настя го прекъсна със смях:

— Витя, нали цяла вечер ти пълних главата с рамките. На вятъра ли отидоха приказките ми? В твоята глава се е създала рамката „връзката между професора и Голиков“, в нея вкарваш цялата информация, а каквото не се побере, минава покрай ушите ти. А в главата на Леонид Иванович има друга рамка, онази, която ние с Коротков очертахме миналия път: може ли фермата да представлява екологична опасност. При разговора аз на няколко пъти засягах леко тази тема и сега той е искрено уверен, че сега сме дошли със същия интерес като първия път.

— Ама ти не каза нищо на екологична тема!

— Казах, само че не си забелязал. Не се е побрало в рамката и е минало покрай ушите ти.

— Леле, каква си била, московчанке! Кой те научи на такива фокуси? Нима чичо Назар?

— Не — позасмя се тя, — намериха се добри хора...

— Ами ако твоят Володя е чул всичко от кухнята?

— Не е чул. Проверих. Мислиш, че случайно помолих за разрешение да си наляя чаша вода? Ако от кухнята се чуваше разговорът в стаята, щях да помоля Володя да прескочи до хотела и да ми донесе нещо, което съм забравила. Витя, нали знаеш на колко години съм и какъв стаж имам в криминален отдел. Вярно, правя грешки като всички хора и дори по-често, отколкото ми се иска, но не се издънвам в такива неща. Ето го магазина за канцеларски материали, насам сме. — Тя ускори крачка по посока на входа, който им трябваше.

Татяна Чуракова, вдовицата на загиналия ветеринарен лекар, се оказа приятна жена на около трийсет и седем години с изобилие от рано побелели коси. В жилището се разнасяше невъобразима глъчка, от едната страна ехтеше глас от анимационен филм, от другата се

надвикваха участници в популярно токшоу, а в антрето, на прага на една от стаите, бурно се препираха момиченце на около шест и момче, по-голямо с около три години. Доколкото успя да схване Настя, момиченцето искаше да гледа филм за някаква Алиса и настояваше момчето да извади от видеото диска с „Шрек“. То обаче нямаше намерение да отстъпва и разпалено, като повишаваше тон и сграбчваше сестра си за якичката на роклята, доказваше, че „Алиса“ е момичешка глупотевина и ако искаш да бъдеш умен, трябва да гледаш филми за големи. По всичко личеше, че тази шумотевица изобщо не притеснява майка им. Но когато влязоха гостите, строго скастри децата, нареди им да спрат да се карат, да изключат телевизора в кухнята и да намалят звука на „Шрек“. Момиченцето обидено изду устни и аха-аха да заплаче.

— Мамо, кажи му да махне тоя „Шрек“ и да ми пусне за Алиса. Хайде, кажи му — хленчеше тя и дърпаше Татяна за края на тениската.

— Пусни й „Алиса“ за... — Чуракова погледна часовника. — ... за петнайсет минути. После ще я сложиш да спи и можеш да си догледаш филма. Край, Миша, ти си вече голямо момче, вземи сестра си и не ми пречи, нали виждаш — хората са дошли по работа.

Момиченцето моментално забрави, че се канеше да зареве, и с жадно любопитство се вторачи в гостите.

— А къде е вашето кученце? — строго попита то. — От какво е болно?

— Зайче, върви гледай своя филм, няма никакво кученце и от нищо не е болно — с усмивка отговори Татяна.

Децата, които доскоро бяха враждували, се хванаха за ръце и дружно, с подскоци побягнаха в посоката, откъдето долиташе познатата музика от „Шрек“.

— Извинете, ще трябва да ви поканя в кухнята — каза Татяна. — Имаме само две стаи, в едната дъщеря ми ще си ляга, а в другата синът ми гледа филм. Само че там не съм разтребила, не успях след вечерята, ето, започнах да гладя...

— Вие ни извинете, че ви обезпокоихме в такъв късен час — отговори Егоров меко, както Настя не бе очаквала от него.

На въпросите за покойния й съпруг Татяна отговаряше на драго сърце и подробно, а за приятелството му със стария професор се изказа с огромно уважение.

— Илюша много израсна професионално, когато започна да работи с Аркадий Игнатович. Повярвайте ми, аз мога да съдя за това, защото също съм ветеринарен лекар. Само че след смъртта на Илюша се наложи да напусна ветеринарната лечебница, сега приемам вкъщи — и парите са повече, и децата си наглеждам.

Ето откъде, значи, е дошъл въпросът на момиченцето за болното кученце!

— Всъщност ние се и запознахме, когато учехме във Ветеринарната академия — продължи Татяна. — По-точно, тогава тя още беше институт, после го прекръстиха на академия, нали е модерно. Аркадий Игнатович учеше Илюша да разсъждава различно, да гледа на нещата по-широко. Колко идеи осъществиха заедно! Колко експерименти проведоха! Именно Аркадий Игнатович подтикна Иля да стане задочен аспирант в академията, да събира материали и да готви кандидатска дисертация. Необикновен човек беше! Илюша много тъгува, когато Тарасевич си отиде... Дори искаше в негова памет да издейства да нарекат някоя нова улица в града ни „Окайомов“. Пишеше писма до общината... Но не постигна нищо. Не успя.

— „Окайомов“ ли? — изумено попита Настя. — Защо „Окайомов“? Кой е той?

Татяна преглътна бликващите сълзи, тръсна глава.

— Афанасий Окайомов е бил местна легенда. Прочут ловец, познавач на лова. Родил се е в края на деветнайсети век. По цял Сибир не е имал равен — толкова добре е познавал навиците на животните! Когато през двацетте години хората се опитали да отглеждат самури в клетки, никой не успял. Всяко животно така или иначе се поддавало на отглеждане в клетка, а самурът — не и не. Слагат в клетките самци, те покриват, но самките не забременяват, не дават потомство. Тогава Окайомов отишъл в Москва и зачал да го приеме най-висшето началство, за да обясни защо нищо не излиза от отглеждането на самури в клетки. Изслушал го някакъв дребен чиновник, присмял му се и го изгонил. На всичко отгоре го заплашил, че ще го вкара в лудница, ако упоритият сибиряк не престане да дърдори своите глупости. Окайомов обаче продължил да тропане на какви ли не врати — никой не искал да го чуе. Това, което говорел, им изглеждало небивалица и религиозна митология. А тогава нали знаете как са гледали на религията — като опиум за народа и тям подобни. В края на

краищата го арестували за разпространяване на вредни идеи. Измислили някакъв член от наказателния кодекс, за да го махнат от очите си. И той изкарал по лагери годините до войната, после бил в наказателен батальон, върнал се като герой, орденоносец, без ръка и без крак. А след още десет-петнайсет години учените най-сетне схванали какво се опитвал да каже преди трийсет години Окайомов. Аркадий Игнатович много държеше на доброто име на Афанасий Окайомов, искаше всички да знаят за него и да не го забравят. В своята книга посвети на тази история цяла глава.

— И каква е била онази тънкост? — полюбопитства Настя. — Защо не са успявали да отглеждат самури?

— При всички животни с ценна кожа периодът на чифтосването е от февруари до началото на март, а периодът на раждане — от края на април до май. И самките на самурите раждат по същото време, затова всички смятали, че при тях всичко е като при другите. А Окайомов знаел, че периодът на чифтосването при самурите е лете, през юли-август. Това е единственият вид животно с ценна кожа, който има осеммесечна латентна бременност. Яйцеклетката се опложда и заспива за осем месеца, после се събужда и за трийсет-трийсет и пет дни се развива нормална бременност. Щом учените си изяснили това, отглеждането на самури в клетка потръгнало. Кожата на руския самур се прославила по целия свят. А за нашия Афанасий всички забравили.

Значи, Леонид Иванович не е сбъркал, когато разказа, че професор Тарасевич е написал книга по история на животновъдството за ценни кожи. Ето, и Чуракова го потвърждава...

— Кажете, Татяна, каква е съдбата на научното наследство на Аркадий Игнатович? Може би той е оставил нещо на съпруга ви? Резултати от наблюдения, от експерименти, теоретични статии.

— Разбира се, той завеща всичко на Илюша — кимна жената. — А Илюша даде всички книжа на Зоя Григоревна, директорката на фермата. Когато Аркадий Игнатович почина, взеха нов главен зоотехник и Илюша искаше всички разработки на Тарасевич да се запазят и използват. Новият зоотехник, разбира се, не беше учен като Тарасевич, сам не измисли нищо, но прилагаше всички идеи на предишния зоотехник. Във всеки случай, Илюша казваше така.

— Значи, ако някой е искал да получи тайните методи на Тарасевич за хранене на животните, е трябвало да се обърне към

фермата, към директорката или към главния зоотехник? — уточни Егоров.

— Точно така. Именно това казах на човека, който събираше материал за книгата си.

Ново два̀сет! Още един човек и още една книга! И защо убийството на ветеринарния лекар постоянно води към професор Тарасевич, който е починал много години преди това? Изглежда, трябва да престанат да обясняват всичко със случайности. Нещо много взеха да стават вече. Както се казва, това, което се случва веднъж, може никога повече да не се повтори, но това, което се повтаря, непременно ще се случи и трети, и четвърти път.

— Догодина ще се навършат сто години от рождението на професор Тарасевич — поясни Чуракова. — И по този случай искали да издадат книга, в нея да влязат и спомени за него, и най-известните му статии, и откъси от монографии. Такъв един фундаментален труд. Около четири месеца след смъртта на Илюша при мен дойде един приятен младеж и попита дали у нас не са останали някакви книжа на Тарасевич. И дали съпругът ми не си е водил дневници, в които да е записвал впечатленията си от професора и от общата им работа. Илюша никога не е водил дневници. Разказах на този човек онова, което бях чувала от мъжа си. Всъщност не знаех нищо особено. Е, споделих и личните си впечатления, понеже се познавах с професора. А и когато се случеше Илюша да остане у Тарасевич, им носех някаква топла храна, защото иначе така щяха да стоят до сутринта на хляб и кефир.

Татяна се усмихна на спомена си. Усмихна се тъжно и светло.

Така било, значи...

— Татяна, вашият съпруг споменавал ли е някога във връзка с Тарасевич името Дмитрий Голиков? — отново попита Егоров.

Настя разбра, че на Виктор най-сетне му е станало интересно. Изглежда, беше стигнал до същите изводи, до които и тя. Изводи странни и неутешителни.

— Имате предвид ученика на Аркадий Игнатович ли?

Егоров се задави, а Настя този път успя да реагира по-бързо.

— Да, ученика му. Говорил ли е професорът за него? Или може би вашият съпруг?

— Не — поклати глава Чуракова. — Никога не бях чувала за него, докато онзи младеж не ми разказа.

— И какво ви разказа той?

— Ами всъщност нищо. И той се поинтересува дали Тарасевич или Илюша са споменавали името на Голиков, а аз попитах кой е той. Младежът ми отговори, че Голиков бил един от любимите ученици на Аркадий Игнатович и че би било добре да го намерят, защото той можел да разкаже много интересни неща за професора. Но аз нямаше как да му помогна, Илюша никога не е споменавал за някакъв Голиков, професорът също.

— Ами книгата? — настойчиво попита Егоров, който вече се бе посъзвел. — Книгата по история на животновъдството за ценни кожи, която е пишел професорът? Запазен ли е ръкописът? У вас ли е?

Татяна отново отрицателно завъртя глава. Този път по лицето ѝ се мярна израз на учудване или пък объркване.

— Илюша никога не е имал нищо такова. С него заедно преглеждахме книгата, които му бе предал професорът, когато вече бе разбрал, че няма да го бъде. Аркадий Игнатович му казал точно това: прегледайте ги, подредете ги и ги предайте на зоотехника, който дойде на моето място. Разбира се, до смъртта му не сме пипали нищо — както Илюша донесе от професора тази купчина дебели папки, те така си и лежаха. А след погребението ги разгледахме, подредихме ги по теми, хронологично, купихме нови папки, надписахме ги. Илюша предаде всичко това на Зоя Григоревна.

— Напълно ли сте сигурна, че директорката на фермата е предала тези материали на новия главен зоотехник?

— Абсолютно — твърдо отговори Чуракова. — Познавам го, идвал е у нас два-три пъти на рождените дни на Илюша. Беше много благодарен и каза, че е почерпил доста полезни и нови неща от тези книжа. Пък и по работата на фермата личи, че нивото не пада. Защото фуражите стават все по-лоши от година на година — дават все по-малко пари, и ако не се използват разработките на Тарасевич, цялото поголовие отдавна щеше да е измряло. А ето че след смъртта на Аркадий Игнатович минаха девет години, а фермата живее и процъфтява.

— Значи, в папките не е имало нищо, освен научна документация по въпросите на храненето? Никакви материали по

история на животновъдството за ценни кожи?

— Никакви — потвърди вдовицата на ветеринаря.

— Но защо? — озадачено попита Настя. — Щом професорът е работел по книгата, защо не е дал материалите на съпруга ви?

— За какво да му ги дава? — недоумяващо я изгледа Татяна. — Материалите по храненето — да, даде ги, за да попаднат при когото трябва и да бъдат от полза. А книгата не е била дописана, каква файда от нея? Да моли някого да завърши труда му? Никой не би се наел, това на никого не е притрябвало, на никого не е интересно. Пък е и трудоемко. Аркадий Игнатович се радваше на превъзходна памет до последно, както се казва, възрастта не беше пречка за него. И всичко, което знаеше за кожухарското дело и за отглеждането на животни с ценни кожи в Русия, той пазеше в главата си. А знаеше извънредно много, този отрасъл, кожухарското дело и животновъдството в клетки имат много богата история, Тарасевич беше чел хиляди книги, статии, архивни материали още когато бе живял в Москва. Пазеше всичко в паметта си и на отделни листове, на които нахвърляше някакви бележки, които само той си разбираше, и въз основа на знанията си пишеше книгата. Кой, освен самия него би могъл да я завърши? Никой — отговори си тя сама.

— А онзи младеж, който искал да пише книга за Тарасевич, каза ли името си? Представи ли се някак? — продължи да следва своята линия Егоров.

— Да, каза го, ала аз не обърнах внимание, не ми беше до това. От Института по животновъдство и ценни кожи беше човекът, това го запомних добре.

„Да бе, оттам бил — потиснато си помисли Настя. — Сигурно затова, когато позвъних в института, никой дори не си спомни, че идущата година професорът щеше да навърши сто години. Ако там се подготвяше такава книга, непременно щяха да го споменат.“

— И последен въпрос. — Настя стана от стола. — Как мислите, къде може да се намират ръкописите на Тарасевич по историята?

— Това не знам — огорчено призна Чуракова. — И през ум не ми е минавало да се поинтересувам. И Илюша не помисли за това. Нали беше лекар, ветеринар, за него беше важно животните да са здрави и да се размножават добре, той не се интересуваше много от историята. Понякога само ми преразказваше по нещо много занимателно от това,

което му е говорил Аркадий Игнатович. Ето например за Афанасий Окайомов и за меките дрипи съм запомнила.

— Това пък какво е? — заинтересуваха се в един глас Настя и Егоров.

— Така в средновековна Русия са наричали ценните кожи. Интересно, нали? Колкото до ръкописа, опитайте да поговорите с новия собственик на мястото, където беше къщата на Тарасевич. Оказа се, че професорът няма наследници, парцелът бе признат за безстопанствен и продаден на търг. Тогава го купи някакъв бизнесмен средна ръка. Събори къщата на Аркадий Игнатович и си вдигна нови палати. Ама то и каква ли къща беше... Съборетина!

— Ще ни дадете ли адреса? — с надежда попита Егоров.

— Разбира се. „Хабаровская“, номер осем. Съвсем в покрайнините е.

— Знам — кимна Виктор. — Ще го намеря.

Те вече стояха в антрето, когато Татяна плахо попита:

— Всичко, за което питахте... Ще помогне ли да откриете хората, които убиха Илюша?

— Ще помогне — твърдо обеща Егоров.

Настя се изненада от тази негова увереност. Тя самата не би дала никакви гаранции.

По стълбището слизаха в пълно мълчание. Майорът заговори чак на улицата:

— За какво ще си бъррим в колата? Щом смяташ, че твоят шофьор е в играта, трябва да разменим по някоя приказка, та да не се усъмни. Вече със сигурност знае при кого сме били.

— Ще си поговорим за Перовската ферма и за техния интерес към тайните на професора.

— Смяташ ли, че младежът, който е идвал при Чуракова, е бил от онази ферма?

— Сигурна съм, че не е бил — отговори Настя. — А и ти си сигурен в това. Ето защо ще се престорим, че е бил.

— Да, така ще трябва — въздъхна Егоров. — Слушай, московчанке, натресохме се ние с теб в нещо... Само не знам ти ли мен въввлече, или аз теб.

Настя сви рамене.

— Има ли значение кой кого е въввлъкъл? Важен е резултатът.

— Да де, да — съгласи се майорът и замислено добави: — Резултатът обаче е неприятен. Излиза, че кроткият луд Голиков, насилник и убиец с десетокласно образование, е бил любимият ученик на известния учен професор Тарасевич! Чудни са делата ти, Господи! Колко умело лъжат хората, а?

Колата си стоеше там, пред дома на Леонид Иванович. В купето светеше, а Володя с молив в ръка запалено решаваше sudoku.

— Как мина? Останахте ли доволни от посещението? — попита той с нескрито любопитство.

— Горедолу — изпъшка Егоров и се настани на седалката. — Слушай, Володя, какво се говори из града за Перовската ферма? Май се носеше една мътва, че искали да купят основното стадо на нашето стопанство?

Володя с удоволствие се впусна в разсъждения, основани предимно върху публикации в местните вестници, които четял постоянно, докато чакал пътниците си. А и подочувал какво си приказвали. Настя не научи нищо ново от думите му, но пък за десетте минути, докато пътуваха, шофьорът си създаде твърдото убеждение, че именно този въпрос интересува нея и Егоров.

В хотела, минавайки покрай рецепцията, Настя така изгледа дежурното момиче, че то тутакси се отказа да издекламира заученото: „След двайсет и три часа е забранено да се водят гости!“.

Когато влезе в стаята си, Настя намери вратата, водеща към Коротков, широко отворена. Лаптопа го нямаше на бюрото, затова пък от съседната стая долитаха веселите гласове на самия Коротков, жена му — Ирина, и внучката Анютка. Момиченцето се задавяше от възторг, докато разказваше на дядо си каква нова онлайн игра научило днес. Лицето на Егоров за миг се разкриви от непоносима болка, която той се постара веднага да скрие.

— Слушай, московчанке, ти имаш ли деца? — тихо попита той.

Настя отрицателно завъртя глава.

— Нямам.

— И аз нямам — тихо и горчиво промълви той. — Вече нямам. И няма да имам. Сестра ми, по-голямата, все ми повтаря, че какви толкова ми били годините, можело пак да се ожения и да народим хлапета. То да се ожения може, тъй де... Само че какви ти деца ще имам при тоя мой начин на живот? Изроди. Ако не бях пил през всичките

тия години, можеше и да се уреди нещо... Е, както и да е. Приказвам си само. Гледам, Юрка има млада жена, съвсем малка дъщеричка. А нали и той е бил оперативен работник, здраво е обръщал чашките. Ама нищо, рискувал е.

„Сестра му, по-голямата, каза... Сестра му... Май и кметът Смелков е от многодетно семейство, значи, трябва да има братя и сестри. Ами да, и самият Егоров спомена това веднъж, когато преразказваше съдържанието на материалите, събрани за телевизионното предаване и намерени при убитата Милюкова, и старата Федюнина. Може да се помисли в тази посока“ — бързо се мярна в главата на Настя.

— Това е внучката му — меко обясни тя. — И Юрка има неприятности, синът му и снахата се наливат като казаци, чрез съда получи попечителство върху момиченцето.

— Значи, няма деца от младата си жена? Защо така?

— Ами Ирка е вършила глупости на младини, затова... А туй за нея е болезнено, тя много искаше деца, когато се омъжи за Коротков. Така че и при тях не всичко е по мед и масло... Всеки с грижите си.

На вратата се появи Коротков, хванал с две ръце лаптопа.

— Сега ще ти покажа стаята на леля Настя — говореше той с ласкав „дядовски“ глас. — Ето, и тя тъкмо се е прибрала. Кажу „добър вечер“ на леля Настя!

И обърна екрана така, че камерата да хване Настя.

— Здравей! — весело каза тя. — Как си, Анютка? Справяте ли се добре с Ира без дядо?

— Здравей! — Далеч в Москва малката Анютка й помахаша с ръка. — Как е гърленцето ти? Не те ли боли вече? Оздравя ли? Беше толкова смешна, когато не можеше да говориш!

— Изобщо не ме боли.

— А кой е този чичко? — попита детето. — Твоят любовник ли?

— Аня! — строго подвижна Коротков, но не се сдържа и избухна в смях. — Къде си научила такива думи? Нали с Ира не ти разрешаваме да гледаш филми за възрастни?

— Ира учи роли, а аз слушам — гордо съобщи Анютка. — Мъжът на леля Настя е чичо Льоша, знам. А този не е чичо Льоша.

Егоров се окашля.

— Анюта, аз съм полицай. С дядо ти и леля Настя работим заедно — каза той леко притеснено.

— Ааа — проточи момиченцето и веднага превключи на друга тема. — Деде, а ти кога ще се прибереш? Защото Ира скоро ще замине, а аз ще остана с Лидия Алексеевна, ама тя постоянно ме кара да чета, да броя и да уча английски думи.

— Скоро, Анютка, обещавам... Ще порботим тук още малко, ще си довършим всичко и ще се върнем.

— Кога? — не мирясваше внучката.

На екрана се появи лицето на Ирина.

— Анютка, не тормози дядо си, той е на работа. Привет, Настюша. Здравейте — усмихна се тя на Егоров.

— Здравсти — промърмори Виктор и се отдръпна встрани.

Настя го погледна крадешком. Стори ѝ се, че очите му са пълни със сълзи. Направи знак на Коротков да приключва със семейната сцена. Юра разбиращо кимна и се прибра в своята стая заедно с лаптопа ѝ.

— Моята по-малка дъщеря беше същата, когато... Е, тогава — промълви Егоров, без да поглежда Настя. — Сега щеше да е голяма. А жената на Юрка е красива. Позната физиономия.

— Тя е актриса, често играе във филми. Вероятно си я виждал по телевизията.

— Ами да, да... Какво, ще си лягаш ли?

— Аз ли? — смая се Настя. — Какви ги говориш, какъв ти сън! Имаме работа до гуша. Трябва бързо да свършим максимално възможното и да си обираме крушите, докато сме читави. Няма цял век да стоим във Вербицк, я. Извадихме голям късмет, че в Москва е с три часа по-рано, още можем да зададем разни въпроси.

— Дай и на мен някаква работа — неочаквано помоли Виктор. — Защото на душата ми е нещо... Тежко, непоносимо. Не бива да пия, та поне да се поразтуша.

— Готово — усмихна се тя. — Имаш ли човек с достъп до база данни, готов да не си легне още някое време? Само че трябва да е сигурен, такъв, на когото вярваш, че няма да те издъни.

— От моя отдел — никой. Чакай, сега ще попитам кой е днес в дежурната група.

Той се обади някъде и след минути с доволен вид каза:

— Има един, хем много ми е задължен. И тъкмо днес е дежурен.

— Разбери се с него. Да ми даде адреса на пощата си и да седи пред компютъра, аз ще му прехвърлям информация, а той да търси и да ми изпраща отговорите на пощата.

— Ами аз какво ще правя? — недоволно се навъси Егоров.

— Ще четеш и анализиращ неговите отговори. И ще му задаваш допълнителни въпроси. Ето ти моя айпад, ето ти страницата с пощата ми, щом дойде нещо от твоя човек — действаш. Обади му се, разберете се. Обещай му пари, ако трябва. Ние ще платим.

— Да не откачи, а? — възмути се майорът. — Какви ти пари? Той ми е задължен, да си го отработва. Не бой се, московчанке, няма да ни предаде. Ами Юрка какви ще ги върши? Или ще го пуснеш да спи?

— Ха, как ли пък не! — тросна се Настя. — Той ще осъществява общото ръководство.

— Добре. Ама обясни с две думи: какво правим ние с теб?

— Ние, Витя, търсим отговор на въпроса: защо при наличието на голям химкомбинат в града проблемът с екологичното неблагоприятно положение се приписва на горката ферма? Нали, ако околната среда е замърсена, химкомбинатът трябва да стане център на скандала. Обаче никой не го закача. Нахвърлили са се върху фермата за норки, от която няма никаква вреда.

— Е, че то е ясно. — Виктор учудено я изгледа, удивен от наивността ѝ. — Собственик на комбината е Ворожец, кой ще го закача него? Кой ще посмее? Нали е приятел на кмета.

— Знам това. Но фермата по някакви сантиментални причини е много скъпа на вашия кмет. Той иска да я запази. Настоява магистралата да мине от южната страна и да не засегне фермата. Излиза, че онзи, който е подхванал бъркотиите с екологията, се страхува от Ворожец, приятеля на кмета, но не се бои от самия кмет. Какъв е нашият извод тогава?

Егоров я гледа дълго, после бавно кимна.

— Изводът е, че този човек не е местен, няма никакъв бизнес във Вербицк и не му е нужна благословията на кмета. Трябва му обаче благосклонността на Ворожец. И очевидно Горчевски няма нищо общо тук... Или обратното, Горчевски е в сговор с Ворожец. Тоест човекът, който е забъркал всичко това, е от криминална или полукриминална структура...

— И в която Ворожец още има силни позиции и авторитет — завърши Настя. — Ето защо първото, което ще направя сега, е да се обадя в Москва и да помоля да ми пратят информация за Пьотър Сергеевич и целия му житейски път. А твоят човек да провери какво има за него във вашите местни база данни.

— Ох, то нашите бази... — Егоров безнадеждно махна с ръка. — Водят се едва от две хиляди и шеста година, когато ни осигуриха компютри. Преди това всичко беше на хартия.

— Спокойно — утеши го Настя, — щом са от и шеста година, значи, е за цели осем. Като нищо може да изскочи нещо интересно. Сега нататък: твоят човек трябва да ми намери координати на роднини на Смелков. На всички, които успее да открие, не само на родителите, ако още са живи, съпругите и дъщерите. Братя, сестри, племенници и племеннички, чичовци, вуйчовци и лели. За предпочитане са тези, които живеят в други градове, не във Вербицк. И последно: аз ще опитам да поровя и да науча кои са тези активни блогъри, които толкова успешно са заблудили цял град. А твоят човек ще трябва да ми помогне в това. Е, и ти с него, естествено.

Най-сетне в стаята дойде доволният Коротков с лаптопа.

— Военен съвет ли провеждате? — оживено се поинтересува той. Явно беше в чудесно настроение.

— Нещо такава — отговори Настя. — Присъединявай се. Сега ще ти разкажем маса нови и интересни неща. Само че Витя първо ще се обади до едно място... А ти не бездействай, позвъни в Москва.

— На кого? Защо? — слиса се Коротков.

— На когото искаш. На Житената питка, на Заточни, на Лесников, на рогатия — избирай сам. Спешно ни е нужна цялата достъпна информация за Пьотър Сергеевич. Ти се обади, аз после ще ти обясня всичко.

— А изобщо смятате ли да си лягате тази нощ? — скептично попита Юрий. — Минава дванайсет. Аска, ти нали говореше, че утре сутринта ще ти докарат анкетите и ще ги обработваш. Ще ти трябва свежа глава.

— Нищо — позасмя се тя. — Ще се справя някак.

СЪБОТА

Разбудена от телефонен звън, Анастасия Каменская откри, че лежи на дивана с един обут в пантоф крак, а другият е бос. До нея, на малката масичка, мъждукаше със заспалия си екран неизключеният лаптоп. Коротков сладко похъркваше във фотьойла, отметнал глава на облегалката. Егоров не се виждаше наоколо.

Тя реши да остави осмислянето на позициите за после и затърси телефона, който звънеше. Намери го на бюрото. Беше Лаевич.

— Къде ви е по-удобно да работите с анкетите? У вас или при нас? Ние имаме програма, която позволява да се сканират отговорите, и...

— Няма нужда — прекъсна го Настя. — Аз сама, така съм свикнала. Вие обработихте ли своята част?

— Разбира се! — В гласа на ръководителя на предизборния щаб прозвуча удовлетворение. — Резултатите от рейтинга на Константин Кирилович са просто прекрасни! Още днес ще ги пуснем в пресата.

Да, не личи, че е будувал цяла нощ. Това е то, предимството на възрастта. Виж, тя се чувстваше ужасно: главата ѝ тежеше, нещо противно подскачаше пред очите ѝ, сърцето блъскаше, сякаш току-що бе пробягала цял маратон.

— Ама вие въведохте в компютъра и обработихте цялата анкета от край до край, така ли?

— Разбира се. И вашата част е обработена. Остава ви само да анализирате свободните отговори, ако има такива. Мога да ви изпратя всички таблици.

— Трябват ми самите анкети — твърдо настоя Настя. — Както и таблиците. За да не върша излишна работа.

— Разбира се, ще ви ги изпратя. — Сега в гласа на Лаевич прозвуча съмнение. — Но не проумявам за какво са ви, след като всяка анкета е сканирана и резултатите са обработени от програмата. Защо не са ви достатъчни таблиците?

— Вижте, направете това, за което ви моля.

— Добре. Кога смятате, че ще получите резултата?

— Зависи — позасмя се Настя. — Надявам се, до довечера. Може и по-рано, ако имам късмет.

Макар че още от вчера беше сигурна в резултатите, Настя реши да направи всичко според правилата. Трябва да има аргументи, за да убеди другите. И Лаевич. А ако се наложи — и самия кмет, и началника на управлението на вътрешните работи. Безсънната нощ, която тя прекара заедно с Коротков, Егоров, длъжника на Егоров и хората, на които Юрка се обади в Москва, даде плодове. Сега можеха да не се съмняват как са действали активните блогъри. Впрочем напълно възможно беше това да е бил само един човек, но много вещ и способен. Та той или те бяха използвали чужди ай-пи адреси, от които са водили бурна кореспонденция, а истинските стопани на адресите не са имали и представа за това...

Вече призори Настя със сетни сили се беше заела внимателно и сериозно да анализира текстовете, пуснати в интернет, и не можеше да не признае, че те са били съставени на строго научна основа. Теорията гласи: един слух се разпространява толкова по-бързо, колкото по-висока е неговата значимост за човека и колкото повече е неопределеността. При това на скоростта на разпространяването му влияят и други два фактора: степента на доверие у хората на официалните новини и наличието или липсата на доказателства за достоверност. Тук най-важното е да спазиш правилната пропорция — слухът се разпространява широко, ако липсват доказателства за неговата достоверност, но при това слушателят го възприема като правдива информация и същевременно не вярва на официалните новини.

Настя намери в интернет формулата на Олпорт-Постман „интензивността е функция от значимостта и неопределеността“, която бе изучавала още през 1998 година, по време на финансовата криза и нарастващите панически настроения. После бързо прегледа линковете, прочете интересуващите я откъси от изследването на руски учени от 2009-а, където към вече известната формула се прибавяха няколко нови фактора. И така стигна до заключението, че неуловимият блогър се бе подготвил много добре и бе изпълнил стопроцентова своята задача. Всеки абзац, всеки пасаж в неговите съобщения строго съответстваше на резултатите от научните изследвания, а

подронването на доверието към официалната информация се осъществяваше изящно и убедително.

Всички грешат — журналистите и репортерите не са изключение, и не е нужно голямо усилие всекидневно да намираш някаква неточност във вестниците и в електронните медии или в публичните изяви на длъжностните лица. Достатъчно е само да я опровергаеш с доказателства, та от грешката или недоглеждането да си изградиш опит как преднамерено да измамиш населението. Дори към избора на сайтовете, на които се е водила най-активната дейност, този човек бе подхождал от научна гледна точка, насаждайки слухове отначало сред най-тревожните хора. Нивото на тревожността на участниците в дискусиите и просто на посетителите бе определял според тематиката на сайтовете и групите в социалните мрежи и по съдържанието на публикуваните коментари. Тревожният човек, както гласи все същата теория за слуховете, е по-склонен да ги разпространява.

Вторият съществен резултат от нощното бдение беше разкриването на старата и стабилна връзка на Пьотър Сергеевич Ворожец с акционерното дружество „Прометей НЕО Груп“. То представляваше крупен холдинг, в чийто състав влизаха производствената компания „Прометей НЕО Завод за бои и лакове“ с три предприятия в Новосибирск, Елц и Самара, търговската фирма „Прометей НЕО Сейлс Хаус“, маркетинговата фирма „Прометей НЕО Маркетинг“, както и управляващата верига от магазини „Прометей НЕО Мениджмънт“.

При това тази връзка далеч не беше делова. Ворожец произвеждаше торове за селското стопанство и нямаше никакво отношение към производството на бои и лакове, не бе купувал нищо от „Прометей“ и нищо не бе им продавал. Затова пък имаше непосредствено отношение към някои директори на холдинга, които в близкото минало са били добре известни на онези служители на правоохранителните органи, които се бореха с организираната престъпност. Очевидно Пьотър Сергеевич нежно и трепетно обичаше своето криминално минало, защото не само бе поддържал постоянен контакт с някои отдавна познати директори на „Прометей“, с които навремето бе членувал в престъпна групировка, но и бе взел на работа в своя химкомбинат няколко души от старите познати. Какво пък,

похвално. Не изоставяй своите. Щом човек иска да сложи край на престъпния си живот и да работи честно, защо да не му предоставиш такава възможност?

Всичко изглеждаше съвсем невинно, чисто и бяло. И щеше да продължава да изглежда. Ако не беше един дребен и почти незабележим факт: засечените от оперативните работници и тяхната агентура контакти на Ворожец с хора от ръководството на „Прометей“ са се случвали рядко, приблизително два пъти годишно, и винаги на територията на Вербицк. Директорите са идвали на лов, организиран от Пьотър Сергеевич. През декември са ловували диви прасета, през април — глухари. Този ритъм е бил поддържан и течение на последните седем години. Самият Пьотър Сергеевич рядко е ходел в Москва и при кратките си посещения не е влизал във връзка с „Прометей“, а решавал проблеми те си и се връщал в Сибир. Външно се създавало напълно достоверното впечатление, че приятелството на Ворожец с хората от холдинга се изразявало само в лова, съпътстващите го трапези и задължителната баня. Тази година обаче спокойният ритъм бил нарушен: две седмици след априлския лов Ворожец отлетял за Новосибирск, където прекарал само два дни, и точно през това време в Новосибирския завод за бои и лакове от Москва пристигнали трима директори, приятели на вербицкия бизнесмен.

Е, ще си каже човек, какво толкова... Срецнали са се стари приятели, хапнали, пийнали, спомнили си старите подвизи и поменали онези, които вече били напуснали тази грешна земя.

Така де, какво толкова? Може би. Само че след още една седмица умният и добре подготвен блогър е провел своята първа атака срещу умовете на жителите на Вербицк. След още една седмица са реагирали журналистите и се е появила първата статия в местната преса.

Настя си спомняше, че през нощта щеше да провери още нещо, но тогава гърбът страшно я заболя и тя пренесе лаптопа на малката масичка, за да поседи на дивана... И бе потънала в сън, от който я изтръгна позвъняването на Лаевич.

Ето сега бе дошъл моментът да огледа и да осмисли бойното поле. Осем и десет е, Коротков спи... Тя се промъкна на пръсти в съседната стая и намери Егоров, проснат на леглото в спалнята, върху кувертюрата. За разлика от нея и Коротков, майорът все пак бе успял

поне да се събуе, да съблече самото и сега лежеше по дънки и тениска. „Гледай ти, как ни е покосила умората — с учудване си помисли Настя. — Уж и тримата сме свикнали с безсънни нощи и денонощна работа. Впрочем Виктор може да не е спал и предишните нощи, но ние с Юрка... Нима е истина, че човек се уморява много повече и по-бързо, когато в мозъка му ври и кипи? Бях чела, че от умствено напрежение настъпва обща умора, но смятах, че това са празни приказки. Излиза, че не са...“

Трябва да събуди и да нахрани мъжете. И все пак да провери онова нещо, което пропусна на разсъмване, защото сънят я беше повалил. Освен това трябва точно в девет да се обади на Баев и да го помоли да ѝ остави като помощник Егоров и за днес. Няма да е трудно това да стане, като се има предвид, че Лаевич ще прати анкетите. Ръчната им обработка е прекрасен предлог да поиска помощник. Остава да се надява, че полковникът не е силен по въпросите на програмното обезпечаване на социологическите изследвания.

Всъщност днес е събота, почивен ден за началника на управлението, така че може би е рано да му звъни в девет сутринта... Впрочем нали ще се обади в приемната, където ще ѝ отговори дежурен офицер, тя и без това не може да се свърже с Баев пряко. Ще предадат на полковника, че Каменская го е търсила, и той ще ѝ отговори, когато може. А и Виктор спомена, че в събота Игор Валеревич винаги е в службата, а често и в неделя...

Настя разтърси глава, постара се да подреди мислите си. Бързо хлътна в банята, взе душ, преоблече се и събуди Коротков и Егоров.

— Ставайте, момчета! — бодро подвикна тя. — Измийте се, избърснете се и се стройте за закуска. Витя, ти — в моята баня, на рафта има чиста кърпа.

Мъжете с пъшкане и приглушени стонове изправиха тела във вертикално положение и поеха към баните. Докато се миеха и бърснеха, Настя провери датите на последните изяви на гениалния блогър. Както и бе очаквала, през юли той вече бе замлъкнал. И в края на юни — също. Последните му съобщения бяха от 23 юни. Какво пък, оставаше да уточни още една подробност. По принцип май и така си спомняше отговора, но в такава ситуация предположението не върши работа, а тя вече не разчиташе на паметта си уверено, както на младини.

Изчака, докато Егоров излезе с мокра коса и започна да прибира в чантата си „пътния комплект на оперативния работник“ — малък несесер с четка за зъби, тубичка паста, миниатюрна сапунерка и самобърсначка. После предпазливо го попита:

— Витя, спомняш ли си кога точно, на коя дата, бе убит бездомникът?

Въпросът беше толкова неочакван, че той дори не схвана отведнъж за какъв бездомник го пита Каменская.

— Точно не мога да кажа, но някъде след двайсети юни. Ти да не си спомни пак за куфара?

— На двайсет и трети? Или на двайсет и четвърти?

— Ами да, някъде там. Защо, какво се е случило? За какво ти е този бездомник?

— Можеш ли да научиш със сигурност? — не мирясваше Настя.
— Важно е, наистина.

Егоров я изгледа сякаш със съжаление.

— Спри се бе, московчанке, мира нямам от теб... Добре де, почакай, сега ще се обадя в дежурната част, да уточнят от дневника. Ама не ме гледай така! — подвижна Виктор, като забеляза напрегнатото ѝ лице. — Днес друг дежури до десет сутринта, не е Демченко, не бой се.

След две минути Настя получи отговора, който бе очаквала: убийството на бездомника се бе случило през нощта на 23-и срещу 24-и юни. Значи, куфарът „Лари Сорено“ е бил откраднат на 23 юни. Именно в деня, след който блогърът е престанал да действа в мрежите.

— Витя — облекчено се усмихна тя, — това е той.

— Кой? Бездомникът ли?

— Блогърът. За последен път е разпространил информация в интернет и е заминал. А на гарата са откъмнали куфара му. Само че не е могъл да се оплаче в полицията, защото в никакъв случай не е трябвало да издава присъствието си в града. Със сигурност не е живеел в хотел, а някъде в частна квартира, избрал е по-обикновени хазяи, дето не искат паспорти. И не им е казал истинското си име. А може да е имал и фалшив паспорт. Заминал е и е зачакал. Когато Ксюша от архива е научила от брат си за куфара, нашият блогър е започнал да търси кого да изпрати тук. И е намерил Загребелни. Подготвил го е колкото е могъл, накарал го е да наизусти списъка на

вещите в куфара, дори сигурно му е показвал картинки. Но едно не е могъл да направи: да осигури следи от пръстите на Загребелни по нещата в куфара. Може дори изобщо да не се е сетил за това. А и да се е сетил, решил е да рискува, нали шансовете някой да се усъмни и да провери са били незначителни.

Егоров я погледна озадачено и се отпусна в един фотьойл.

— Ух — изпуктя той, — чак главата ми пламна... Слушай, получава се много логично. Точ в точ. Само че звучи прекалено неправдоподобно.

— И защо? Нали цяла нощ проверявахме, всичко пасва. Реално всички ай-пи адреси са регистрирани на имената на хора, които едва ли са активни в мрежата. Твоето момче ни донесе цялата информация: един от тях вече от половин година не е в града и не се знае кога ще се върне, оженил се е за момиче от Кемерово, друга изобщо е в болница с извънредно тежки травми след катастрофа, а всички останали са все такива. И по дати всичко пасва. Ворожец се е сблъскал с проблем, помолил е приятелите си от „Прометей“ да се видят спешно, срещнали са се в Новосибирск, обсъдили са всичко и те са изпратили на Петя ей този таен гений. Какво те смущава?

— Кого какво трябва да смущава тук? — Коротков, свеж и румен, сякаш бе спал в удобна постеля поне седем-осем часа, нахлу в стаята на Настя. — За какво говорите?

— Хайде на закуска — подкани го да побърза Настя, — ще ти разкажем всичко в ресторанта. Времето е скъпо, Юрик, днес трябва да ухажвате мацки.

— Мацки? — още повече се оживи Коротков. — Млади ли? А как ще си ги...

— Както си ги разпределите — позасмя се Настя. — Аз не участвам в процеса на ухажването. Сега ще ми донесат анкетите, така че двамата все някак ще си разпределите три дами.

Слязоха в ресторанта. Когато минаваха покрай рецепцията, Настя предупреди, че трябва да донесат пакет за нея и тя ще си го вземе на връщане. Момичето огледа с подозрение Егоров, но премълча. В ресторанта Коротков помоли да запишат закуската за гостенина им на неговата сметка. Егоров здравата бе огладнял и поръча толкова храна, че едва сместиха на масата всички чинии.

Сведенията, събрани през безсънната нощ от колегата му, не вдъхнаха надежди: Смелков имал малко роднини. Родителите му починали отдавна, имал две лели по бащина линия: едната живеела в Магадан, другата — в Калининград. Родният му брат с цялото си семейство отдавна заминал за Чехия и там направил бизнес. Виж, помалката сестра на Константин Кирилович живеела тук, във Вербицк, била в развод. Имала син, който в момента бил в казармата.

— Взели са го войник, когато Смелков е бил вече кмет отбеляза Коротков. — И кметът не е предприел нищо. Явно не е в много добри отношения със сестра си. Това вдъхва надежда.

— Да, така е — потвърди Настя. — Самотна жена, без съпруг, не общува с брат си, синът ѝ — в казармата. Такива жени винаги имат много спомени за щастливата си младост и безброй стари снимки.

Егоров за минути се справи с палачинките и пристъпи към оризовата каша.

— И какво ще ѝ кажеш? — попита той недоверчиво. — Как ще я накараш да ти покаже тези снимки, без после да го изпее на братчето си? Какво като не е отървал сина ѝ от служба. Това не е чак толкова важно. Оттогава може сто пъти да са се сдобрили и сега чудесно да си общуват.

— Имаш право — отново се съгласи Настя. — Ето защо нито аз, нито вие ще я обсаждате. Ще пратим при нея Лорик.

— Кой е пък този? — изфъфли Виктор с пълна уста.

— Дъщерята на Смелков. Момичето има една малка, но много неприятна тайна. Мисля, че е готова на какво ли не, за да не я научат мама и тате. Но за нея трябва да изберем правилен подход и да ѝ поговорим по подходящ начин. Кой от вас се наема?

— Аз съм пас. — Егоров отмести по-далеч празната чиния, сякаш подчерта, че точно така отхвърля предложението да уговори дъщерята на кмета. — Не ставам за такава работа.

Настя насочи засмените си очи към Коротков.

— Тогава ти, Юраша. Няма кой друг.

— А какви са другите варианти? — попита Юрий. — Трябва да имам избор.

— Зоя Григоревна Деревянко, директорката на животновъдната ферма, и Ксюша, която работи в архива.

Тя погледна часовника си. Девет без пет. След няколко минути можеше да се обади на началника на управлението и да го помоли да командирова като неин помощник майор Егоров за още един ден.

— Момчета, решавайте по-бързо, трябва да знам какво да лъжа Баев. Лъжите ми пряко зависят от избора на Виктор — във фермата ли ще отиде, или в архива.

— Почакай — спря я Егоров. — Каква е тайната на дъщерята на Смелков?

— Живее с наркоман и наркодилър. Имаш ли идеи?

— Не, нямам свои хора в наркоконтрола. Имах, но всички ме изоставиха. Ако ти, Юра, смяташ да работиш по стария проверен метод, наречен „лично издирване“, ще загубиш маса време. А и да се справиш, ще бъде чак късно вечерта. Искам да кажа, че ще се наложи аз да отида и във фермата, и в архива. Само че трябва да извикат Ксюха и службата, инак архивът е затворен в събота.

— Добре — кимна Настя. — Така ще съобщим и на твоето ръководство. Нека всички знаят и никой на нищо да не се учудва. Най-добрата лъжа е непълната истина.

„Каква прекрасна професия имам — мислеше си тя, докато чакаше да я свържат с полковник Баев. — Професия, изцяло изградена върху лъжи. Защото, ако казваш на всички истината, никога не би могъл да разкриеш и едно престъпление. Когато говорят за професионалната деформация у детективите, хората обикновено имат предвид, че сме свикнали да виждаме хорска мъка, трупове, да общуваме с бандити. На никого и през ум не минава, че тази професионална деформация се състои в нещо съвсем друго. Ние просто отвикваме да казваме истината. Дори когато искрено искаме да я изречем, пак лъжем.“

За щастие Баев се оказа в кабинета си. Настя изпя на началника на управлението една доста стройно съчинена балада: нужна ѝ е помощ при ръчната обработка на анкетите, а с цел получаване на точната интерпретация на получения резултат трябва да се зададат няколко въпроса на директорката на животновъдната ферма. Освен това има нужда да види някои архивни материали за престъпления и правонарушения в северния район на града през последните пет години. Ала тъй като не е служител на вербицката полиция, никой няма да я пусне в архива, ето защо би искала да възложи и това на

майор Егоров. Да, и би било добре архивът все пак да бъде отворен въпреки съботния ден.

— И кога ще стане известно дали вашето начинание е дало плодове? — сухо попита Игор Валеревич.

— Надявам се, довечера. А в краен случай — утре сутринта. Ще работя цяла нощ, ако трябва — пламенно го увери Настя.

Баев помълча, помисли малко.

— Добре, ще наредя на началника на криминалната полиция майор Егоров днес да работи с вас. Архивът ще бъде отворен, ще извикат служителката. Но искам да знаете, че имам сериозни съмнения.

Ясно. Имал съмнения... Затова пък Настя Каменская вече нямаше. Владееше я само настървението на човек, който дълбоко е затънал в играта и не признава никакви правила. Както и някакъв ужасен, скованащ страх, че може да сгреши и да не успее да си вдигне чукалата, преди земята да пламне под краката ѝ.

* * *

Изпратиха Коротков „на терен“ с напътствието да се отбие в някой магазин и да си купи суитшърт с качулка — любимата униформа на наркоманите и наркодильрите.

— Ама не ми подхожда на възрастта да ходя с „кенгуру“ бе — опъваше се Юра.

— Е, тъкмо под качулката ще скриеш годините си — окуражи го Егоров. — Знаеш адреса на момичето, дадох ти адресите на сборищата на този контингент, ако нещо не ти е ясно — обаждай се, аз съм насреща. Както вече казах, в наркоконтрола нямам свои хора, но в автомобилната инспекция — колкото щещ. Така че тръгвай да се облечеш, а аз през това време ще опитам да науча къде е в момента колата на кметската щерка. Едва ли ще те чака вкъщи.

— Внимавай, Витя — уплаши се Настя, — като съобщиш номера, веднага ще се сетят, че се интересуваш от дъщерята на кмета. Със сигурност всеки служител познава автомобила ѝ. Не искаме такива гафове.

Егоров я погледна насмешливо.

— Много се плашиш, московчанке. Не бой се, все още ме бива за някои работи.

— Пък и аз не съм забравил всичко, за което ме биваше — намигна Коротков. — Да проверим какво може старата гвардия.

Настя се зае с анкетите, а Егоров, за да не ѝ пречи, отиде в стаята на Коротков и затвори плътно вратата след себе си.

Тя не беше много наясно какво трябва да прави и как, защото за пръв път в живота си се захващаше с нещо такова, но реши да заложи на логиката и интуицията си. Математическата част беше ясна, но всичко останало... Време за мислене обаче нямаше. Добре че всички нужни програми се намираха в компютъра ѝ.

Изскърца вратата, в стаята тихичко влезе Виктор.

— Готово — съобщи той, кой знае защо, шепнешком. — Ето го адресчето. Сигурно там е и гаджето ѝ. Вече го казах на Юрка. Свързах се с Деревянко, тя сега ще отиде във фермата. И без това се канела, защото трябвало да решат с главния зоотехник някакъв спешен проблем. Искаш ли помощ от мен, или да поемам за фермата?

— Чакай, има още една задача. Взemi моя айпад и намери всичко, което успееш, за бонбоните „Брезова горичка“.

— Това пък за какво ти е?

От изумление Виктор веднага забрави, че допреди малко се стараеше да говори тихо, за да не пречи на работния процес.

— Ще опитаме чрез бонбончето да стигнем до блогъра. Не току-така е пазел обвивката в портфейла си. Явно му е скъп спомен за нещо.

— Гледай ти... — поклати глава Егоров. — Не бях и чувал за такива. Какво представляват тези бонбони? Вкусни ли са поне?

— Нямам представа, и аз не съм ги виждала.

Виктор не се справяше с търсенето на информация толкова ловко и бързо, колкото тя, пък и бавният интернет доста спъваше работата. Ала все пак след около час майорът получи прекрасен резултат. Бонбоните „Брезова горичка“ се произвеждали в Тверската фабрика за захарни изделия в началото на деветдесетте, от 1996 година производството им било прекратено поради смяна на собственика на предприятието и препрофилиране.

— И кой е новият собственик? — попита Настя, като същевременно бързо щракаше с мишката.

— Някой си Шулмин, Едуард Артемович.

— Имаме ли нещо за него?

— Да го търся ли? — попита Егоров.

— Не, гледай го — озъби се Настя. — Търси го, разбира се.

Егоров обидено засумтя зад гърба ѝ, но Настя вече не му обръщаше внимание. Най-сетне бе разбрала какво да прави и как, та от този момент вече беше невъзможно нито да привлечеш вниманието ѝ, нито да прекъснеш мисълта ѝ.

След още някое време чу гласа на Виктор:

— Умрял е. През две хиляди и трета година.

— Млад? Стар?

— Пише, че на шейсет и две години.

— С какво се е занимавал?

— Тук е обяснено, че бил изтъкнат партиен и съветски деятел от осемдесета до деветдесет и първа година включително, заемал е някакви високи длъжности в Калинин. После е купил на търг местната фабрика за захарни изделия, а през деветдесет и шеста я е продал и се е ориентирал към строителния бизнес. Няма нищо повече.

Това трябваше да се очаква. Информацията за събитията преди началото на ерата на интернет винаги беше малко. Но пък от наученото от Егоров можеше и да се извлече нещичко... Ах, защо човек има само две ръце и една глава!

Затова пък двуръкият и едноглав човек има роднини и приятели. А те имат компютри, които работят много по-бързо от нейния айпад, включен в безжичната мрежа. И това вдъхва оптимизъм. Програмата започна да пресмята резултатите от анкетирването и Настя грабна телефона. Племенникът ѝ, синът на брат ѝ Александър, наистина беше калпазанин, но пък разполагаше с превъзходен компютър и високоскоростен интернет, а самият той беше изключително напреднал юзър... Настя благоразумно не довърши мисълта си, за да не стигне до думата „хакер“. Единственото, за което забрави да помисли, беше тричасовата разлика във времето. Във Вербицк беше около обяд, а в Москва Саньок, който обикновено висеше пред компютъра до късни доби, сигурно още не беше се събудил. Особено сега, през ваканцията, когато не беше нужно да ходи на лекции.

По гласа на Александър-младши се разбра, че леля му го е откъснала от сладки сънища.

— Спешно ли е? — вяло попита той през една прозявка.

— Много е спешно, Санечка. И е много важно за мен. Ще помогнеш ли?

— Къде да търся?

— Ами където искаш — безгрижно разреши Настя. — Трябва ми резултат, и то колкото може по-бързо. Моят лаптоп е зает, а айпадът е страшно бавен. Всяка минута е от значение.

— Кажы името още веднъж — помоли племенникът.

— „Брезова горичка“. Тверската фабрика за захарни изделия.

— Добре — обеща той. — Сега се включвам.

Но Настя не долови ентузиазъм в гласа му, така че не можеше да е сигурна, че молбата ѝ ще бъде изпълнена.

Изведнъж върху нея се стовари огромна умора. Дори ѝ се стори, че няма да успее да довърши започнатото. Просто силите ѝ секваха.

— Върви във фермата, Витя — тихо каза тя. — Щом свършиш, обади се, може да има някаква нова информация. Без нея и без това няма какво да правиш в архива.

Виктор започна да се обува, гледайки загрижено Настя.

— Ама ти какво така изведнъж се скапа, московчанке? Ей сега беше толкова делова и изведнъж като че ти изпуснаха въздуха. Да не се случи нещо? Или нещо те заболя?

Тя направи усилие да се усмихне.

— Всичко е наред. Просто съм уморена. Тръгвай.

Лаптопът издаде мелодично прозвъняване: програмата бе завършила работата. Настя подскочи към екрана, погледна получения резултат.

— Точно така, Витя. Не е имало и няма никаква лаборатория. Всичко е пълен фалш от началото до края. Не можеш измами народа.

— Но нали всички бяха сигурни... — слисано избъбри Егоров. — А и ти самата казваше, че рейтингите на Смелков са паднали заради това, значи, населението беше повярвало. А сега твърдиш, че никой не вярва. Как е възможно?

— Фокусът е в правилното поставяне на въпроса. И то в онези рамчици, за които говорих вчера. Разпространява се информация за някакво неблагоприятно положение, после усилено се заговаря, че властите не предприемат нищо. Постепенно акцентите се изместват, за самото неблагоприятно положение всеки път се изрича само една фраза, затова пък за бездействието на ръководителите на града и на управлението на

вътрешните работи се пишат цели абзаци. И не се жаят краските, че те демонстрират пълна безпомощност. А в главите на хората се стабилизира връзката „кметът бездейства — ръководството на града е слабо — такава не ни трябва“. И толкоз. Никой вече не си спомня нито за лабораторията, нито за убитите уж еколози, затова пък всички са на мнение, че трябва да изберат друг кмет. А при вчерашното анкетиране хората бяха помолени да помислят именно за лабораторията и къде може да се намира. Бяха им предоставени всички налични сведения. Ти сам виждаш резултата. Лабораторията се намира „никъде“. Колективният разум винаги дава правилно решение — дори ако индивидите почти нищо не знаят и не са наясно с проблема.

Виктор умислено поклати глава и промърмори:

— Гледай ти... Добре, аз тръгвам. Ще ти се обадя после.

Когато остана сама, Настя Каменская се замисли как правилно да разпредели времето си. С анкетите свърши, може да използва лаптопа за търсене на информация. Докато Саньок се занимава с бонбоните, добре ще е да намери нещо за собственика на фабриката за захарни изделия Едуард Артемович Шулмин. Нека племенникът ѝ шета из статистическите и икономическите сайтове, а тя ще си опита късмета на други места.

Изтъкнат ръководител, партиен и съветски деятел, после директор на фабрика, Шулмин със сигурност не е избегнал вниманието на журналистите, вземали са му интервюта, само че тя трябва да ги намери. Може да започне от сайта на Съюза на журналистите, в който вероятно има линкове към регионалните му дружества. Настя знаеше от опит, че много от репортерите, които имат свои страници, създават в тях архив от публикациите си, където човек може да прочете всичко, написано от автора. Докато в информационните сайтове обикновено липсваха стари публикации, отпреди интернет, в журналистическите архиви те бяха налице.

Предположението ѝ се оправда и само след няколко минути Настя четеше статии, поместени в архивите от журналисти, чиято възраст показваше, че са работили от средата на осемдесетте до средата на деветдесетте години. Някои материали отхвърляше веднага: само по заглавието личеше, че Шулмин едва ли ще е споменат там. Други преглеждаше по диагонал, търсейки името, трети прочиташе от

първата до последната дума. Още не беше завършила прегледа на публикациите, когато се обади племенникът ѝ.

— Твоите бонбони не се произвеждат от деветдесет и шеста година — заяви той.

— В течение съм. Това ли е всичко, което намери? — ядно попита Настя.

Струваше ли си да губи толкова време, за да получи от Саньок същите сведения, които и без това знаеше!

— Не, бръкнах и на още едно място... Абе с една дума, и през деветдесет и втора, и през деветдесет и трета тази твоя „Горичка“ почти не се е купувала, обемът на стокооборота е бил само десет процента от обема на производството. През деветдесет и четвърта са били произведени същото количество бонбони и всички са се разпродали. През деветдесет и пета обемът на производство е нараснал с петдесет процента и отново всичко е било продадено. През деветдесет и шеста в магазините са били доставени два пъти повече бонбони, отколкото през предишната. После производството е било прекратено.

— А преди деветдесет и втора как е било?

— Не открих нищо. Попитах някои хора, казват, че цялата статистика, останала от съветската власт, се съхранявала в други архиви. Но мога да потърся още, ако много се налага. Да ти пратя ли линка, откъдето изрових всичко това?

— Давай. Сега, Санечка, още една молба. Погледни в местните твърски сайтове дали някой не споменава нещо за тези бонбони? Например че е имало масово натравяне или нещо подобно.

— Е, вече прекаляваш, Настя! — възмути се Александър-младши. — Кой сега ще си спомня за бонбони, които е ял преди двайсет години!

— Санечка, естествено, че никой няма да говори за бонбоните, ако не е повдиган въпрос за тях — меко каза Настя. — Никой не отговаря на въпрос, който не е бил зададен. Помогни ми, приятелче. В ужасен цайтнот съм и лаптопът ми е зает.

— Добре — недоволно изсумтя племенникът. — Само че не зависи от мен кога ще отговорят.

— Опитай все пак. — Тя погледна часовника, пресметна нещо. — Имаш още един час. Представи си, че извадим късмет?

Тя четеше ли, четеше и в един момент ѝ се стори, че вече знае всичко за промишлеността в Твер през деветдесетте години и как е вървяла обявената от Горбачов перестройка през втората половина на осемдесетте. От постоянно сменящите се шрифтове и фонове я заболяха очите...

И изведнъж намери каквото търсеше. Голямо интервю от 1994 година с Едуард Шулмин. Много въпроси за семейството, как Едуард Артемович прекарва свободното си време, какви увлечения има, какво чете, какви са му хобитата... Обича ли сладко и похапват ли в семейството му продукцията на неговата фабрика. Нямаше нито дума за бонбоните „Брезова горичка“. Затова пък имаше три снимки: Шулмин седи на диван с котарак в скута, Шулмин за риба, Шулмин с жена си Елена и сина си Евгений. Снимки с добра резолюция, но за всеки случай Настя ги увеличи. Дълго ги оглежда. После влезе в любимите си бележки и отново дълго търси и разглежда нещо.

И накрая се отпусна на облегалката на стола. Ето, откри го.

Шулмин беше с вратовръзка „Лари Сорено“ от колекцията от 1993 година. Синът му — красив двайсетинагодишен младеж със сериозна физиономия и умни очи, носеше дънки и риза, чиито горни копчета бяха разкопчани и добре се виждаше шалчето. Също „Лари Сорено“, само че от колекцията от 1992 година. Едва ли сам си го бе купил, най-вероятно го бе взел от баща си за снимката.

„Такъв си бил, значи, северен еленко — насмешливо си помисли тя. — Гениалният блогър и разпространител на целенасочени слухове. Собственикът на куфара, наследил от родното си татенце любовта към определена марка. Евгений Едуардович Шулмин.“

Разбира се, в интернет не намери и дума за Евгений Едуардович Шулмин. И този факт само потвърди догадките ѝ.

Когато мина точно един час от обаждането ѝ в Москва, тя отново вдигна слушалката.

— Засега се обади само една лелка — събщи Саньок. — Активният народ обикновено влиза в нета вечер и нощем, а денем са повечето пенсионери.

— Ами на мен тъкмо те ми трябва. Младежта и представа няма за тези бонбони.

— Аха... С една дума, тази лелка е написала, че в начало то на деветдесетте производителите на храни станали съвсем нагли и

пълнели щандовете на магазините е какви ли не ужасии, опасни за здравето. Много химия, консерванти и разни вредни добавки. Тъй като преди това дефицитът на хранителни продукти бил просто страшен и в магазините нямало абсолютно нищо, народът започнал безразборно да граби всичко, което се продавало. А бонбоните „Брезова горичка“ били чист продукт, без вредни примеси, ето защо било невъзможно да се купят в Русия. Отивали за износ в Европа, защото там отдавна се грижели за здравословното хранене, а нашите хора ги тровели буквално с боклуци. Когато народът схванал това, до един престанали да купуват бонбони от другите фабрики, искали само „Горичка“, търсели я под дърво и камък, редели се на опашки, когато я доставели някъде.

— Благодаря, Саньочек — искрено възкликна Настя. — Ти си истински приятел. Длъжница съм ти. Какво да ти донеса отгук?

— Та ти къде си? — учуди се момчето. — Не си ли в Москва?

— В Сибир съм, в Перовска област. Искай каквото ти хрумне.

— В Сибир, значи... — замисли се Саньок. — А, да, сетих се, старите ми казаха, че си заминала. Защо не донесеш кедрови ядки? Обичам ги, но при нас рядко се намират пресни, все са някакви с вкус на сапун. Ама белени, нали така?

— Добре — засмя се Настя, — ще ти донеса.

Тя изключи компютъра, внимателно подреди купчинката анкети, отвори широко прозореца и с удоволствие вдъхна дълбоко. Рано сте започнали творческия си път, Евгений Едуардович, още на двайсет години сте измислили и талантливо сте осъществили акцията по формиране на общественото мнение в нужното ви русло. В онези години още нямаше интернет и тогава методите ви вероятно са били по-примитивни. Лично сте стояли по опашки и сте разговаряли с гражданите, внушавали сте им колко екологично опасни са продуктите на другите производители, а единствено здравословни и полезни са бонбоните от фабриката за захарни изделия, принадлежаща на баща ви? Или сте наемали помощници? Ала при всяко положение текстовете на тези „послания“ сте измисляли лично. И така сте успели да създадете добра основа, върху която сте изградили бъдещата си професия. Набирали сте опит, ставали сте все по-добър, получили сте репутация и сте я стабилизирали. А после са ви предавали от ръка на ръка, вероятно и досега прескачате от една предизборна кампания в

друга. Ето защо продължавате да живеете в Твер, бившия Калинин. Все ви е едно къде, защото в родния си град прекарвате съвсем малко време, постоянно пътувате из цялата страна и организирате неща, от които има нужда. На едно място промотирате стока, на друго — структура, на трето — човек. Или обратното — дискредитирате. С една дума, каквото е нужно, го правите. И доходите ви растат от година на година. Прекрасно се маскирате, никъде не оставяте следи, никой не ви познава, освен хората, които се нуждаят от вас. Пък и те най-вероятно не са в течение как се казвате и не са виждали лицето ви. Действате като опитен наемен убиец, който грижливо крие от околните е какво се занимава, а от възложителите — самоличността си. За всички останали вие сте просто Евгений Шулмин, научен работник или журналист, симпатяга, красив мъж. Мисля, че в романтичните отношения преуспявате, защото сте сантиментален, пазите символа на своя първи успех — обвивката от „Брезова горичка“. Жените обикновено харесват такива мъже. Виж ти лош късмет, да ви задигнат куфарчето! И още по-лош — пътят ви да се пресече с нашия — моя и на майор Егоров.

Ето сега вече можеше да се срещне с Баев.

— Игор Валеревич е в общината — отговориха ѝ в приемната.

Охо, във Вербицк и общинските чиновници ли работят в събота? Впрочем разбираемо е — приближават избори.

Естествено, Настя нямаше номера на мобилния телефон на Баев. И беше безполезно да го иска.

— Предайте му, моля, че съм готова да дам отговора.

Баев се обади след десетина минути.

— Сега съм в общината, ще бъда в кабинета си след около четирийсет минути, елате — кратко изкомандва той.

„Ще имаш да вземаш — подсмихна се наум Настя. — На мен нищо не ми трябва от теб, вече получих всичко, проясних си екологичната ситуация в северния район. Останало то ти е нужно на теб и на приятелчето ти, кмета.“

— Бих предпочела среща на неутрална територия.

— Какво не ви харесва в моя кабинет?

— Това, че е вашият кабинет. — Тя наблегна на „вашия“. — И че оттам можете да си позволите да ме изгоните всеки момент, ако не ви

хареса онова, което ще ви кажа. А аз никак не обичам да ме гонят. Обичам да си тръгвам сама.

— Така било, значи — проточи полковникът. — Доколко е сериозно положението?

— От сериозно по-сериозно.

— Добре, посочете мястото.

— Хотел „Сибир“, барът на четвъртия етаж. Не на първия, а на четвъртия. На първия винаги има много народ, а на четвъртия няма никого до вечерта.

— Ще дойда до половин час.

Сега есемес на Егоров: „Евгений Едуардович Шулмин, около 40 г. «красив»“. За всеки случай Настя направи скрийншот на страницата със снимката и го изпрати на Виктор. Да се оправят с Ксюша от архива.

Половин час е някакво идиотско време — нито да поспиш, нито да хапнеш спокойно, нито да се разходиш с удоволствие. Можеш само тъпо да седиш с притворени очи и да се опитваш да си починеш. И същевременно да се подготвиш за предстоящия разговор с Баев. А разговорът няма да е лесен, със сигурност.

* * *

Коротков с доста усилия намери сградата, пред която стоеше колата на Лариса Смелкова, и потърси удобна за продължително наблюдение позиция. В магазина, в който се отби, за да си купи „кенгуру“, имаше само зимни варианти от полар, така че въпреки хладното време му беше много горещо. Той изобщо не беше зиморничав и обикновено ходеше леко облечен.

Преди да започне наблюдението, бързо обиколи околността и прецени по какви маршрути може да се движи Лариса, ако любимият ѝ я помоли да му донесе доза. Възможно беше и сам да тръгне, но все пак вероятността да изпрати Лариса беше по-голяма: самият наркодилър може като нищо да попадне на полицейска хайка, а прилично изглеждащо момиче, при това дъщеря на кмета, никой няма да закачи. Дори през ум няма да им мине да я задържат и обискират. Ще каже, че случайно е минавала наблизко. Впрочем Пьотър Сергеевич

доверил на Настя, че този тип и продавал наркотици, значи, стоката му я носят или той я получава отнякъде. Но защо да рискува и да се навира в очите на полицията, щом може да изпрати Лорик за дрогата?

Хитро се е уредил тоя момък! Правилно девойче си е избрал. Дотолкова влюбено, че можеш да го използваш като застраховка. Засега той експлоатира само искрените чувства на Лариса, а когато разбере, че привързаността ѝ започва да отслабва, просто ще зароби момичето, тогава тя вече няма как да му избяга. Нима самият Ворожец не разбира това? Защо я прикрива и ѝ помага да мами родителите си, като знае как ще свърши всичко? Или е толкова сигурен, че Лорик никога няма да го излъже и той ще може веднага да разпознае лошите признаци и да вземе мерки?

Впрочем Коротков можеше и да си прави сметките без кръчмаря... Ако момъкът си има достатъчно стока в момента и не му трябва доза, няма да изпрати Лорик навън. Тогава Юра ще трябва да чака до среднощ, че и до утре сутринта, момичето да излезе.

Дали да размърда този наркоман... Предварително свършената по „метода на личното проучване“ работа на територията и сред съответния контингент бе донесла някакви плодове: сега Коротков знаеше не само номера на сградата, в която живееше любовникът на Лариса, но и името на човека, който уж го е пратил, та онзи да отвори и да му продаде доза. Оставаше да изчака да се появи някой купувач, за да научи номера на апартамента.

Коротков бръкна в портфейла си, преброи парите, поклати глава и тръгна към намиращия се наблизо филиал на някаква банка с надеждата там да има банкомат. Имаше. Юрий изтегли пари от картата, като току поглеждаше през прозореца, за да не изпусне Лариса, после се върна на изходната си позиция.

След около половин час се появи купувач. Коротков ги разпознаваше от пръв поглед. Момчето влезе във входа, а Юрий го последва, като се движеше тихо и предпазливо. Апартаментът беше на третия етаж. Но кой именно от четирите? Нищо, където е дошъл един купувач, ще дойде и втори. Качи се на четвъртия етаж, седна на стълбите и зачака.

Не след дълго за поредната си доза дойде момиче на шестнайсетина години, бледо, та чак синкаво, с тъмни кръгове под хлътналите очи. Юрий с тревожна тъга се сети за Анютка: след още

десетина години момичето ще навлезе в опасната възраст. Как да я опази? Досега никой не е измислил рецепта за такива случаи...

Затова пък вече знаеше номера на апартамента. Оказа се, че това момче продава доста активно! Излиза, че или държи вкъщи големи партиди, или пък стоката всеки момент ще свърши. Коротков изчака още дваЙсетина минути, слезе до апартамента и позвъни.

— Давид ме праща — издума кратко, когато приглушен глас отвътре попита: „Кой е?“.

Вратата се откряна, ала верижката я държеше здраво. На стълбищната площадка беше възтъмно, но Коротков за всеки случай плътно бе нахлупил качулката. Ако не се виждаха лицето и посивелите коси, спокойно можеше да мине за младеж. Любовникът на Лариса имаше ангелско лице, но това беше изтощен и напласен ангел. Да, такъв човек май не би тръгнал сам нанякъде, ако има възможност да прати другиго.

— Покажи кинтите — поиска ангелът.

— А ти покажи стоката — глухо отвърна Коротков. — Вземам всичко, трябва ми много. Давид каза, че имаш. Е, имаш ли или не? Ако нямаш, ще отида при Беззъбата, тъкмо вчера се е снабдила.

Фразата бе съставена от откъслечната информация, с която Коротков бе успял да се сдобие, така че не беше напълно сигурен, че всичко в нея е правилно. Но както се казва, който не рискува...

— Имам дваЙсетина — рече ангелът. — Вземаш ли ги?

— И нямаш повече, така ли? Трябват ми поне трийсет.

— Това имам. Оставам на нула. Давай кинтите.

— Донеси стоката — позасмя се Коротков. — Ще преброим колко имаш. И не забравяй отстъпката за покупка на едро.

— Хайде де — озъби се повехналият ангел, — за пръв път те виждам, отстъпка се дава само на редовни купувачи.

И затвори, а Коротков остана на стълбищната площадка. Приблужи плътно, притисна ухо до вратата. В апартамента определено зазвуча женски глас. След минута-две ангелът отново се показа, държеше в ръка малко пакетче.

— ДваЙсет и една — съобщи той. — Давай. Без отстъпки.

Юрий отброи парите, подаде му ги и взе пакета. На слизане от третия етаж пхна наркотиците зад един радиатор. Иначе току-виж го пипнали с „крупни размери“ в джоба! Иди, че доказвай после!

Върна се на своя наблюдателен пост, където можеха да го забележат само при плътно приближаване. Ето, сега имаше много повече шансове Лариса да излезе.

Така и стана. Не мина и четвърт час и момичето тръгна към паркираната отпред кола. Ако Юрий не я чакаше, а просто случайно я бе срещнал някъде, по никакъв начин не би познал дъщерята на кмета, която бе видял в театъра, с нейната сложна прическа и вечерна рокля. Тази мацка беше облечена със съдрани дънки и дълъг безформен пуловер с дълбоко деколте.

Коротков направи светкавична маневра и успя да отвори задната врата в момента, когато Лариса свали блокировката. Намърда се в малкото автомобилче с такава бързина и ловкост, че момичето дори не реагира веднага на появяването на непознат човек зад гърба му.

— Кой сте вие?! — възкликна тя ужасено. — Какво искате?

— Само да си поговорим — колкото можа по-спокойно и меко отговори Коротков. — Не се страхувай от мен, с пръст няма да те пипна.

— Абе ти знаеш ли коя съм?! Сега ще повикам полиция! Или ще закрещя. Вън от колата, идиот такъв!

— Викай — кротко се съгласи Коротков. — Да дойде полиция, а после и твоите родители ще научат защо си тук и кой живее в този блок. Ако сега сляза от колата, на връщане ще те спрат и претърсят. Сещаш ли се какъв ще бъде резултатът?

Лариса извърна към него бледото си лице, в очите ѝ се четеше смут.

— Кой сте вие? — попита съвсем тихо, със запъване. — Какво искате?

Коротков въздъхна.

— Драга ми Лариса Константиновна, знаете ли главното правило на преговорите, каквито и да са те?

— Какво общо имат...

— Не прекъсвайте по-възрастните, това не е възпитано. Та значи, ако искате преговорите да минат успешно, трябва първо да убедите събеседника, че в резултат на сделката той ще получи определена изгода. Вашата изгода е баща ви да не спечели изборите. Докато е кмет, към персоната ви ще бъде приковано повишено внимание. А родителите ви постоянно ще настояват да уредите личния си живот. И

през следващите четири години ли смятате да им показвате Олег? Между другото, къде е той? Не знаете ли? Или планирате всеки път да им водите нов фалшив кавалер? Ако уважаемият Константин Кирилович отново заеме кметското кресло, вие с вашето чудно наркоманче бял ден няма да видите. Ще се чудите как да се криете и лъжете. Защото, в случай че победи, баща ви ще се сдобие с много повече недоброжелатели отсега, а загубилите ще се мъчат да му подлеят вода... И едва ли приятелчетата ви ще могат да ви прикриват със същия успех. Ако обаче баща ви изгуби изборите, ще ви оставят на мира. Това интересно ли ви е?

— Какво искате? — повтори Лариса.

— Много малко. И за разлика от вашето другарче, не искам нищо престъпно и дори просто опасно. Скоро срещали ли сте се с леля си Валерия Кириловна?

— Аз... — Лариса се запъна и се извърна на седалката, за да вижда събеседника си.

Но пак успяваше да различи само общите очертания на фигурата му.

— А какво общо има леля Лера? Сто години не съм ходила у тях.

— Лошо, Лариса Константиновна — бащински я смъмри Юрий. — Роднините трябва да се навестяват. Е, вече се уверихте, че не съм ужасен злодей, разбойник или насилник. Аз съм просто човек, който знае за вас достатъчно много и който също има свой интерес. Хайде да се преместим поне на две пресечки оттук, да спрем и да си поговорим спокойно.

Лариса послушно запали двигателя. Ръцете ѝ се тресяха.

* * *

Когато получи съобщението от Каменская, Виктор Егоров вече се движеше от покрайнините на града към центъра. Разговорът със Зоя Григоревна Деревянко не донесе никакви изненади: да, известно време след смъртта на ветеринарния лекар Чураков дошъл някакъв млад мъж, но улучил лош момент. Било късна есен, точно тогава убивали животните за кожи и започвал етапът на подготвянето им за чифтосване. Трябвало да се осигури пълноценно хранене, а с фуража

имали затруднения, качеството било отвратително, с една дума, главата на Зоя Григоревна била претоварена с проблеми и безброй организационни въпроси. Тя дори не си спомни как се представил този младеж, освен че събирал материали за книга, посветена на стогодишнината на професор Тарасевич. Директорката веднага му казала, че всички материали са при главния зоотехник, самата тя не ги била чела, само ги прегледала по диагонал. Не, в папките нямало нищо, освен научнопрактически материали. Нито дневници, нито мемоари, а младежът се интересувал именно от тях.

— И той отиде ли при зоотехника?

— Отиде — кимна Деревянко. — Аз го заведох. Само че на нашия Николаич не му беше до приказки, нали ви казвам: в тежък период бяхме. Оставих ги, а гостът се разделил с него след десетина минути, после ми звъннаха от портала и попитаха да го пускат или не.

— Може ли да поговоря с този ваш Николаич? — попита Егоров.

— Ами поговорете си — усмихна се директорката. — Сега ще го извикаме.

Главният зоотехник на фермата — Василий Николаевич, повтори дума по дума всичко, което бе разказала Зоя Григоревна. Не обърнал внимание на името на посетителя, запомнил само, че непознатият се представил като служител на Института по животновъдство и ценни кожи, но това вече бяха чули от вдовицата на ветеринарния лекар. Не, в предадените от Чураков папки, освен научни материали, нямало никакви писма, дневници, мемоари. Той казал именно това на посетителя.

— Значи, този човек не прояви интерес към научните материали? — замислено уточни Егоров.

— Ни най-малък. Честно да си призная, бях сигурен, че е от Перов, от онази ферма, нали и те имат същите проблеми с фуража, като всички. Мислех, че искат да се сдобият с нашето ноу-хау. Дори по едно време се страхувах, че след появяването на онзи гостенин ще довтасат някакви бандити, ще опитат със сила да ни накарат да споделим тайните си. Но нищо, никой не дойде.

От Каменская още нямаше сигнал и Виктор реши да прескочи до улица „Хабаровская“, където някога живял професор Тарасевич. Беше съвсем наблизно — естествено, едва ли Аркадий Игнатович на тази

преклонна възраст би могъл ежедневно да ходи във фермата, ако е живеел далече.

Татяна Чуракова бе нарекла дома на новия собственик „палат“ и Виктор се подготви да види наистина помпозна сграда, едва ли не с колони и бронзови лъвове пред входа. Но всичко се оказа много по-просто: скромна тухлена двуетажна къща с твърде проста конфигурация. Дворът не беше голям, нито пък кой знае колко подреден, камо ли с естетически оформени алеи и храсти. Пък и не изглеждаше тези хора да са много заможни: в отдалечения край на двора, зад къщата, се виждаха обгорелите останки на някаква постройка. Там вероятно е била бараката, която е изгоряла, а стопаните не са намерили време да разчистят мястото. Ако бяха наистина заможни, отдавна щяха да са извикали работници да оправят съборетината.

Затова пък на двора имаше детска площадка с люлка, катерушка, шведска стена и малък пясъчник. В пясъчника си играеха две момченца и както личеше от еднаквите им дрешки, бяха близнаци. На люлката летеше нагоре-надолу момиченце на пет-шест години, а на шведската стена се упражняваше дванайсет-тринайсетгодишно момче. Наблизо на тясна пейка седеше възрастна дама, която внимателно наблюдаваше децата.

— Извинете, моля — извика Егоров през оградата, — вие ли сте стопанката?

Дамата откъсна очи от дечурлигата и погледна към него.

— Трябва ли ви нещо?

— Аз съм от полицията, искам да задам няколко въпроса за предишния собственик на това място.

— Влезте тогава — приветливо махна с ръка дамата. — Трябва да наглеждам внуците, не мога да ги оставя. Вратата не е заключена.

Оказа се, че внуци на приятната дама са само момчето на шведската стена и момиченцето на люлката, а близнаците в пясъчника са ѝ правнуци, деца на най-голямата ѝ внучка.

— Живеем всички заедно, в една къща — поясни тя. — Децата със семействата си и аз. Заедно е някак по-лесно да решаваме разни проблеми, пък и мога да наглеждам малките. Имам три деца, всички работят, с бавачки можеш да се разориш. Та ето, събрахме кой колкото имаше и построихме къщата. Вярно, не е дворец, но има място за

всички. А вие какво искахте да научите за предишния стопанин? Защото ние не го познавахме лично, купихме мястото вече след смъртта му.

— Може би са останали някакви вещи от професора? Дрехи, книги, документи...

— Ах, за това ли питате! — широко се усмихна дамата. — Разбира се, имаше такива неща. Парцелът се продаваше заедно с къщата, макар че то каква ли къща беше... Само името ѝ беше такава. Чудя се как ли е можело да се живее в нея. Така че, преди да я съборим, прегледахме вещите на предишния собственик. Вярно, дрехите бяха много износени, дадохме ги на църквата, те два пъти годишно организират благотворителни акции за бедните, за бездомните. Подарихме и съдовете. Мебелите се разпадаха само като ги пипнеш, беше ги проял дървояд. Но книгите и документите сърце не ми даде да изхвърля, била съм учителка по руски език и литература, така че отношението ми към печатното и ръкописното слово, пък и изобщо към словото... Е, може да си представите.

Егоров напрегнато кимна. Нима всичко ще се окаже толкова просто? Ето сега тази мила жена ще каже: да вървим, ще ви дам всичко, запазено е. Нима наистина стават чудеса на този свят, пълен с мръсотия, лъжа и подлост?

Ала чудеса все пак не стават. За съжаление. Книгите и многобройните ръкописи на покойния професор били прибрани в дървената барака, която миналата година изгоряла.

— Момчетата от махалата са си играли, предполагам — въздъхна стопанката на къщата. — Защото нашата ограда е съвсем нисичка, за каквато ни стигнаха парите — такава поставихме, от крадци няма да ни опази, но поне малките да не бягат. Пък и не ни е страх от апаши, няма какво толкова да ни вземат. А махленските момчета сигурно са влизали нощем в барачката, пушили са и са пиели, е, като всички на тая възраст. И са хвърлили незагасена цигара.

Значи, не е било писано.

— А кога стана пожарът? — зададе дежурен въпрос Егоров, колкото да попита нещо, да изчака отговора и да поседи още малко на това уютно радостно място.

— Ами няма и година, миналата есен. И знаете ли кое е най-обидно? Нелепото стечение на обстоятелства. Миналата есен ни дойде

на гости една моя стара приятелка. И се случи така, че прекара цял ден сама вкъщи, децата и голямата внучка бяха на работа, внуците — на училище и в детската градина, а аз бях отишла с близнаците в поликлиниката. Когато се върнах, приятелката ми разказа, че дошъл някакъв много симпатичен младеж, интересувал се от книгата на предишния стопанин. А тя му обяснила, че всички книга са налице, както и книгите, и огромната научна библиотека, всичко е подредено в бараката. Той я помолил да му ги покаже, но приятелката ми е боязлива, има страх от чужди хора, та не рискувала да пусне външен човек. Обяснила му, че е гостенка тук, и го посъветвала да дойде друг път, когато стопаните са си вкъщи. А на следващата нощ бараката изгоря. Тогава си помислих: колко жалко, че не го е пуснала и не му е дала книгата на професора! Може би щяха да са от полза на някого, все пак е научно наследство. А така — всичко беше погубено безвъзвратно.

Та значи, случват се чудеса все пак, а? Нима упоритата московчанка е права в догадките си и професор Тарасевич наистина е знаел нещо много нужно на хората, които са търсели неговите ръкописи по история на производството на ценни кожи? Кой знае защо, никакви тайни на храненето на животните не са интересували когото и да било, макар че тук личи пряка икономическа изгода. А виж, незавършената книга по история, от която никой няма такава полза, живо е интересувала някого.

По пътя към управлението на вътрешните работи Виктор получи съобщение от Каменская, спря пред един павилион, купи си хотдог с кетчуп, върна се в колата и хапна, без да бърза. Сега му предстои посещение в архива на управлението и разговор с Ксюша Демченко. В никакъв случай не бива нито да я уплаши, нито да я притесни. Инак, ако московчанката е изчислила всичко правилно, кавалерът на Ксюша, подлудил цял Вербицк със слухове за убити еколози и тайна лаборатория, моментално ще научи всичко. И един господ знае какви мерки ще предприеме. Виктор си спомни, че преди десетина минути бе чул сигнал от телефона: бе дошло още едно съобщение, но в онзи момент той носеше в едната ръка хотдога, а в другата — кетчупа, и беше неудобно да бръкне в джоба си. Сега извади телефона и бавно разгледа изпратената от Каменская снимка с обясненията: „Нашето

приятелче с мама и тате преди 20 години“. Присви очи, вгледа се по-внимателно. Бенка вдясно от брадичката. Става.

Егоров слезе от колата, изхвърли в едно кошче картонените чинийки и използваните салфетки и пое към службата си. Какво беше казала московчанката на полковника? Престъпленията и правонарушенията в северната част на покрайнините през последните пет години? Добре де.

В помещението на архива, освен бюрото на самата Демченко, имаше още едно, на което бе разрешено да разглеждат дела хора, които не бяха служители на управлението. За „своите“ допускаха само да се подписват в дневника, а после да отнасят материалите в кабинетите си и да ги оставят в сейфовете, но външните, донесли съответния документ, трябваше да работят тук. И то под строгия надзор на старши лейтенант Ксения Демченко.

Днес зад бюрото „за гости“ седеше една стара позната на Егоров — адвокатката по граждански дела Екатерина Семьоновна, която се бе специализирала в областта на семейното право. Честичко ѝ се налагаше да се рови в архивни материали, за да докаже в съда, че човекът и по-рано не се е държал безупречно, особено що се отнася до издръжка или родителски права.

С уморен и недоволен тон Егоров събщи на Ксюша — симпатична, но незнайно защо без никакво обаяние млада жена, какви дела му трябват.

— И как ще ти ги търся? — моментално се озъби тя. — При мен делата се водят по номера, а не по територия. Не стига, че заради теб ме вдигнаха за работа в събота, ами и не знаеш какво точно искаш.

— Ти ми намери картоните за първичен отчет от Николаевския и Октябърския районен отдел, а аз ще ги прегледам ръчно и ще си запиша нужните номера. После ти ще ми ги намериш по номерата.

— Виж ти — възхити се Ксюша, — алкохолик си, но пипето ти сече.

Тя стана от бюрото и тръгна към съответните стелажи. На Егоров му стана неприятно. Дотам, че чак потръпна от яд. Щеше ли тази сополанка да разговаря така със старши по звание, ако на негово място сега стоеше някой друг? Всички пият. Но понижиха само него... Виктор обаче веднага се сети как от грубостта на Ксюша може да измъкне нещо полезно.

— Грубиянка си, Демченко — изрече на висок глас, опитвайки да привлече вниманието на Екатерина Семьоновна, за да я въввлече в разговора.

Адвокатката вдигна глава и се усмихна на стария си приятел.

— Здравей, Витя. Аз пък, виждаш ли, се възползвах от случая да поработя, срещнах Ксюша на улицата и тя ми каза, че ѝ наредили да отвори архива. От вторник влизам в тежък процес, трябва добре да се подготвя, та виж каква възможност ми се отвори...

— Привет, Катерина. Ето, разбираш ли сега защо никой не иска да се вземе с нашата Ксюха? Мене, старо, заслужило ченге, да ме наплюе пред хора! А аз може да изпитвам интерес към нея. Може да искам да се оженя за нея! Та що не? Аз съм ерген, на добра възраст, имам двустайно апартаментче в центъра на града. Мигар не ставам? Ама тя с тия свои нападки е способна да убие всякакви чувства. Така ли е, Ксения? — Той още повече повиши глас, та отдалечилата се Демченко да го чуе. — Не ме нагрубявай! Ще загубиш перспективен кандидат!

— Ха, притрябвал си ми! — презрително се сопна Ксюша.

Егоров демонстративно вдъхна, сякаш подуши въздуха.

— На какво толкова хубаво ми мирише? — попита. — Катерина, на твоя парфюм ли?

— Аз не използвам парфюми — отговори адвокатката и продължи да си записва нещо от делото. — Имам алергия.

— Я, нима е на Ксюха? — натъртено и все така на висок глас се изненада Егоров. — Ксюш, чуваш ли ме?

— Чувам те. Какво искаш? Защо не ми помогнеш, тук е пълно с такива картони! От кои формуляри? От първия вид ли? Или и от втория?

— И от първия, и от втория, и от третия ми дай.

Егоров приближи до нея, помогна ѝ да свалят търсените картони и огледа Ксюша от главата до петите, изигра възхищение.

— Парфюмът ти е страхотен. По-рано май имаше друг, а? Другояче миришеше, ама и прическата ти отива.

— Ти да не ме сваляш бе? Хич не се и старай напразно — тросна се сърдито Ксения.

— А, не, майтап си правя — примирително отговори Егоров. — Не се сърди. Работата ни е кучешка, та затова и хуморът ни е хамалски.

Знам, знам, че в сравнение с твоя човек нямам никакви шансове. А и никой в нашата кантора няма.

Ксения се спря като закована. Сякаш всеки неин мускул моментално се превърна в топка от стомана.

— Какво намекваш? — попита с леден глас.

— Абе видях те аз тая пролет, вече към лятото, с такъв красавец, че направо се шашнах.

— С какъв красавец? — Гласът на жената от леден се превръщаше в метален.

— Ами един висок такъв, с кестенява коса, лицето му като от корица на модно списание. Да, имаше и бенка, ей тук. — Егоров посочи на своето лице мястото, където уж видял бенката на кавалера й.

— Припознал си се — хладно изрече старши лейтенант Демченко. — Не съм била аз. Нямам такива познати.

— Ааа... Е, може и така да е — тутакси се съгласи Егоров.

— И аз тогава не бях твърде сигурен, щото и ти не приличаше много на себе си. Нали тук те виждаме само с униформата, а дрехите много променят външния вид. Така че наистина може да съм се припознал. Казвай къде да се подпиша, ще ида в моя кабинет. След час ще се върна със списъка на делата. Нали няма да ходиш никъде?

— Работното ми време е до осемнайсет часа — отсече Ксения със смразяващ тон. — Нареджане на ръководството.

„Господи, момиче, че кой ще се ожени за теб с тоя твой характер! — натъжи се Егоров на път към кабинета си. — Уж хубавка, уж стройна... Никакво чувство за хумор, злобата извира от нея.“

Стовари архивните материали на бюрото си, размени по някоя дума с двамата оперативни работници, които играеха шах на съседното бюро, оплака се от общата несправедливост на живота и след като се убеди, че никой не го гледа, написа на Каменская съобщение: „Тя е“.

* * *

В бара на четвъртия етаж беше полутъмно и безлюдно, до една маса в ъгъла седеше единственият клиент, който пиеше чай и четеше нещо от мобилно устройство. Настя избра място по свой вкус, поиска

кафе и бутилка негазирана вода. Беше дошла малко по-рано, за да опита да се настрои за разговора и да се съсредоточи.

От тонколоната тихо се лееше гласът на Хулио Иглесиас, който изпълняваше популярната песен „If You Go Away“. Стара песен, написана в средата на миналия век. Настя си спомняше как като малка, когато учеше френски, много пъти я бе слушала в изпълнение на автора ѝ — певеца и композитора Жак Брел. Дори тогава, още дете, тя бе съумяла да долови колко болка и отчаяние звучат в гласа на певеца. Вярно, Иглесиас е прекрасен певец, но никога не може да я изпее като Брел. „Ne me quitte pas...“ „Не ме напускай...“ Иглесиас пееше френската песен на английски и Настя неволно започна да сравнява преводния текст с оригинала. Раз ликата личеше дори в заглавието: „Не ме напускай“ при Брел и „Ако ме напуснеш“ в превода. „Ако ме напуснеш, на света няма да остане нищо, в което може да се вярва...“

Сега ще дойде Баев и Настя ще трябва да му каже много неприятни неща. Винаги е трудно да приемеш мисълта, че те е предал човек, на когото си вярвал. Полковникът със сигурност свято е вярвал на своя приятел Ворожец. Знаел е, че той не е чист като светена вода пред закона, но е бил убеден, че Петя не би могъл да предаде дългогодишното им приятелство. Дали ще го заболи, когато изслуша Настя? Ще ѝ повярва ли? Дали ще ѝ бъде благодарен, или обратното — ще я намрази като вестител, донесъл лоша вест? По-скоро второто... Игор Валеревич не прилича много на човек, на когото е присъщо да изпитва благодарност. Ако Настя го е преценила правилно, главното в отношението му към хората е недоверието. Значи, полковникът изначално е готов да възприема всички като лоши, убеден е, че всеки може да го измами. Всеки. Само не и старите верни приятели — Смелков и Ворожец. На тях той се доверява безпрекословно.

Впрочем може би не чак толкова безпрекословно? Тя определено бе забелязала как се променяха погледът и гласът на Баев, когато бе споменавала, че Пьотър Сергеевич е готов да помогне за смекчаването на финансовите условия при покупката на парцела от северната страна. Тази информация явно беше нова за началника на управлението на вътрешните работи. Нова и неочаквана. Така че вероятно той подсъзнателно бе готов за това, което Настя смяташе да му каже. Но все пак...

„Да можем да стана сянка на твоята сянка, за да остана близо до теб...“ — отчаяният вик на безпомощност. Тя отново си спомни гласа на Брел, неговите интонации, и за един-единствен миг мъчително, едва ли не до сълзи ѝ дожаля за полковника. Пред очите ѝ се мярна образът на огромно рунтаво бездомно куче, заведено в гората и изоставено там. То стъписано се оглежда наоколо и чака стопанина си, още не разбира, че са го оставили тук завинаги и човека, когото е смятало за свой приятел, повече няма да го има. А го е възприемало за верен другар, на когото е можело да разчита. За приятел, който не е способен да го предаде.

„Способен е — с печална злост си помисли Настя, отърсвайки от себе си ненужната и толкова неуместна за момента натрапчива мисъл. — Човекът е коварен, способен е на всичко. За разлика от животното.“

Баев закъсняваше, но тя не се ядосваше. Нека той има още няколко минути спокойствие, а тя — още малко време да се овладее и да пропъди незнайно откъде появилото се съчувствие. Невъзможно е да помогнеш на всички. Както и няма как всички да съжалиш. И не е правилно да изпитваш вина за греховете, извършени от другите. Когато беше значително по-млада, тя винаги трудно се справяше при разговорите с роднини и близки на жертвата, сякаш именно тя, служителката в криминалния отдел Анастасия Каменская, беше виновна за убийството. Ала изпитваше още по-остро чувство на вина, щом трябваше да обяснява на тези близки защо са ликвидирали човека и че той самият далеч не е бил ангел. Да разказва неприятни, понякога оскърбителни за близките, а друг път абсолютно непоносими неща. И всеки път си мислеше: „Аз съм виновна, че сега те трябва да изслушват горчивата истина. Те не са я знаели. А ние я научихме. Ако не я бяхме търсили, хората нямаше да ги боли толкова. Аз си слагам грях на душата“. С годините дойдоха мъдростта и умението да не се измъчва поне там, където нямаше нейна собствена вина. Но колко нервни клетки бяха убити в такива ситуации, колко невидими за никого сълзи бяха пролети. Да, ако имаше възможност, сега би казала на младичката лейтенант Каменская: „Не поемай отговорността за чуждата болка. Ти не си я предизвикала“.

— Слушам ви.

Тя трепна и вдигна очи. Пред нея седеше полковник Баев. Как бе успял да дойде и да седне абсолютно безшумно?

Какво пък, Игор Валеревич иска веднага да минат на въпроса, да прескочат церемонията на поздравите. Добре, тъй да бъде. Няма да губим време.

— Да започнем с добрата новина — лъчезарно се усмихна Настя. — Можете да се успокоите, а и кмета да зарадвате. Няма никаква лаборатория. Няма и убийства на еколози. Вербицката ферма за норки е абсолютно безопасна и екологичната обстановка в северния район не е по-лоша от обичайното.

Физиономията на Баев остана безстрастна, само очите му едва забележимо се разшириха. Да, трябва да му се признае: този човек прекрасно се владее и много бързо възприема и оценява информацията. „Само не го жали — изкомандва си Настя, щом усети, че отново я обзема симпатия към началника на полицията. — В никакъв случай не го съжалявай.“

— В резултат на вашия експеримент ли изяснихте това? — сдържано попита той.

— Да, но не единствено. Изяснихме го по друг начин, а резултатите от експеримента само потвърдиха догадките ни.

— Аз трябва да знам как сте го изяснили, за да разбера мога ли да съм сигурен във вашите изводи — строго каза Баев.

Е, тя беше очаквала подобна реакция. Нищо, могат да прескочат този етап и да преминат към главното.

— Ако настоявате, ще ви разкажа. Но не сега. Ще отнеме много време, а нито вие, нито аз имаме толкова. И така, идва редът на лошата новина. Вие ще имате всички възможности да я проверите, тогава ще престанете да се съмнявате в нашите изводи.

Отново едва забележимо движение на очите, но нито един мускул на лицето на полковника не трепна. Настя понечи да продължи, ала в този момент при тях дойде сервитьорът. Баев поиска двойно еспreso и петдесет грама коняк. Наложиха се да помълчат, докато им донесат поръчката.

— Игор Валеревич, правилно ли разбрах, че Пьотър Сергеевич е получил картбланш за всякаква делова активност? Права ли съм да смятам, че никой не проверява и не контролира неговата дейност в сферата на бизнеса?

— Да допуснем. Пьотър Сергеевич е личен приятел на кмета, никой не го закача. По-нататък?

— По-нататък следва още един въпрос: знаете ли, че само на вас и на Константин Кирилович той се обажда по телефона лично? Е, и на помощничката си Ина, разбира се. Всички останали контакти се осъществяват чрез нея. Поне така твърди самата Ина.

— В течение съм. По-нататък?

— С една дума, стилът на поведение на вашия приятел ви е добре известен — кимна Настя. — Бихте ли се учудили, ако научите, че той контактува със служител в комбината без посредничеството на Ина? Без да го вика чрез нея, както прави с директора на същия комбинат? Нещо повече, този служител може да дойде в дома на Пьотър Сергеевич късно вечер без предупреждение. Ще коментирате ли някак това? От къде на къде такива преференции?

— За кого става дума?

— За някой си Рожков, началник на охраната на химкомбината.

Отново настъпи мълчание, полковникът няколко секунди обмисля чутото.

— Вие имате ли отговор? — попита той най-сетне.

— Имам. Но е само предположение. Не мога да го проверя, нямам такива възможности. А вие имате. Ето защо, ако пожелаете, ще проверите всичко. И тогава вече няма да се съмнявате в нашите изводи.

— Слушам ви.

Да, не може да се каже, че полковник Баев е многословен и бърлив!

— Ще изложа само фактите, така ще стане по-бързо. Вие сам ще си направите изводите. Може да не се съгласите с мен. Но при всяко положение ще имате възможност да проверите всичко. Пьотър Сергеевич е имал твърде бурно минало, за вас това не е нещо ново. Трийсет години в престъпни структури не са дребна работа. Той има колосален кръг от стари познати в съответните сфери. Но поддържа тесни контакти само с онези, които владеят холдинга „Прометей НЕО Груп“. Това също е химическо производство, но със съвършено различен профил. Ворожец се занимава с минерални торове от апатити, а „Прометей“ — с лакове и бои. С една дума, нищо общо. В продължение на много време Пьотър Сергеевич се е виждал с хората от „Прометей“ само два пъти годишно, те са идвали тук на лов. И изведнъж сега, две седмици след пролетния лов — извънредна среща.

А след още една седмица във Вербицк се е появил човек, който е ненадминат майстор на формирането на обществено мнение. Спомняте ли си скъпия куфар, чийто собственик така и не се обади?

— Това са измислици — отговори началникът на полицейското управление без капчица колебание в гласа.

— Това са факти — спокойно възрази Настя. — Засега излагам само фактите. Всеки от тях може да бъде проверен. Известно ми е името на човека, който е пуснал и умело е поддържал в града слуховете за тайна лаборатория и за убийства на еколози. Слуховете, които самият той чрез изкусни манипулации е превърнал отначало в мнение, а после в убеждение. В измамно, погрешно убеждение. Естествено, не би се справил с тази задача сам. Той чудесно знае какво и как трябва да се прави, има двайсетгодишен опит, но му е нужна първична информация, върху която може да изгради своята конструкция.

— И кой според вас му е помагал?

— Сергей Демченко от дежурната част на вашето управление и неговата братовчедка Ксения Демченко от архива. А името на спеца по манипулациите е Евгений Едуардович Шулмин, роден в град Калинин, регистриран най-вероятно пак там, в Твер, или в областта. Можете да проверите и това. Вашият приятел Пьотър Сергеевич, кой знае защо, много държи федералната магистрала да мине именно от северната страна. Готов е да ни помогне да купим парцел край Горното езеро. А и нещо повече, без заобикалки попита дали брат ми, bankerът Каменски, има възможности да повлияе на правителствено ниво при вземането на решение за проекта на магистралата. Неговата заинтересованост от северния вариант е абсолютно очевидна. Точно както е очевидна заинтересоваността на вашия кмет магистралата да мине откъм южната страна. Впрочем господин Ворожец и не отрича своя интерес, поне пред нас. Дотам му е нужен северният вариант, че е помолил за помощ приятелите си от „Прометей“ и не му се е досвидяло да плати за невероятно скъп специалист. Уникален майстор и съответно извънредно високоплатен.

— Доколкото ми е известно, Пьотър Сергеевич няма делови интереси в северния район. За какво му е да действа за северен вариант на магистралата? Вие грешите от начало до край — уверено

каза Баев и отпи глътка от кафето. — А началникът на охраната на химкомбината никак не се вписва във вашата схема.

Настя помълча. Фактите свършиха. Е, почти... Дойде ред на догадките и предположенията, а това беше много нестабилна почва.

— Игор Валеревич — подзе предпазливо, — за поведението на Пьотър Сергеевич съществуват две обяснения. По-точно, обяснението е едно, но формулирано с различни думи. Може да се каже: „Нужна ми е магистрала на север“. А може и: „Не ми е нужна магистрала на юг“. Схващате ли разликата? Възможно е причината изобщо да не е в делови интереси на север, а в остро нежелание магистралата да мине от южната страна. И това не е просто „Не искам“. Това е страх, Игор Валеревич. Страх за живота.

— И какво толкова има там, на юг? — позволи си да се усмихне едва доловимо Баев. — Страховити дракони? Или оживели мамути? Имате развинтена фантазия, Анастасия Павловна.

— И така да е — съгласи се тя. — Знаете ли, моите началници обикновено не ми вярваха. Тъй че вие не казахте нищо ново. Аз съм просто човек, може и да греша. Но съгласете се, ако винаги излизаше, че не съм права, нямаше да ме държат на тази работа. Просто щяха да сметнат, че съм непригодна за криминални разследвания, и да ме прогонят някъде да се ровя в книжа. Аз обаче стигнах до чин полковник, стажът ми е трийсет години. Та ето, помолих приятели от Москва да изяснят всичко възможно за този кратък срок за холдинга „Прометей НЕО Груп“ и неговите ръководители. И се разкри една любопитна подробност: холдингът се занимава с производство на бои и лакове, само че групата директори има страничен бизнес — производство на електронна и лазерна техника. Естествено, чрез дъщерни фирми, непряко.

— Това престъпление ли е? — Устните на полковника се изкривиха в презрителна усмивка.

— Ни най-малко — засмя се Настя. — Но за подобно производство са необходими редки метали. А те са крайно оскъдни, пазарът не е наситен. Това също са факти, за които цялата информация я има в интернет, може да се намери за пет минути. Което аз всъщност и направих. Сега ще ви съобщя още един лесно проверим факт, а после ще премина към догадките. Известно ли ви е, че поне петима души, които работят в комбината на Ворожец, са хора от „Прометей“?

Директорът, главният инженер, началникът на охраната, началникът на един от цеховете и началникът на един участък в този цех. Всички те са били приети на работа едновременно преди седем години. Точно когато са започнали редовните посещения на директорите на холдинга във Вербицк на лов.

— Какво необичайно има в това? Хората са се срещнали, договорили са се за съвместна дейност, вероятно е ставало дума и за някакви услуги, които „Прометей“ е можел да окаже на нашия комбинат. А в замяна са помолили Пьотър да назначи на добри длъжности няколко души, на които „Прометей“ е искал да помогне. Честа практика. Не виждам в това нищо особено.

— Ами то и аз не бих видяла, Игор Валеревич — с въздишка призна Настя. — Само че дяволът ме подтикна да се обадя на познати химици за консултация. Все пак аз съм юрист, нищо не разбирам от химия и от съответното производство, така че никога не бих си позволила без помощта на специалисти да правя изводи дали има нещо общо между торовете и боите. И ето, увериха ме, че няма нищо общо. Затова пък се оказа, че между торовете и производството на електронна и лазерна техника има. Моите приятели химици си спомниха за един човек, който разработил метод за извличане на редки метали от фосфогипс. Разбирате ли, редките метали са наречени така именно защото са малко и се получават трудно. Съществува цяла държавна програма за научни изследвания, насочени към решаването на този проблем. И ето че се намерил талантлив химик, който измислил как за целта да се използва фосфогипсът. Само че той не пожелал да получава за откритието си жалките грошове, които нашата държава плаща на учените. Поискал много пари и съгласете се, трудно е да го упрекнем.

— А какво означава фосфогипс?

— Това са отпадъчни материали, които се получават при производството на торове от апатити. Тоест именно онези отпадъчни материали, които са в огромно количество в комбината на вашия приятел Пьотър Сергеевич. Разбира се, за целта са нужни сложно и скъпо оборудване и реактиви. Така че най-вероятно, както предположиха моите познати учени, във вашия комбинат се получава концентрат, съдържащ редки метали, изпраща се в „Прометей“, в един от заводите, например в Новосибирск, най-близо е, а там вече

довършват процеса. Лошото е, Игор Валеревич, че при отделянето на концентрата също се образуват отпадъчни материали и по химически състав те никак не приличат на онези, които се образуват при производството на торове. Това също са факти и вие можете да проверите и тях. Тук няма нито дума измислица. А сега ще ви задам един въпрос. Може ли?

— Слушам ви.

— Близко до вашия град има полигон за утилизирание на токсични отпадъци. Знаете ли кой го ръководи?

— Разбира се. По-нататък?

— Този човек има ли някакво лично отношение към Пьотър Сергеевич?

— Да допуснем.

— А то какво е — лошо или хубаво?

— Между Пьотър Сергеевич и собственика на полигона се породил неразрешим конфликт, да го наречем така. — Сега Баев вече развеселено се усмихваше. — Започна се от бизнеса, а се свърши с Галина, вие се познавате с нея. Но Галина беше просто последната точка, основният конфликт възникнал именно в деловата сфера.

— И кой на кого се разсърдил?

— Собственикът на полигона мрази Пьотър. Покрай него и Галина, защото тя се свърза с Пьотър. Искате да кажете, че в такава ситуация Пьотър просто не може да си позволи да рискува, закарвайки на полигона отпадъчните материали, които по химически състав се различават от заявените в лиценза?

— Да, точно това искам да кажа.

Настя отмести празната чашка и наля във висока чаша вода от бутилката.

— Ако не съществуваше конфликтът, той можеше лесно да се разбере с полигона — обясни тя. — Днес в нашата страна, за съжаление, срещу пари можеш да се договориш за какво ли не и с кого ли не. Ала това тук е въпрос на принцип. Срецнали са се два остри камъка. Сигурна съм, че всички отпадъчни материали, които се докарват на полигона, се утилизират без каквито и да било проверки, с изключение на тези от химкомбината. Пьотър Сергеевич прекрасно знае това, ето защо е принуден да проявява пределна предпазливост.

— И какво следва?

— Той изхвърля отпадъчните материали в тайгата. От южната страна. А те са токсични, почвата се заразява. Ако решат оттам да строят магистралата, непременно ще вземат проби от почвата. Ще открият токсичността, ще започнат да търсят, ще извикат съответните служби. И рано или късно ще намерят тайното бунище. Ще направят анализ на отпадъчните материали и ще дадат еднозначен отговор кое е производството, при което те са се образували. Мисля, че вие прекрасно разбирате какво ще последва. Химкомбинатът ще бъде подложен на тотална проверка. През всичките тези години никой не го е проверявал, не са и помисляли да пращат контролиращи органи при Ворожец, всички са били наясно, че той е приятел на кмета, а и ваш приятел. Ала това, тъй да се каже, е местен колорит. Магистралата ще се строи от областта и федерацията, а за тях Пьотър Сергеевич не е свещена крава. Цялата тази ситуация ще се разкрие, Пьотър Сергеевич ще плати огромни глоби, но не мисля, че той се бои много от тях. Не му и дреме за каквито и да било глоби, няма да обеднее. Обаче това, че в резултат на проверките ще се сложи край на далаверата с редките метали, е наистина опасно. Той до смърт се страхува от своите приятели от „Прометей“, защото при тях е производството. Те са брънка от веригата. И Ворожец е брънка, която, ако се скъса, веригата увисва и престава да изпълнява функциите си. А той е дал гаранции, че всичко ще действа по ноти и безпроблемно. Срещу тези гаранции хората от „Прометей“ са вложили много пари в оборудване и реактиви и са поставили свои хора на важни места: директор, главен инженер, охрана, цех, в който се намира оборудването. Ако възникнат проблеми, няма да му го простят. А нравите в тези среди са жестоки, аз ли да ви го обяснявам, прекрасно го знаете. Ето защо Пьотър Сергеевич яростно се противи на идеята за строителство от южната страна. Ето защо е заинтересован от северния вариант на магистралата. И затова е наел специалист, който е направил всичко възможно, за да настрои населението на града „за“ северния вариант и „против“ кмета, който е заинтересован от южния. Пьотър Сергеевич панически се страхува за собствения си живот. На всяка цена му е нужно на изборите да победи Горчевски, който има финансови интереси именно в северния вариант.

Тя изпи на един дъх чашата вода. Това беше. Сега е ред на Баев.

— Говорите пълни измислици — невъзмутимо отбеляза полковникът. — Чувате ли се какви ги плещите? За какво са всичките

тези затруднения, след като отпадъците могат просто да се махнат от сегашното си място и да се прехвърлят на друго? На място, където определено няма да мине нито южна, нито северна магистрала. И край на главоболията. Съжалявам, че загубих толкова време за срещата с вас.

Той отпи малка глътка коняк, намръщи се и отмести чашата.

— Кафето тук е прилично, конякът обаче не струва. Ето ви моя съвет: ако избирате място за среща с някого друго, не го канете тук. Всичко хубаво, Анастасия Павловна.

Той леко и безшумно се надигна от мястото си.

— Един момент — спря го Настя. — Аз нямам повече факти, които бихте могли да проверите лично. Ето имам една догадка, която лесно може да се превърне в доказан факт. Отделете ми още две минути и приключваме.

Баев се извърна, погледна я внимателно, но не седна.

— Слушам ви.

— Вашият приятел Пьотър Сергеевич по принцип не прави нищо сам, е, почти нищо... Това е неговата позиция и той не я крие. Нима смятате, че лично е сядал зад волана на камиона и е откарвал отпадъците в тайгата? Не, за всякакви задачи той си има хора, на които плаща. Не ви ли е хрумвало, че той просто не знае къде точно са изхвърлени отпадъците? Тайгата е огромна, аз ли да ви обяснявам.

— Но нали човекът, който ги е откарвал, знае — сви рамене полковникът. — Не виждам проблем.

— Само че той е загинал — съобщи Настя почти весело. — Забравихте ли това? Помощникът на Пьотър Сергеевич, най-близкото му доверено лице, е загинал. Между другото, заедно с шофьора на някакъв камион. Та ето защо си мисля: дали целият проблем не е именно там? Разбира се, Пьотър Сергеевич би преместил отпадъците на друго място, стига да знаеше къде са те сега. Но той не знае. И няма кого да попита. Вижте, много е удобно да си живееш, без да се натоварваш с каквото и да било и да възлагаш всичко на сигурни хора, като просто им плащаш. Но в това си има и подводни камъни. Разбира се, накарал е някого да търси, не се съмнявам. Подозирам, че това е именно началникът на охраната, на когото във връзка с извънредната важност на задачата е разрешено да се явява при шефа без покана и без предупреждение. Признавам ви честно: това, което казах, е само

догадка. Но ако проверите кои са тези загинали помощник и шофьор на камион, откъде са се взели, кога са били назначени на работа и кой ги е препоръчал, напълно е възможно моята догадка да се превърне в доказан факт. Е, сега наистина свърших. Още ли смятате, че пропиляхте времето си напразно?

Известно време Баев я гледа мълчаливо, после протегна ръка към чашата с недопития коняк, отпи голяма глътка.

— Ще обмисля вашата информация — каза сухо. — Всичко хубаво.

Настя гледаше гърба му, докато той вървеше към изхода. Спокойна походка, прави широки рамене, на пръв поглед — никакво напрежение в цялата фигура. Когато минаваше през вратата, рамото му закачи рамката. И едва това убеди Настя, че началникът на управлението на вътрешните работи ѝ е повярвал.

* * *

Виктор Егоров спеше дълбоко на дивана в стаята на Коротков. Самият Коротков се обади по телефона и каза, че е свършил всичко и сега ще намери кола, за да се върне в хотела. А Настя се отдаде на любимото си занимание: зарови се в интернет в търсене на информация. Хрумна ѝ свършено безумна идея! Пълна измишльотина, както би се изразил полковник Баев, но защо да не провери, щом има време и компютър? Тя добре си спомняше какво именно я бе заинтересувало, когато в един от първите дни от пребиваването им във Вербицк четеше интервютата и предизборните програмни речи на кмета Смелков. Тогава ѝ хареса изобилието от сведения по история на лова в Сибир и описанието на традиционно важната роля на животновъдството за ценни кожи. Тъкмо историческите сведения бяха най-интересни на Настя Каменская, защото в тях имаше факти, които дотогава не знаеше, а тя много обичаше да научава нови неща.

Сега обаче, щом намираще в речите на кмета подобна информация, веднага проверяваше източника, от който можеше да е взета. Резултатът се оказа твърде любопитен: част от фактите тя намери в публикуваните в интернет стари статии и учебници на

професор Тарасевич, а друга част не намери изобщо. Значи, ето в чии ръце се е озовал незавършеният ръкопис на професора! Никакви момчетии не са влизали в бараката на новите стопани на мястото, влезли са хората, които много са искали да притежават книгата на Аркадий Игнатович, взели са папките, а бараката са запалили, така че никой да не забележи изчезването им. Но защо? За какво е било всичко това? Само заради предизборните речи ли? Просто е смешно... Не, тези хора определено са търсили нещо друго, а материалите по история са използвали сполучливо, щом тъй и тъй са им попаднали. Но какво точно са дирили? Ясно е, не книгата, а дневниците, писмата и другите лични записки. Какво може да е имало в тях, че да си е струвало толкова да си усложняват живота?

Тя отиде на пръсти до Егоров, вслуша се в дишането му, оправи смъкналото се на пода одеяло и се върна в стаята си, затваряйки плътно вратата. Набра номера на Коротков.

— На какъв етап си, Юраша?

— Тъкмо слизам от колата — отговори той с уморен, но доволен глас. — След три минути съм при теб.

— Влез направо в моята стая — помоли Настя. — В твоята спи Егоров.

Коротков нахълта с грейнало лице, но когато Настя се опита по навик да го целуне по бузата, рязко отскочи:

— Аска, аз воня, не се доближавай до мен. Цял ден се потих с това идиотско „кенгуру“. Ще ме пуснеш ли в твоята баня?

— Разбира се, върви — засмя се тя. — Само ми кажи една дума: какво? Не те попитах по телефона, знам ли с кого си там...

— Ето, дръж! Жалките плодове от моите титанични усилия!

Той извади от джоба си и сложи на бюрото две черно-бели любителски снимки, на всяка — четирима младежи и едно момиче. Младите Смелков, Ворожец и Баев тя позна веднага. Четвъртият очевидно беше въпросният Дмитрий Голиков. Ами момичето? Вероятно беше Юля, с която ходел младият Костя Смелков и за която разказваше Ана Макаровна Федюнина. Много красиво момиче е била тази Юля... На черно-бялата снимка беше трудно да се определи точно какъв е бил цветът на дългата ѝ гъста коса, но тя явно не е била нито блондинка, нито брюнетка. По-скоро с тъмночервена или кестенява

коса, чиито тежки вълни бяха прихванати от двете страни с еднакви шноли с цветчета.

Голиков — Юля — шнола... Такава една странна връзка. Връзка, в която се съдържа някаква тайна и заради опазването ѝ са убили любознателната и предприемчива Камила Милюкова. Какво толкова може да е било? Добре, да речем, че Дима Голиков е бил безмълвно и несподелено влюбен в момичето на своя приятел и изобщо не се е надявал на взаимност. И какво? Пълни глупости! Кое ѝ гарантира, че това е същата шнола, която е притежавал Голиков и която заедно с всички вещи на своя починал приятел е прибрал Пьотър Сергеевич Ворожец? Малко ли са на тоя свят шнолите с разни цветчета... Разбира се, това може да се провери и уточни, но пак няма точен отговор на въпроса.

Да можеше да научат фамилното име на тази Юля, да я намерят и да я попитат каква е била тази история... Но за това е нужно време. И ресурси. А те нямат нито едното, нито другото. Настя и Коротков завършиха своята работа, могат да се върнат в Москва още утре. Егоров нека довърши всичко останало, разбира се, стига да поиска. Ако не се уплаши. И ако му дадат такава възможност.

Тя се почувства като предател. Ако не се беше намесила, ако не бе предложила сама да поговори със съседите на Милюкова и свидетелите, нищо нямаше да изплува. И Витя щеше да си работи спокойно, без притеснения. Сега излиза, че Настя го е въвлякла незнайно в какво и се кани бързо да се измъкне в Москва, оставяйки Виктор на произвола на съдбата, да го разкъсват онези, които в действителност опитват да скрият истинския убиец на Милюкова. „Не можеш да помогнеш на всички — каза си. — Не можеш да отговаряш за всичко.“

Но в главата ѝ вече се бе настанила някаква неудобна мисъл — като насекомо, което нахално се щура из гънките. Настя се вслуша в себе си: не, неудобството не е свързано с чувството на вина пред Егоров. А и тя не е виновна, Виктор е голямо момче и сам решава как да действа, никой не го принуждава да търси истината. Той спокойно може да изпълнява само това, което очакват от него. Нещо друго... Тя прибягна до един стар проверен метод: опита да си спомни последователно какво точно и с какви думи си бе помислила, преди проклетото насекомо да се оживи и разтича из мозъка ѝ. Да научи

фамилното име на Юля, да я намери, да я попита... Обаче са нужни ресурс и време, които те с Коротков нямат...

Насекомото впи зъби в обвивката на една гънка и болезнено я ухапа: главната редакторка Милюкова не е имала нито ресурс, нито време. И все пак са я убили. Значи, представлявала е реална заплаха. Защо ли? Ами защото да се научи името на тази Юля, е било от лесно по-лесно, би могла да го направи дори Милюкова за минимално време. И заинтересованите от запазването на тайната чудесно са знаели това.

Ще трябва да събуди Егоров... Жалко, толкова сладко спи. А когато спи, не го измъчва желанието да пие. Хубаво ще е да подремне по-дълго.

— Гладен ли си? — попита тя, когато Коротков излезе от банята с нейната хавлия.

— Ох, не, цял ден се тъпках от мъка с някакви боклуци — ту с чипс, ту с бисквити, ту със сухарчета, — за да не откача от безкрайното чакане. Имаш ли нещо против, че взех хавлията ти? Защото всичките ми дрехи са пропити с пот, а ако отида в моята стая за чисти, ще събудя Витка.

— И без това ще трябва да го събудим — въздъхна Настя и с две думи сподели с Юра съображенията си.

— Логично е — съгласи се той. — Но защо да бързаме? Нека си поспи човекът, с теб утре си хващаме самолета, а той спокойно ще си върши работата.

— Утре няма да летим.

— Защо?

— Защото ще го отложим за вдругиден. А утре ще извършим още едно лошо нещо. По-точно, ще го подхванем още сега. Днес ще го започнеш ти, утре ще се включим ние с Виктор, после всички ще го довършим и едва тогава ще си заминем — усмихна се Настя.

Коротков изслуша плана ѝ и жално разпери ръце.

— Ако брат ти намисли да купува земя и някъде другаде...

— Така де, ти света ще обърнеш, но няма да се съ согласиш отново да сме заедно — завърши тя. — Разбрах. А сега вземи телефона и прави каквото ще те помоля. Юра, детективът е състояние на ума и душата, това е доживотна присъда. Невъзможно е да престанеш да бъдеш оперативен работник, когато се пенсионираш. Това не ни оставя

на мира чак до смъртта. Приеми го като даденост и не се съпротивлявай.

— От теб няма отървяване... — промърмори той, вдигна захвърленото на пода „кенгуру“ и зашари по джобовете за телефона. — Но даваш ли ми честна дума, че вдругиден си летим за Москва?

— Кълна се! Искаш ли още сега да резервирам билетите?

— Да, искам! — предизвикателно тръсна глава той. — Хайде, резервирай, да видя. А още по-добре ги плати, така ще съм по-спокоен. И избери сутрешен полет. Колкото по-бързо се махнем оттук, толкова по-добре за всички.

Той изпрати съобщение на Ина, помощничката на Ворожец. После застана зад гърба на Настя и придирчиво се загледа в процедурата за купуване на самолетните билети.

— Защо в единайсет и петдесет? — забеляза свадливо. — И в пет сутринта имаше полет, току-що го видях.

— Е, де, Юра, вземи се в ръце! — възмути се Настя. — Ако полетът е в пет, в колко ще трябва да станем? Прекрасно ще си отлетим по обед.

Той помълча известно време, после попита:

— А бива ли да правим всичко това, а, Аска? Може Баев вече да е при Ворожец? И всичко, което си захванала, да е напразно?

Тя отрицателно завъртя глава и започна да въвежда в полето цифрите от номера на кредитната си карта.

— Баев просто никому не вярва. И няма да отиде при Ворожец, докато лично не провери поне нещичко от чувотото от мен. А за това е нужно време. Вярно, че няма да отлага дълго изясняването на отношенията, но непременно ще направи минимална проверка. Нито един здравомислещ човек няма да подложи на риск старо приятелство заради нещо, което му е наприказвала някаква почти непозната жена. Мисля, че до утре вечер времето тъкмо ще му стигне.

— Ами ако не му стигне? Ако утре не се случи нищо? Ще поискаш отново да смениш билетите и ще чакаш полковникът да узрее ли?

— Юраша, нали ти обещах: вдругиден летим. Ако другото не се случи, значи, не е било писано. Ще оставим на Егоров да го довърши. Това вече не засяга нас. Готово, билетите са платени. Върви да

събудиш Витя и се обличай. Офисът на телекомуникационната компания е зад ъгъла, видях го.

— Ама защо аз? — опита да се възмути Коротков. — И без това цял ден съм бил накрак.

— Защото Витя не си носи паспорта, а само служебното удостоверение. Срецу удостоверение никой няма да му даде номер. Вярно, може да се разбере с хората там, като използва служебното си положение, но защо да се издава? Представи си, че Баев го провери? Защото той със сигурност ще започне да проверява телефона на Ворожец и Витя може просто да му попадне на мушката. Някой ще вземе да изтърси, че нали, вашият офицер взе нов номер. А на никого и през ум няма да мине да проверява теб.

— Като те слуша човек, излиза, че Баев е просто гигант на мисълта — тросна се недоволно Юра.

— Ами гигант си е — усмихна се Настя. — Нали знаеш моя принцип: битката е загубена още в момента, когато допуснеш мисълта, че противникът е по-глупав от теб. Хайде, Юрочка, изчезвай, докато не са затворили офиса.

* * *

Съгласуваха всичко с Егоров и го изпратиха да се прибира вкъщи. Решиха да чакат обаждането на Ина в ресторанта: вредната храна, с която цял ден се бе тъпкал Коротков, все пак се бе изгубила някъде и към десет часа вечерта и той, и Настя се почувстваха ужасно гладни. Днес не извикаха шофьора Володя. А когато обсъждаха въпроса с транспорта. Егоров предложи да им остави своята кола.

— Щом не сте сигурни в шофьора, не го закачайте днес — посъветва ги Виктор. — И утре го оставете. Ти, московчанке, можеш да покараш моята таратайка, ако не те дразни.

— Ами ти? — загрижи се Настя.

— Не обиждай — измърмори Виктор. — Аз съм роден в тоя град и целия си живот съм прекарал в него. Та една кола ли няма да намеря от кого да заема?

Коротков се съгласи по принцип с идеята, но внесе поправки:

— Не е хубаво два дни поред да не викаме шофьора. Щом не пътуваме никъде и не решаваме въпроси, защо се мотаем тук? Защо не се прибираме в Москва? Нали ти го каза: не бива да будим излишни подозрения. Да речем, днес сме чакали някакво решение или съгласуване, но утре трябва да решаваме въпроси, така че вдругиден всичко да ни е тип-топ и спокойно да си заминем. Ето, така ще бъде правилно.

— И къде ще отидеш ти утре? — поинтересува се Настя. — Нали не си забравил, че е неделя? Какви въпросчета смяташ да решаващ, когато хората са в почивка?

— Ще измисля нещо, цяла нощ е пред мен — безгрижно отговори Коротков. — На тоя свят има не само чиновници, но и бизнесмени, които се трудят и в неделите.

Изпратиха Виктор и сега седяха в хотелския ресторант, който работеше до един през нощта, и чакаха. Вечерята бе изядена, чаят — изпит, а помощничката на Ворожец още не се обаждаше.

Телефонът извъня в дванайсет без четвърт.

— Случило ли се е нещо, Юрий Викторович? Помощ ли ви трябва? — попита Ина.

— Удобно ли ви е да говорите?

— Да, напълно. Нали ясно изложихте молбата си да ви се обадя, когато Пьотър Сергеевич ме освободи. Аз съм в колата, вече влязох в града. Ако искате, мога да дойда където кажете.

— Трябва да поговоря с вас. Но така, че за това да знаят колкото може по-малко хора. Така че по-добре аз да дойда където кажете. Само не у вас, неудобно е...

— Моля ви се, защо да е неудобно? Съпругът ми...

— Ина — меко я прекъсна Коротков, — и аз съм съпруг. И то не за пръв път. И със сигурност знам, че дори на най-сговорчивия мъж няма да хареса след полунощ да му дойде на гости някакъв непознат. Далече ли живеете от хотел „Сибир“?

— През нощта мога да стигна дотам за десетина минути.

— Кажете ми адреса, ще ви чакам пред дома ви. Надявам се да не ви бавя много.

— Добре.

Коротков си записа адреса и потупа джобовете си, проверявайки на място ли са ключовете от колата на Егоров и двата мобилни

телефона.

— Е, готов съм, Аска, благослови ме. Да се надяваме, че помощничката на Ворожец е разбрана. Не мога да понасям собствената ти безопасност да зависи от някакви жени! Отначало тази Лорик, сега пък Ина... — промърмори той.

— Нали каза, че си сигурен в Лариса — смръщи се Настя.

— Разбира се, хем се постарях да се държа правилно, та да я наплаша точно колкото трябва. Мисля, че в близките три-четири дни няма да продума на никого. Виж, по-нататък, когато обмисли всичко и се успокои, не мога да гарантирам.

— По-нататък няма значение за нас, нали вече ще си бъдем у дома. Успех, Юраша. Ще те чакам в стаята.

Коротков тръгна, а Настя извика сервитьорката, подписа сметката и се качи в стаята си. Трябваше да се заеме с нещо, да мисли за друго, та очакването да не е толкова мъчително. Сега, след като изпрати Юра с уж добре обмислен и изграден план на разговора с Ина, започна да се съмнява и притеснява. Правилно ли съставиха системата от аргументи? И двамата изхождаха от това, което за няколко дни успяха да разберат за характера на тази жена, но то беше съвсем малко. Та нима няколко дни повърхностно познанство бяха достатъчни?

Ако можеше нещо да се поправи в плана, трябваше да действа бързо, докато Коротков още не се е срещнал с Ина. А може би трябваше да отиде самата Настя? Защо реши, че е по-добре именно Коротков да разговаря с помощничката на Пьотър Сергеевич? Защото думите на мъжа обикновено се възприемат по-сериозно. И защото Коротков притежава онова обаяние на силния зрял мъж, което кара хората, особено жените, да му вярват безпрекословно. Не, по-добре е, че отиде той, а не Настя.

Ала все пак не беше правилно, дето решиха да не използват диктофон. Диктофонът си е много по-сигурна работа. Само че не се знае кога ще се състои срещата на Баев с Ворожец. А и дали Ина после ще може да предаде записа. След разговора с началника на полицейското управление Пьотър Сергеевич може да прояви огромна мнителност и предпазливост и всички придвижвания и контакти на помощничката да бъдат поставени под жесток контрол. Освен това срещата им може изобщо да не се състои утре. Не, с телефона, разбира

се, е по-рисковано, но пък е осигурено своевременното постъпване на информацията.

Тя затрепери зиморничаво. Винаги ставаше така, когато бе много притеснена. Най-важното, което трябваше да направи Коротков, беше да пробие стената на честността и предаността. Ина работи за Ворожец, служи му вярно. Много е трудно да накараш човек да направи нещо във вреда на този, който му дава работа и му плаща куп пари. Цялата надежда се крепи само на острия ум на Ина, на умениято ѝ да вижда перспективата и на желанието ѝ да се върне в основната си професия. С Коротков заложиха точно на тези три качества. Ами ако грешаха? Ами ако Ина изобщо не беше такава?

Главният им аргумент беше, че Пьотър Сергеевич със своите неразумни действия се бе поставил в ситуация, която можеше да завърши само по три начина: или да го убият хората от „Прометей“, или Баев и Смелков напълно да му спрат кислорода, ако не му простят предателството, или той да си плюе на петите... Други варианти нямаше. И при всеки от тях Ина не би могла да работи при него и да получава солидната си заплата. Така че нямаше смисъл да се вкопчва в мястото си. Ако пък ситуацията се развиеше по най-лошия сценарий и работата стигнеше до война с „Прометей“, помощничката като нищо можеше да стане жертва заедно с шефа си.

Не, няма как да измисли нещо по-умно и правилно. Значи, остава само тъпо да чака. Ох, колко мразеше това Настя Каменская! Тя отвори вратата към стаята на Коротков и закръстосва пространството по маршрут от нощното шкафче в нейната спалня до същото шкафче в спалнята на Юра. Получаваха се по двайсет крачки във всяка посока. Това упражнение я поуспокои за пет минути, после нервното треперене се усили. Тя грабна ключ картата, телефона и цигарите, изскочи от апартамента в коридора, стигна до асансьора и слезе долу. Префуча покрай входа на ресторанта, откъдето долитаха глъч и силна музика, и се отправи към бара, макар да знаеше, че там също е многолюдно и шумно. Ала тъкмо това ѝ трябваше. Всичките ѝ сили щяха да отидат да тушира раздразнението си, защото тя не понасяше силни звуци. Затова пък това щеше да отвлече мислите ѝ и да я поразтуши.

Всички маси се оказаха заети, Настя намери свободен стол до бара и поиска някакъв безалкохолен коктейл. Барманът ѝ препоръча

нещо, наречено „Снежинка“, и бързо пригответи напитката, която не се оказва много вкусна, но пък освежаваща.

— Може ли да ви почерпя? — чу тя зад гърба си непознат глас.

Рязко се извърна и видя мъж на около трийсет и пет години, симпатичен, но доста пийнал.

— Ау, извинете — стъписано промърмори той, щом забележа лицето на Настя.

Тя от сърце се разсмя. Именно за такива ситуации казват: отзад — пионерка, отпред — пенсионерка.

Мъжът помисли известно време, после май реши, че ситуацията не е много красива и трябва да се реваншира. Момичето, което седеше вдясно от Настя, допуши цигарата си и си тръгна, тогава новоизпеченият кавалер веднага се тръшна на освободеното място.

— Много се извинявам — подзе той, — не исках да ви обидя... Нали не се обидихте?

— Никак даже — усмихна се Настя с надеждата, че с това инцидентът може да се смята за приключен.

Но очевидно кавалерът беше на малко по-различно мнение.

— Нищо не исках да кажа... Вие сте много симпатична жена... — продължи той. — Дори може да се каже, че сте красива... Е, какво като не сте млада... Ама наистина ли не се обидихте?

— Не се обидих — повтори Настя бавно и отчетливо. — Всичко е наред.

— Хайде тогава да пийнем... като знак, че сте ми простили! — зарадва се мъжът.

— Аз не пия. Успокойте се, моля, не се сърдя.

Тя понечи да прояви непреклонност и да каже нещо рязко, ако той не я остави на мира, ала изведнъж си помисли, че и безсмисленото пререкание с нетрезвен мъж също е начин да избяга от мислите си.

— Но нали пиете нещо... Хайде на „ти“, а? Да пием брудершафт, тогава ще бъда сигурен, че не си се обидила.

Той издишаше алкохолни пари и Настя положи доста усилия да не се намръщи от миризмата. Внезапно се развесели.

— Ами хайде! — съгласи се тя. — Само че за мен нещо безалкохолно.

— Да не си нещо болна? — със съчувствие попита кавалерът.

— Аха. Нали виждаш: стара съм вече. Един милион болести, пия лекарства с шепи.

— Направи на дамата... — Мъжът понечи да поръча на бармана и се запъна.

Беше очевидно, че никога в живота си не се бе интересувал от безалкохолни напитки и не знае никакви имена на коктейли.

— „Снежинка“ — подсказа му Настя.

— Да! Забъркай на дамата „Снежинка“ — зарадва се мъжът. — А на мен уиски с кола.

Барманът се усмихна някак странно, неодобрително погледна Настя, но след минута сложи на бара две чаши: едната — висока и тясна — с коктейла, другата — по-ниска и по-широка — с уиски, разрежено с пепси.

— Е, наздраве!

Кавалерът протегна напред своята свита в лакътя ръка с чашата. „За пиене — ще пийна — помисли си Настя, — още повече че наистина съм жадна. Виж, после ще трябва да се целуваме... Дано не умра от алкохолните пари.“

Спаси я Коротков. По-точно телефонът, който излъчи сигнал, че е получено съобщение. Настя бързо допи питието си, ловко се измъкна от пиянската прегръдка и извади телефона.

— Извинявай, спешно е.

Мъжът опита да се обиди, но тя вече бе забравила за него, впила очи в екрана, на който светеха чудесните думи: „Наред е. Идвам“.

НЕДЕЛЯ

На сутринта Коротков, пременен в костюм вместо вчерашните дънки, придаде на лицето си израз на делова съсредоточеност и се качи в колата при Володя. Личеше си, че е тръгнал да „решава въпроси“. А Настя, облечена по-простичко, като за разходка, излезе от хотела половин час след Юрий, измина две пресечки и свърна в една, на която още вчера Егоров бе оставил колата за нея. В хотела, разбира се, ги наблюдаваха, това беше ясно, но извън пределите му — едва ли. Външното наблюдение е скъпа работа, ако се извършва от професионалисти. А ако бяха аматьори — с Коротков щяха да ги забележат още първия ден.

Настя седна зад волана на вехтата кола и се зарадва: всичко бе познато и разбираемо, защото беше градила шофьорските си навици преди много години в коли от същото това поколение. Добре си спомняше пътя до психо неврологичния интернат и го измина уверено, без да наднича в картата на всеки кръстопът.

Медицинската сестра, с която бе разговаряла при първото си посещение, я нямаше, днес не била дежурна. Ала щом Дмитрий Голиков бе живял в интерната дълги години, със сигурност всички сестри бяха виждали неговата кутийка със съкровища, и то неведнъж. Една сестра на средна възраст, приличаща на бухнала кифла, веднага разбра за какво я питат.

— Помня я, разбира се — закима тя. — Защо, какво се е случило?

Настя извади снимката, показва я на жената.

— Ау, ами че това е нашият Дима — заахка сестрата. — Колко е младичък! Ама на колко години е тук?

— На осемнайсет.

— И този го помня. — Тя посочи с пръст Ворожец, който на снимката стоеше в центъра на групата, прегърнал с едната ръка Голиков, а с другата — момичето, което вероятно беше Юля. — Само че по-стар, естествено. Той дойде при нашия Дима тъкмо в моята

смяна. Дълго ме разпитва как е той, що е, как се чувства, какво говори. После отиде в стаята му, поседя малко при него. Излезе много разстроен! Нищо, вика, не помни Димка, не ме и познава.

— Само веднъж ли дойде? — попита Настя.

— Когато съм била на смяна — веднъж, сигурна съм. Но нали ние работим денонощия и три почиваме. Може другите момичета да са го виждали.

Добре де, ако Егоров пожелае, ще дойде и ще си поговори с медицинските сестри от всяка смяна. Сега и бездруго няма време за нищо.

Настя помоли сестрата да огледа по-внимателно момичето от снимката.

— Обърнете внимание на шнолите. Приличат ли на онази, която си пазеше Голиков?

Сестрата дълго се взира, ту отдалечаваше ръката си със снимката, ту я доближаваше до очите си. После не издържа и сконфузено усмихната, извади от джоба си очила.

— Все не мога да свикна — въздъхна тя. — Имам чувството, че очилата за четене са признак на старост. Нали казват: старческо далекогледство. Ужасна дума — старческо! Особено за нас, жените.

Тя вдигна очи към Настя.

— А вие използвате ли очила?

— Разбира се — засмя се Настя, — отдавна. Постоянно ги нося със себе си.

Отвори чантата и показа кальфчето на медицинската сестра. Тя отново въздъхна — дали с разбиране, дали пък с облекчение — и пак заразглежда снимката.

— Май че беше същата — каза неуверено. — Дима пазеше една черна, пластмасова, с голямо червено цвете. А тук не е ясно какъв е цветът...

— Но като цяло прилича, така ли?

— Прилича. Много даже. Защо, какво се е случило? — повтори тя въпроса си, на който така и не бе получила отговор.

Затова пък получи плик, след което престана да проявява любопитство. Но накрая все пак добави:

— Ще трябва да съобщя на дежурния лекар за нашия разговор. Правилата ни тук са строги, ще знаете.

— Разбира се — усмихна се Настя, — съобщете му. Аз нямам никакви тайни.

Изглежда, вчерашните съображения намериха своето потвърждение. Дмитрий Голиков бе пазил шнолата на Юля, приятелката на неговия приятел. Е, и какво от това? Юля е била красавица, в нея може и четиримата да са били влюбени. Не, тук има още нещо... Нещо, което досега не бе хрумвало на Настя.

* * *

— И слава богу, че повече не е идвала! — заяви свадливо немлада жена с изтормозен вид, захабени ръце и дълбоки бръчки. — От Юлка ѝ без това нищо нямаше да излезе, а къде да я денем с бебе и без мъж? Я колко гърла сме, едва свързваме двата края. Хем как да я изгониш, сестра е все пак. Щеше да ни увисне на шията, да ни подхвърли детето и да си развява полите.

— Сигурна ли сте за детето? — попита Егоров. Вече четирийсет минути слушаше зловните, пълни с омраза думи на по-голямата сестра на Юлия Улянцева, която наистина се оказа лесно да намери. — Бременна ли беше, когато замина?

— А, едва ли — тросна се жената. — Юлка много си въобразяваше, искаше да става артистка, а ако беше бременна, нямаше да замине. Вечно на нея се падаше най-доброто, нали беше по-малка. Когато се роди, аз бях почти на двайсет, че и останалите ни братя и сестри бяха поотраснали, така че родителите ни насочиха цялото си внимание към Юлка. Тя беше и красавицата, и умницата, и талантливата, и я очакваше голямо бъдеще. Всички ние, разбираш ли, сме нямали никакво бъдеще, освен да размахваме метлата, да товарим въглища и да копаем зеленчука, а тя била имала!

— Тогава защо споменахте нещо за дете? — не се предаваше Виктор. — След като замина, съобщи ли ви, че е родила?

— Да бе, ще ни съобщи, как ли пък не! За нея сме боклуци. След като се омете в Москва — край, дотук беше. Нито писмо, нито да звънне по телефона, нито е идвала. Поне родителите ни да беше навестила, кучката една, докато още бяха живи. От мен да го знаеш: каква артистка е тя, дяволите я взели? Станала е проститутка, ей в това

не се и съмнявам, за такива като Юлка пътят е един. А като се въргалаш с кого ли не в леглото, и бременността не е далече. Само че кой глупак ще се ожени за уличница? Значи, ще остане сама с детенце и без развратната си работа. И къде ще се дене? Само при нас, естествено, на нашия врат ще се метне. Та нали е принцеса, кучката с кучка, няма да си цапа ръцете с нормална работа. Е, щом не се върна, значи, разминало ѝ се е без детенце. Може и да си е намерила някого. А може и да е умряла вече.

Егоров не долови и най-малко съжаление в гласа на по-голямата сестра на Юлия Улянцева. Дали още не бе забравила обидата, или пък в това семейство изобщо не беше прието да обичаш роднините си и да им помагаш? А може би единствената им грижа беше те самите да оцелеят...

— А Костя спомняте ли си?

— Ха, кой Костя? — злобно примижа жената. — Един рижав такъв, дете живееше през две къщи от нас ли?

— Не, Костя Смелков, с когото Юля е въртяла любов.

Името не ѝ направи никакво впечатление. Дали не знаеше, че това е сегашният кмет на града, дали не се сети веднага...

— То с тая уличница кой ли не въртеше любов! Половината град ѝ е бъркал под полата. Как пък да не им помня и имената! То не съм и знаела, тогава вече имах семейство, три деца, с мъжа ми се трепехме, колкото можехме, да нахраним и облечем всичките. Щото онези времена не бяха като сегашните, най-много на бройка и половина можеше да се работи, колко да спечелиш от това. Така че и двамата бачкахме по на две места, че и гледахме да изкарваме нещо допълнително, бял свят не виждахме. А ти ме питаш за Юлките гаджета! Хич не ми беше до тях.

— Тогава последен въпрос: кога замина Юля?

— Е, откъде да помня? — разпери ръце жената. — Толкова години минаха... Но тате тогава много псуваше, а мама му викаше, че Юлка е вече пълнолетна, има право сама да решава къде ще живее и за каква ще учи. Значи, била е навършила осемнайсет. Може и деветнайсет. Или двайсет. Не се сещам. Отдавна беше.

Този разговор натъжи Егоров. Беше останал без семейство и още не можеше да преодолее тази болка. Дори не беше сигурен, че иска друго, ново семейство. Бяха му нужни хората, които вече ги нямаше, и

той не искаше да ги замени с други. А може би беше хубаво, дето сега нямаше семейство? Нима щеше да е по-добре, ако то се бе оказало като това на Улянцevi, в което на всеки негов член се гледаше като на потенциално бреме и ако от него нямаше осезаема полза, по-добре изобщо да го нямаше? Не, беше невъзможно дори да си представи, че неговите син и дъщеря биха могли да пораснат и да се превърнат в ей такива Улянцevi, които мразят своите стари и немощни, нуждаещи се от помощ и грижи родители. Децата му нямаше да станат такива! Или щяха?

Отново му се дощя да пие, прииска му се мъчително, непреодолимо. Но кой знае защо, беше му неудобно от московчаните. „Утре — реши Виктор. — Ще изтърпя до утре. Щом заминат, ще му отпусна края. Пък да става каквото ще.“

* * *

Той отново стоеше в храма, в най-закътания ъгъл, и се стараяше да събере мислите си. Това не беше онзи храм в центъра на Вербицк, в който се бе отбил преди дни, а друг, край който мина по път към къщата на Пьотър. Този беше голям и помпозен и никой не се интересуваше от притулилия се до стената в тъмния ъгъл едър мъж с безлично сиво яке.

„Защо убих онази птица...“ Защо, защо беше всичко? Светът е пълен със зло и мръсотия, политиката е измамна, икономиката е уродлива, любовта е преходна. Няма на какво да се опреш. Има само едно, в което можеш да вярваш и на което можеш да разчиташ в целия този мрак: истинското мъжко приятелство. Баев вярваше в него. Надяваше се на него. Там търсеше опора и подкрепа. И оправдание за всичко, което правеше. Не може да подведе Костик. Няма как да подведе Петя. Тримата са едно цяло още от най-ранно детство. Каквото и да се случи, както и да се извърти животът, те никога няма да предадат другия.

Първата крачка направи Костик, отричайки се публично от Пьотър, с чиито пари проведе първата си предизборна кампания. На пресконференцията, която даде като новоизбран кмет, Смелков искрено благодари на всички, които го бяха подкрепили, бяха вярвали

в него и подпомогнали финансово. Назова ги поименно. Всички, освен Ворожец, чийто принос беше най-голям. Костик престана да кани Петя на публични мероприятия, на които се събираше целият предприемачески и бизнеселит. Нито веднъж не го спомена по име, когато разказваше за работата си при строителството на фермата. Да, продължаваше отблизо да общува с Пьотър, но го правеше скришом, сякаш се срамуваше.

Петя му прости. Ала обидата понякога проличаваше, Баев забелязваше това, но знаеше, че Пьотър е разумен и делови човек и прекрасно разбира, че така наистина е по-добре за имиджа на кмета. А и Костик никога не отказваше реална помощ на Ворожец. Но кой знае кое беше по-важно за Петка: да получава помощ при организирането на бизнеса или да заема официалната позиция на лице, близко до ръководството. Незнайно защо Баев винаги, още от дете, беше сигурен, че за приятеля му Петя най-важното са парите, че те са на първо място. Трябваше му, за да изхрани себе си и впиянчената си майка, която работеше като чистачка и моментално изпиваше аванса, щом го получеше, и заплатата — също. Затова на никого от приятелите и през ум не минаваше не само да презират Петя, а дори просто да го упрекват, че печели незнайно от какво. Пък и бащата на Игор Баев, участъковият милиционер, веднъж го съжали: „Горкото момче. Та има ли то друг изход? Мога да прибера майка му в лечебно трудов профилакториум без проблеми, но после какво? Петка няма баща, няма роднини, значи, ще го пратят в детски дом. Така поне расте до майка си“.

Само пари се въртят в главата на Пьотър. Така мислеше Игор Баев. Мислеше го до вчера. Снощи, след разговора с Каменская, изведнъж проумя, че Петя отчаяно се е борел за позицията на лидер. Не за пари. А да бъде главен. Да бъде човек, от когото другите търсят съвет, когото слушат, с когото се съобразяват. Да бъде такъв, какъвто беше за тях, хлапетата, после момчурляците, после юношите. А Костя го отстрани. Измести го.

И когато изникна проблем, Петя без жал и без колебание заби нож в гърба на приятеля си. Още снощи Игор Валеревич задейства всичките си връзки и информационни канали, за да провери казаното от Каменская. Днес към обяд получи отговорите. Не всички и не съвсем пълни, но съдържащи достатъчно сведения, за да се убеди: тя

не беше го подвела. Петка наистина бе направил всичко това. Беше плюл и на приятелството с Костя, и на приятелството с Баев, чието пребиваване на тази длъжност зависеше пряко от избора на нов кмет. Петя Ворожец беше пречил на Костя дори в Перов, на ниво областна администрация: кметът простодушно и недалновидно споделяше с приятелите си своите планове за интриги, а Петка незабавно бе предупреждавал когото трябва, та Смелков да не успее. И всеки път Костик се бе разстройвал и учудвал, че добре премислената според него комбинация незнайно защо се бе провалила. Ако знаеше...

Ако засеем в една и съща почва няколко семена, дори да се грижим поравно за кълновете, порасналите растения пак няма да бъдат еднакви. Нещо повече, може да се окажат абсолютно различни. С хората става същото. И няма значение, че хлапетата са израсли на съседни улици, посещавали са едно и също училище, играли са на едни и същи игри и са учили по едни и същи учебници. Няма значение, че са ходили заедно на кино, пушили са цигари от един пакет, пиели са водка от сутрин до вечер и са извършили един и същ грях. Минали са трийсет и пет години и при всеки от тях това общо и еднакво е израснало по различен начин. У Костик Смелков — в лекотата и увереността, че всичко му е позволено. У Петка Ворожец — в цинизма и безчувствеността. У него, Игор Баев — в тежка, потискаща вина. Вина, която той се е опитвал да пропъди от себе си, да я задуши, оправдавайки се с приятелството, с онова истинско мъжко приятелство, което е невъзможно да бъде предадено.

Но внезапно се оказа, че приятелство няма. А и да има, то лесно може да бъде опустошено. И между Баев и неговата огромна Вина вече не са останали прегради. Никакви идеи за истинско приятелство вече няма да го защитят. Огромната и страшна Вина ще го доближи плътно и ще го погълне. Ще го убие.

Той излезе от храма, няколко секунди постоя на външното стълбище и пое към колата, която бе оставил зад оградата.

* * *

— Пьотър Сергеевич ви очаква в кабинета — с делова приветливост каза помощничката на Ворожец и отвори вратата пред

него.

Той прекрасно знаеше къде на втория етаж се намира кабинетът на Пьотър, но Ина, както е редно, го изпрати до прага.

— Ще ви трябва ли нещо, Пьотър Сергеевич? — попита тя.

— Кажи на Надя да донесе чай. Е, и нещо към чая. Ще вечеряме по-късно. Нали ще останеш за вечеря, Игорьок?

Баев не отговори, престори се, че не е чул. Пьотър с доволен вид се отпусна на стола си.

— Е, какво, началник, какви са новините?

— Никакви — глухо отговори Баев.

— Значи, случило се е нещо? — По лицето на Ворожец моментално се изписа угриженост и готовност да се притече на помощ. — Проблеми ли?

— Ти какви ги вършиш, Петка? — едва чуто промълви полковникът.

— За какво говориш? Какво съм сторил?

— За Шулмин говоря. За убитите еколози, за лабораторията. За „Прометей“. Ти какво, мислеше, че няма да науча ли? За какъв ме смяташ? За момче за всичко ли?

Известно време Ворожец замислено гледа Баев, после едва забележимо се позасмя.

— Значи, знаеш... Ами добре. И какво сега?

— Как можа? — повиши глас Баев. — Та ти така погубваш Костя, осигуряваш победа на Горчевски. Защо, Петя? Нима само защото Костя те отдалечи от себе си и публично не те призна за близък приятел? Нима заради тази дреболия?

— Аз, Игорьок, искам да живея. Живота си спасявам. Щом знаеш толкова много, значи, си наясно и какви хора стоят зад „Прометей“.

Оказва се, че Каменская не беше сбъркала и за това... Или е знаела със сигурност? Впрочем какво ли значение има! Важното е, че е истина.

— Петя, ти идиот ли си? Забрави ли защо Костя толкова се трепе за южния вариант на магистралата и за запазването на фермата? Забрави ли, че там заровихме четири трупа? По труп на всеки от нас. Нали това беше твоя идея: след Юлка да докажем, че никой от нас няма да предаде Костик, а за да стане така, всички трябва да пречукаме

по един човек и да го скрием в същия изкоп. Всичко забрави, така ли, Петенка?

Ворожец направи успокояващ жест с ръка и полковникът разбра, че неволно е повишил глас. Зад вратата се чуха стъпки, влезе готвачката Надя с поднос, бързо сервира чая и излезе. Пьотър наля на себе си и на Баев, но не отпи. Изчака да утихнат стъпките по стълбището и тихо продума:

— Не викай, Игорьок. Не съм идиот. И повярвай, разрушаването на фермата, при което ще бъдат открити всички основи, не заплашва никого от нас. Почакай, не ме прекъсвай. Нищо не съм забравил: и че скелетите са там, и дрехите, и личните вещи. Ще се вдигне скандал, голяма дандания ще бъде. Но това няма да засегне нито теб, нито Костик. Няма да засегне дори мен.

— Какво намекваш? — навъси се Баев. — Как си го представяш, че ще стане?

Ворожец се извърна с въртящия се стол, свали от рафта няколко папки и отвори скрития зад тях сейф. Извади отвътре малка картонена кутийка, отвори я и я подаде на Игор Валеревич.

— Какво е туй? — недоумяващо попита той.

— Това, Игорьоха, е нашата защита. Имали сме невероятен късмет. Димка е вземал от всеки труп по нещо за спомен. Прибирал го е тайно от нас, докато не сме го виждали. Още тогава той не е бил в ред с главата, просто не сме го забелязали, нали бяхме толкова млади. Той е пазел тази кутийка вкъщи, а когато след излежаването на присъдата го пратиха в психо интерната, я е взел със себе си. И оттогава не се е разделял с нея. Всички в интерната са я виждали. И лесно ще потвърдят, че това са вещи на Димка. А така ще може всички трупове да бъдат приписани на него. Никой дори не би се усъмнил, защото на Димка вече се води едно доказано убийство с изнасилване, има и диагноза. А самия Димка го няма. Дори да ликвидират фермата, да съборят сградите и съоръженията, да открият основите, дори ако втората шнола на Юлка още не е изгнила за трийсет и пет години и я намерят там, аз тутакси ще си спомня, че точно такава шнола се намира сред вещите, принадлежали на моя покоен приятел от детинство. Навестявал съм го в интерната, погребал съм го и съм прибрал вещите му, част от тях съм си оставил за спомен. Всичко може да се потвърди. Нито ти, нито аз, нито Костик сме знаели, че той е

извършил четири убийства. И никой — чуваш ли, Игоръоха! — никой и никога не би доказал обратното. Така че магистралата от северната страна не е заплаха за нас. Виж, магистралата откъм южната е опасна лично за мен. Още не съм готов да умра, разбираш, нали. Знам какво ще кажеш сега... — Ворожец горчиво се усмихна. — Ще ме укориш, че моята борба за северна магистрала ще струва кметския стол на Костик, а на теб — длъжността началник на управлението на вътрешните работи. Да, съгласен съм, и политическата кариера на Костик, и твоята служебна кариера ще пострадат. Но при всяко положение ще останете живи и някак ще уредите живота си. А лично за мен собственият ми живот е по-скъп от вашите кариери. Не се сърди. — Той изразително разпери ръце. — Казах всичко. Сега съм готов да чуя какъв боклук съм и колко си разочарован от мен. Само че дай по-бързичко. И да вървим да вечеряме.

„Всеки от нас може да предаде...“ Именно тези думи произнесе преди трийсет и пет години Петка Ворожец. Произнесе ги три дни след като измъченият от ревност, смазан, пиян Костя Смелков уби Юлка, която го заряза, заявявайки, че до него, вечно наквасения бачкатор от строежа, тя няма бъдеще. И ще гради живота си отделно, в столицата, в театралния институт. Уби я и я хвърли в изкопа, подготвен за основите на една от сградите на бъдещата ферма.

Всички те тогава изобщо не бяха на себе си, пиеха от сутрин до вечер. И приеха думите на Петка като ръководство за действие, без да му мислят много. Никой не искаше да изглежда мухльо. И никой не щеше да го заподозрат в предателство на „истинското мъжко приятелство“.

Наляха бетона в изкопа, построиха фермата. И никой никога не би научил за скритите трупове, ако не бе възникнала опасност фермата да бъде ликвидирана и сградите — съборени. Всички сили на кмета и началника на полицейското управление бяха хвърлени, за да не се допусне строителството на магистрала в северния район. Ако намерят останките, първата работа ще е да търсят и разследват хората, които в онзи момент са работили на строежа. Ще си спомнят за Дима Голиков. Ами ако се окаже, че той е разкрил пред някого тяхната зловеща тайна? Вярно, Димка е откачен, кой ще му повярва? Но пак си е страшно: ами ако човекът, на когото той е разказал, е запомнил всичко, макар и да не му е повярвал? Ето, онзи дядка от фермата, професорът,

нали е ходил при Димка в интерната... За какво е ходил? С какво толкова му е харесал Димка? Какво е разказвал той, какви тайни е споделял с този професор, докато са излежавали заедно присъдите си? Ами ветеринарят Чураков, който беше близък с Тарасевич и прекарваше с него много време? Боже мой, колко усилия бяха хвърлени! И колко грехове взеха на душата си...

А довчера Смелков и Баев бяха сигурни, че в тази борба не са двама. Трима са. С тях е Пьотър Ворожец.

„Всеки от нас може да предаде...“

— Димка умря преди две години — тихо продума Баев. — Ти го погребя. Взел си и вещите му. Значи, през цялото това време си знаел, че няма никаква опасност? Още тогава ли измисли всичко това?

— Ами аз изобщо съм си умно момче. Изненадан ли си?

— Знаел си — продължи Баев. — И спокойно си наблюдавал как с Костя не сме на себе си от страх, че всичко ще се разкрие. Харесваше ти да гледаш как треперим, така ли? Искаше да бъдеш главен. Искаше да бъдеш над нас, по-силен от нас. Ами добре, успя. Само че не просто си ни гледал сеира, а и не ме спираше, когато предприемах какво ли не. А аз направих много неща, за да разбере дали Димка не се е изтървал пред професора, с когото е излежавал присъдата, за нашата ферма. Занимавах се с тоя ветеринар, с ръкописите на професора... Вие с Костик стояхте настрана, целите в бяло, само аз затъвах до ушите в мръсотия.

— Не забравяй за мадамата от телевизията — цинично се усмихна Ворожец. — Нали и нея я очисти твоето момче, дето си го взе за ей такива специални поръчки. Ала не мога да ти го отрека: твоите хора добре следяха всичко, което ставаше около Костя. За всяко телевизионно предаване или статия си отваряха очите на четири — кой какъв материал събира и в коя посока рови. Тая мадама, Милюкова, я разчетоха за пет секунди, още щом отиде при дъртата Федюнина. Помня я тази Федюнина, вечно си вреше носа навсякъде, душеше кой какво прави, знаеше всичко за всички. Така че браво на твоето момче, добре се справи. Дай му парична награда от мое име. Макар че напразно се постара. Но ти си прав, Игоръшка, приятно ми беше да наблюдавам как вие с Костик си тровите нервите и се трепете, за да запазите кметското му място и да не допуснете ликвидирането на фермата. Костик започна да се срамува открито да дружи с мен. А ти

ме предупреди, че ако стане гаф, няма да ме прикриваш, няма да ми протегнеш ръка за помощ. И на какво разчитахте, скъпи ми приятели от детинство? Мислехте, че аз съм Майка Тереза, че всичко ще простя и разбера? Аз обаче не разбрах. И не простих. Беше ми приятно да гледам как треперите. Едни такива важни, светски мъже, на високи длъжности, титулувани, почитани от главата до петите, а ви е страх, чак се тресете от шубе и напрежение... Е, казах ли ти достатъчно, та най-сетне да плюеш на идеалите на приятелството и да ме наречеш боклук? Или искаш още?

Баев притвори очи, за да не се излее болката. Какво може да добави Петка? Каква друга мръсотия е направил? Догадката отекна като още един пристъп на тъпа болка някъде в него.

— Аз ще добавя — едва мърдайки устни, продума Игор Валеревич. — Прикриваше Лорик, та когато потрябва, всичко да изплува и да удари Костя. Пазеше този коз до момента на изборите. Та да си сигурен.

Говореше далеч не това, което искаше. Не това, за което се бе сетил. Но нямаше сили да го изрече на глас. Дали да премълчи? Сякаш това ще представлява някакво спасение! Неизреченото знание за факта няма да отмени самия факт.

Баев стана. Нямаше какво повече да прави тук. Ворожец не се помръдна, за да изпрати госта, само го гледаше насмешливо и очаквателно.

— Значи, няма да останеш за вечеря? Убийците днес били много горди, не сядали на една маса с боклуци, а? Не им били по ранга?

Полковникът, който бе направил няколко крачки към вратата, се извърна.

— И ти си убиец, Петка. Недей да скромничиш. Нали ти си убил Димка?... Разбира се, че ти. Страхувал си се, че той все нещо си спомня и може да го каже на някого. А когато си видял тая жалка кутийка, веднага си разбрал, че дори Димка и да е издал нещо, с кутийката винаги можеш да си прикриеш задника. Ама все пак е по-добре виновният да бъде вече мъртъв. Какво му даде? Препарат за сърце? Така че аз, Петка, наистина съм убиец, ала и ти не си по цвете.

Ето на, все пак го каза. Но не му олекна. Тежка безизходност го притисна. Същата, както тогава, когато задряма в кабинета на отец

Николай и сънува онзи странен сън. Защо уби птицата? Няма отговор...

— Нали ти казах, че съм съобразителен — ухили се Пьотър Сергеевич. — Но и теб си те бива. Върви, зарадвай Костик, че може вече да не се бои от ликвидирането на фермата. С него сигурно няма да се гнусиш да пийнеш и хапнеш на една маса.

Той протегна ръка към телефона на бюрото и с едно движение избра нужния номер.

— Ина, изпратете Игор Валеревич, той си тръгва.

* * *

Пет-шест минути след като началникът на управлението на вътрешните работи излезе, Пьотър Сергеевич Ворожец слезе в трапезарията да вечеря. Покани Ина да му прави компания, но помощничката не пожела да яде и остана да пие чай, седнала на отсрещния край на масата.

— Как е климатикът в кабинета? — попита тя. — Всичко наред ли е? Майсторът каза, че не би трябвало да има проблеми, почистил всичко, сменил филтъра, налял течност.

— Нормално работи. Между другото, май не го изключих.

Ина веднага стана.

— Ще го изключа, не се безпокойте.

Тя се качи в кабинета, намери на бюрото дистанционното и изключи климатика, който наистина работеше. Вдигна скрития на пода зад дивана мобилен телефон, който бе получила предната вечер от Коротков, погледна индикатора на батерията, на който трептеше тънка червена ивичка, натисна копчето „край“ и го прибра в джоба си. Добре че началникът на полицейското управление не дойде прекалено късно. Тя успя да включи и остави телефона предварително, когато шефът я предупреди, че очаква Баев. Батерията едва бе стигнала. Ако полковникът се беше забавил и с половин час, можеше и да се изтощи.

ПОНЕДЕЛНИК

По време на полета от Вербицк до Москва Настя Каменская спа дълбоко, положила глава на рамото на Коротков. Цяла нощ я бяха измъчвали мисли какво ще прави с получената информация, която не струваше и пукната пара, ако не разрушат фермата. Преди трийсет и пет години четирима младежи, изпаднали в едномесечен запой, са убили четирима души. Започнали с Юлия Улянцева, която зарязала Костя Смелков и решила да замине за Москва „да става артистка“. Очевидно са я хванали, когато с куфарчето е отивала към гарата. Семейството ѝ е било напълно сигурно, че момичето е заминало за столицата и там го е ударило през просото. Никой не я е търсил. После са убили още трима, чиито имена са неизвестни. Най-вероятно и тях са избрали хитро: бездомници или проститутки от шосето, сиреч хора, на чието изчезване никой няма да обърне особено внимание. Лидерът на компанията Петя Ворожец е подхвърлил идеята „всички да се обвържат с кръв“, а момчетата са се подвели, главите им изобщо не са работели, затъпели от алкохола. И след много години започнали да убиват онези, които биха могли да доведат до разкриването на тайната, укрепила дългогодишното им приятелство. Само че се разбра, че тайната не ги е обвързала, както им е изглеждало в началото, не ги е обединила, а ги е разделила.

И какво да прави тя с всичко това? Ако не докаже онези, първите убийства, не е възможно да докаже кои са извършителите на сегашните. Да остави всичко, както си е? Да не казва нищо на никого? Ами справедливостта? Идеите на възмездието? Наказанието на виновните, нарушили закона?

До съмване я измъчваха тези мисли и горчивото чувство за безпомощност. Успокои се едва при първите слънчеви лъчи. „Спомни си колко пъти убиец, в чиято виновност си била стопроцентово сигурна, е избягвал отговорността, защото не е имало достатъчно доказателства — каза си. — Това е нормално. Случва се по целия свят. И причината не е, че ти живееш в тотално корумпирана страна. Просто

животът е такъв. Не можеш да разкриеш всички престъпления. Не можеш да помогнеш на всички. Не можеш да пожалиш всички. Изобщо твърде малко неща са по силите ти. Приеми това и се смири.“

Без да бърза, тя грижливо събра и опакова багажа си, в осем сутринта събуди Коротков, за последен път закусиха в хотелския ресторант и потеглиха за летището.

Летяха на запад, затова пристигнаха в Москва в почти същия час, в който бяха излетели от Вербицк: дванайсет и десет. Александър Каменски се бе погрижил сестра му и Коротков да минат през ВИП залата и само няколко минути след слизането им от самолета Чистяков силно прегръщаше Настя, а на врата на Коротков увисна пищящата от възторг Анютка, доведена от Ирина.

— Не ми изглеждаш добре — забеляза Льоша, след като огледа жена си. — Бледа си, имаш сенки под очите. Дори май си отслабнала. Защото боледува ли? Или просто си уморена?

— Уморена съм — щастливо се усмихна Настя. — И ти ми липсваше. Много, много.

— Каква си ми лъжкия! — разсмя се Чистяков.

ЕПИЛОГ

През септември във Вербицк стана много студено и когато видя на пейката пред входа мъжа си да чете вестник, в първия момент Нина Ляшенко се уплаши дали не е много леко облечен. Пази боже, ще настине! Рехабилитационният санаториум се оказа много добър, сега мъжът ѝ можеше не само да слезе на двора, но дори да стигне до близкия магазин и да напазарува. Само дето още не можеше да носи тежести, но пък си създаде правило: докато жена му е на работа, да ходи до магазина на три пъти. Така можеше да донесе всичко необходимо.

— Поседи с мен — усмихна се мъжът ѝ, когато Нина приближи.
— Денят е толкова хубав, слънчев.

— Студено е — каза тя. — Да не настинеш.

— Нищо, облякох се хубаво. Ето на, чакам те, чета вестници.

Нина седна до него, сложи чантата на коленете си, притисна се до мъжа си.

— И какво пишат? — поинтересува се вяло. Наслаждаваше се, че любимият ѝ съпруг е до нея, оздравява и сега тя може да вярва, че всичко ще се оправи. Ще бъде много хубаво!

— Ами нали знаеш. Сигурно цялата ви служба гърми от сутринта.

— От вчера сме в ревизия, не можем да си вдигнем главите, какви ти новини. Защо? Да не са долетели извънземни?

— Ама ти наистина ли не си чула?

Мъжът ѝ леко се отдръпна, за да я погледне в лицето.

— Началникът на полицейското управление Баев се застрелял. А нашият кмет Смелков оттеглил кандидатурата си от изборите.

— Сериозно! — ахна Нина. — Ама защо? Какво се е случило?

— Никой нищо не знае със сигурност, но предполагат, че това е свързано със собственика на химкомбината. Нали още миналия месец избяга.

— А, да — кимна тя, — това го помня. Та каква връзка може да има?

— Един господ знае — въздъхна мъжът ѝ. — Мигар ще кажат истината на нас, обикновените хора?

— Жалко... — проточи Нина. — При Смелков поне не вдигаха наема. Сега ще дойде нов кмет и непременно ще го вдигнат. Е, хайде да се прибираме, мили.

Май 2014 — януари 2015 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.